

Online gyermekvédelem

A KISKORÚAK VÉDELME
ÉS TUDATOSSÁGRA NEVELÉSE
A DIGITÁLIS VILÁGBAN

AZ ONLINE GYERMEKBIZTONSÁGGAL FOGLALKOZÓ

KÜLÖNLEGES TESTÜLET TÁRSELNÖKEINEK JELENTÉSE

Prof. Dr. Jörg M. Fegert és Dr. Maria Melchior

E dokumentum tartalma nem tekinthető az Európai Bizottság hivatalos állásfoglalásának.

Luxembourg: az Európai Unió Kiadóhivatala, 2026

© Európai Unió, 2026

A bizottsági dokumentumok további felhasználására vonatkozó szabályokat az erről szóló, 2011. december 12-i 2011/833/EU bizottsági határozat (HL L 330., 2011.12.14., 39. o., ELI: <http://data.europa.eu/eli/dec/2011/833/oj>) rögzíti. Eltérő rendelkezés hiányában e dokumentum további felhasználása a Creative Commons Nevezd meg! 4.0 nemzetközi (CC BY 4.0) licencnek megfelelően engedélyezett (<https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/deed.hu>). Ez azt jelenti, hogy a további felhasználás a forrás megfelelő megnevezésével és az esetleges változtatások feltüntetésével megengedett.

A nem az Európai Unió tulajdonában lévő elemek felhasználása vagy sokszorosítása tekintetében közvetlenül a szerzői jog tulajdonosához kell engedélyért fordulni.

Tartalom

ELŐSZÓ

→ 04

ELŐSZÓ

**Biztonságban felnőni
a közösségi média+
világában**

→ 07

1. FEJEZET

**Az online
gyermekbiztonság
fejlődésközpontú
megközelítése**

→ 33

2. FEJEZET

**A kiskorúakat az online
térben fenyegető
kockázatok bizonyítékai**

→ 58

3. FEJEZET

**A kiskorúak védelme
a gyorsan változó
közösségimédia+
-környezetben**

→ 84

4. FEJEZET

**A kiskorúak
felkészítése arra,
hogy biztonságosan
eligazodjanak a digitális
világban**

→ 127

KÖSZÖNETNYILVÁNÍTÁS

→ 152

Előszó

2026 márciusában Ursula von der Leyen, az Európai Bizottság elnöke két különleges tanácsadót – Prof. Dr. Jörg M. Fegertet és Dr. Maria Melchiort – bízott meg azzal, hogy társelnökként vezessék az online gyermekbiztonsággal és a közösségi médiára vonatkozó esetleges életkori korlátozásokkal foglalkozó különleges testületet. A társelnökök azt a feladatot kapták, hogy készítsenek jelentést a testület munkájának eredményeiről, és tegyenek javaslatot azzal kapcsolatban, hogy melyik lenne a legjobb megközelítés, amellyel Európa biztonságosabbá teheti az online világot a gyermekek számára.

A testület, amelynek létrehozását a Bizottság elnöke jelentette be az Unió helyzetéről szóló 2025. évi beszédében, Európa különböző szegleteiből érkező magas rangú tudományos szakértőket, gyakorló szakembereket, ifjúsági és szülői képviselőket és más szakembereket egyesít azzal a céllal, hogy felmérjék a közösségi média kiskorúakra gyakorolt hatását.

A különleges testület három alkalommal ülésezett, mindannyiszor különféle területek szakértőinek részvételével. A különleges testület első ülésére 2026. március 5-én került sor, amikor a közösségi média és tágabb értelemben a digitális környezet gyermekekre és serdülőkre gyakorolt hatásával kapcsolatos meglévő tudományos bizonyítékokat vizsgálták.

A testület második alkalommal 2026. április 16-án ülésezett, amikor is a meglévő uniós jogszabályokat és eszközöket, valamint a gyermekek online biztonságának kérdésével foglalkozó nemzeti szakpolitikai megközelítéseket vitatták meg.

**„A fő célunk, hogy
a szülők kezébe
adjuk az irányítást,
és biztonságosabbá
tegyük Európát
gyermekeink számára.
Ha gyermekeink
online biztonságáról
van szó, Európa
a szülőket segíti, nem
a profitot.”**

— URSULA VON DER LEYEN, AZ EURÓPAI
BIZOTTSÁG ELNÖKE,
AZ UNIÓ HELYZETÉRŐL SZÓLÓ, 2025. ÉVI
BESZÉD

A testület harmadik ülését 2026. június 16-án tartották, ez alkalommal a gyermekek és a serdülők digitális világban való védelmére és a tudatos internethasználatra való nevelésükre irányuló nemzeti szakpolitikai megközelítésekre és lehetséges ajánlásokra összpontosítottak.

AZ ÜLÉSEK KERETÉBEN MEGVITATOTT FŐBB TÉMÁK A KÖVETKEZŐK VOLTAK:

- // A közösségi médiára és más digitális szolgáltatásokra vonatkozó konkrét életkori korlátozások bevezetésének pozitív és negatív hatásai;
- // a kiskorúak védelmére és a tudatos internethasználatra való nevelésükre irányuló, életkoron, társadalmi-gazdasági háttéren és életkor-specifikus kockázatokon alapuló, testre szabott megközelítések;
- // beépített/alapértelmezett biztonság, továbbá a közösségimédia- és más digitális szolgáltatók felelőssége;
- // oktatással kapcsolatos és figyelemfelkeltő intézkedések a felelősségteljes internethasználat előmozdítása érdekében a gyermekek és serdülők, a szülők és a gondviselők, valamint a tanárok és az oktatók körében;
- // a szülők és az oktatók támogatása, valamint a gyermekek és a serdülők felkészítése arra, hogy megragadják a digitális világ kínálta lehetőségeket.

Az e jelentésben közzétett elemzés és ajánlások a testület egyes üléseire meghívott szakértők sokszínű csoportja által tett kulcsfontosságú észrevételeken, valamint a tagállamok – különösen az EU Tanácsának ír elnöksége és a luxemburgi ülés (D9+ miniszteri találkozó) keretében –, harmadik országok (többek között Ausztrália és Brazília), az Európai Parlament és annak képviselői – különösen a gyermekek jogaival foglalkozó közös munkacsoport –, az iparági szereplők, a civil társadalom, a szellemi műhelyek, valamint az egyéb szervezetek (mint például az ENSZ Emberi Jogi Főbiztosának Hivatala és az Európai Adatvédelmi Testület) képviselőinek részvételével tartott számos további megbeszélés eredményein alapulnak.

Az említett eszmecseréket követően és az összegyűjtött bizonyítékok alapján a társelnökök kidolgozták ajánlásaikat. Bár az ajánlásokért kizárólag a társelnökök felelősek, munkájuk nagymértékben támaszkodik más elismert szakértők, szülői és ifjúsági képviselők hozzájárulására, valamint azokra a szakértői anyagokra, amelyet az Európai Bizottság bocsátott a rendelkezésükre.

A jelentés célja, hogy az Európai Bizottság és az uniós tagállamok által a gyermekek online biztonságának megerősítése érdekében javasolt jövőbeli intézkedések alapjául szolgáljon. Ez a független elemzésen alapuló értékelés arra vonatkozó ajánlásokat és ötleteket tartalmaz a gyermekek és serdülők, a szülők és gondviselők, a tanárok és oktatók, valamint a közösségimédia- és más digitális szolgáltatók számára, hogy miként lehet jobban megvédeni a kiskorúakat, és tudatosságra nevelni őket az online világban.

KERETES ÍRÁS: HATÁLY ÉS TERMINOLÓGIA

Az Ursula von der Leyen elnök által előírt fő feladat az volt, hogy a különleges testület megvitassa a gyermekek online biztonságát és a közösségi médiára vonatkozó esetleges életkori korlátozásokat. Bár e jelentés hatálya megfelel ennek a feladatnak, a különleges testület ülésein folytatott megbeszélések és más politikai fejlemények (például a G7-ek vezetőinek 2026. június 17-i, „Biztonságosabb digitális tér a kiskorúak számára” című felhívása) rávilágítanak arra, hogy a társelnököknek pontosítaniuk kell az e jelentésben használt terminológiát.

A nemzetközi, uniós vagy nemzeti jogi aktusok sérelme nélkül e jelentés a következő kifejezéseket és az ezeknek megfelelő fogalommeghatározásokat használja:

Közösségi média és más digitális szolgáltatások (röviden: közösségi média+)

E jelentés hatályán belül a „közösségi média+” és a „közösségi média és egyéb digitális szolgáltatások” kifejezéseket a kiskorúak számára esetlegesen elérhető olyan szolgáltatások tág meghatározására használjuk, amelyek az életkoruknak nem megfelelő és/vagy kockázatos funkciókat (például függőséget okozó és káros funkciókat, mint a végtelen görgetés, az automatikus lejátszás, az ajánlási algoritmusok és a folyamatosan érkező értesítések) és/vagy tartalmakat tesznek elérhetővé számukra. A közösségimédia- és más digitális szolgáltatásokat nyújthatják többek között a harmadik felektől származó tartalmak közvetítőjeként működő online platformok, például a közösségimédia-felületek, valamint az alkalmazás-áruházak. Ezek közé tartoznak a kiskorúak biztonságára és fejlődésére kockázatot jelentő MI-rendszerek is, beleértve az MI-társakat, a gyermekeket káros kereskedelmi gyakorlatoknak vagy veszélyes kapcsolatoknak kitevő videojátékokat, valamint a kiskorúak számára életkoruknak nem megfelelő hozzáférést lehetővé tevő videomegosztó platformokat.

Kiskorúak, gyermekek és serdülők

A „gyermek” kifejezés jogilag (például az ENSZ gyermekjogi egyezményében) meghatározott használatának sérelme nélkül ez a jelentés úgy találja, hogy a kiskorúak online védelme tekintetében olyan, a fejlődésközpontú megközelítésre van szükség, amely kezeli a különböző életkorokban kitettséget jelentő konkrét kockázatokat és sebezhetőségeket. Ezen elemzés keretében a szerzők a „kiskorú” kifejezést használják valamennyi 18 éves kor (tehát a nagykorúság határa) alatti gyermekekre és serdülőre. A „serdülőkorú” kifejezés a 13 és 18 éves kor közötti kiskorúakra vonatkozik. A „gyermek” kifejezés a 13 éves kor alatti kiskorúra vonatkozik. Ez a jelentés a „gyermekjogok” kifejezést használja valamennyi 18 év alatti gyermek jogaira vonatkozóan, a jogi szövegekben meghatározottak szerint. Az „online gyermekbiztonság” kifejezést – amint az a különleges testület megbízásában szerepel – a kiskorúak digitális világban való védelmére és a tudatos internethasználatra való nevelésükre vonatkozó gyűjtőfogalomként használjuk.

ELŐSZÓ

Biztonságban felnőni a közösségi média+ világában

A digitális technológiák gyors fejlődése gyökeresen megváltoztatta a gyermekek és serdülők nevelkedésének, valamint a társaikkal, szüleikkel, tanáraikkal és a körülöttük lévő világgal folytatott interakcióinak módját. Ugyanakkor az offline világban végzett tevékenységek továbbra is döntő fontosságúak a tanulás szempontjából, mivel előmozdítják a kiskorúak fejlődését alakító érdemi kapcsolatok kialakulását és a tapasztalatszerzést.

A közösségi média+ világa számos lehetőséget kínál a gyermekek és a serdülők számára a tanulásra, a kapcsolatépítésre, a részvételre és az alkotásra. A kiskorúakat azonban meg kell tanítani és fel kell készíteni arra, hogy a bennük rejlő lehetőségek teljes körű kiaknázása érdekében meg tudják ragadni ezeket a lehetőségeket.

Ennek ellenére a **közösségi média+ által teremtett terek számos kockázatot is jelentenek** a kiskorúak egészséges fejlődésére és jóllétére nézve. Mindez magában foglalja a függőséget okozó funkciók következtében történő túlzott használat kockázatát, a fejlődést segítő tevékenységek elhanyagolását, a káros tartalmaknak való kitettséget és a nem megfelelő online kapcsolatteremtést. Az említett kockázatokat felerősíti az új technológiák megjelenése, és emiatt bátor, de körültekintő döntéseket kell hozni, hogy megvédjük a gyermekeket és serdülőket az online térben.

A közösségi média és más digitális szolgáltatások széles körű alkalmazása **rendkívüli módon aggasztja a politikai döntéshozókat és a szülőket, tekintettel azokra a veszélyekre, amelyekkel a gyermekek és a serdülők az interneten szembesülnek**. Bár a közösségi médiához és más digitális szolgáltatásokhoz való hozzáférésre vonatkozó életkori korlátozásokat kritikák érték, **elővigyázatosságból szükség lehet az ilyen lépésekre** mindaddig, ameddig be nem bizonyosodik, hogy a gyermekek és a serdülők biztonságosan férnek hozzá a közösségi média+ tereihez, vagy ameddig nem állnak rendelkezésre biztonságos alternatívák.

Az életkori korlátozások célja nem az, hogy a szülőket és a gondviselőket vagy magukat a gyermekeket és serdülőket tegyék elsődlegesen felelőssé a kiskorúak online biztonságáért. Nem is arra szolgálnak, hogy a szolgáltatókat felmentsék a felelősségvállalás alól. **Elsősorban továbbra is a közösségimédia- és más digitális szolgáltatók felelősek az általuk kifejlesztett és nyújtott szolgáltatások biztonságáért.**

A bizonyítási tehernek a szolgáltatókra, nem pedig a szabályozókra, a szülőkre vagy a gyermekekre kell hárulnia. **Amíg nem igazolják, hogy szolgáltatásaik kialakításuknál fogva biztonságosak, a közösségi média- és más digitális szolgáltatók tekintetében korlátozni kell a 13 év alatti gyermekek hozzáférését az EU-ban.** Az uniós szintű korlátozások mellett a tagállamok elővigyázatosságból további életkori korlátozásokat vezethetnek be a 13 évnél idősebb serdülők esetében.

Az életkorra vonatkozó, elővigyázatossági célból hozott korlátozások azonnali intézkedések, amelyek célja, hogy a közösségi média+ tereit a használati kultúra megváltoztatása révén biztonságosabbá tegyék a kiskorúak számára. Azon országok első tapasztalatai szerint, amelyekben általános életkori tilalmat vezettek be a közösségi médiához való hozzáférésre vonatkozóan, a legtöbb kiskorú megtalálja a módját e szabályok megkerülésének. Ugyanakkor egyes kiskorúak kivonultak a közösségi média és más digitális szolgáltatások kockázatokat rejtő világából, és így több idejük van offline tevékenységekre (például sportra és személyes közösségi interakciókra). Mindez azt mutatja, hogy a közösségi média+ kiskorúak által történő használatára vonatkozó normákat övező fokozatos változás megvalósítható, és ezt a tényt el kell ismerni.

„Az elmúlt évtizedekben biztonságosabbá tettük a való világot a gyermekek számára, most ugyanezt kell tennünk a digitális világgal is. A technológia által kínált kecsegtető lehetőségeket úgy kell kiaknáznunk, hogy közben óvjuk a gyermekek biztonságát, egészségét és boldogságát.”

– URSULA VON DER LEYEN,
AZ EURÓPAI BIZOTTSÁG ELNÖKE

A változás azonban időigényes. Például a testi fenytés oktatás keretében történő alkalmazására vonatkozó jogszabályi tilalommal kapcsolatban a társadalom hozzáállásának megváltoztatásához több mint egy emberöltőnyi időre volt szükség (például Németországban és Svédországban). A testi fenytés tilalma egyértelművé tette, hogy melyek a szülőkkel, gondviselőkkel, tanárokkal és oktatókkal szemben támasztott elvárások, és kibővítette a közelben tartózkodók szerepvállalását a kiskorúak erőszakmentes nevelésének biztosítása érdekében. Az említett intézkedés sikerét a megfigyelt pozitív tendenciák igazolták, és az intézkedés bevezetése óta folyamatosan végzett értékelések is bizonyították.

Az életkor szerinti korlátozások hatékonyságához a társadalmi attitűd megváltozására is szükség van. A folyamatos értékelés és a hosszú távú nyomon követés segítheti a politikai döntéshozókat annak megítélésében, hogy a kiskorúak és szüleik, gondviselőik és oktatóik szokásai idővel változnak-e.

A mai, közösségi média+ által meghatározott világban felnövő gyermekek és serdülők számára lehetővé kell tenni, hogy egészséges és teljes értékű életet éljenek, és kihasználhassák a közösségi mé-

dia és más digitális szolgáltatások által kínált lehetőségeket. **A gyermekek jogainak az online világban ugyanúgy érvényesülniük kell, mint az offline környezetben** – a biztonsághoz és a gazdasági kizsákmányolással és a bűnözés minden formájával (különösen a szexuális erőszakkal) szembeni védelemhez való jogtól kezdve az információhoz, az oktatáshoz és a szabadidős tevékenységekhez való hozzáférés jogáig.

A gyermekeknek joguk van biztonságos és fejlődésüknek kedvező környezetben felnőni, online és offline környezetben egyaránt. Miközben a kiskorúakat továbbra is támogatni kell az offline világban, azt is el kell ismernünk, hogy az online környezet egyre fontosabb részévé vált a mindennapi életüknek. Ezért alapértelmezett védelemben kell részesülniük, amelyet valamennyi közösségimédia- és más digitális szolgáltatás használata során biztosítani kell nekik.

A gyermekek online biztonságával kapcsolatos intézkedéseknek a gyermekjogokon kell alapulniuk. Az esetleges életkori korlátozásoknak teljes mértékben tiszteletben kell tartaniuk a gyermekjogokat, arányosnak kell lenniük, és egyensúlyban kell lenniük a gyermekek mindenek felett álló érdekével. A fentiek eléréséhez használt eszközöknek lépést kell tartaniuk a technológiai fejlődéssel.

Bár továbbra is elsősorban a közösségimédia- és más digitális szolgáltatók felelősek az általuk nyújtott szolgáltatások biztonságáért, különösen a kiskorúak esetében, **a gyermekek és a serdülők közösségi média+ környezetben való védelméhez és a tudatosságra való nevelésükhöz különböző szereplők ökoszisztémájára van szükség.** Ilyen szereplők a szabályozók (akiknek a szükséges intézkedések bevezetése a feladatuk) a biztonságos és életkorhoz igazított szolgáltatásokat nyújtó szolgáltatók, valamint a szülők, gondviselők, tanárok és oktatók, akik kulcsszerepet játszanak a kiskorúak online eszközhasználatának felügyeletében és irányításában. A kiskorúak felnövekedését és a közösségi média+ környezetének gyors változásait követve **a törekvés sikere azon áll vagy bukik, hogy ez az ökoszisztéma képes-e összehangolt lépéseket tenni,** közös jövőképük jegyében: azért, hogy a gyermekek és serdülők biztonságosan nőjenek fel a digitális világban.

1. ábra: A kiskorúak online védelmének és tudatosságra nevelésének ökoszisztémája

A politikai lendület felerősítése a gyermekek online biztonságának megerősítése érdekében

Az elmúlt hónapok rávilágítottak, hogy a gyermekek online biztonsága világszerte egyre nagyobb politikai prioritást élvez. **Ausztráliában bevezették a közösségi média használatának késleltetését, és ez – az intézkedés végrehajtásával és folyamatos értékelésével együtt – kulcsfontosságú tanulságokkal szolgált a világ többi része számára.** Más országok – például az Egyesült Királyság és Kanada – jogalkotási javaslattervezetekkel követték az ausztrál példát, Indonézia pedig már be is vezette a tilalmat.

Egy közelmúltbeli jelentés szerint az európaiak 92%-a véli úgy, hogy az EU-nak prioritásként kellene kezelnie a gyermekek és fiatalok online védelmének megerősítését^a.

Az európai vezetők is elkezdtek foglalkozni ezzel a kérdéssel. A 2025. szeptemberében tett jütlandi nyilatkozat^b és az egész EU-ra kiterjedő digitális korhatár bevezetését szorgalmazó európai parlamenti állásfoglalás^c, az online gyermekbiztonsággal foglalkozó különleges testület Ursula von der Leyen elnök által történő létrehozása, valamint az Európai Tanács közelmúltbeli következtetései^d egyértelműen jelzik, hogy egyre erőteljesebb politikai szándék mutatkozik arra, hogy konkrét lépéseket tegyünk a gyermekeket az online térben fenyegető, folytonosan növekvő kockázatok kezelésére.

2026 júniusában a G7-ek – köztük Kanada, Franciaország, Németország, Olaszország, Japán, az Egyesült Királyság, az Egyesült Államok és az Európai Unió – első alkalommal állapodtak meg a legmagasabb politikai szinten a kiskorúak kockázatot jelentő digitális szolgáltatásokkal szembeni védelmére vonatkozó közös alapelvekről^e.

Emellett **több uniós tagállam is jogszabályalkotásra készül a gyermekeket és a serdülőket káros hatásoknak kitevő közösségi médiához és más digitális szolgáltatásokhoz való hozzáférés alsó korhatárának megállapításáról.** Franciaország például a korlátozott szolgáltatások feketelistája alapján jelenleg 15 évben állapítaná meg a korhatárt. Görögország 15 éves korhatárt tervez bevezetni az online közösségi hálózati szolgáltatások tekintetében. Dánia mérlegeli a 16 év alatti kiskorúakra vonatkozó korlátozás bevezetését, kiegészítve azzal a lehetőséggel, hogy szülői hozzájárulással alacsonyabb lehessen a korhatár. Svédország a gyermekek 15. életévének betöltéséhez kötött korlátozást tervez, amely alól számos szolgáltatástípus mentesül. Számos más tagállam – Portugáliától és Spanyolországtól Németorszáig és Lengyelorszáig – szintén fontolóra veszi a témával kapcsolatos jogalkotás lehetőségét.

A fentiek tükrében a digitális szolgáltatások egységes európai piacának széttagsága valós kockázatot jelent. Emiatt számos tagállam mellett érvel, hogy a kérdésre uniós szinten kell megoldást találni. El kell ismerni, hogy a tagállamok eltérő kulturális és nemzeti háttérrel rendelkeznek az oktatás, a digitális jártasság és a kiskorúak védelme tekintetében. A széttagság miatt előfordulhat, hogy a kiskorúak Unió-szerte eltérő szintű védelemben részesülnek. Mindez azt is jelentené, hogy a szabályozók gyakorlati bonyodalmakkal szembesülhetnének a végrehajtás tekintetében, a szolgáltatókra pedig magasabb megfelelési

- a. [Európai Bizottság \(2026\). Digitális évtized – Eurobarométer-jelentés – 2026. február-március.](#)
- b. [Dán elnökség, az Európai Unió Tanácsa \(2026\). A jütlandi nyilatkozat: a kiskorúak számára biztonságos online világ kialakítása.](#)
- c. [Európai Parlament \(2025\). A kiskorúak online védelme – Az Európai Parlament 2025. november 26-i állásfoglalása a kiskorúak online védelméről \(2025/2060\(INI\)\).](#)
- d. [Európai Tanács \(2026\). Az Európai Tanács következtetései, 2026. március 19.](#)
- e. [G7 \(2026\). A vezetők biztonságosabb digitális tér kialakítását szorgalmazzák a kiskorúak számára.](#)

költségek nehezednének. Ez dominóhatást gyakorolhat a biztonságosabb közösségi média és más digitális szolgáltatások fejlődésére, valamint az online biztonsággal kapcsolatos jogszabályok hatékonyságára.

Az EU eddig is konkrét intézkedésekkel lépett fel a kiskorúak védelme érdekében. Az Európai Bizottság által a közelmúltban hozott határozatok konkrét bizonyítékok alapján egyhangúan azt emelték ki, hogy kezelni kell azokat a fenyegetéseket, amelyekkel a gyermekek és a serdülők az interneten szembesülnek. Egyértelmű példa erre a Metával és a TikTokkal szemben tett előzetes megállapítás, amely szerint állítólag nem felelnek meg a kiskorúak online védelmére vonatkozó, a digitális szolgáltatásokról szóló jogszabályban előírt magas szintű normáknak, és nem biztosítanak könnyen hozzáférhető mechanizmusokat a gyermekek szexuális bántalmazását ábrázoló tartalmak bejelentésére. Emellett az Egyesült Államok bíróságainak közelmúltbeli, mérőöldkőnek számító határozatai történelmi fordulópontot jelentenek a platformok felelősségéről szóló vitában.

A kiskorúak online védelmének rövid története

A gyermekek és serdülők online védelmére irányuló erőfeszítések egyidősek az internettel, és még a közösségi média, az okostelefonok és a mesterséges intelligencia előtti időszakban gyökereznek. A kiskorúak online védelmére vonatkozó mai szabályok alapjait az 1990-es években és a 2000-es évek elején fektették le olyan jogszabályok révén, amelyek célja, hogy lehetővé tegyék a szolgáltatások és a vállalkozások számára a határokon átnyúló működést és információcserét. Bár ezeket a szabályokat nem kizárólag a gyermekek és serdülők online védelmére szabták, számos olyan alapelvet lefektettek, amelyek az alább felsorolt három területen továbbra is a jelenlegi jogszabályok gerincét alkotják.

Az első ilyen terület a média és a digitális szolgáltatások belső piaci szabályozását érinti, amellyel kapcsolatban Európa-szerte közös szabályokat vezettek be a televíziós szolgáltatásokra vonatkozóan, beleértve az olyan tartalmakkal szembeni védelmet is, amelyek károsak lehetnek a kiskorúakra nézve. Az online vagy (az elektronikus kereskedelemről szóló irányelv szerint) az információs társadalommal összefüggő szolgáltatások első harmonizált kerete szintén támogatta a határokon átnyúló online szolgáltatások fejlesztését az EU-n belül.

A második terület az adatvédelemre és a magánélet védelmére vonatkozó szabályokat érinti, kezdve a személyes adatok tagállamokon átívelő gyűjtésére és felhasználására vonatkozó, az 1995. évi adatvédelmi irányelv keretében bevezetett közös normákkal.

A sort a harmadik terület zárja: a fogyasztóvédelem. Közös uniós szabályok segítik a megtévesztő és agresszív kereskedelmi gyakorlatokkal szembeni fellépést. Ezek a szabályok felismerik, hogy a kiszolgáltatott helyzetben lévő fogyasztóknak fokozott védelemre van szükségük, és ez az elv a digitális környezettel kapcsolatban is fontos. Mindez magában foglalja azon eseteket is, amikor a gyermekek és a serdülők olyan kereskedelmi gyakorlatoknak vannak kitéve, amelyek a felnőttektől eltérő módon érinthetik őket.

Mivel a digitális technológiák immár mélyen beágyazódtak a mindennapi életbe, az új kihívásokra való reakálás érdekében az EU folytatta a jogi keretek aktualizálását. Az általános adatvédelmi rendelet (GDPR) különleges védintézkedéseket vezetett be a gyermekek személyes adatainak védelme és az online beleegyezés garanciái érdekében. Az audiovizuális médiaszolgáltatásokról szóló irányelv kiterjesztésre került az audiovizuális tartalmak új formáira és a videomegosztó platformokra is. Végezetül a digitális szolgáltatásokról szóló rendelet szabályokat állapított meg az online közvetítő szolgáltatásokra vonatkozóan, többek között kifejezetten a kiskorúak védelme céljából.

A fent említett változások szélesebb körű tendenciát tükröznek: a digitális technológiák már nem illeszkednek egyértelműen egyetlen szabályozási vagy jogi kategóriába. A közösségi média és más digitális szolgáltatások a média, a kommunikáció, a kereskedelem és az adatfeldolgozás elemeit ötvözik, gyakran ugyanazon a platformon belül. Következésképpen a kiskorúak online védelmével kapcsolatos hatékony megközelítésnek holisztikusnak kell lennie, és az uniós jog számos területén – többek között a platformok szabályozása, az adatvédelem, a fogyasztóvédelem és az audiovizuális média szabályozása terén – alkalmazott eszközökre kell támaszkodnia.

A mesterséges intelligencia gyors fejlődésével és elterjedésével párhuzamosan nőnek a kiskorúakat érintő online kockázatok. Mindez együtt jár a közösségi média és más digitális szolgáltatások folyamatos fejlődésével, amelyek célja, hogy megragadják és lekossák a felhasználók figyelmét, olyannyira, hogy immár kialakult a „figyelemgazdaság” rendszere. Minden eddiginél nagyobb szükség van arra, hogy a szabályozók fellépjenek a kiskorúak védelmének megerősítése érdekében, és képessé tegyék őket arra, hogy biztonságosan eligazodjanak a közösségi média+ világában.

A kiskorúakat érintő online kockázatokkal és lehetőségekkel kapcsolatos bizonyítékok

A gyors technológiai változások rendkívüli lehetőségeket teremtettek a gyermekek számára ahhoz, hogy eszmecserét folytassanak a kortársaikkal, kifejezzék kreatív hajlamukat, valamint hozzáférést nyerjenek különböző ismeretekhez és segítségnyújtási formákhoz. A gyermekek azonban nem felnőttek, és a közösségi média+ által meghatározott környezet különböző életkorokban különböző kockázatoknak teszi ki őket fizikai és mentális egészségük és fejlődésük tekintetében. A társadalmi-gazdasági és egyéni tényezők, például a családi háttér és a nem, valamint a közösségi média és más digitális szolgáltatások kialakítása szintén döntő hatással bírnak.

A kiskorúak online védelmére és a tudatos internethasználatra való nevelésükre irányuló megfelelő intézkedések megalapozásához elengedhetetlen, hogy megalapozott bizonyítékokkal rendelkezünk arra vonatkozóan, milyen kockázatok és káros hatások kapcsolódnak a közösségi médiához és más digitális szolgáltatásokhoz. A közösségi média+ környezetében megvalósított sajátos jellemzők, funkciók vagy formátumok a gyermek vagy serdülő társadalmi és személyes körülményeitől függően eltérő mértékben károsak lehetnek. A faji, etnikai és vallási kisebbségi csoportokhoz tartozó kiskorúak, az LMBTQI+-közösség tagjai, a sajátos nevelési igényű vagy a már meglévő mentális egészségügyi problémákkal küzdő kiskorúak különösen kiszolgáltatottak lehetnek az online bántalmazásnak. Ezt a sebezhetőséget a közösségi média – más, káros, manipulatív vagy függőséget okozó tartalommal vagy kialakítással rendelkező digitális szolgáltatásokhoz hasonlóan – természetesen felerősíti. E tendenciák változásaival párhuzamosan a kutatásnak és a bizonyítékok gyűjtésének is fejlődnie kell.

A közösségi média és más digitális szolgáltatások jelentős fizikai és mentális egészségügyi kockázatot jelentenek a kiskorúakra nézve. Ami a fizikai egészséget illeti, a túlzott képernyőidő felváltja a szabadtéri játékot és sportot, illetve hatással lehet a gyermekek egészségére, érőnlétére és alvási szokásaira. A közösségi média+ és a különböző eszközök korai életkorban történő használata kiszorítja a tapasztalati felfedezést és a személyes társas interakciókat. Mindez hatással lehet a társadalmiérzelmi fejlődésre és a mentális egészségügyi problémákra való fogékonyságra. Az eszközök hosszan tartó használata olyan panaszokat is okozhat, mint a váz- és izomrendszeri problémák és a digitális szemterhelés.

A közösségi média és más digitális szolgáltatások használata jelentős mentális egészségügyi kockázatot jelent a gyermekek számára. A közösségi média+ környezete a gyermekek mentális egészségét közvetlenül károsító kockázatokkal jár, amelyek súlyosbíthatják a már meglévő mentális egészségügyi problémákat, többek között a depressziót és a szorongást.

A gyermekek és a serdülők kockázatoknak való kitettségét ebben a tekintetben is a társadalmi és az egyéni tényezők határozzák meg. Általánosságban elmondható, hogy a gyermekek és serdülők körében a közösségi média és más digitális szolgáltatások nagy mértékű használata alvászavarokat és koncentrációs problémákat okoz, valamint a depresszió és a szorongás megnövekedett arányával jár. A függőséget okozó kialakítási elemek felerősítik ezeket a hatásokat azáltal, hogy ösztönzik a kényszeres ellenőrzést, a „kimaradástól való félelmet” (FOMO) és fokozzák a másokkal való összehasonlítást. Mindez alááshatja a kiskorúak önbecsülését és fokozhatja az őket érő stresszt. Az algoritmikus által felerősített tartalomterjedés és az ajánlórendszerek hozzájárulhatnak a dezinformáció és a gyűlöletbeszéd elterjedéséhez. Az e hatásokból eredő jelentős károk különösen a kiszolgáltatott csoportokat érintik az interneten.

Jelentős a kockázata annak, hogy a kiskorúak bűncselekményeknek és jogellenes online tartalmaknak legyenek kitéve. Felnőttek és kiskorúak egyaránt szándékosan használják a közösségi médiát és más digitális szolgáltatásokat – többek között a játékplatformokat – a gyermekekkel és serdülőkkel való kapcsolattartásra. Ennek kockázatai közé tartozik a gyermekek szexuális bántalmazásának (illetve az ezt bemutató anyagoknak) való kitettség, a behálózás, az internetes megfélemlítés, a radikalizálódás, valamint a jogellenes, erőszakos vagy terrorcselekmények elkövetésére való felbujtás. Az MI-eszközök széles körű használata komoly fenyegetést jelent a gyermekekre és a serdülőkre nézve a gyermekek szexuális bántalmazását ábrázoló mesterséges anyagok (például deepfake-ek) előállítása miatt. Ezek a visszaélések drasztikus hatással vannak a kiskorúak fejlődésére, mentális és fizikai egészségére, és – a legsúlyosabb esetekben – ez akár az életükbe is kerülhet.

Elsősorban továbbra is a közösségi média és más digitális szolgáltatók a felelősek azért, hogy a kiskorúak biztonságban legyenek az általuk nyújtott szolgáltatás használata közben. Emellett a szülők és a gondviselők fontos szerepet játszanak a gyermekek és a serdülők online töltött idejének felügyeletében, valamint abban, hogy segítsenek a kiskorúaknak a közösségi média+ környezetében őket érintő kockázatok közös kezelésében. A megfelelő offline tevékenységek és a személyes interakciók biztosítása minden életkorban alapvető fontossággal bír.

A számos potenciális ártalom ellenére a **közösségi média+ világa számos lehetőséget is kínál a gyermekeknek és a serdülőknek.** Ha a kiskorúak képesek biztonságban folytatni az online interakciókat és erőteljes digitális készségekkel rendelkeznek, a közösségi média és más digitális szolgáltatások használata előnyös lehet a jóllét, a társadalmi összekapcsoltság, a támogató társas hálózatok, az önkifejezési lehetőségek, a polgári szerepvállalás és a független tanulás tekintetében. A digitális készségek fejlesztését célzó kezdeményezések – mint például az uniós „gyermekbarát internet” portál vagy a Safer Internet Központok létrehozása, valamint a médiatudatossággal kapcsolatos ismeretek beépítése a nemzeti képzési és tantervekbe – igazolták, hogy segítségükkel fejleszthető a kritikus gondolkodás, a dezinformációval szembeni ellenállás és a kiskorúak biztonságos internethasználati készsége.

A közösségi média és más, tervezésüknél fogva biztonságos digitális szolgáltatások hozzájárulhatnak a gyermekek és serdülők tudatos internethasználatra való neveléséhez és online szerepvállalásukhoz azáltal, hogy támogatják a digitális készségek és a médiatudatosság elsajátítását. Ha az iskolák – a szülők és gondviselők támogatásával – életkorhoz igazított digitális oktatásban részesítik a tanulókat, az szintén segíthet felkészíteni a kiskorúakat arra, hogy megragadják az online világ által kínált lehetőségeket, és képesek legyen kezelni az esetleges kockázatokat és károkat.

Az életkorra jellemző kockázatok kezelésének szükségessége

A kiskorúak növekedésével és függetlenedésével párhuzamosan a szülők egyre kevésbé tudják felügyelni gyermekeik online tevékenységeit. Egyre nagyobb hatással van a gyermekekre a társaik által gyakorolt befolyás. A serdülőkorban a nagykorúság közeledtével a kiskorúak egyre önállóbbá válnak az internet-használat terén, és képesek jobban megérteni és kezelni az online világban jelentkező kockázatoknak való kitettségüket. A 3 évesek és a 16 évesek természetesen eltérő szükségletekkel rendelkeznek. Ez rávilágít **a gyermekek online biztonságával kapcsolatos, a fejlődés szempontjait szem előtt tartó megközelítés fontosságára**, amelyet ebben a jelentésben alkalmaztunk, **különbséget téve a korcsoportok között:**

A 3 évesnél fiatalabb gyermekek passzív online felhasználóként elsősorban kapcsolati kockázatoknak és az ún. „technoferenciának”^f vannak kitéve. A kockázatok nagyrészt abból erednek, hogy a gondviselők a képernyő előtt töltött idővel helyettesítik a közvetlen interakciót, hogy „lenyugtassák” a kisgyermeket, vagy eltereljék a figyelmét. Ez hatással lehet a gyermekek figyelmének tartósságára, a nyelvtanulásukra és társadalmi-érzelmi fejlődésükre.

A 3 és 5 éves kor közötti gyermekek mint felügyelet alatt álló, új független felhasználók egyre inkább ki vannak téve az online környezetben rejlő és a képernyőknek való nagyobb kitettséggel kapcsolatos kockázatoknak. Az azonnali örömezésre, az ismétlődő jutalmazásra és a folyamatos külső ingerekre optimalizált közösségi média és egyéb digitális szolgáltatások alapvetően nincsenek összhangban a gyermekek kialakulóban lévő képességeivel, és károsíthatják hosszú távú fejlődésüket.

6 és 9 éves kor között jelentősen bővül a közösségi média és más digitális szolgáltatások használata a gyermekek körében. Az online világból származó, külső forrásból érkező visszajelzések (például lájkok, pontszámok és rangsorok) hatással vannak az önértékelésre, amely a való világban a fejlődő kompetenciákon alapul. Ez felerősítheti a teljesítménnyel kapcsolatos és a társakkal való összehasonlítás által keltett szorongást, növelve az internetes megfélemlítéssel, a gyűlöletbeszéddel és a kortársak által történő zaklatással szembeni kiszolgáltatottságot.

10 és 12 éves kor között a gyermekek hozzáférése a közösségi média+ tereihez a társadalmi részvétel központi előfeltételévé válik. Ebben az életkorban a legérezhetőbbek a gyermekeken a fejlődés során jelentkező érzékenység és a platformvezérelt felerősítés kölcsönhatásai. Az algoritmikus ajánlási rendszerek fokozzák a másokkal való összehasonlítás jelenségét, a káros vagy jogellenes tartalmaknak (többek között a gyermekek szexuális bántalmazását ábrázoló anyagoknak, a szélsőséges propagandának és a dezinformációnak), valamint a depresszió és a szorongás tüneteit súlyosbító addiktív kialakítási mintáknak való kitettséget. A közelmúlt jövőre vonatkozó kutatásai arra engednek következtetni, hogy ha a gyermek 12 éves korban kapja meg az első okostelefonját (13 éves kor helyett), egy év elteltével nagyobb lehet az esetében a depresszió és más mentális egészségügyi problémák kockázata^g. Ez a példa rávilágít, hogy a gyermekek 13 éves kor alatt általában véve különösen kiszolgáltatottak.

13 és 15 éves kor között a serdülők a közösségi média és az egyéb digitális szolgáltatások felügyelet mellett történő használatáról egyre inkább az autonóm használatra térnek át. Ebben az életkorban a gondviselők és oktatók által nyújtott iskolai felügyelet hagyományos formái egyre kevésbé hatékonyak.

^f. A szülő és a gyermek közötti interakció megszakítása a technológiai eszközök használatával.

^g. Philadelphiái Gyermekkorház (2026). [Age Limits Alone Won't Fix Smartphone Risks, Suggests Children's Hospital of Philadelphia Study \(A philadelphiái gyermekkorház tanulmánya szerint a korhatárok bevezetése önmagában nem oldja meg az okostelefonokkal kapcsolatos kockázatokat\)](#). Hozzáférés: 2026. július 12.

A kockázatokat egyre inkább a közösségi média és más digitális szolgáltatások struktúrái alakítják, nem pedig kizárólag az egyéni magatartás. Az egyik fő kihívás az olyan algoritmikus rendszerek kezelése, amelyek meghatározzák a kitettséget és hatással vannak a viselkedésre, miközben korlátozott átláthatósággal működnek.

Az autonómiára való átállás a felnőtté válás megszokott része a mai online világban, hasonlóan az offline világhoz. A kérdés tehát nem az, hogy miként lehet visszatartani a serdülőket az autonómiára való átállástól, hanem az, hogy hogyan lehet korlátozni a serdülők ártalmaknak való kitettségét a fejlődésük szempontjából leginkább kiszolgáltatott életszakaszban. A hatékony védelemhez olyan, a fejlődést szem előtt tartó, többretegű megközelítésre van szükség, amely ötvözi a közösségi média és más digitális szolgáltatások szabályozását, az oktatási intézkedéseket, valamint az önszabályozás és a kritikus médiahasználat támogatását.

Végezetül **16 és 18 éves kor között** a serdülők abba az életszakaszba érnek, amikor megszilárdul az identitásuk és megnövekszik az önállóságuk. A serdülők fejlődőben lévő képességei hatékonyan felkészítik őket az online felmerülő kockázatok megértésére és kezelésére. Neurobiológiai fejlődésük azonban korántsem ért véget, és a függőség, a szorongás és a mentális egészségügyi problémák kockázatát súlyosbítja a közösségi média és más digitális szolgáltatások használata. Ebben az életkorban a serdülőknek meg kell szerezniük a digitális világban való sikeres és biztonságos eligazodáshoz és az abban rejlő lehetőségek teljes körű kiaknázásához szükséges készségeket (például a kritikus gondolkodás és értékelés képességét).

A kiskorúak online védelmének és tudatosságra nevelésének hat irányadó elve

A közösségi média+ környezetében jelenlévő, a gyermekeket és a serdülőket érintő kockázatok és lehetőségek miatt olyan átfogó szakpolitikai keretre van szükség, amely egyaránt védi és tudatosságra neveli a kiskorúakat az online térben. A **különleges testület munkáját a társelnökök által kidolgozott alábbi hat irányadó elv határozta meg**, amelyeket e jelentés szerkezete is követ. Az intézkedéseknek szilárd bizonyítékokon és a gyermekek előtt álló online kihívások és lehetőségek elemzésén kell alapulniuk. A hatékony végrehajtás és értékelés kulcsfontosságú ahhoz, hogy elérjük a kívánt eredményeket.

1. ELV

Fejldésközpontú megközelítés (lásd az 1. fejezetet)

Életkorhoz igazított szabályozás és differenciált iránymutatások biztosítása. A gyermekek és serdülők fejlődésének szakaszai olyan védelmi intézkedések kidolgozását és bevezetését teszik szükségessé, amelyek képesek kezelni az adott életkorban jelentkező kockázatokat. Amennyiben lehetséges, a szóban forgó intézkedéseknek figyelembe kell venniük a gyermekek személyes és társadalmi körülményeit, amelyek súlyosbíthatják a kockázatoknak való kitettségüket.

2. ELV

Egyenlőség és sokszínűség (lásd a 2. fejezetet)

A kockázatok és az online ártalmaknak való kitettség terén fennálló egyenlőtlenségek felismerése a különböző korosztályok és társadalmi-gazdasági csoportok tekintetében. A nemi identitás, a szexualitás, a faji,

etnikai és vallási háttér, a sajátos nevelési igények és a már meglévő mentális egészségügyi problémák mind hatással vannak a kiskorúak online ártalmakkal szembeni kiszolgáltatottságára. Mindezek a tényezők befolyásolják azokat az erőforrásokat és kapacitásokat is, amelyekkel a szülőknek és a gondviselőknek támogatniuk kell a gyermekeket és a serdülőket az autonómia felé vezető útjuk során.

3. ELV

A kiskorúak védelme (lásd a 3. fejezetet)

A gyermekek és a serdülők számára lehetővé kell tenni, hogy élvezhessék a biztonságos közösségi média+ terei által nyújtott előnyöket. A kiskorúak káros tartalmakkal, függőséget okozó elemekkel, digitális elhanyagolással^h és online bűncselekményekkel (például szexuális bántalmazással) szembeni védelmét meg kell valósítani a közösségi média és más digitális szolgáltatások kialakítása során. A káros tartalmak vagy funkciók bejelentését egyszerűvé kell tenni a kiskorúak számára. Az ilyen bejelentéseket prioritásként kell kezelni, és a szolgáltatóknak haladéktalanul el kell távolítaniuk a káros tartalmakat vagy funkciókat.

4. ELV

A digitális szolgáltatások elszámoltathatósága és fogyasztói jogok (lásd a 3. fejezetet)

Elsősorban a közösségi médiának és más digitális szolgáltatóknak kell felelősséget vállalniuk azért, hogy az online terek biztonságosak legyenek a kiskorúak számára a hozzáférés és a használat tekintetében. A digitális szolgáltatások „beépített” biztonsági intézkedéseinek előmozdítása és a tartalomalapú szabályozás gyors érvényesítése. A bizonyítási tehernek a közösségi médiára és más digitális szolgáltatókra kell hárulnia, akiknek még azelőtt igazolniuk kell, hogy a szolgáltatásaik elemei nem károsak, mielőtt hozzáférhetnének a gyermekekhez és serdülőkhez.

5. ELV

Tudatosságra nevelés és médiaoktatás (lásd a 4. fejezetet)

A szülők, gondviselők, tanárok és oktatók képessé tétele arra, hogy támogassák a gyermekek és a serdülők biztonságos és autonóm internethasználatra való fokozatos átállását. Elegendő lehetőség (például digitális jártassággal és médiatudatossággal kapcsolatos képzések) és olyan megfelelő infrastruktúra biztosítása, amely lehetővé teszi a szülők számára, hogy átgondolják saját tevékenységeiket, és iránymutatást nyújtsanak a kiskorúak online interakcióihoz. Az intézkedéseket a gondviselők és a pedagógusok szerepéhez kell igazítani, amely a gyermekek és serdülők fejlődésével együtt változik.

^h. A gondviselő ismétlődően elmulasztja a fejlesztés szempontjából megfelelő figyelem, reakció, felügyelet vagy védelem biztosítását, mivel a digitális technológiák zavarják, kiváltják vagy aláássák az alapvető gondviselői funkciókat.

6. ELV

A gyermekek jogai és szerepvállalása (lásd a 4. fejezetet)

A gyermekek biztonságos online és offline szerepvállaláshoz, interakcióhoz és közös alkotáshoz való jogának védelme. A gyermekvédelmi intézkedéseknek mindig a gyermekjogokon kell alapulniuk, a vonatkozó nemzetközi keretbenⁱ meghatározottak szerint. Az életkorra vonatkozó korlátozásoknak tiszteletben kell tartaniuk a gyermekek online jogait, arányosnak, időben korlátozottaknak kell lenniük, és mindig szem előtt kell tartaniuk a gyermekek mindenek felett álló érdekét. Mindez azt is kihangsúlyozza, hogy valamennyi korosztályban figyelmet kell fordítani a kiskorúak offline tevékenységeire, és elő kell mozdítani azokat.

Az online gyermekbiztonsággal foglalkozó különleges testület társelnökei és az elnök különleges tanácsadói

Prof. Dr. Jörg M. Fegert

Az Ulmi Egyetemi Kórház gyermek- és serdülőkori pszichiátriai, pszichoszomatikai és pszichoterápiai tanszékének orvosi igazgatója

Dr. Maria Melchior

A Francia Országos Egészségügyi és Orvosi Kutatóintézet (INSERM) kutatásért felelős igazgatója

i. Nevezetesen az ENSZ Gyermekjogi egyezményében és a Gyermekjogi Bizottság általános észrevételeiben, az Európai Unió Alapjogi Chartájában és az EU gyermekjogi stratégiájában.

HAT IRÁNYADÓ ELV

A kiskorúak online védelme és tudatosságra nevelése

ONLINE GYERMEKVÉDELEM

HELYZETELEMZÉS

FEJLŐDÉSKÖZPONTÚ MEGKÖZELÍTÉS

Az életkorhoz igazodó szabályozás és differenciált iránymutatások biztosítása

ESÉLYEGYENLŐSÉG ÉS SOKSZÍNŰSÉG

A társadalmi csoportok közötti egyenlőtlenségek elismerése a kockázatok, a kitettség és a digitális veszélyek tekintetében

A KISKORÚAK VÉDELME

Védelem a káros tartalmakkal, a függőséget okozó kialakítással, a digitális elhanyagoltsággal és a bűnözéssel (pl. szexuális erőszak, zaklatás) szemben

A DIGITÁLIS SZOLGÁLTATÁSOK ELSZÁMOLTATHATÓSÁGA ÉS A FOGYASZTÓI JOGOK

Az alapértelmezett biztonság és a tartalomalapú szabályozás érvényesítése

TUDATOS INTERNETHASZNÁLATRA NEVELÉS ÉS

Rúak online védelmére és tudatosságra
A szülők és gondviselők felkészítése arra, hogy támogassák a sére vonatkozó kulcsfontosságú ajánlás internethasználat ievében

GYERMEKJOGOK ÉS SZEREPVÁLLALÁS

A biztonságos szerepvállalás és közös gondolkodás jogának megóvása az online környezetben

INTÉZKEDÉSEK

ÉRTÉKELÉS

A kiskorúak online védelmére és tudatosságra nevelésére vonatkozó kulcsfontosságú ajánlások

E jelentés ajánlásainak átfogó célja, hogy a fejlődésközpontú megközelítésre építve és a hat irányadó elvet tükrözve egyensúlyt teremtsen a gyermekek és serdülők online térben való védelmének szükségessége, illetve a közösségi média+ világában való részvételhez és az abban rejlő lehetőségek kiaknázásához való joguk között.

A közösségi média és más digitális szolgáltatások életkorhoz igazított használatára vonatkozó ajánlások

0 ÉS 2 ÉV KÖZÖTTIEK

Kerüljük a képernyőt és a közösségi média+ használatát!

A képernyőknek való túlzott kisgyermekkori kitettség elkerülése nem jelent teljes tilalmat. Ehelyett az ajánlás felismeri a gyermekek fejlődési szükségleteit a kötődés, az érzékszervi fejlődés és a korai nyelvtanulás tekintetében. A szülőknek és gondviselőknek elsősorban személyes interakciókra kell törekedniük, és oda kell figyelniük saját digitális eszköz-használatukra is, pozitív példát mutatva és elkerülve a „technoferenciát”. Ez a megközelítés összhangban van az Egészségügyi Világszervezet ajánlásaival, és célja megelőzni a gyermekek neurobiológiai és kognitív fejlődési zavarait, valamint az érzelmi kötődés kialakításával kapcsolatos és a fizikai jellegű (például a látást érintő) problémáikat.

3 ÉS 12 ÉV KÖZÖTTIEK

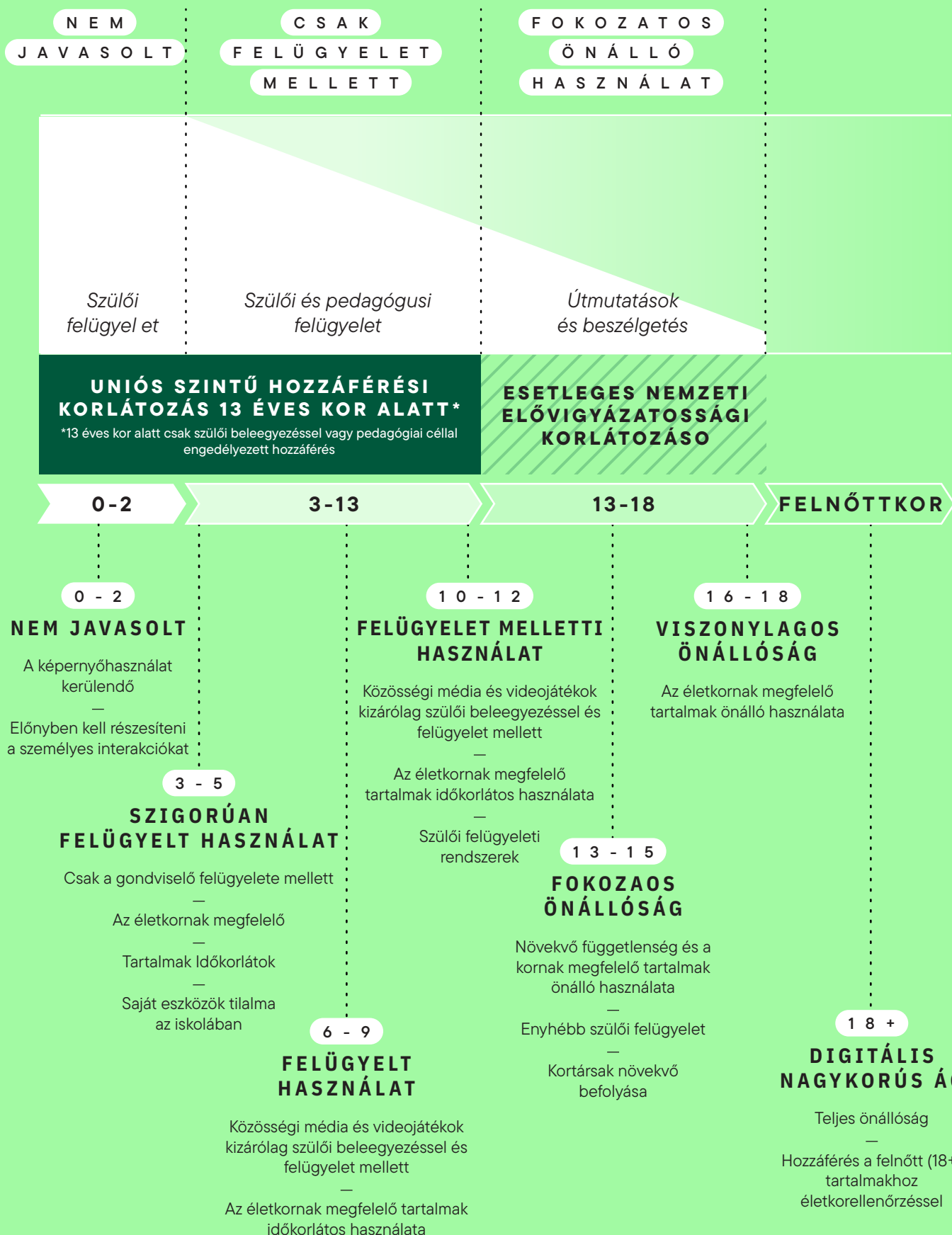
Az életkornak megfelelő közösségi média+ és eszközök felügyelet melletti használata.

Gyermekek nem használhatnak felügyelet nélkül internetalapú eszközöket. Az iskoláknak biztosítaniuk kell olyan infrastruktúrát, ahol az oktatási célú eszközök felügyelet és korlátok mellett használhatók, támogatva a digitális jártasságot és a médiatudatosságot, az érzelmi rezilienciát és a kockázatok kritikus átgondolását. A szülőknek és gondviselőknek felügyelniük és támogatniuk kell a digitális autonómia fokozatos kialakulását, az életkornak megfelelő közösségi médiára és egyéb digitális szolgáltatásokra támaszkodva. Emellett rendszeresen beszélgetni kell a gyermekekkel a kiskorúak online interakcióinak lehetséges előnyeiről és kockázatairól. Mind a gondviselőknek, mind az oktatóknak továbbra is ösztönözniük kell az ilyen korú gyermekeket az offline tevékenységekben való részvételre.

13 ÉS 18 ÉV KÖZÖTTIEK**Az életkornak megfelelő közösségi média+ fokozatos önálló használata.**

13 és 18 év között a serdülők csak az életkoruknak megfelelő és „alapértelmezetten biztonságos” közösségi médiához és egyéb digitális szolgáltatásokhoz férhetnek hozzá, amelyek aktívan bevezették a kulcsfontosságú biztonsági elemeket (például a végtelenített görgetés és az ajánlórendszerek korlátozását). Ezen „alapértelmezetten biztonságos” közösségi média és más digitális szolgáltatások fejlesztéséig továbbra is döntő fontosságú az életkorhoz igazított egyéni szülői ellenőrzés és felügyelet. A szabályozók további elővigyázatossági intézkedéseket is fontolóra vehetnek. Mivel a 16 év feletti kamaszok nagyobb digitális autonómiára törekednek, a káros online tartalmaknak való kitettség kockázatai továbbra is fenyegetik őket. Ezért a szülőknek és a gondviselőknek továbbra is beszélgetniük kell a gyermekekkel online élményeiről. A serdülők számára kiemelten hozzáférhetővé kell tenni a támogató szolgáltatásokat és panasztételi rendszereket, továbbá a közösségi média és más digitális szolgáltatások felelősségteljes használatát segítő kortárs partneri támogató hálózatokat.

A kiskorúak életkornak megfelelő közösségimédia+-használata

A gyermekek és serdülők online védelmére vonatkozó ajánlások

// A 13 év alatti gyermekek közösségi médiához és egyéb digitális szolgáltatásokhoz való hozzáféréseinek harmonizált, uniós szintű korlátozására irányuló javaslat.

Helyénvaló javasolni a 13 év alatti gyermekek közösségi médiához és egyéb digitális szolgáltatásokhoz, köztük az MI-társakhoz való hozzáféréseinek harmonizált, uniós szintű korlátozását. A harmonizált hozzáférési korlátozás megkönnyítené az arányos és jogszerű életkor-azonosítás megvalósítását, és ösztönözné a közösségimédia- és más digitális szolgáltatókra vonatkozó beépített biztonsági követelményeket. 13 év alatti gyermekeknek csak szülői engedéllyel és felügyelettel, illetve oktatási környezetben, időkorlátok mellett szabadna hozzáférniük az életkoruknak megfelelő közösségimédia+-környezetekhez. 13 éves kortól a serdülők fokozatosan mind önállóbban használhatják az életkoruknak megfelelő és biztonságos közösségi médiát és egyéb digitális szolgáltatásokat.

Az uniós szinten harmonizált, egységesen 13 éves alsó korhatárt rögzítő szabályok hozzájárulnának az egységes piac megfelelő működéséhez, egységes megfelelési keretet biztosítva a szolgáltatók számára. A harmonizált szabályok mind nemzeti, mind uniós szinten megkönnyítenék a szabályozók általi végrehajtást és felügyeletet. Emellett az egész Unióban egységes szintű védelmet biztosítanának minden kiskorúnak az online térben, társadalmi-gazdasági, kulturális és nemzeti körülményeiktől függetlenül.

// Hatékony életkor-azonosítási rendszerek bevezetése az életkor ellenőrzésére, illetve a kiskorúak online környezetben való védelmét és tudatosságra nevelését szolgáló, a beépített biztonságon alapuló, életkorhoz igazított megközelítések alátámasztására.

Az életkor-azonosítási módszereknek – az életkor ellenőrzésének, illetve becslésének – arányosaknak kell lenniük, és meg kell felelniük bizonyos minimumkövetelményeknek, főként az alapvető felhasználói jogok, köztük a gyermekjogok és a kapcsolódó biztosítékok tekintetében. Valamennyi, az életkor ellenőrzését szolgáló módszernek be kell tartania a legmagasabb szintű adatvédelmi normákat, és ki kell zárnia a személyazonosító okmányok és biometrikus adatok életkorbecslés céljából történő feldolgozását. Olyan technikai szabványokat kell alkalmazni, például a nem feltáró bizonyítás módszerét, amelyek biztosítják, hogy sem az életkort felmérő platform, sem az életkorellenőrző szolgáltató ne jusson olyan információkhoz, amelyek a felhasználó nyomon követését vagy azonosítását eredményezhetik.

Az életkorellenőrzési módszereknek pontosaknak kell lenniük az adott életkor vagy korcsoport-meghatározásban, és a gyakorlatban könnyen és megbízhatóan alkalmazhatóknak kell lenniük valós körülmények között. Emellett ellenállóknak kell lenniük a kizárólagos és a kiberbiztonsági fenyegetésekkel szemben, inkluzív (és megkülönböztetésmentes) módon kell működniük, és mindenki számára egyformán elérhetőnek kell lenniük, akinek szüksége lehet rájuk. A közösségimédia- és más digitális szolgáltatóknak tartaniuk kell magukat azon vállalásukhoz, hogy a kiskorúakat megóvják a kockázatos szolgáltatásoktól és az önmagukat gyerekeknek, illetve serdülőknek kiadó felhasználóktól.

// A közösségi média és más digitális szolgáltatások kialakításának kulcsfontosságú biztonsági elemeire vonatkozó szabályok kiterjesztése és harmonizálása.

A közösségi médiát és más digitális szolgáltatásokat világos beépített biztonsági elemekkel és életkorhoz igazított biztosítékokkal kell ellátni (például korlátozva a végtelenített görgetést, az automatikus lejátszást,

a push értesítéseket és a problémás, személyre szabott ajánlási motorokat). A függőséget okozó kialakítás, a megtévesztő tervezési megoldások, a kéréstlen megkeresések és az ún. nyúlüreg-hatás elleni fellépés jegyében a beépített védelmi beállításoknak a közösségi média és más digitális szolgáltatások szerves részét kell képezniük. A kulcsfontosságú biztonsági elemekre vonatkozó szabályok kiterjesztése és harmonizálása jogbiztonságot és egységességet garantálna a közösségi média+ környezetében. A technológia gyors fejlődése miatt a kulcsfontosságú biztonsági elemekre vonatkozó szabályoknak kiigazíthatóknak kell lenniük, hogy alkalmasak maradjanak az újabb káros tervezési elemek kezelésére.

// A bizonyítási teher áthárítása a közösségi médiára és más digitális szolgáltatókra a termékek és szolgáltatások kiskorúak számára is biztonságos voltával kapcsolatban.

Konkrét életkori korlátozásokat kell alkalmazni mindaddig, amíg a közösségimédia- és más digitális szolgáltatók be nem vezetnek a gyermekeket és serdülőket védő kulcsfontosságú biztonsági tervezési jellemzőket. Mindaddig, amíg a szolgáltatók nem bizonyították a biztonsági és életkorhoz igazodó elemek meglétét, vagyis az uniós és nemzeti rendelkezéseknek való megfelelést, nem férhetnek hozzá a kiskorú felhasználókhoz. Amennyiben létezik „alapértelmezetten biztonságos” változat, az életkornak nem megfelelő (felnőttekre szabott) funkciók csak hatékony életkor-ellenőrzés után aktiválhatók.

// A végrehajtási és értékelési kapacitások megerősítése.

Tekintettel a gyermekek online biztonságára alkalmazandó számos szabályra (a digitális szolgáltatásokról szóló rendelet, az általános adatvédelmi rendelet, a mesterséges intelligenciáról szóló rendelet stb.), a felügyeleti hatóságoknak fokozniuk kell a jogi keretek közötti együttműködést és információcserét. Ez kulcsfontosságú az inkohereciák elkerüléséhez, valamint az alapvető jogok védelmében gyökerező koherens, kiszámítható és hatékony jogi környezethez. Az Európai Bizottságnak olyan mechanizmusokat kell kidolgoznia, amelyek segítik a felügyeleti hatóságok közötti zökkenőmentes együttműködést, kiaknázva a meglévő végrehajtási struktúrákat. Ezenkívül fel kell mérni, szükség van-e további erőforrásokra és szerkezetátalakításra a végrehajtásért és értékelésért felelős szabályozó hatóságok körében. Mérlegelni kell, milyen intézkedések erősíthetik meg a civil társadalom végrehajtásban betöltött szerepét és hozzájárulását a végrehajtási képességekhez, többek között a meglévő struktúrákon keresztül. A végrehajtás terén törekedni kell a kiegészítő jellegre, és ki kell küszöbölni az egymásnak ellentmondó intézkedéseket.

// Mielőbbi intézkedések elfogadása annak garantálására, hogy a közösségimédia- és más digitális szolgáltatókat egyértelmű kötelezettségek terheljék a gyermekek online szexuális bántalmazásának megelőzése, felderítése, bejelentése és megakadályozása terén, többek között az interperszonális kommunikáció során is.

A gyermekek szexuális bántalmazásának megelőzésére és az ellene folytatott küzdelemre vonatkozó szabályok megállapításáról szóló ideiglenes rendelet hatályvesztése miatt jelenleg keletkezett gyermekbiztonsági joghézagot gyorsan fel kell számolni. Az uniós társjogalkotóknak mielőbb el kell fogadniuk a gyermekek szexuális bántalmazásának megelőzéséről és az ellene folytatott küzdelemről szóló hosszú távú rendeletre irányuló javaslatot. A gyermekek szexuális bántalmazásával kapcsolatos nyomozások több mint 80%-a a közösségimédia- és más digitális szolgáltatók által tett bejelentésekből indul ki. A gyermekek gyakran túlságosan félnek ahhoz, hogy bejelentsék a bántalmazást. E gyakorlatok megszüntetésének egyetlen módja többnyire a gyermekek szexuális bántalmazását ábrázoló anyagok felderítése, a személyközi kommunikációra kiterjedően is.

// A tagállamok 13 éves kortól további elővigyázatossági hozzáférési korlátozásokat vezethetnek be a közösségi médiára és más digitális szolgáltatásokra vonatkozóan.

Bármely további elővigyázatossági hozzáférési korlátozásnak komplementer módon kell illeszkednie a közösségi médiához és más digitális szolgáltatásokhoz való hozzáférés 13 éves kor alatti, uniós szintű korlátozásához. A kamaszkorúak csak olyan közösségimédia+-környezethez férhetnek hozzá, amely a tartalom és a tervezési jellemzők tekintetében biztonságos, életkoruknak megfelelő, és amelynek kialakítása szem előtt tartja jogait és szükségleteiket. A tagállamok eltérő történelmi és nemzeti kontextusuknak megfelelően dönthetnek a 13 évesnél magasabb korhatár elfogadása mellett. Minden további elővigyázatossági nemzeti hozzáférési korlátozást folyamatosan értékelni kell, és adott esetben felül kell vizsgálni, amint a közösségi média és más digitális szolgáltatások alapértelmezetten biztonságosnak minősülnek a gyermekek és kamaszok számára.

// A kutatókra vonatkozó adathozzáférési és adatvizsgálati szabályok fokozott érvényre juttatása.

A digitális szolgáltatásokról szóló, 2025. júliusi felhatalmazáson alapuló rendelet 40. cikke elvben új utat nyitott az ún. ellenőrzött kutatók számára az online platformok adataihoz való hozzáféréshez. Ezek az adatok felhasználhatók a rendszerszintű kockázatok felderítéséhez, azonosításához és megértéséhez, valamint a gyermekek online biztonságát szolgáló kockázatcsökkentő intézkedések értékelését alátámasztó kutatásokhoz.

Az, hogy ez a lehetőség beváltja-e a hozzá fűzött reményeket, attól függ, hogy a közösségimédia- és más digitális szolgáltatók betartják-e a szabályokat, illetve hogy a szabályozók hatékonyan végrehajtják-e azokat. Emellett függ az érintett szolgáltatások körétől, valamint az adatok minőségétől és az adatszolgáltatás folyamatosságától is. A Bizottságnak a felhatalmazáson alapuló rendelet nyomán szerzett kezdeti kutatói tapasztalatok alapján értékelést kell készítenie a 40. cikk szerinti adathozzáférési és -vizsgálati követelmények operatív teljesítményéről. Ez kulcsfontosságú annak garantálásához, hogy az online platformok kiszolgálják a megfelelési, kockázatértékelési és kutatás célú adathozzáférési kérelmeket.

Az adathozzáférési kötelezettségek nemcsak a digitális szolgáltatásokról szóló rendelet átláthatósági eszköztárának kulcsfontosságú elemei, hanem a közösségimédia- és más digitális szolgáltatók szélesebb körű kockázatcsökkentési kötelezettségeinek is részét képezik. A kisebb platformokat is ösztönözni kell arra, hogy tegyék lehetővé a kutatók számára az adatokhoz való hozzáférést, figyelemmel arra, hogy ezek a platformok milyen kockázatokat hordoznak a kiskorúakra nézve, illetve hogy a független ellenőrzés milyen fontos szerepet tölthet be e kockázatok kezelésében. A 40. cikk végrehajtása során a tudományos adatok kezelésére és az adatgazdálkodásra vonatkozó FAIR- irányelvek^j alkalmazásának kell irányadónak lennie.

j. A tudományos adatok kezelésére és az adatgazdálkodásra vonatkozó FAIR-irányelveket 2016-ban fektette le egy, a Scientific Data című folyóiratban megjelent tanulmány. Az említett alapelvek célja a tudományos adatok újrafelhasználását támogató infrastruktúra fejlesztése, és ezáltal a gépi és emberi adatkeresési és -felhasználási képességek javítása. Lásd: Wilkinson, M.D., et al. (2016). [The FAIR Guiding Principles for scientific data management and stewardship](#), Scientific Data, 3.

Ajánlások a gyermekek és serdülők tudatos internethasználatra nevelésére vonatkozóan

// A kiskorúak biztonságos lehetőségeinek bővítése a közösségimédia+- környezet alakításában való aktív részvétel terén.

A gyermekeknek és a kamaszoknak érdemi lehetőséget kell biztosítani arra, hogy aktívan részt vehessenek a gyermekek online biztonságát és tudatosságra nevelését elősegítő jogszabályok, szakpolitikák és oktatási kezdeményezések alakításában. Bővíteni kell azon eszközök használatát, amelyek révén a gyermekek és a fiatalok hozzá tudnak járulni e munka megalapozásához. Konkrétabban, a gyermekeket is be kell vonni a biztonsági politikák, képzési programok, értékelések és iránymutatások közös kidolgozásába. Az intézkedéseket folyamatosan nyomon kell követni és értékelni kell a gyermekek biztonságára és jogaira gyakorolt hatásuk szempontjából.

A részvételi folyamatoknak garantálniuk kell, hogy a gyermekek világos tájékoztatást kapjanak, megértsék hozzájárulásuk felhasználásának módját, és visszajelzést kapjanak az eredményekről. Külön erőfeszítéseket kell tenni a hátrányos helyzetű, marginalizált és kiszolgáltatott csoportokból származó gyermekek bevonására. Minden, a gyermekeket érintő részvételi tevékenységet megfelelő védelmi intézkedéseknek kell kísérniük.

// A gyermekek és serdülők panasztételi mechanizmusainak és fogyasztói jogainak megerősítése.

A gyermekek és serdülők részéről érkező bejelentéseket és panaszokat a közösségimédia- és más digitális szolgáltatóknak előre kell sorolniuk a tartalommoderálási eljárások során. A segélyvonalak és a panasztételi mechanizmusok megfelelő finanszírozása érdekében nyomatékosabbá kell tenni a meglévő keretek között a szolgáltatókat terhelő kötelezettségeket. Az említett mechanizmusoknak az életkornak megfelelőnek, felhasználóbarátnak, hozzáférhetőnek és hatékornak kell lenniük, és biztosítaniuk kell a magánélet védelmét.

// A kiskorúakra, szülőkre és gondviselőkre, tanárookra és oktatókra vonatkozó digitális oktatási és jártassági intézkedések általános érvényesítése.

A digitális oktatást és jártasságot az oktatás minden szintjén be kell építeni a kiskorúak, a szülők és a tanárok alapkészségei közé. A digitális jóllét kérdését integrálni kell a mindenki számára elérhető digitális oktatásba.

Az oktatásnak fel kell készítenie a gyermekeket és a serdülőket arra, hogy kritikusan tudják kezelni az online információkat és forrásokat, és felismerjék a manipulációs technikákat, köztük a dezinformációt, a deep-fake-et és a célzott hirdetéseket. Emellett a kiskorúak, a szülők és a tanárok körében tudatosítani kell azt, hogy hogyan készülnek és oszthatók meg a digitális tartalmak, illetve az algoritmusok hogyan alakítják azt, amit a felhasználók látnak és tapasztalnak a közösségi média+ világában.

Az online biztonság strukturált oktatásának gyakorlati készségeket kell kifejlesztenie a személyes adatok védelme, az adatvédelmi beállítások kezelése, a digitális személyazonosság biztonságának megőrzése, valamint a kockázatok azonosítása terén, különös tekintettel a közösségi médiára, az üzenetküldésre és a játékkörnyezetekre. Ezeket a készségeket fokozatosan kell fejleszteni, az alapvető biztonsági reflexektől indulva, elősegítve a digitális lábnyom, a beleegyezés és a platformkockázatok komplexebb megértését.

Az egészséges képernyőhasználat a tevékenységek közötti egyensúlyra és a figyelemmenedzsmentre vonatkozó iránymutatások, valamint a túlzott vagy káros használati minták felismerése révén segíthető elő.

// Több lehetőség és megfelelő infrastruktúra kialakítása az offline tevékenységek támogatására.

A tagállamoknak és a helyi hatóságoknak fenn kell tartaniuk és bővíteniük kell a megfizethető sport- és művészeti tevékenységekhez, az ifjúsági klubokhoz, könyvtárakhoz és közösségi terekhez való hozzáférést, ösztönözve az egészséges offline kapcsolatteremtést és vonzó alternatívákat teremtve a kiskorúaknak a túlzott képernyőhasználattal szemben. Ennek részeként olyan biztonságos, inkluzív és az életkornak megfelelő környezetekbe kell beruházni, ahol a kiskorúak kapcsolatba léphetnek egymással, együtt tanulhatnak, játszhatnak és pozitív kapcsolatokat építhetnek ki közösségükön belül.

// A szülőknek szóló iránymutatások közös kidolgozásának előmozdítása.

Az EU-nak és a tagállamoknak a szülői egyesületekkel karöltve támogatniuk kell a szülőknek szóló iránymutatások kidolgozását. Ezek világos és közérthető tanácsokkal szolgálhatnak arról, hogy a szülők és a gondviselők hogyan tudják támogatni a kiskorúak biztonságos, felelős és pozitív szerepvállalását a közösségi-média+-környezetekben. Az iránymutatásoknak gyakorlati tanácsokat kell tartalmazniuk a kulcsfontosságú kérdésekben, köztük az online biztonság és a magánélet védelme, a digitális jóllét, az etikus és felelős használat, illetve a támogató szolgáltatások elérése terén.

// Elegendő közfinanszírozás biztosítása és közös normák kidolgozása a civil társadalmi szervezetek és a partneri tanácsadás számára.

Az EU-nak és a tagállamoknak biztosítaniuk kell, hogy a Safer Internet Központok és a hasonló civil társadalmi szervezetek továbbra is elegendő pénzügyi forráshoz jussanak, és hogy munkájukat szakértők által kidolgozott közös normák támogassák. Ez elengedhetetlen a tevékenységeik – köztük a figyelemfelkeltés, a képzések és a támogató szolgáltatások – fenntartásához és továbbfejlesztéséhez. A közfinanszírozás elengedhetetlen a függetlenség és a kohézió garantálásához.

A forrásokból jutnia kell a partneri tanácsadás, a segélyvonalak, a forródrótszolgálatok, az oktatási erőforrások, a figyelemfelkeltő kampányok és a kapacitásépítési tevékenységek továbbfejlesztésére is. További beruházásokat kell eszközölni a szóban forgó intézmények láthatóságának, hozzáférhetőségének és elérhetőségének növelésére, többek között a kiszolgáltatott kiskorúak körében, támogatva a biztonságosabb közösségi-média+-környezeteket előmozdító kezdeményezéseket.

// Hosszú távú finanszírozás biztosítása az európai nagy léptékű longitudinális kutatásra, valamint a randomizált kontrollált vizsgálatok támogatása.

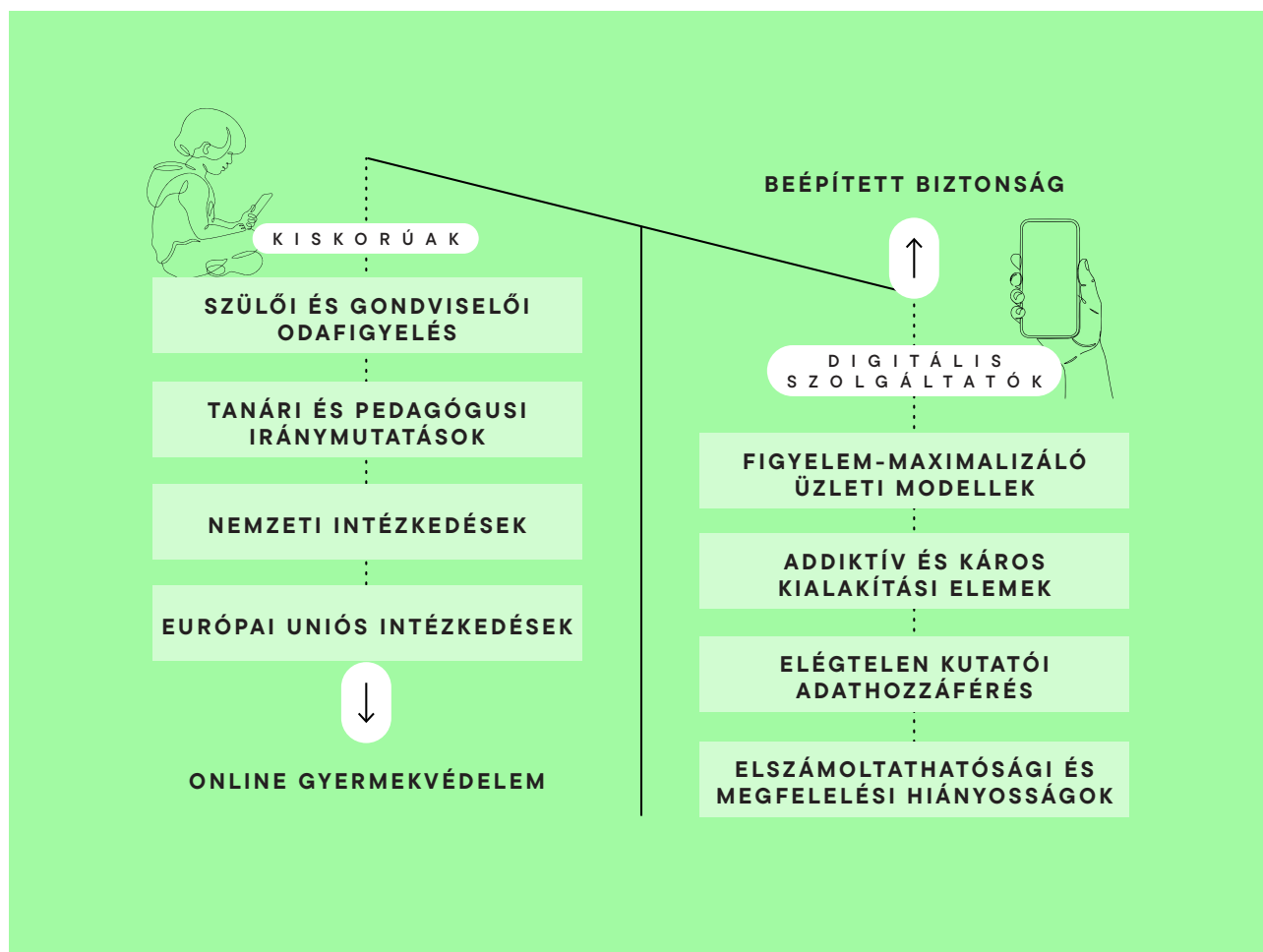
A serdülőkori agy kognitív fejlődéséről (Adolescent Brain Cognitive Development, ABCD) szóló észak-amerikai tanulmány^k ihlető példaként szolgálhat a gyermekek online biztonságával kapcsolatos nagy léptékű

k. Az ABCD-tanulmány az Egyesült Államokban készült legnagyobb hatókörű hosszú távú tanulmány az agy fejlődéséről és a gyermekek egészségéről. A vizsgálat több mint 11 ezer 9–10 éves gyermek viselkedési fejlődését követte nyomon a fiatal felnőttkorig tartó serdülőkori időszakban. Az összegyűjtött adatok, amelyek a serdülőkori agy fejlődésére vonatkozó alapkövetelmények kidolgozásának alapját képezhetik, a nem, a nemi identitás, az alvás, a testmozgás és a képernyő előtt töltött idő serdülőkori fejlődésre gyakorolt hatásait vizsgálják. A tanulmány megállapításai segítenek megérteni a serdülőkori mentális egészségügyi problémák kialakulását és azoknak a szerhasználattal való kapcsolatát is.

európai longitudinális kutatás számára. A nagy léptékű (tízéves vagy annál hosszabb időszakot felölelő) európai longitudinális bizonyítékok rendelkezésre állása fontos támaszt jelent a gyermekek online biztonságával kapcsolatos fejlődésközpontú és neurobiológiai megközelítés érvényesítéséhez. Ez segíthet pótolni az európai kontextusban a kapcsolódó megállapítások hiányosságait a közösségi média és más digitális szolgáltatások használatának a kiskorúak fejlődésére, fizikai és mentális egészségére, valamint online ártalmaknak való kitettségére gyakorolt hatásai kapcsán.

A randomizált kontrollált vizsgálatok kulcsfontosságúak a szakpolitika tudományos alapjának megerősítéséhez. A kutatásfinanszírozásnak kifejezetten támogatnia kell azokat a fejlődésközpontú és pszichopatológiai megközelítéseket, amelyek a kiskorúak online kockázatokkal szembeni érzékenységét vizsgálják, a gyermek- és serdülőkori társadalmi és egyéni tényezők befolyásának figyelembevételével.

2. ábra: Az ökoszisztéma kiegyensúlyozása: beépített biztonság a közösségimédia+-környezetekben

Online biztonság

TANÁCSOK GYERMEKEKNEK ÉS KAMASZOKNAK

Ismerd a jogaidat - ne feledd, hogy az online térben jogod van a biztonságra és a tiszteletteljes bánásmódra!

Légy udvarias másokkal az online térben - a közösségi média és a videojáték legyen pozitív élmény mindenki számára! Bánj tisztelettel a többiekkel, ahogy szeretnéd, hogy veled bánjanak!

Gondold meg, mielőtt posztolsz - a fényképek, videók és kommentek örökre meg fognak maradni az online térben. Csak olyan tartalmat ossz meg, amiről úgy érzed, évek múlva is vállalható lesz mások előtt!

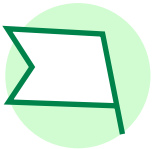
Védd a személyes adataidat - ne ossz meg az interneten személyes adatokat, például a teljes nevedet, a lakcímedet, az iskolád, a telefonszámodat, a jelszavaidat vagy a pillanatnyi tartózkodási helyedet!

Ne feledd, hogy az MI egy eszköz, és nem valós személy - az MI hibázhat és hamis információkat, képeket, videókat, hangokat vagy üzeneteket hozhat létre.

Ellenőrizd mindent, mielőtt megbízol valakiben vagy megosztasz valamit - az interneten távolról sem minden igaz! Mindig óvatosan kezeld az információkat, főleg a meglepő történeteket, videókat vagy üzeneteket, és ellenőrizd megbízható források használatával őket, mielőtt megosztanád!

Ismerd fel a veszélyt - várj egy kicsit és gondold át, ha egy „ismerős ismerősetől” kapsz szokatlan megkeresést, ha olyan ajánlatot kapsz, amely „túl szép ahhoz, hogy igaz legyen”, vagy üzenetben próbálnak gyors döntést kicsikarni tőled!

Ne fogadj el fotókat vagy c hatmeghívásokat ismeretlenektől - ha kétségeid vannak valakinek az életkora vagy a személyazonossága felől, kérj meg egy felnőttet, hogy ellenőrizze az illetőt (vagy írd meg, hogy ott ül veled valamelyik szülőd, és várd meg a reakciót)!

Használd az adatvédelmi és biztonsági beállításokat - állítsd a fiókjaidat privátra, használj erős jelszavakat, és amikor csak lehet, extra biztonsági elemeket!

Ne ossz meg magánjellegű képeket - soha ne ossz meg intim fényképeket vagy videókat, még akkor sem, ha valaki rá próbál beszélni (főleg ha még nem vagy 18 éves)! Amit egyszer megosztasz, afölött többé nincs ellenőrzésed.

Tiltsd le, jelentsd és gyűjts bizonyítékokat - ha valaki online zaklat, megpróbál becsapni, fenyeget vagy rossz érzést kelt benned, jelentsd és tiltsd le, illetve mentsd le a vonatkozó képernyőfotókat és üzeneteket!

Ha valami baj van, szólj egy felnőttnek, akiben megbízol - segítséget kérni nem jelenti azt, hogy ostobaságot csináltál vagy bajba keverted magad!

Segíts, hogy az internet biztonságosabb hely legyen - tanuld meg, hogy működnek az alkalmazások, a játékok, a weboldalak, az algoritmusok és az MI, és segíts másoknak is, hogy biztonságosan használják azokat!

Adj hangot a véleményednek - légy aktív, és segíts alakítani a jövő digitális világát!

Online bántalmazás - kérj segítséget, jelent28az eseteket!
A Saliat Internet Központok Európa minden részén barátságos szakértői csapattal állnak a rendelkezésedre. Semmilyen probléma nem lehet sem túl nagy, sem túl jelentéktelen.

Online biztonság

TANÁCSOK SZÜLŐKNEK ÉS GONDOZÓKNAK

Segítsünk a gyermekeknek egészséges képernyőhasználati szokásokat kialakítani – korlátozzuk a képernyőidőt: a 0 és 2 éves közötti kor legyen teljesen képernyőmentes, a 10-12 évesek csak az életkornak megfelelő időkorlátok között, felügyelet mellett használják az internetet. A 13-18 éves kamaszokkal meg kell beszélni a képernyőidő korlátait, hogy maradjon elég idejük tanulni és találkozni a barátaikkal.

Ellenőrizzük, hogy az alkalmazások és játékok megfelelnek-e a gyermek életkorának!

A fiatalabb gyermekek (12 éves kor alatt) **a konzolokat és az eszközöket csak felnőtt jelenlétében használják.**

Ne engedjük az eszközök használatát a fürdőszobában, a hálószobában és az étkezések közben!

Figyeljünk oda a gyerekek beszélgetésének hangnemére internetezés és online játékok közben! Vegyük észre a figyelmeztető jelzéseket!

Töltsünk együtt időt online – kérjük meg a gyermeket, hogy nézze a felnőttel együtt a kedvenc tartalmait!

Ne kritizáljuk a „dolgaikat” – segítsünk a gyerekek kialakítani a saját ítéletképességét (érdemes megfigyelni, az algoritmus milyen tartalmakat javasol nekik)!

Bíztassuk arra a gyerekeket, hogy mondják el, ha az interneten valami aggasztja őket – nyugtassuk meg őket, hogy szívesen segítünk, ne szidjuk vagy büntessük meg őket, és ne fozzuk meg őket az eszközüktől!

Folytassuk a beszélgetést az online biztonságról akkor is, amikor nagyobbak a gyerekek – 16, illetve 18 éves kor után is!

Kerüljük a szülői túlposztolást – alaposan gondoljuk át, mielőtt megosztjuk az interneten a gyerekek vagy kamaszok fotóit, videóit! Ismeretlenek és az MI is számos módon visszaélhetnek velük.

Mutassunk példát – ne feledkezzünk bele az online eszközökbe, amikor a gyerekek a közelben vannak! Adjuk meg nekik a figyelmet, amit megérdemelnek, és ne mulasszuk el megélni velük a fontos pillanatokat és beszélgetéseket.

A társelnökök ajánlásainak teljes jegyzéke fejezetenként

1. FEJEZET

A gyermekek online biztonságának fejlődésközpontú megközelítése

- // Életkorhoz igazított online gyermekvédelmi intézkedések kidolgozása és bevezetése
- // Biztonságos online terek garantálása a kiskorúak számára
- // A kiskorúak és támogatói körük tudatos internethasználatra nevelése
- // (0–2 éves korig) – A gondviselők figyelmének felhívása a közvetlen emberi interakció fontosságára a fejlődésben, egész kisgyermekkortól kezdve
- // (0–2 éves korig) – A közösségi média és más digitális szolgáltatások használatának kerülése és a képernyőknek való kitettség minimális szinten tartása, különösen 3 éves kor alatt
- // (0–2 éves korig) – A gyermekeket érintő adatok közösségimédia-profilok általi terjesztésének korlátozása
- // (3–12 éves korig) – Strukturált, felügyelt online tevékenységek a gyermekek számára
- // (3–12 éves korig) – Színvonalas digitális és jólléti képzések a gyermekeknek és az őket támogató köröknek
- // (13–18 éves korig) – Fokozatos önállóság lehetővé tétele az online térben a serdülők számára

2. FEJEZET

A kiskorúakat az online térben fenyegető kockázatok bizonyítékai

- // Bizonyítékok gyűjtése a nem kellően kikutatott területeken a tényeken alapuló szakpolitikai döntéshozatal alátámasztására
- // A közösségi médiának és más digitális szolgáltatásoknak aktívan be kell vonniuk a független tudományos szakértőket a kockázatcsökkentési stratégiák és eszközök kialakításába
- // Hosszú távú finanszírozás biztosítása az európai nagy léptékű longitudinális kutatásra, valamint a randomizált kontrollált vizsgálatok támogatásának fenntartása
- // Beruházás egy biztonságos, közös európai kutatási infrastruktúrába, amely lehetővé teszi a kiskorúak adataihoz való biztonságos hozzáférést
- // A kutatókra vonatkozó adathozzáférési és adatellenőrzési szabályok fokozott érvényre juttatása

3. FEJEZET

A kiskorúak védelme a gyorsan változó közösségimédia+- környezetben

- // A 13 év alatti gyermekek közösségi médiához és egyéb digitális szolgáltatásokhoz való hozzáféréseinek harmonizált, uniós szintű korlátozására irányuló javaslat
- // Hatékony életkor-azonosítási rendszerek bevezetése az életkor ellenőrzésére, illetve a kiskorúak online biztonságát és tudatosságát szolgáló, a beépített biztonságon alapuló,

életkorhoz igazított megközelítések
alátámasztására

- // A közösségi média és más digitális szolgáltatások kialakításának kulcsfontosságú biztonsági elemeire vonatkozó szabályok kiterjesztése és harmonizálása
- // A bizonyítási teher áthárítása a közösségimédia- és más digitális szolgáltatókra a termékek és szolgáltatások kiskorúak számára is biztonságos voltával kapcsolatban
- // A végrehajtási és értékelési kapacitások megerősítése
- // Mielőbbi intézkedések elfogadása annak garantálására, hogy a közösségimédia- és más digitális szolgáltatókat egyértelmű kötelezettségek terheljék a gyermekek online szexuális bántalmazásának megelőzése, felderítése, bejelentése és megakadályozása terén, többek között az interperszonális kommunikáció során is
- // A tagállamok 13 éves kortól további elővigyázatossági hozzáférési korlátozásokat vezethetnek be a közösségi médiára és más digitális szolgáltatásokra vonatkozóan
- // A fogyasztóvédelmi politikák megerősítése a kiskorúak online biztonsága érdekében
- // A megvalósult intézkedések hatásának folyamatos nyomon követése és értékelése
- // A gyermekek adatainak GDPR szerinti kezelése során a közösségi médiának és más digitális szolgáltatásoknak garantálniuk kell, hogy a gyermekek mindenek felett álló érdeke elsődleges szempont legyen
- // A termékfelelősségről szóló irányelv hatékony végrehajtásának biztosítása

4. FEJEZET

A kiskorúak felkészítése arra, hogy biztonságosan eligazodjanak a digitális világban

- // A kiskorúak biztonságos lehetőségeinek bővítése a közösségimédia+-környezet alakításában való aktív részvétel terén
- // A gyermekek és serdülők panasztételi mechanizmusainak és fogyasztói jogainak megerősítése
- // Olyan, az EU értékein alapuló közösségi média és egyéb digitális szolgáltatások létrehozásának és használatának finanszírozása és előmozdítása, amelyek révén a kiskorúak biztonságosan kapcsolatba léphetnek egymással
- // A kiskorúakra, szülőkre és gondviselőkre, tanárookra és oktatókra vonatkozó digitális oktatási és jártassági intézkedések általános érvényesítése
- // Több lehetőség és megfelelő infrastruktúra kialakítása az offline tevékenységek támogatására
- // A szülőknél szóló iránymutatások közös kidolgozásának előmozdítása
- // A legkorszerűbb és naprakész ellenőrzési és felügyeleti eszközök rendelkezésre állásának biztosítása a szülők és a gondviselők részére
- // Elegendő közfinanszírozás biztosítása és közös normák kidolgozása a civil társadalmi szervezetek és a partneri tanácsadás számára
- // Az egészségügyi rendszer felkészítése arra, hogy diagnosztizálni és kezelni tudja a közösségi média és más digitális szolgáltatások használatából eredő függőségeket és egyéb mentális egészségügyi zavarokat

- // A digitális jártasság és a médiatudatosság tanárképzésbe való beépítésének, illetve a szülők bevonásának támogatása
- // Az MI-jártasság előmozdítása a digitális oktatás szerves részeként
- // Az iskoláknak strukturált lehetőségeket kell biztosítaniuk a mentális egészség és a digitális jóllét javítására
- // Az oktatási válaszintézkedések során kiemelt figyelmet kell fordítani a kiszolgáltatott csoportokra
- // Beruházás a biztonságos, preventív jellegű, robusztus és megbízható oktatási digitális infrastruktúrába

01

Az online gyermekbiztonság fejlődésközpontú megközelítése

A gyermekkor mint különálló, védett életszakasz

A gyermekkor elismerése külön életszakaszként viszonylag új keletű fejlemény. A történelem nagy részében a gyermekeket nem tekintették a felnőttektől alapvetően eltérőnek.

A modern és korai ipari társadalmakban ez a nézet szorosan összefüggött az anyagi feltételekkel, különösen a gyermekmunka „gazdasági szükségességével”. A gyermekek „kis felnőttként”⁰¹ való jellemzése elfedte eltérő szükségleteiket és sebezhetőségeiket, ami akadályozta a gyermekvédelmi keretek kialakulását.

A modern tudományágak, például a fejlődésközpontú orvostudomány és a pszichológia térnyerésével paradigmaváltás következett be. A bizonyítékok azt mutatják, hogy a gyermekek kognitív, érzelmi és társadalmi fejlődése eltérő pályákat követ. Ezek az előrelépések segítettek a gyermekkor mint különálló és sérülékeny életszakasz újbóli definiálásában⁰².

Ezt az elképzelést a gyermek- és serdülőkorai pszichiátria megállapításai is megerősítették, amelyek rávilágítottak a korai életszakaszban tapasztalt nehézségek hosszú távú következményeire. Fokozatosan kialakult a gyermekkor és a serdülőkor mint védelmet és támogatást igénylő, különálló életszakaszok fogalma⁰³.

A gyermekek fejlődési szakaszai

A XX. század folyamán ez a növekvő tudatosság lefektette a modern gyermek- és ifjúságvédelmi keretek alapjait. Kezdetben ezek a keretek arra összpontosítottak, hogy a fizikai világban védjék a gyermekeket.

A gyermek jogairól szóló ENSZ-egyezmény az egyik kulcsfontosságú példa. Az egyezmény értelmében a 18 év alatti^a gyermekeket homogén csoportként kezelik.

a. Az egyezmény értelmében gyermeknek minősül „az a személy, aki tizennyolcadik életévét nem töltötte be”, kivéve, ha az alkalmazandó jogszabályok értelmében nagykorúságát már korábban eléri. Lásd: ENSZ (1989). [Egyezmény a gyermek jogairól](#). 1. rész, 1. cikk.

A digitális technológiák és szolgáltatások, például a közösségi média és más digitális szolgáltatások gyors fejlődése, valamint annak ellenére, ahogyan átalakították a gyermekek életét, a gyermekvédelem számos megközelítése még mindig hallgatólagosan – vagy kifejezetten – azon a felfogáson alapul, miszerint a „gyermekek” homogén csoportot jelentenek.

Ez a feltételezés félrevezető. A fejlődéstudomány bizonyítja, hogy a gyermekek fejlődése minőségileg elkülönülő szakaszokban bontakozik ki, amelyek mindegyikét egyedi kognitív, érzelmi és társadalmi képességek jellemzik. Ezek a képességek alakítják azt, hogy a gyermekek hogyan érzékelik a környezetüket, hogyan lépnek vele kapcsolatba, és hogyan kommunikálnak, többek között online is.

Az életkornak megfelelő védelem szükségessége

„A fejlődés szempontjából megfelelő védelem elismeri, hogy a gyermekek kognitív vezérlése, érzelmi szabályozása és kockázattudatossága még érési folyamatban van.”

— PROF. DR. EVA MÖHLER
A SAAR-VIDÉKI EGYETEMI KÓRHÁZ
GYERMEK- ÉS SERDÜLŐKORI PSZICHIÁTRIAI
OSZTÁLYÁNAK VEZETŐJE ÉS ORVOSI
IGAZGATÓJA

A gyermekek közösségi média+ világának való kitettsége életük korai szakaszában kezdődik, és gyermekkoruk során folyamatosan nő az intenzitás, az összetettség és a személyre szabás tekintetében⁹⁴. Az egyik vizsgálat azt mutatja, hogy a 2 év alatti gyermekek naponta átlagosan 49 percig használnak képernyőket. 8 éves korukra ez a szám megháromszorozódik, és nagyjából napi 3 órát tesz ki⁹⁵. A bizonyítékok azt mutatják, hogy a digitális technológiák mindent átható és meghatározó hatást gyakorolnak a gyermekek fejlődésére, és részét képezik annak az összetett környezetnek, amelyben a gyermekek és a serdülők tanulnak, öntudatot alakítanak ki és kapcsolódnak másokhoz.

Egyszerűen fogalmazva, a gyermekek fejlődése befolyásolja az online interakciókat, és fordítva. Így a digitális világ nem tekinthető a gyermek fejlődésén kívüli tényezőnek, hanem annak kulcsfontosságú eleme, különösen a későbbi szakaszokban⁹⁶. Ez a kétirányú interakció rávilágít arra, hogy életkornak megfelelő intézkedésekre van szükség a gyermekek védelme és annak lehetővé tétele érdekében, hogy biztonságosan és magabiztosan navigáljanak az interneten.

Az életkornak megfelelő védelem fő kihívásai

A „GYERMEKEK” EGYSÉGES CSOPORTKÉNT VALÓ KEZELÉSÉNEK

TENDENCIÁJA

A gyermekek online biztonságával kapcsolatban fennálló megközelítések gyakran azon az elképzelésen alapulnak, hogy a gyermekek egységes szükségletekkel rendelkező, egységes csoportot alkotnak. Ez a felfogás modernizációra szorul. Ma már ismert, hogy a gyermekek fejlődése szakaszokban történik, amelyek meghatározzák, hogy a gyermekek (0–12 éves kor) és a serdülők (13–18 éves kor) hogyan viszonyulnak az online világhoz, és milyen módon válnak kiszolgáltatottá a különböző kockázatokkal szemben.

A társadalmi tényezők, a nem és a szexualitás, a társadalmi-gazdasági háttér, a faji és etnikai származás, a vallás, a migrációs háttér és a sajátos nevelési igények szintén jelentős hatással vannak a gyermekek és serdülők online interakcióira és kiszolgáltatottságára⁰⁷.

A KISKORÚAK KÉPESSÉGEI ÉS A KÖZÖSSÉGI MÉDIA+ KÖZÖTTI

MEG NEM FELELÉS

A digitális szolgáltatások, beleértve a közösségi médiát is, gyors és állandó információáramlást biztosítanak rendkívül optimalizált aktivitási architektúrák, többek között algoritmikus ajánlórendszerek és végtelenített görgetés alkalmazásával. Ezeket a funkciókat kifejezetten úgy alakították ki, hogy maximalizálják a felhasználói figyelmet⁰⁸.

A gyermekek és serdülőkorúak képességei idővel fokozatosan fejlődnek, de a serdülőkorban még bőven hiányosak⁰⁹. Ennek eredményeként a kiskorúak nagyobb mértékben ki vannak téve a közösségi média+ környezeteinek és tartalmainak, amelyek kezelésére nincsenek felkészülve, és amelyek súlyos károkat okozhatnak.

A KISKORÚAK MINT ONLINE FELHASZNÁLÓK FEJLŐDŐ AUTONÓMIÁJA

Amint azt fentebb említettük, és a következő szakaszokban részletesebben megvizsgáljuk, a gyermekek és a serdülők fejlődésük során folyamatosan változó képességei (részben) meghatározzák, hogy mennyire vannak felkészülve arra, hogy a különböző életkorokban biztonságosan és magabiztosan navigáljanak online.

Ahogy a gyermekek nőnek, a szülőktől és gondozóktól való teljes függőségüket követően részben önállóvá, majd teljesen autonóm felnőtté válnak. A közösségi média és egyéb digitális szolgáltatások kialakítása egyre nagyobb hatást gyakorol a kiskorúak fejlődésére. Ahogy a gyermekek felnőnek és függetlenebbé válnak, a támogató hálózatuk (szülők és gondozók, tanárok és oktatók) egyre korlátozottabban képes a kiskorúak online védelmére, felügyeletére és irányítására.

AJÁNLÁSOK

Életkorhoz igazított online gyermekvédelmi intézkedések kidolgozása és bevezetése

A gyermekek és serdülők fejlődésének szakaszai olyan védelmi intézkedések kidolgozását és bevezetését teszik szükségessé, amelyek megfelelnek fejlődő képességeiknek, és képesek kezelni a különböző életkorokban jelentkező kockázatokat. Ezeknek az intézkedéseknek lehetőség szerint figyelembe kell venniük a kiskorúak személyes és társadalmi körülményeit.

Biztonságos online terek garantálása a kiskorúak számára

A közösségi média és egyéb digitális szolgáltatók elsődleges felelőssége annak biztosítása, hogy szolgáltatásaik minden gyermek és serdülő számára biztonságosak legyenek. Ez magában foglalja a biztonságos kialakításra vonatkozó funkciók bevezetését is. A szolgáltatóknak kell elsődleges felelősséget vállalniuk annak biztosításáért, hogy szolgáltatásaik biztonságosak legyenek a kiskorúak számára a hozzáférés és a használat tekintetében.

A kiskorúak és támogatói körük tudatos internethasználatra nevelése

Ahhoz, hogy hatékonyak legyenek, a gyermekek és serdülők online védelmét és tudatos internethasználatra nevelését célzó intézkedéseknek figyelembe kell venniük változó szükségleteiket és kapacitásaikat. Az intézkedéseket úgy kell kialakítani, hogy támogassák a szülők és gondozók, a tanárok és az oktatók (támogatói körök) változó szerepét a kiskorúak védelmében, valamint felnövekedésük során a közösségi média és egyéb digitális szolgáltatások használatának felügyeletében és irányításában.

Életkor-specifikus kihívások

Az előző szakasz a három fő kihívást és azokat a kísérő ajánlásokat ismertette, amelyek célja a gyermekek online biztonságával kapcsolatos fejlődésközpontú megközelítés kialakításának és kiépítésének irányítása.

Ennek alapján a következő szakaszok a kiskorúak fejlődését meghatározó különböző jellemzőket és sebezhetőségeket vizsgálják a három elsődleges fejlődési szakaszban: 0–2 év (kisgyermekkor), 3–12 év (gyermekkor), és 13–18 év (serdülőkor).

Ezek az elsődleges szakaszok kiterjednek mind a kiskorúak változó képességeire, mind támogatói körük változó szerepére a gyermekek és serdülők online védelmében és tudatos internethasználatra nevelésében:

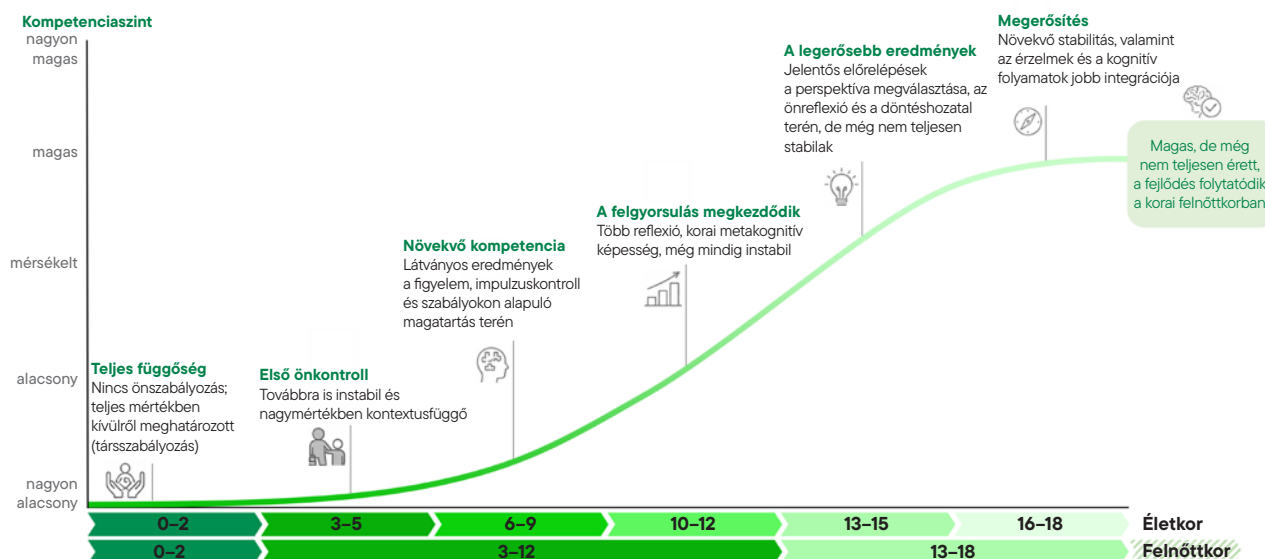
// **0 és 2 év között:** a kisgyermekkor mint a fejlődés különösen védett szakasza,

// **3 és 12 év között:** a gyermekkor mint felügyelt fejlődési szakasz,

// **13 és 18 év között:** a serdülőkor mint a növekvő autonómia szakasza.

1. ábra. Az alapvető kompetenciák szakaszos fejlődése

Önszabályozás, ítélőképesség és kritikai gondolkodás

Ez a jelentés megvizsgálja a kiskorúakat érintő online kockázatokat, és ajánlásokat fogalmaz meg a kockázatoknak az ezen elemzés céljából kisgyermekként, gyermekként és serdülőként meghatározott három elsődleges fejlődési szakasznak megfelelő kezelésére.

Ez az első fejezet a szerzők által a gyermekek és serdülők digitális világban való védelmét és tudatos internethasználatra nevelését célzó intézkedések irányítására javasolt hat irányadó elv közül az elsőt vázolja fel: a gyermekek online biztonságával kapcsolatos fejlődésközpontú megközelítés szükségességét.

A fejlődésük különböző szakaszaiban lévő kiskorúak jellemzőinek és egyedi sebezhetőségeinek átfogó vizsgálata érdekében fejlődésük elsődleges szakaszai másodlagos szakaszokra bonthatók (0–2 év, 3–5 év, 6–9 év, 10–12 év, 13–15 év és 16–18 év), amelyeket ebben a fejezetben részletesen megvizsgálunk.

Az egyes elsődleges szakaszokra vonatkozóan előterjesztett ajánlások némelyike nemcsak arra a szakaszra vonatkozik, ahol található, hanem a meghatározottak szerint szakaszokon átnyúlóan is alkalmazandó.

**„Minden 18 év
alatti személynek
különleges joga van
a védelemhez és az
életkornak megfelelő
élményekhez.”**

– MIE OEHLENSCHLAGER,
A MESTERSÉGES INTELLIGENCIÁVAL,
AZ ETIKÁVAL ÉS A KÖZPOLITIKÁVAL
FOGLALKOZÓ FÜGGETLEN KUTATÓ

0 és 2 év között: A kisgyermekkor mint a fejlődés különösen védett szakasza

A kisgyermekkor – különösen 0–2 éves kor között – a maximális függőség szakasza, amely a fejlődés szempontjából alapvető fontosságú. Ez alatt az időszak alatt jönnek létre az érzelmi biztonság, a társadalmi kötődés, a nyelvelsajátítás és az önszabályozás alapvető építőelemei.

Az olyan fő folyamatok, mint a kötődés kialakítása, a társszabályozás, valamint a saját maga és a környezete közötti különbségtétel a reszponzív gondozókkal folytatott ismétlődő interakciók révén alakulnak ki. Az önszabályozás belsőleg még nem jött létre, hanem a társszabályozás révén fokozatosan alakul ki.

Ebben az értelemben a korai társszabályozás a későbbi autonómia és önmeghatározáson alapuló működés kifejlődésének alapját is képezi. Az érzelmi szabályozás, a kommunikáció és a társadalmi interakció fokozatos internalizálása ismétlődő kapcsolati tapasztalatokból, nem pedig a digitális ingereknek való elszigetelt kitettségéből ered.

Ebben a szakaszban a fejlődés alapvetően relációs jellegű. Az önszabályozási képességek, az érzelmi stabilitás és a korai kognitív struktúrák kívülről irányítottak, és később válnak internalizálttá.

ÉLETKOR-SPECIFIKUS KIHÍVÁSOK

A közvetlen emberi interakció szükségessége

Ebben a szakaszban az egyik központi kihívás annak biztosítása, hogy a kisgyermeknek elegendő közvetlen emberi interakcióban részesüljenek. Az interakció minőségének csökkenése hatással lehet a kötődési folyamatokra, ronthatja a korai nyelvelsajátítást és az alapvető kommunikációs képességeket, közvetlenül befolyásolva a fejlődési pályákat.

A következetes, érzelmileg összehangolt interakciók rendelkezésre állásának biztosítása a biztonságos fejlődés alapvető feltétele az egyre inkább digitalizált környezetben. Ebben a szakaszban a kisgyermekek szinte teljes mértékben a külső szabályozástól függenek.

A stresszszabályozásban, az aktivációs szint szabályozásában és az alvási-ébrenléti ciklusokban részt vevő neurofiziológiai rendszerek még éretlenek, és rendkívül érzékenyek a környezeti inputokra. Ez fokozott kiszolgáltatottságot teremt a túlstimulációval, valamint az alvás és stresszszabályozás zavaraival szemben.

Ebben a szakaszban a tanulás inkább interakción, és nem tartalomra alapuló. A kisgyermek a szülővel és gondozókkal való megtestesült és kölcsönös aktivitás révén értenek meg dolgokat, nem pedig a képernyőalapú ábrázolásoknak való passzív kitettség révén.

A korai nyelvelsajátítás és a kommunikáció fejlesztése alapvetően a szülővel és gondozókkal való ismétlődő, feltételes interakcióktól függ. A reszponzív szóbeli aktivitás, a megosztott figyelem és az érzelmileg összehangolt kommunikáció a fejlődés alapvető feltételei ebben a szakaszban.

A képernyőnek való kitettség kockázatai

Ebben az életkorban a bizonyítékok a képernyőnek való fokozott kitettséget a rövidebb alvásidővel, a szabályozatlan stresszmintázatokkal, valamint a gondozó és a gyermek közötti interakció és a nyelvi input alacsonyabb szintjével kapcsolják össze¹⁰. Ezek a sebezhetőségek biológiai, pszichológiai és fejlődési dimenziók szerint differenciálhatók.

Biológiai szempontból a kisgyermekek rendkívül fogékonyak a túlstimulációra, mivel az önszabályozó rendszerük éretlen¹¹. Pszichológiai szempontból a fejlődés a következetes és reszponzív interakciótól függ, ami érzékennyé teszi a kisgyermeket a figyelem és a kommunikáció zavaraira. Fejlődési szempontból a kockázatok a kötődés és az önszabályozás kialakulásához kapcsolódnak.

Ebben a szakaszban a képernyőnek való nagyobb kitettség társadalmi-érzelmi nehézségekkel, viselkedési problémákkal és az önszabályozás késedelmes kialakulásával hozható összefüggésbe¹². Ezek az összefüggések gyakran kétirányúak, mivel az önszabályozási nehézségekkel küzdő kisgyermek nagyobb mértékben is használhatja a képernyőt.

Gondozó által közvetített digitális kitettség

0 és 2 év között a közösségi média+-nak való kitettség teljes mértékben a gondozók közvetítésével valósul meg. A kisgyermek elvben nem szabályozza a hozzáférést, az időtartamot vagy a tartalmat. A közösségi média és egyéb digitális szolgáltatások használatát főként a szülők és gondozók gyakorlatai, rutinjai és helyzeti szükségletei – például a megnyugtatás vagy a figyelemelterelés – alakítják¹³.

Kisgyermekkorban a digitális kockázatok elméletileg nem a tartalommal való közvetlen interakcióból erednek, hanem inkább abból, ahogyan a közösségi média és egyéb digitális szolgáltatások átalakítják a gondozási környezetet. Az egyik központi fogalom a „technoferencia”^b. Ebben az életkorban a gondozói figyelem akár rövid elterelődései is csökkenthetik a reagálóképességet, a közös figyelmet és a szóbeli aktivitást¹⁴.

b. „Technoferencia”: a szülő és a gyermek közötti interakciók technológia általi megszakítása.
Lásd: Zhang et al (2025). [Parental Technoference and Child Problematic Media Use: Meta-Analysis](#).

A gondozó általi, kisgyermekkel közös képernyő-használatot kevésbé kedvező fejlődési eredményekkel hozták összefüggésbe. Ez elsősorban nem a tartalomnak, hanem az interakciós tér átalakulásának tudható be¹⁵. Ebben az értelemben a kisgyermekkori digitális kockázat gyakran relációs jellegű, és csak később válik egyénivé.

A család kereskedelmi befolyásolásával foglalkozó kutatások kiemelik, hogy a kisgyermek egyre inkább válhat a láthatóság, a monetizálás és az adatkinyerés tárgyává, jóval azelőtt, hogy ők maguk megértenék vagy befolyásolni tudnák ezeket a folyamatokat. Ez megerősíti, hogy kisgyermekkorban erős külső védelmi keretekre van szükség.

A kisgyermekkor digitalizációja

Egy kialakulóban lévő és egyre relevánsabb dimenzió a kisgyermekkori környezetek hagyományos képernyőalapú interakciókon túlmutató digitalizációját érinti. Egyre több játékot, köztük babákat és interaktív játékokat bővítenek ki digitális funkciókkal és egyre inkább mesterséges intelligenciával (MI).

A közösségi média+ környezetének e fejlődése különösen fontos, mivel a mesterséges intelligencián alapuló játékok és hangalapú eszközök a gyermekek számára nemcsak tárgynak tűnhetnek, hanem rezponzív szociális partnernek is. Kisgyermekkorban a kötődés, a társszabályozás, a nyelvelsajátítás és a szimbolikus játék a feltételes emberi interakciótól függ.

Ezek a rendszerek konkrét, fejlődéssel kapcsolatos aggályokat vetnek fel. A mesterséges intelligencián alapuló játékok és hangalapú eszközök anélkül is szimulálhatnak rezponzivitást, hogy biztosítanák az emberi kapcsolatokat jellemző valódi kölcsönösséget, érzelmi összehangoltságot vagy kapcsolati elszámoltathatóságot.

A mesterséges intelligencián alapuló játékok gyakran mikrofonokat, kamerákat, beszédfeldolgozást vagy alkalmazásalapú személyre szabást is tartalmaznak. Ez magánélettel és adatvédelemmel kapcsolatos kockázatokat vezet be egy olyan korban, amikor a gyermekek nem képesek rá, hogy megértsék az adatkezelést, ahhoz hozzájáruljanak vagy tiltakozzanak ellene.

A közvetlen emberi interakció kiszorítása

A gyermekek digitális világgal való interakciói aggályokat vetnek fel az interakciós tanulási folyamatok esetleges kiszorításával vagy torzulásával, valamint a függőség és a túlstimuláció új formáival kapcsolatban. Ezeket a függőségeket a meglévő kutatási vagy szabályozási keretek még nem kezelik megfelelően.

A közösségimédia- és egyéb digitális szolgáltatások szülők általi használata csökkentheti a gyermekekkel való személyes interakcióra, a szabad játékra, a testmozgásra és az alvásra fordított időt – amelyek elengedhetetlenek a korai fejlődéshez¹⁶. A gondozói interakciók kiszorítása a legsúlyosabb formáiban „digitális elhanyagolással” is válhat^c.

A gondozó és a gyermek közötti személyes interakciók kiszorításával kapcsolatos kérdések túlmutatnak az azonnali túlstimuláción vagy a figyelemzavaron, és hosszú távú hatással lehetnek az autonómia

c. Az érzelmi és felügyeleti elhanyagolás bevett formáira építve (Dubowitz et al., 1993; Hildyard & Wolfe, 2002) a digitális elhanyagolás kiterjeszti ezeket a konstrukciókat a digitális környezetre. Ha a szülők gyermekeik jelenlétében széles körben használnak képernyőt, csökkennek az interakciók, és csökken a szülők rezponzivitása. Sérülhet a gyermekek általi nyelvelsajátítás. Ez a kiszorítás a gyermekeknél az elutasítottság és az érzelmi távolság érzetét is kiválthatja, növelve a depresszió, a szorongás és az agresszió kockázatát.

fejlesztésére, a képzelőerőre támaszkodó játékra, a kommunikációra, valamint a belsőleg irányított szociális és érzelmi képességek megjelenésére.

A digitális kitettség nagyon korlátozó megközelítése

E kihívások ellenére a közösségi média+ kisgyermekkori használatának nem minden formája eredendően káros. Bizonyos körülmények között – különösen akkor, ha a szülők és a gondozók biztosítják, hogy a tartalom megfeleljen az életkornak (alacsony stimuláció, lassú ütem stb.) és aktív gondozói közvetítésbe ágyazódjon be – a közösségi média+ terei támogatják a korai tanulás egyes aspektusait.

Bizonyítékok támasztják alá, hogy a közösségi média+ közös használata (együttes használat) megkönnyítheti a tanulást, különösen akkor, ha azt verbális interakció és megalapozás kíséri¹⁷. Úgy tűnik azonban, hogy ezek a hatások korlátozottak és kontextusfüggőek.

A kisgyermekkel való kapcsolati interakció megőrzése nemcsak a károsodás megelőzése szempontjából fontos, hanem az egészséges szociális-érzelmi, nyelvi és kognitív fejlődés lehetővé tétele szempontjából is. A biztonságos kötődés, a reszponzív kommunikáció és a gondozók általi példamutatás központi védelmi tényezők az egyre inkább digitalizált kisgyermekkori környezetben.

Ezek a megállapítások együttesen alátámasztják a közösségi média és egyéb digitális szolgáltatások kisgyermekkorban történő használatára irányuló nagyon korlátozó megközelítést, amely összhangban van a főbb gyermekegészségügyi hatóságok iránymutatásával¹⁸. Bár előfordulhat, hogy ezeket az ajánlásokat nem lehet általános érvénnyel betartani, fontos normatív iránymutatást nyújtanak, amely igazodik e korcsoport fejlődési igényeihez.

Gondozóközpontú online interakciók

A gyermekek kisgyermekkori online biztonságának alapvetően a gondozókra kell összpontosítani. Mivel a kisgyermek nem önálló felhasználó, a digitális környezetnek való kitettségükért elsősorban a szülők és a gondozók felelősek.

A szülői közvetítésre irányuló kapacitás egyenlőtlenül oszlik meg. A társadalmi-gazdasági helyzet, a szülők mentális egészsége, valamint a közösségi média+ szülők általi használata jelentősen befolyásolja a gyermekek kitettségi mintáit [ahogyan azt a 2. fejezet részletesebben kifejti]. A nagyobb szülői stressz és képernyőhasználat a nagyon kis gyermekek esetében a digitális szolgáltatások hosszabb és kevésbé strukturált használatával hozható összefüggésbe¹⁹. Ezért ebben a korcsoportban határozottan nem javasolt a képernyőhasználat.

KÖVETKEZTETÉSEK

A kisgyermekkorban az online biztonság elsősorban nem a kisgyermek viselkedésének szabályozásáról szól, hanem a gondozási és interakciós környezetek strukturálásáról. A védelem a kötődéshez, a társszabályozáshoz és az önszabályozás kialakulásához szükséges feltételek megőrzésétől függ. Ezek a feltételek képezik a későbbi fejlődési szakaszok alapját.

A bevált életkor-besorolási rendszerekből (például filmek és játékok besorolásából) származó meglátások iránymutatással szolgálhatnak. Ha erre a korcsoportra terveznek tartalmat, azt szigorúan az alacsony stimulációjú, lassú ütemű és nem narratív formátumokra kell korlátozni, amelyek a gondozókkal közös aktivitást támogatják. Ez az együttes használati környezetekbe ágyazott egyszerű vizuális vagy auditív ingereket foglalja magában.

A gyorsan változó, erősen stimuláló vagy érzelmileg megmozgató tartalmakat – beleértve a gyors jelenetváltásokat, az intenzív audiovizuális hatásokat vagy az érzelmileg megterhelő narratívákat – a fejlődés szempontjából nem megfelelőnek kell tekinteni. Az erőszakos, ijesztő vagy összetett narratív tartalom bármely formájának való kitettség egyértelműen nem megfelelő ebben a korban.

AJÁNLÁSOK (0–2 ÉV)

A gondviselők figyelmének felhívása a közvetlen emberi interakció fontosságára a fejlődésben, egész kisgyermekkortól kezdve

A szülők és a gondozók tudatos internethasználatra nevelése a kisgyermekkorai nevelésnek a gyermekek fejlődésében betöltött fontos szerepéről szóló oktatási kampányok és szülői támogatási programok révén. A gondozók tájékoztatása a „technoferenciával” kapcsolatos, a kisgyermeket érintő kockázatokról, például arról, ha a gondozók saját maguk használják a közösségi médiát és egyéb digitális szolgáltatásokat. A gondozók ösztönzése arra, hogy gondolkodjanak el online interakcióiknak a kiskorúakra, különösen a kisgyermekekre gyakorolt közvetlen és közvetett hatásairól, életkortól függetlenül.

A gyermekvédelmi keretekben el kell ismerni a „digitális elhanyagolás” kockázatait. A szülőket, az iskolákat és a szociális szolgálatokat tájékoztatni kell arról, hogy kisgyermekkortól kezdve hogyan lehet felismerni a digitális elhanyagolás jeleit a gyermekeknél és a serdülőknél.

A képernyő és a közösségi média+ mellőzése 3 év alatti gyermekek esetében

Életük első 1000 napja során a gyermekek fejlődési szükségletei elsősorban a kötődéshez, a társzabályozáshoz, az érzékszervi fejlődéshez és a korai nyelvelsajátításhoz kapcsolódnak. A közösségi médiának és egyéb digitális szolgáltatásoknak, valamint a képernyőnek való kitettség kisgyermekkorai kerülése azonban nem jelent abszolút tilalmat.

Bizonyos feltételek mellett a közösségi média és egyéb digitális szolgáltatások korlátozott relációs módon használhatók kisgyermekkel, például közös tevékenységek részeként (pl. családi fényképek megtekintése vagy rokonokkal folytatott kommunikáció videóhívások során). Szigorúan kerülni kell azonban a képernyőhasználatot a kisgyermek „megnyugtására” vagy hosszabb ideig történő lefoglalására szolgáló eszközként.

Általános elvként a szülőknek és a gondozóknak a gyermekekkel és serdülőkkel való (kisgyermekkortól kezdődő) személyes interakciókat kell prioritásként kezelniük a kiskorúak egészséges kognitív, fizikai és érzelmi fejlődésének támogatása érdekében.

A gyermekekre vonatkozó adatok közösségimédia-profilok általi megosztásának korlátozása

A szabályozási kereteknek foglalkozniuk kell a gyermekek adatainak (többek között képek és videók) szisztematikus dokumentálásával és – a közösségimédia-profilok (például „szülői túlposztolás” és „szülő influenszer”) révén történő – nyilvános megosztásával, különösen a 3 év alatti gyermekek esetében. Ebben a korban a gyermekeknek nincs lehetőségük arra, hogy hozzájáruljanak digitális megjelenítésükhöz, vagy megértsék azt a kereskedelmi környezetet, amelyben adataikat felhasználják, valamint ennek következményeit a jövőre nézve.

A közösségi média és egyéb digitális szolgáltatók nem ösztönözhetik a gyermekeket ábrázoló tartalmak létrehozását vagy terjesztését monetizálási struktúrák, algoritmusok által felerősített tartalomterjedés vagy aktivitásvezérelt tervezési funkciók révén. A közösségi médiára és egyéb digitális szolgáltatásokra vonatkozó érvényesíthető kötelezettségeket kell bevezetni, ahelyett, hogy kizárólag az önkéntes gondozói felelősségre hagyatkoznánk. A gondozóknak egyértelmű iránymutatást kell kapniuk arról, hogy a korai digitális láthatóság milyen hosszú távú következményekkel jár a gyermekek magánéletére, méltóságára és információs önrendelkezési jogára nézve.

3 és 12 év között: A gyermekkor mint felügyelt fejlődési szakasz

3 ÉS 5 ÉV KÖZÖTT: A SZIGORÚAN FELÜGYELT FEJLŐDÉS SZAKASZA

3 és 5 éves kor között a gyermekek olyan fejlődési szakaszba lépnek, amelyet folyamatos külső strukturálás mellett végzett, akaratlagos tevékenységek jellemeznek. A gyermekek elkezdnek akaratlagosan cselekedni, szimbolikus gondolkodást és koherensebb öntudatot kialakítani.

Idegrendszeri fejlődési szempontból ezt a szakaszt a figyelemben, a végrehajtó funkciókban és az érzelmi szabályozásban részt vevő rendszerek folyamatos fejlődése jellemzi, amelyek továbbra is hiányosak és fogékonyak a külső ingerekre²⁰. A jutalmazási rendszerek azonban már ekkor is aktívak. A gyermekekben egyre inkább kialakulnak a belső motiváció, a kíváncsiság által vezérelt felfedezés és az önálló, célorientált magatartás korai formái.

Ebben a szakaszban a fejlődés nagyban függ a képzelőerőre támaszkodó játék, a saját kezdeményezésű tevékenység és a kapcsolati tapasztalatok lehetőségeitől, amelyek támogatják a kompetenciák fejlesztését. Idetartozik a narratív én kialakítása, amelyet például a nyelv és a szerepjátékok révén fejlesztenek ki.

Ebben a korban a gyermekek korlátozott ideig tudnak egy-egy tevékenységet folytatni, de a figyelem, az impulzusok és az érzelmek szabályozására való képességük továbbra is nagymértékben függ a nyelvtől, az utánzás és a gondozói iránymutatás formájában nyújtott külső támogatástól. Ez a szakasz tehát a társszabályozásról az irányított önszabályozásra való áttérésként értelmezhető.

ÉLETKOR-SPECIFIKUS KIHÍVÁSOK

Az azonnali kielégüléssel szembeni kiszolgáltatottság

A gyermekeknek a figyelemben, a végrehajtó funkciók működésében és az érzelmi szabályozásban érintett rendszereinek folyamatban lévő fejlődése, valamint a már aktív jutalmazási rendszerek közötti szakadék egyensúlyhiányt teremt. Ebben az életkorban a gyermekek nagyon érzékenyek a kiemelkedő ingerekre és az azonnali jutalmakra, de korlátozott a gátló szabályozásuk és a késedelemmel szembeni toleranciájuk.

Ez különösen kiszolgáltatottá teszi a 3–5 éves gyermekeket az azonnali elismerésre, az ismétlődő jutalomra és a folyamatos külső ösztönzésre optimalizált közösségi média+-szal szemben. Kísérleti bizonyítékok arra utalnak, hogy a digitális környezet zavarhatja a frusztrációtűrés, a kitartás és a belső motiváció kialakulását²¹.

Ez a fejlődési konfiguráció elkülönülő kiszolgáltatottsági profilt hoz létre. A jutalmazási rendszerek a gyermekek online interakciói általi gyors visszajelzés, ismétlődés és időszakos megerősítés révén történő kondicionálása formálhatja az azonnali kielégüléssel kapcsolatos elvárásokat, és szokásos használati mintákat eredményezhet²².

A külső jutalmazási struktúrákra való túlzott támaszkodás szintén befolyásolhatja a belső motiváció kialakulását. A digitális technológiák gyermekek általi használata, amelyet olyan jellemzők határoznak meg, mint a folyamatos megerősítés és az azonnali visszajelzés, azt a kockázatot hordozza magában, hogy a viselkedést a külsőleg szabályozott aktivitási minták határozzák meg a belsőleg motivált felfedezés és tanulás helyett.

Ez különösen fontos azokban a fejlődési szakaszokban, amikor az autonómia és a kompetencia még kialakulóban van. Kutatások szerint ezeket a sebezhetőségeket erősen befolyásolják az olyan kontextuális tényezők, mint a családi környezet, a szülői közvetítés és a társadalmi-gazdasági feltételek²³.

A képernyőnek való kitettség kockázatai

A képernyőnek való nagyobb mértékű kitettség ebben a szakaszban alacsonyabb önszabályozással jár, különösen a gyermekek figyelme és impulzusszabályozása terén²⁴. Amint azt fentebb kifejtettük, a közösségi média és más digitális szolgáltatások használata kiszoríthatja a fejlődés szempontjából kritikus tevékenységeket, például a szabad játékot, a testmozgást, az alvást és a személyes interakciót²⁵.

Ezek a hatások azonban kontextusfüggőek, és a tartalom minősége, az együttes használat, az időzítés és a társadalmi környezet határozza meg őket, nem csupán az olyan mérőszámok, mint a képernyő előtt töltött idő²⁶. A bizonyítékok arra utalnak, hogy ebben a korban az online interakciók támogatják a tanulást, ha a tartalom interaktív, az életkornak megfelelő és aktív gondozói közvetítésbe ágyazódik be²⁷.

Biztonságos offline alternatívák rendelkezésre állása

A gyermekek online biztonsága nem érthető meg teljes mértékben a gyermekek mindennapi élete tágabb környezetének vizsgálata nélkül. Azokban az esetekben, amikor a gyermekek oktatási, rekreációs és társadalmi lehetőségei korlátozottak, különösen a vidéki vagy rosszul ellátott területeken, a közösségi média+ szolgáltatások válhatnak az aktivitás alapértelmezett tereivé.

Ez árthat a gyermekeknek, és negatívan befolyásolhatja fejlődésüket. A közösségi média és egyéb digitális szolgáltatások használata által a gyermekek fejlődésére gyakorolt lehetséges káros hatások korlátozása érdekében a szülőknek és gondozóknak már kisgyermekkorától kezdődően biztosítaniuk kell biztonságos, offline alternatívákat. A gondozókon túl a digitális szférán kívüli strukturális és környezeti feltételek is alakítják a kitettségi mintákat és a kapcsolódó kockázatokat. Ezek közé tartozik a biztonságos nyilvános területekhez való hozzáférés, a tanórán kívüli tevékenységek és a támogató szociális infrastruktúrák.

A gondozók csökkent közvetítői kapacitása

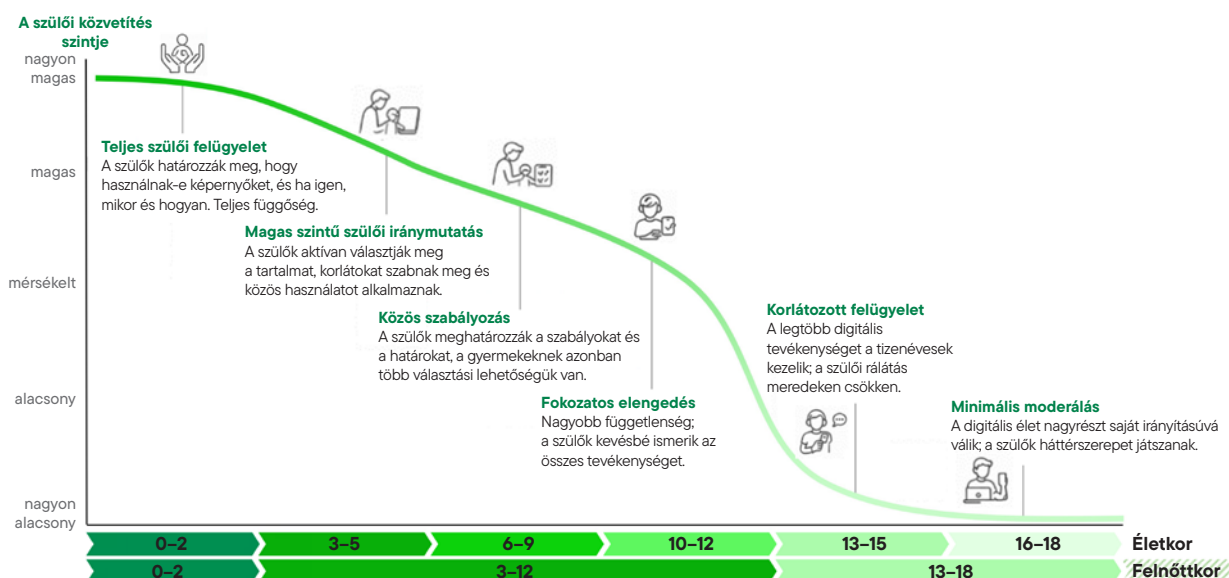
3–5 éves kortól a gondozói közvetítés továbbra is központi szabályozási mechanizmus marad, de minőségi változáson megy keresztül. A szülők és a gondozók a közvetlen ellenőrzésről a felügyelt közvetítésre, az együttes használatra és a magyarázó segítségre térnek át.

A gyermekek egyre inkább önszerveződő tevékenységei csökkentik a tisztán külső ellenőrzés hatékonyságát, mivel a szülői befolyás versenybe kerül a nagy érdeklődésre számot tartó digitális rendszerekkel. A meglévő szülői felügyeleti eszközök gyakran nem támogatják megfelelően ezt az átállást, például a közösségi média+ tereinek széttagoltsága és alkalmazhatóságuk hiánya miatt²⁸.

Az aktív közvetítés – a tartalom megvitatása, a használat strukturálása és magyarázatok nyújtása – bizonyítottan támogatja a tanulást és csökkenti a kockázatokat. A kizárólag korlátozó stratégiák kevésbé hatékonyak az ilyen tevékenységek hiányában²⁹. A gondozói közvetítést olyan tényezők is korlátozzák, mint a digitális jártasság, a társadalmi-gazdasági erőforrások, a szülői stressz és a digitális szolgáltatások gondozók általi használata³⁰.

2. ábra – A szülői közvetítés visszaesése a fejlődés során

Ahogy a gyermekek nőnek, a közvetlen szülői felügyelet természetes módon csökken, a gyermekek digitális függőségével együtt.

KÖVETKEZTETÉSEK

Ez a szakasz rendkívül fontos átmenetet jelent a gyermekek online biztonsága szempontjából. A gyermekek már nem a kitettség passzív befogadói, hanem egyre aktívabb résztvevői a digitális világnak, miközben még nem rendelkeznek stabil önszabályozással. A kitettség nő, azonban az önszabályozás továbbra is hiányos.

Eközben a felelősség áthelyeződik – a tisztán szülői felügyelet helyett a család és az oktatási intézmények közötti megosztottabb rendszer lesz jellemző. Szakpolitikai szempontból ez azt jelenti, hogy kisebb, de fontos szerep jut a szülői felügyeletnek. Ebben az életkorban a fő kihívás nem egyszerűen a kitettség korlátozása, hanem a káros használati minták korai életkorban történő megszilárdulásának megelőzése.

Az e korcsoportra vonatkozó online gyermekvédelmi intézkedéseknek strukturált környezetvédelmi és intézményi támogatást kell magukban foglalniuk. Idetartozik a kisgyermekeknek szánt alkalmazások és digitális tartalmak életkornak megfelelő tervezése, különös tekintettel a jutalmazó és figyelemfelkeltő mechanizmusokra.

Tekintettel arra, hogy a gyermekek ebben a korban lassan egyre több saját kezdeményezésű tevékenységet folytatnak, a digitális oktatást be kell építeni a kisgyermekkorai nevelésbe. Tekintettel arra, hogy a gondozók továbbra is felügyeleti szerepet töltenek be, meg kell erősíteni a szülői iránymutatásra és együttes használatra vonatkozó gyakorlatokat, különösen a kiszolgáltatott helyzetben lévők esetében.

A jelenlegi szabályozási keretek gyakran figyelmen kívül hagyják ezt a fejlődési szakaszt, és vagy a nagyon kis gyermekekre, vagy a serdülőkre összpontosítanak. Ennek eredményeként a 3 és 5 év közötti gyermekek sajátos kiszolgáltatottsága továbbra sincs megfelelően kezelve. Ebben az életkorban a gyermekek online biztonságának olyan környezetek kialakítására kell összpontosítani, amelyek támogatják, nem pedig aláássák a gyermekek önszabályozását, és képessé teszik a gondozókat a gyermekek általi használat felügyeletére.

6 ÉS 9 ÉV KÖZÖTT: A FELÜGYELT FEJLŐDÉS SZAKASZA

6 és 9 éves kor között a gyermekek abba a fejlődési szakaszba lépnek, amelyet a növekvő kognitív kompetencia, a strukturált, célorientált magatartás és a kompetenciaalapú önértékelés megjelenése jellemez. A gyermekek már képesek következetesebben részt venni a szabályokon alapuló tevékenységekben, hosszabb időn keresztül tudják fenntartani figyelmüket, és meghatározott célokat követnek.

Az egyik központi fejlesztési feladat a kompetenciaalapú öntudat kialakítása, amelyben az önértékelés egyre inkább a teljesítményhez és a visszajelzéshez kapcsolódik. Ebben a szakaszban a kompetencia és az önhatékonyság fejlesztése egyre fontosabbá válik az egészséges pszichológiai fejlődés szempontjából. A gyermekek stabilabb önszabályozást alakítanak ki, fokozatosan megtanulják túrni a frusztrációt, és kitartóvá válnak a kihívásokkal teli feladatok terén.

A gyermekek egyre inkább képesek az ügyességből és a belsőleg megtapasztalt kompetenciából elégedettséget nyerni, ahelyett hogy kizárólag a közvetlen külső jutalmakban keresnék. Az iskola megkezdésével központi szerepet kapnak a strukturált értékelési rendszerek és a társakkal való összehasonlítás, ami formálja azt, hogy a gyermekek hogyan értelmezik képességeiket külső normákhoz viszonyítva.

Neurobiológiai szempontból ezt a szakaszt az agyi hálózatok hatékonyságának és specializálódásának növekedése jellemzi, különösen a végrehajtó funkciók működéséhez kapcsolódó területeken. A jutalmazási és stresszrendszerek azonban továbbra is érzékenyek, ami olyan felállást hoz létre, amelyben a gyermekek jobban képesek az önszabályozásra, de továbbra is fogékonyak a külső megerősítésre.

ÉLETKOR-SPECIFIKUS KIHÍVÁSOK

Fokozott érzékenység a külső értékeléssel szemben

A közösségi média+ környezetei közvetlenül kapcsolódnak ezekhez a folyamatokhoz. A közösségi média és egyéb digitális szolgáltatások, amelyek számszerűsíthető visszajelzést nyújtanak, beleértve a pontszámokat, a rangsorolásokat és az eredményeket, szorosan igazodnak a kompetenciaalapú önértékeléshez.

Ez formálhatja a motivációt és az önmeghatározást azáltal, hogy külső sikernormákat³¹ határoz meg a belsőleg megtapasztalt ügyesség, kíváncsiság és tanulási folyamatok helyett. Ebben az életkorban a figyelmi rendszerek továbbra is érzékenyek a rendkívül stimuláló környezetekre, amelyek felvehetik a versenyt a tanuláshoz szükséges folyamatos figyelemmel³².

A korai függőség kockázata

6 és 9 éves kor között a gyermekek szokásai stabilizálódnak, mivel a közösségi média+ használatának mintái, a figyelem és a motiváció idővel következetesebbé válnak. Ebben az életkorban a jutalomalapú megerősítés – különösen a játékok terén – hozzájárulhat a szokásos használati minták kialakulásához³³. Ezeket a sebezhetőségeket az olyan kontextuális tényezők formálják, mint a családi környezet, a szülői közvetítés és a társadalmi-gazdasági feltételek³⁴.

Ezekben az években jelentősen bővül a gyermekek közösségi médiához és egyéb digitális szolgáltatásokhoz való hozzáférése. Az iskola megkezdésével és a társak közötti interakció fokozódásával a gyermekek gyakrabban és kevésbé felügyelt módon férnek hozzá a közösségi média+ tereihez. Ez a bővülés a közvetlen szülői felügyelet fokozatos csökkenésével jár, bár a gondozói felügyelet továbbra is létfontosságú.

Ebben a korban a szülői közvetítés egyre inkább a szabályalkotás, a nyomon követés és az iránymutatás felé mozdul el. Hatékonysága azonban csökken, mivel a gyermekek önálló hozzáférése nő, a közösségi média és egyéb digitális szolgáltatások pedig egyre összetettebbé válnak³⁵. A gyermekek digitális környezetének alakításával kapcsolatos felelősség egyre inkább megoszlik a közösségi média és más digitális szolgáltatók, a gondozók és az oktatók között.

A képernyőnek való kitettség kockázatai

A korábbi szakaszokhoz hasonlóan a gyermekek általi internethasználat azzal a kockázattal jár, hogy a fejlődés szempontjából kulcsfontosságú, „való világban” végzett tevékenységek – többek között a testmozgás, az alvás és a személyes interakciók – háttérbe szorulnak³⁶. Az egyik gyakran említett példa a telefonmentes általános iskola, amely szándékosan ellensúlyozni kívánja a gyermekek egyre inkább digitális életét. A kutatások azt mutatják, hogy az okostelefonok iskolai napon belüli használatának korlátozása nemcsak a gyermekek koncentrációját és tanulmányi teljesítményét javíthatja, hanem a szociális interakciót is erősítheti.

A kutatási eredmények szerint az okostelefon-mentes környezet javíthatja a szociális jóllétet és csökkentheti a konfliktusokat, például az internetes megfélemlítést³⁷. A rendszerszintű beavatkozásokból származó bizonyítékok – például olyan országokban, mint Hollandia – arra is utalnak, hogy az okostelefon-használat korlátozása hozzájárul a nyugodtabb és kedvezőbb tanulási környezethez³⁸. Tanulmányok következetesen arra mutatnak rá, hogy az okostelefonok jelentős figyelemelterelő potenciállal rendelkeznek a tantermi környezetben, és károsíthatják a gyermekek figyelmét³⁹.

Megfelelő körülmények között azonban az internethasználat ebben a korban támogathatja a gyermekek tanulását és kognitív aktivitását, különösen akkor, ha strukturált és a fejlődéshez igazodó⁴⁰. Az adaptív mentorálási rendszerek és oktatási alkalmazások támogathatják az egyénre szabott tanulási pályákat, magyarázattal szolgálhatnak, és csökkenthetik a gondozói támogatástól való függőséget. Ez hozzájárulhat az oktatási integrációhoz.

KÖVETKEZTETÉSEK

Ebben a szakaszban a gyermekek online biztonsága többretekintést igényel. Ez azt jelenti, hogy egyértelmű normákra van szükség a közösségi média és egyéb digitális szolgáltatások életkornak megfelelő kialakítására vonatkozóan, különös tekintettel a külső visszajelzési rendszerekre és jutalmazási mechanizmusokra, amelyek kölcsönhatásban vannak a gyermekek fejlődő önképével, önszabályozásával és belső motivációjával. Különös figyelmet kell fordítani a jutalmazási körökre és a monetizálási funkciókra, amelyek befolyásolják a figyelmet és a belső motivációt.

Az iskolarendszereken belül meg kell erősíteni a gyermekek digitális oktatását, nemcsak a technikai készségekre, hanem a figyelemre, az önszabályozásra és a kritikus szerepvállalásra is összpontosítva. Olyan strukturált online felhasználási keretekre van szükség, amelyek egyensúlyt teremtenek a digitális aktivitás és az offline tevékenységek között.

A telefonmentes általános iskola a fejlődés szempontjából megfelelő védelmi és tanulási rendszerként értelmezhető. Olyan tereket teremt, ahol a gyermekek fejleszthetik az olyan alapvető szociális készségeket, mint a személyes kommunikáció, a konfliktusmegoldás és az együttműködésen alapuló interakció. Ezek a kompetenciák képezik a későbbi szakaszokban a reflektívebb és felelősebb internethasználat alapját.

Ezeket az intézkedéseket nem a digitális technológiák betiltásaként kell értelmezni, hanem olyan pedagógiailag beágyazott és felügyelt internethasználatként, amely erősíti a gyermekek analóg élményeit, miközben fokozatosan felkészíti a gyermekeket a médiaműveltségre a közösségi média+ környezetében. Ezek az intézkedések nem helyettesítik a szülők vagy gondozók szerepét, akiknek a tájékozott közvetítése továbbra is a hatékony védelem központi eleme.

10 ÉS 12 ÉV KÖZÖTT: A CSÖKKENŐ MÉRTÉKBEN FELÜGYELT

FEJLŐDÉS SZAKASZA

A 10–12 éves kor a gyermekek fejlődésének kritikus szakasza, amelyet az önképük másokhoz viszonyított átalakulása jellemez. Az önkép differenciáltabbá, de instabilabbá is válik, mivel a gyermekek egyre inkább a kortásaikkal való összehasonlítás, a társadalmi pozicionálás és az érzékelt elfogadás révén alakítják ki identitásukat. Ezzel párhuzamosan a külső visszajelzés az önértékelés központi rendezőelvévé válik.

A társas kapcsolatok nagy jelentőségre tesznek szert. A kortársak egyre inkább központi referenciapontként szolgálnak a normák, értékek és magatartásformák tekintetében. A társas befolyásolás folyamatai, például a megfeleléssel kapcsolatos nyomás, a szociális összehasonlítás és az implicit csoportnormák jelentősen alakítják a gyermekek önképét és viselkedését.

A kortársak hálózata fontos támogató funkciókat töltenek be. Érzelmi validációt, társadalmi orientációt és lehetőséget biztosítanak a fejlődési kihívásokkal való közös megbirkózásra. A kortársak támogatása a kontextustól és az uralkodó csoportnormáktól függően a reziliencia forrásaként és a kockázati dinamika felerősítőjeként is szolgálhat.

ÉLETKOR-SPECIFIKUS KIHÍVÁSOK

Folyamatos online hozzáférés

Az életkor előrehaladtával ezek a kortárs folyamatok egyre inkább a digitális környezetben jelennek meg. A közösségi média és más digitális szolgáltatások folyamatos, alacsony küszöbű és gyakran korlátok nélküli interakciót tesznek lehetővé a gyermekek között. Ez lehetővé teszi a szociális összekapcsoltság és az összetartozás kialakítását és fenntartását a fizikai környezeten túl is.

Ebben a korban sok gyermek számára a közösségi médiához és más digitális szolgáltatásokhoz való hozzáférés a társadalmi részvétel előfeltételévé válik. A korábbi szakaszhoz hasonlóan a közösségi média+ használata kizoríthatja a fejlődés szempontjából olyan kulcsfontosságú tevékenységeket, mint a testmozgás, az alvás és az offline interakció⁴¹.

Fokozott szociális összehasonlítás

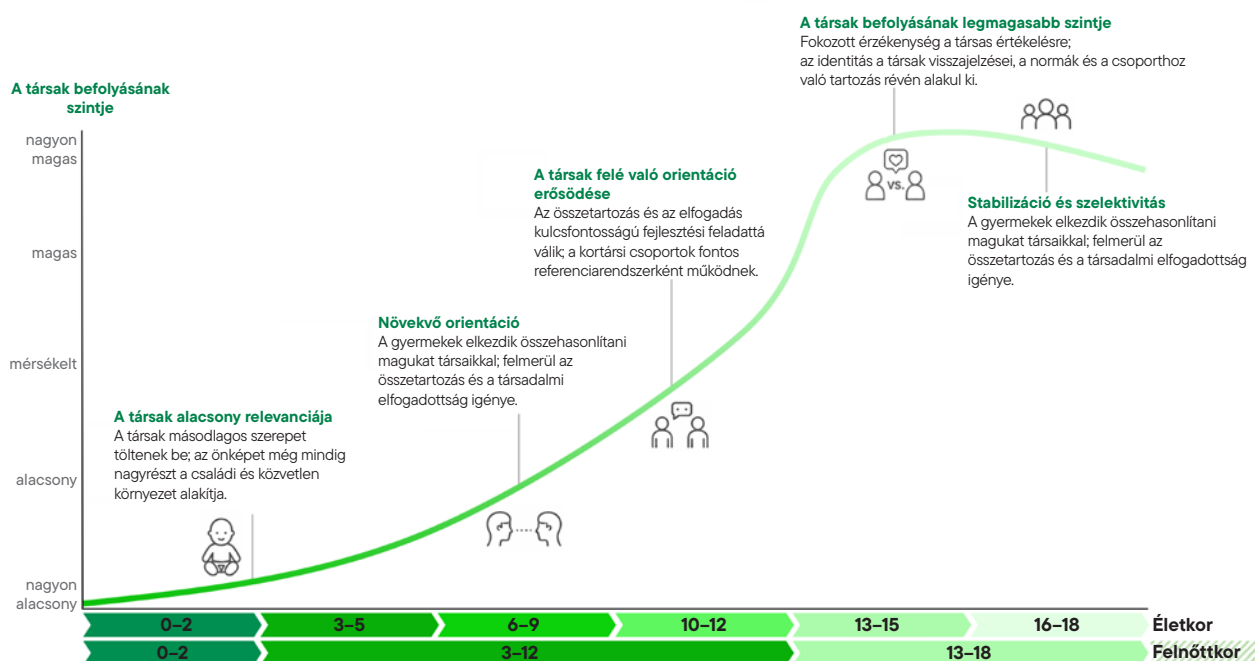
A közösségi média és más digitális szolgáltatások strukturális jellemzői, különösen az interakciók tartóssága, láthatósága és méretezhetősége fokozza a társak általi befolyásolás hatásait. Az algoritmikusan strukturált környezetek is felerősíthetik ezeket a dinamikákat azáltal, hogy folyamatosan előnyben részesítik az érzelmileg szembetűnő, szociálisan jutalmazó vagy rendkívül vonzó tartalmakat.

Ebben az életkorban a gyermekek egyre inkább értékelik magukat olyan területeken, mint a megjelenés, a népszerűség és a szociális kompetencia. Emellett egyre inkább elkezdik magukat tudatosan megjeleníteni és kísérletezni az identitásukkal, különösen a digitális környezetben.

Egy másik mechanizmus a normák és magatartások internalizálása. A kockázatos magatartásformákat vagy káros normákat ábrázoló tartalmaknak való kitettség növelheti az utánzás valószínűségét, különösen egy olyan szakaszban, amikor a normatív keretek még kialakulóban vannak⁴². A súlyosabb kockázatok, például a kényszerítés vagy a kizsákmányolás kevésbé gyakoriak, de potenciálisan károsabbak.

3. ábra – A kortársak egymásra gyakorolt befolyásának növekedése a fejlődés során

Ahogy a gyermekek növekednek, a kortársak befolyása egyre nagyobb, és a serdülőkorban éri el a csúcspontját, amikor a hovatartozás, a társas értékelés és az identitáskifejezés központi szerepet kap.

Az identitásformálás algoritmikus befolyásolása

A kialakulóban lévő identitásformálással és a kortársak fokozott iránymutatásával jellemezhető fejlődési szakaszban az algoritmusok által felerősített tartalomterjedés oly módon járulhat hozzá a véleményformálás, a társadalmi orientáció és az önértékelés alakításához, amelyet a gyermekek még nem tudnak teljes mértékben felismerni vagy annak ellenállni.

A közösségi média+ platformjai eszközöket nyújtanak az önazonosság tudatos építéséhez és a benyomások kezeléséhez⁴³. Az online identitást nemcsak megtapasztalják, hanem folyamatosan megjelenítik és értékelik, ami új fejlődési környezetet teremt. Az ilyen korú gyermekek számára a közösségi médián való láthatóság a kortársi státusz érdemi dimenziójává válik⁴⁴.

A gyermekek egyre gyakrabban találkoznak személyre szabott információs környezetekkel, ahol a tartalom kiválasztására az előre jelzett aktivitás, nem pedig a fejlődésnek való megfelelés alapján kerül sor. Ez megerősítheti a meglévő érdeklődési köröket és sebezhetőségeket, miközben csökkenti a kitettség sokféleségét, valamint figyelem-visszacsatolási köröket és megerősítést eredményez⁴⁵.

Ugyanakkor az identitás kialakulása továbbra is instabil. Emiatt ebben a korban a gyermekek különösen ki vannak téve a külső hatásoknak, például az idealizált ábrázolásoknak és a megjelenésen alapuló normáknak, különösen a vizuális közösségi média+ kontextusában.

Mentális egészségi kockázatok

Mivel a társas értékelésre való érzékenység meredeken nő, a gyermekek önbecsülése és érzelmi jólléte ingadozik. Ez a szakasz az online interperszonális kockázatok megjelenését jelzi, beleértve az internetes megfélemlítést, a kirekesztést és a negatív társas interakciókat. A társas értékelésre való fokozott érzékenység és a digitális kommunikáció tartóssága miatt az ilyen tapasztalatok erős érzelmi hatásokkal járhatnak.

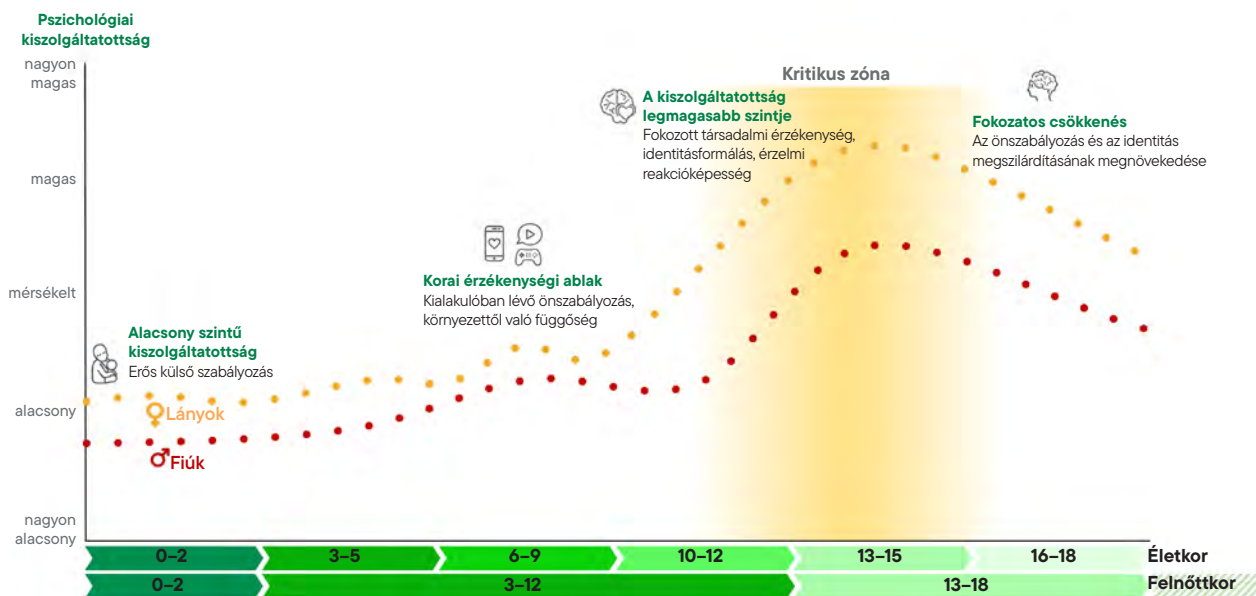
Ami az okostelefonok használatát illeti, a prospektív longitudinális kutatások azt mutatják, hogy a 12 éves gyermekek esetében, ha okostelefont kapnak, az 13 éves korukra mentális egészségi problémákkal és elégtelen alvással hozható összefüggésbe. A bizonyítékok arra utalnak, hogy ha 13 éves korukban kapnak okostelefont, az statisztikailag nem kapcsolódik a 14 éves korban tapasztalható depresszióhoz. Ezeket az eredményeket a használat időtartama is befolyásolja. Ez azt sugallja, hogy a 13 éves gyermekek érzelmileg felkészültebbek arra, hogy okostelefont kapjanak, használják a közösségi médiát és egyéb digitális szolgáltatásokat, és kezeljék a mentális egészségükre gyakorolt lehetséges negatív hatásokat⁴⁶.

Sok gyermek számára a 10–12 éves kor az olyan problémák, mint a szorongás és a depressziós tünetek internalizálása kialakulásának korai szakaszát jelenti. Ezeket a kérdéseket gyakran kétirányúan befolyásolja a közösségi média és egyéb digitális szolgáltatások használata⁴⁷. A dinamikák nem egyenlően oszlanak meg. A bizonyítékok arra utalnak, hogy a lányok különösen ki vannak téve a megjelenésen alapuló összehasonlításnak és a platform által közvetített társas értékelésnek.

A közösségi médiára és egyéb digitális szolgáltatásokra jellemző architektúrák tovább alakítják a kockázati kitettséget. Az idealizált és megjelenésközpontú tartalmaknak való kitettség különösen a testtel való elégedetlenséghez és a negatív önképhez kapcsolódik, különösen a lányok körében⁴⁸. Ebben a korban az egyéni sebezhetőségek, például az ADHD, a szorongás vagy a szociális nehézségek összetettebb módon lépnek interakcióba a közösségi média+ környezeteivel, gyakran erősítve a problémás használati mintákat⁴⁹. A közösségi média+ környezeteinek a gyermekek mentális és fizikai egészségére, valamint a társadalmi és egyéni kockázati tényezőkre gyakorolt hatását részletesebben vizsgálja a 2. fejezet.

4. ábra – Pszichológiai kiszolgáltatottság a fejlődés során.

A mentális egészséggel kapcsolatos nehézségekre és a digitális kockázatokra való érzékenység

KÖVETKEZTETÉSEK

A 10–12 éves kor kritikus szakasz, amelyben a fejlődési érzékenység, a csökkenő felügyelet találkozik és a digitális szolgáltatások használatával. A digitális kockázatok az e tényezők közötti kölcsönhatásból erednek, nem pedig kizárólag az egyéni használatból. Így ez a szakasz kulcsfontosságú inflexiós pontot jelent a gyermekek online biztonsága szempontjából. A fő kihívást a fejlődési érzékenység és a felerősítési mechanizmusok konvergenciája jelenti, ami növeli az önértékelés instabilitásának és a problémás használatnak a kockázatát.

Ennek kezeléséhez a szülőközpontú megközelítésekről át kell térni a strukturálisan orientált és a fejlődéshez alkalmazkodó szabályozásra. A digitális eszközökhöz való hozzáférést ebben a szakaszban gondosan kell szabályozni. A használatnak elsősorban szülői hozzájárulással és felügyelettel vagy strukturált oktatási környezetben (például irányított iskolai tanulási alkalmazások használatával) kell történnie, nem pedig az eszközök korlátlan személyes birtoklása révén. Ez a megközelítés segít egyensúlyt teremteni a korai digitális aktivitás és a szükséges védelmi korlátok megállapítása között.

Az intézményi válaszoknak – különösen az iskolákban – támogatniuk kell a digitális készségeket és jártasságot, az érzelmi rezilienciát és a kritikus szerepvállalást. A gondozói felügyelet továbbra is alapvető fontosságú, különösen a szabadidős használattal összefüggésben. Hatékonyságát azonban egyre inkább korlátozza a gyermekek kialakulóban lévő autonómiája, valamint a közösségi média és más digitális szolgáltatások összetettsége.

AJÁNLÁSOK (3–12 ÉV)

Az életkornak megfelelő közösségi média és egyéb digitális szolgáltatások és eszközök felügyelet melletti használatának biztosítása

3 éves kortól a gyermekek online interakcióit korlátozni és felügyelni kell, és fokozatosan, strukturált módon kell hozzáigazítani a gyermekek változó képességeihez. Az eszközök használata szülői engedély és felügyelet nélkül kerülendő. A gondozóknak továbbra is előnyben kell részesíteniük a személyes interakciókat és az offline tevékenységeket, és biztosítaniuk kell, hogy a gyermekek alvásideje elegendő legyen. Az oktatási környezetben az iskolai eszközök gyermekek és serdülők általi használatának meghatározott oktatási célt kell szolgálnia. Az általános iskoláknak nagyrészt eszközmentesnek kell lenniük a gyermekek fejlődésének, társadalmi interakcióinak és tanulásának védelme érdekében.

Színvonalas digitális és jólléttel kapcsolatos oktatás a gyermekeknek és támogatói köreiknek

A gyermekek és a serdülők számára már fiatal kortól kezdve hozzáférést kell biztosítani a magas színvonalú, digitális jártassággal és médiaműveltséggel (többek között a mesterséges intelligencia terén szerzett jártassággal) kapcsolatos oktatáshoz az iskoláztatás során. A digitális jártassággal és a médiaműveltséggel kapcsolatos oktatás kialakításáról konzultálni lehetne a kiskorúakkal. Az oktatásnak fel kell vértéznie a gyermekeket és a serdülőket azokkal az ismeretekkel és készségekkel, amelyekre szükségük van a kockázatok megértéséhez és a biztonságos internethasználathoz.

Az önszabályozási készségeket már az élet legelső éveiben prioritásként kell kezelni, nem csak az iskoláskorú gyermekek esetében. Az iskoláknak biztosítaniuk kell, hogy a gyermekek és a serdülők tájékoztatást kapjanak a jóllétről, és minőségi oktatásban részesüljenek a mentális egészséggel kapcsolatban. Megfelelő erőforrásokat és szakembereket kell rendelkezésre bocsátani annak érdekében, hogy támogassák a gyermekeket, valamint a gondozókat és az oktatókat (támogatói köröket) felügyeleti feladataik ellátásában. A támogatói köröknek képesnek kell lenniük arra, hogy felismerjék a digitális elhanyagolás, a káros internethasználat és visszaélés korai jeleit, és tudják, hol kaphatnak támogatást.

13–18 éves kor: A serdülőkor mint a növekvő autonómia szakasza

13–15 ÉVES KOR: A NÖVEKVŐ AUTONÓMIA ELSŐ SZAKASZA

A 13 és 15 év közötti serdülőkor a kiskorúak identitásformálásának központi szakasza, amelyet fokozott felfedezés, instabilitás és a társadalmi környezetek közötti koherencia keresése jellemez. A kortársakkal fennálló kapcsolatok az önértékelés és az összetartozás elsődleges referenciapontjává válnak. Bővülnek a kognitív képességek, ami fejlettebb absztrakt gondolkodást, szemléletformálást és önreflexiót tesz lehetővé.

A döntéshozatal és az önszabályozás is javul, de továbbra is kontextusfüggő, különösen az érzelmileg vagy szociálisan terhelt helyzetekben. Az identitásfejlődés egyre inkább digitálisan közvetített környezetben bontakozik ki, ahol az önmegjelenítés, a visszajelzés és a társas értékelés folyamatos, látható és méretezhető⁵⁰.

Neurobiológiai szempontból a serdülőkort a rendkívül aktív érzelmi és jutalmazási rendszerek, valamint a kialakulóban lévő kognitív vezérlési rendszerek közötti egyensúlyhiány jellemzi. Míg a limbikus folyamatok^d fokozzák az érzelmi reaktivitást és a szociális visszacsatolás iránti érzékenységet, a prefrontális cortex (amely az impulzusszabályozásért és az önszabályozásért felelős) fokozatosabban fejlődik. A hormonális változások tovább erősítik az érzelmi élményt.

Ez olyan fejlődési együttállást eredményez, amelyben a serdülők reaktívabbak, érzékenyebbek a társas értékelésre, és hajlamosabbak a kockázatvállalásra, különösen a kortársaik körében. Bár az önszabályozó képességek javulnak, ezeket gyakran meghaladja a szociális-érzelmi feldolgozás intenzitása⁵¹.

Pszichológiai szempontból ezt a szakaszt az identitással kapcsolatos munka fokozott formálása, az érzelmi változékonyság és a külső visszaigazolásra való támaszkodás határozza meg. Az önbecsülés instabillá válik, és a társadalmi visszajelzésektől függ, miközben a serdülők egyre nagyobb mértékben jelenítik meg magukat tudatosan. A közösségi média+ környezetei olyan lehetőségeket kínálnak, mint a szerkeszthetőség, a láthatóság és a számszerűsíthető visszajelzések, amelyek megkönnyítik ezeket a folyamatokat⁵².

ÉLETKOR-SPECIFIKUS KIHÍVÁSOK

Mentális egészségi kockázatok

Ebben az életszakaszban a közösségi médiát és más digitális szolgáltatásokat az érzelmek szabályozására és a velük való megbirkózásra használják, ami járhat rövid távú előnyökkel, de erősítheti a külső szabályozástól való függőséget⁵³. A közösségi média+ serdülők általi, hangulatszabályozási stratégiaként való használata összefüggésbe hozható a depresszió gyakoribb előfordulásával⁵⁴.

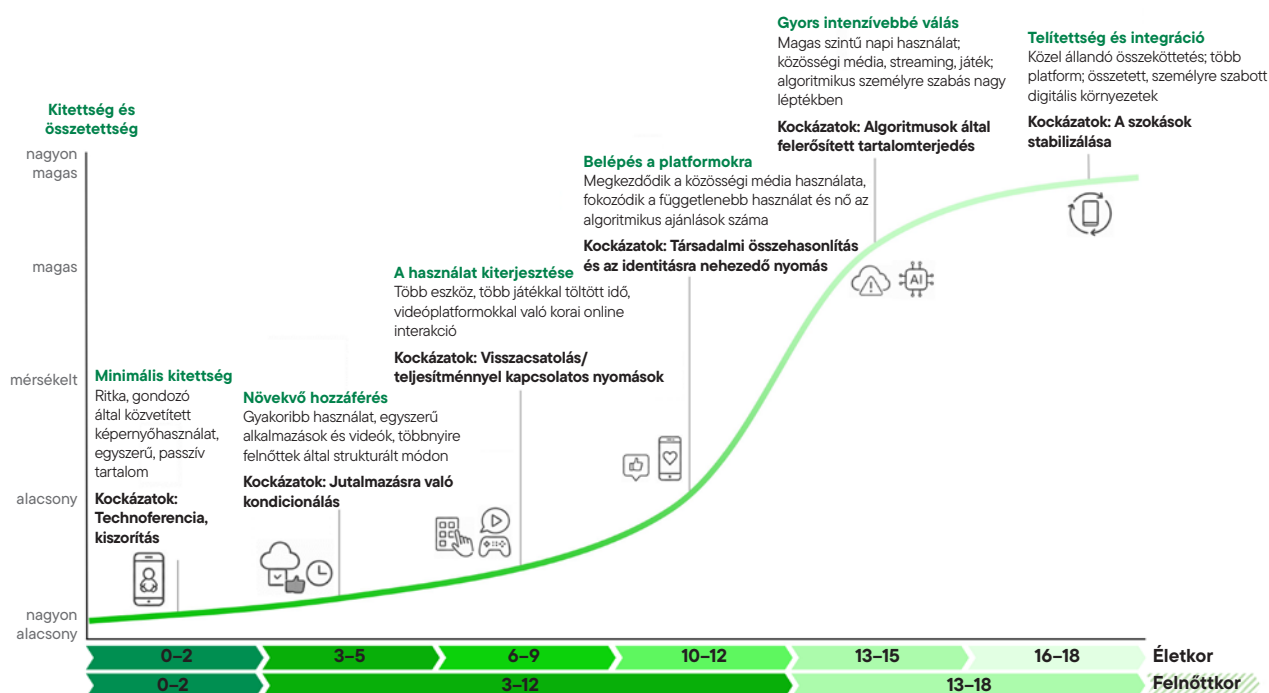
A 13–15 év közötti serdülőkor a mentális egészségi problémákkal szembeni kiszolgáltatottság csúcspontja, amit a fejlődési változások és a környezeti hatások kölcsönhatása okoz. Ehhez a szakaszhoz bizonyos zavarok, például a depresszió és a szorongás internalizálásának megnövekedett aránya társul⁵⁵. A társadalmi összehasonlításra, a visszajelzésre és a kirekesztésre való fokozott érzékenység sajátos kiszolgáltatottsági útvonalakat teremt a közösségi média+ környezeteiben. Az önábrázolással és az identitás instabilitásával kapcsolatos nyomások a kevésbé egyértelmű önkép kialakulásához járulhatnak hozzá.

A kockázatvállaló magatartás a csúcsponton van, és erősen befolyásolja a társak dinamikáját. Ezt a digitális láthatóság és visszajelzések felerősíthetik. Az egyéni és kontextuális tényezők, például a már meglévő mentális egészségi problémák és a családi stressz kölcsönhatásban vannak a közösségi média+-szal, és idővel gyakran erősítik a sebezhetőségeket⁵⁶. Longitudinális bizonyítékok arra utalnak, hogy ezek a kockázatok nem egységesek. A serdülő lányok körében különösen erős és tartós negatív hatások figyelhetők meg.

d. A limbikus rendszer az érzelmi feldolgozásban, motivációban és jutalomban részt vevő agyi struktúrák összessége.

5. ábra – Digitális kitettség és összetettség a fejlődés során

A hozzáférésnek, valamint a közösségi média+ intenzitásának és összetettségének növekedése

A mesterséges intelligenciával, a közösségi médiával és más digitális szolgáltatásokkal kapcsolatos kockázatok

A serdülőkor digitális kockázatait az autonóm használat, a fejlődési érzékenység és az algoritmikusan strukturált környezetek találkozása fokozza. Ebben a szakaszban az MI-vel kapcsolatos különösen fontos kockázat a csevegőrobotokkal és az úgynevezett „MI-társakkal” kapcsolatos. A serdülők ezeket a rendszereket nemcsak szórakoztatásra vagy információkeresésre használhatják, hanem személyes, érzelmi töltetű vagy válsághelyzettel kapcsolatos beszélgetésekre is.

Ezeket az interakciókat gyakran úgy alakítják ki, hogy azok megerősítő jellegűek és konfliktusmentesek legyenek, valamint állandóan rendelkezésre álljanak. Bár ez lehet a könnyen elérhető támogatás egy formája, az egyoldalú kötődés és az érzelmi függőség kockázatát is magában hordozza. Ez az emberi kapcsolatokat jellemző kétértelműségnek, nézeteltérésnek és kölcsönös felelősségvállalásnak való kitettség csökkenésével járhat.

Amennyiben az ilyen rendszerek megbízható életkor-ellenőrzés vagy megfelelő biztosítékok nélkül hozzáférhetők, további kockázatok merülnek fel a szexualizált kommunikációval, a manipulációval, a gyermekcsábítással és a válsághelyzetekkel kapcsolatos tartalmakkal kapcsolatban. Az MI-társak nem csupán a digitális tartalom egy másik formáját jelentik, hanem egy új típusú társadalmi-érzelmi környezetet is, amely sajátos fejlődésközpontú és szabályozási figyelmet igényel.

A központi mechanizmus az algoritmikus által felerősített tartalomterjedés. Az ajánlórendszerek olyan tartalmakat részesítenek előnyben, amelyek maximalizálják az aktivitást, gyakran érzelmileg kiemelkedő és az identitás szempontjából releváns anyagokat erősítve meg. Ez idővel alakíthatja az észlelést és a viselkedést azáltal, hogy megerősíti a meglévő sebezhetőségeket⁵⁷. Számos közösségi oldal és más digitális szolgáltatás támogatja a folyamatos társas értékelést, ami tartós visszajelzésnek és összehasonlításnak teszi ki a serdülőket. Ez növelheti az érzelmi instabilitást és a külső visszaigazolástól való függőséget.

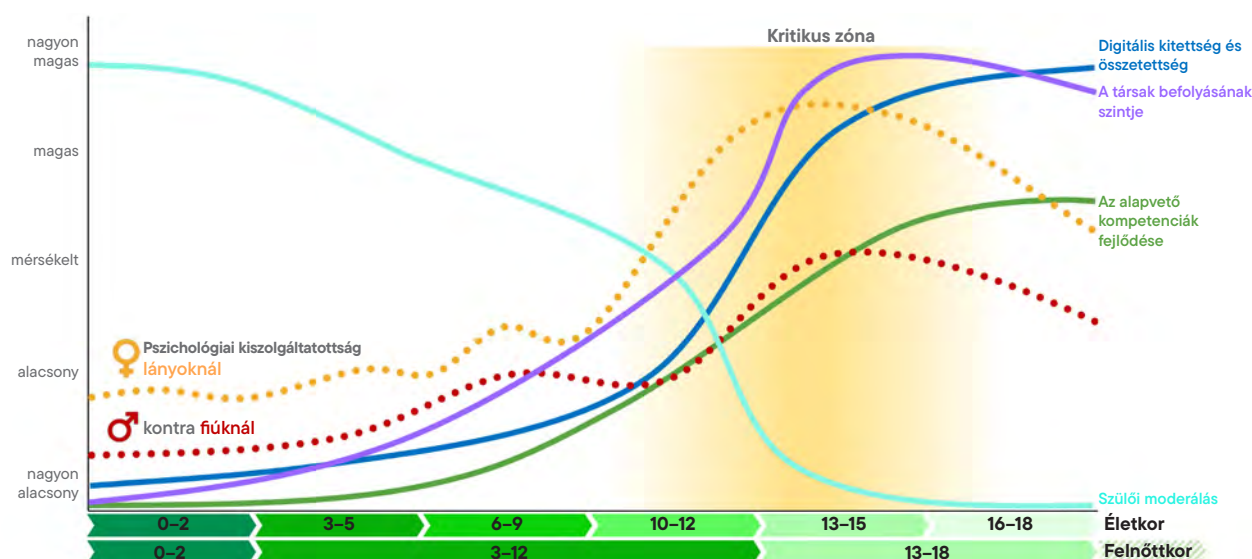
A függőség kockázatai

Az olyan tervezési jellemzők, mint a változó jutalmak, a végtelenített görgetés és a folyamatos rendelkezésre állás – a serdülők jutalmazás iránti fokozott érzékenységevel kölcsönhatásban – hozzájárulnak a problémás vagy kényszeres használathoz⁵⁸. A közösségi média és egyéb digitális szolgáltatások használata alvászavarral, a jóllét csökkenésével és érzelmi szorongással is összefügg, bár a hatások általában csekélyek, és azokat a kontextus mérsékli⁵⁹.

Fontos, hogy ezek a kockázatok nem minden szolgáltatásnál egységesek vagy meghatározóak. Ezek a fejlődési sebezhetőségek és a digitális jellemzők közötti kölcsönhatásból erednek, ami rávilágít arra, hogy túl kell lépni a digitális szolgáltatások hatásának egyszerűsített modelljein⁶⁰.

6. ábra – Fejlődési meg nem felelés a digitális kitettség, a sebezhetőség és a szabályozási kapacitás között

A kombinált pályák azt mutatják, hogy a digitális kitettség gyorsan nő, miközben a szülői közvetítés csökken, és a szabályozási hatáskörök lassabban fejlődnek. Ez a tendencia egybeesik a pszichológiai kiszolgáltatottság serdülőkor alatti csúcspontjával.

KÖVETKEZTETÉSEK

13 éves kortól a serdülők a felügyelt internethasználatról az irányított internethasználatra térnek át. Nagyobb szabadságuk van abban, hogy felfedezzék az online világ által kínált lehetőségeket a kapcsolat-teremtésre, a tanulásra és kreativitásuk feltárására. A közösségi média és egyéb digitális szolgáltatások lehetőséget kínálnak a serdülőknek arra, hogy kialakítsák hobbijaikat és érdeklődési körüket, és megosszák azokat másokkal.

Az autonómiára való átállás a felnőtté válás megszokott része a mai online világban, hasonlóan az offline világhoz. A kérdés nem az, hogy miként lehet visszatartani a serdülőket ettől az átállástól, hanem az, hogy hogyan lehet korlátozni a serdülők potenciális ártalmaknak való kitettségét a fejlődésük szempontjából leginkább kiszolgáltatott életszakaszban. Ezt a kiszolgáltatottságot az identitásformálás, a fokozott társadalmi-érzelmi érzékenység és az algoritmikusan strukturált környezetek találkozása jellemzi.

A digitális kockázatok nem pusztán a kitettségéből erednek, hanem annak intenzitásából és a közösségi médián és egyéb digitális szolgáltatásokon belüli struktúrájából is, amelyet úgy alakítottak ki, hogy a fokozott kiszolgáltatottság időszakában maximalizálja az aktivitást. Ezek a tényezők a serdülőkort mind a kutatás, mind a szabályozás központi szakaszává teszik.

Ebben a korban a gondozók és oktatók által végzett felügyelet hagyományos formái egyre hatástalanabbá és nehezebben megvalósíthatóvá válnak. A kockázatokat egyre inkább a közösségi média és más digitális szolgáltatások struktúrái alakítják, nem pedig kizárólag az egyéni magatartás. Az egyik fő kihívás az olyan algoritmikus rendszerek kezelése, amelyek meghatározzák a kitettséget és hatással vannak a viselkedésre, miközben korlátozott átláthatósággal működnek.

A szabályozási megközelítéseknek egyensúlyt kell teremteniük a védelem és a serdülők online autonómia és részvétel iránti igénye között. A hatékony védelemhez olyan, a fejlődést szem előtt tartó, többretegű megközelítésre van szükség, amely ötvözi a közösségi média+ szabályozását, az oktatási intézkedéseket, valamint az önszabályozás és a digitális szolgáltatások kritikus használatának támogatását.

A legújabb kutatások azt mutatják, hogy a közösségi média+ használatának általános betiltása talán kevésbé hatékony, mint ahogyan azt gyakran feltételezik. Bár az ilyen intézkedések célja a kitettség és a kapcsolódó kockázatok csökkentése, a hatékonyságukra vonatkozó bizonyítékok jelenleg korlátozottak, különösen a serdülők esetében. A túlzottan korlátozó megközelítések kijátszhatók, vagy eredményükként a kockázatok kevésbé szabályozott környezetbe helyeződnek át.

Ennek fényében fejlődésközpontúbb alternatívaként a szabályozott részvétel életkoron alapuló modellje javasolható, amely ötvözi a magánélet védelmét biztosító életkor-ellenőrzést, a beépített biztonságot és a médiával kapcsolatos oktatást. Ez a megközelítés összehangolja a védelmi intézkedéseket a gyermekek fejlődő képességeivel, a gyermekek online biztonságára vonatkozó integrált kereten belül egyensúlyt teremtve a biztonság, a részvétel és a gyermekek jogai között.

16 ÉS 18 ÉV KÖZÖTT: A NÖVEKVŐ AUTONÓMIA MÁSODIK SZAKASZA

A késő serdülőkor az a szakasz, amelyben megszilárdul az identitás és megnövekszik az önállóság. A korábban felfedezett szerepek, értékek és önképek kezdenek stabilizálódni, ami koherensebb és belsőleg integráltabb önreprezentációt eredményez. Eközben a kognitív képességek kifinomultabbá válnak. Ide tartozik az absztrakt érvelés, a hosszú távú tervezés és a reflektív döntéshozatal.

Ezek a fejlemények támogatják a társadalmi, oktatási és gazdasági rendszerekben való önállóbb részvételt. A közösségi média és más digitális szolgáltatások már nem a felfedezés terei, hanem teljes mértékben beágyazódnak a mindennapi életbe, formálva a kommunikációt, a részvételt és az önkifejezést⁶¹. Neurobiológiailag az agy megközelíti a funkcionális érettséget, különösen a prefrontális kortextben. Ez fejlettebb önkontrolhoz, tervezéshez és döntéshozatalhoz vezet.

Az érzelmi és kognitív rendszerek integráltabbá válnak, ami stabilabb érzelmi szabályozást és a hosszú távú következmények jobb előrejelzését teszi lehetővé. A fejlődés azonban még nem fejeződött be, és az érési folyamat a korai felnőttkorig tart⁶². Ez stabilabb profilt eredményez, amelyhez az erősen stimuláló környezetekre való, továbbra is fennálló érzékenység társul.

ÉLETKOR-SPECIFIKUS KIHÍVÁSOK

Útfüggőség

Annak ellenére, hogy ebben az életkorban nő az érettség szintje, a sebezhetőségek továbbra is fennállnak. A korábban felmerült mentális egészségi nehézségek fennmaradhatnak, különösen akkor, ha a mögöttes mechanizmusokat nem kezelik⁶³. Ez különösen szükségessé teszi, hogy a kiskorúakat ne csak a serdülőkorban, hanem a legfiatalabb korban is megvédjük a lehetséges károktól.

Az önszabályozás, bár javul, továbbra is a kontextustól függ, és a rendkívül vonzó digitális környezetek kihívást jelenthetnek e téren. Emellett a viselkedési minták megszilárdulása útfüggőséget eredményez, ami ellenállóbbá teszi a kialakult szokásokat a változásokkal szemben. Ebben a korban a digitális kockázatok kevésbé a megjelenéshez, hanem inkább a stabilizációhoz és a megerősítéshez kapcsolódnak.

A problémás használat kockázatai

A közösségi média és egyéb digitális szolgáltatások jellemzői (például személyre szabott ajánlások, folyamatos tartalomáramlás és jutalmazáson alapuló aktivitás) fenntartják és megerősítik a bevett használati mintákat, beleértve a problémás és túlzott használatot vagy függőséget is⁶⁴. Az algoritmikus rendszerek továbbra is alakítják a kitettséget és a viselkedést, gyakran tudat alatt⁶⁵. Végezetül a sebezhetőségeket továbbra is formálják olyan strukturális egyenlőtlenségek, mint a családi környezet és az erőforrásokhoz való hozzáférés⁶⁶.

A közösségi média+ használata továbbra is olyan eredményekkel függ össze, mint az alvászavar, az érzelmi stressz és a szociális összehasonlítás. A hatásokat azonban egyre inkább a hosszú távú minták vezérlik, nem pedig az akut fejlődési érzékenység⁶⁷. Az adatok hasznosításával, a kereskedelmi befolyással és a digitális gazdaságokban való részvétellel kapcsolatos kockázatok relevánsabbá válnak, mivel a serdülők aktívabban vesznek részt közösségi média+-ban.

KÖVETKEZTETÉSEK

A késői serdülőkor kihívást jelent a gyermekek online biztonsága szempontjából, ugyanis ez jelenti az átmenetet a védett kiskorúságból a felnőtté válás felé. Ebben az életkorban a fő kihívást a serdülők növekvő autonómiájának és a továbbra is fennálló fejlődési sebezhetőségeknek az összehangolása jelenti.

Egy másik fontos kérdés egy ellentmondás megjelenése. A 16–18 éves személyeket a még folyamatban lévő fejlődési folyamatok ellenére gyakran teljesen autonóm felhasználóként kezelik. Ez rávilágít arra, hogy olyan szabályozási megközelítésekre van szükség, amelyek túllépnek a merev korhatárokon, és figyelembe veszik a fokozatos fejlődési átmeneteket.

Ebben a szakaszban a hatékony védelemnek nemcsak a hozzáférésre és a tartalomra kell kiterjednie, hanem azokra a strukturális feltételekre is, amelyek a hosszú távú viselkedést formálják, beleértve a közösségi média és más digitális szolgáltatások, algoritmikus rendszerek és adatgyakorlatok kialakítását. A serdülőket támogatni kell abban, hogy fenntartható és reflektív gyakorlatokat dolgozzanak ki a közösségi média+ használatával kapcsolatban, beleértve az önszabályozást és a digitális környezetekkel kapcsolatos kritikus tudatosságot a növekvő autonómia e szakaszában.

A kockázatok egyre inkább halmozódnak, és azokat a kialakult szokások és strukturális hatások alakítják, nem pedig a közvetlen fejlődési érzékenység. A gyermekek online biztonságának ezért erre a szakaszra is ki kell terjednie az autonóm részvételre való átállás kezelése érdekében, a tartós fejlődési sebezhetőségekkel párhuzamosan. Az intézkedéseknek elő kell mozdítaniuk olyan fenntartható szerepvállalási gyakorlatok kidolgozását, amelyek a serdülőket átvezetik a felnőttkorba.

AJÁNLÁSOK (13–18 ÉV)

Az életkornak megfelelő közösségi média+ fokozatos önálló használatának biztosítása

13 éves kortól a serdülők elkezdhetnek áttérni a felügyelt közösségi média+ használatról az önálló közösségi média+ használatra. A szülők és gondozók, a tanárok és az oktatók továbbra is fontos szerepet játszanak a serdülők online interakcióinak irányításában. A serdülők támogatói köreinek továbbra is elő kell mozdítaniuk a személyes interakciókat és az offline tevékenységeket, beleértve az elegendő alvást is. Oktatási környezetben az eszközök használatának meghatározott oktatási célt kell szolgálnia.

Következtetés

Ez a fejezet a gyermekek internethasználatának meghatározó jellemzőit és kockázatait a fejlődésük három elsődleges szakaszában vizsgálta: a kisgyermekkorban (0–2 év), a gyermekkorban (3–12 év) és a serdülőkorban (13–18 év). Átfogó ajánlásokat terjesztett elő annak érdekében, hogy iránymutatást nyújtson a közösségi média és más digitális szolgáltatások szolgáltatóinak, a szabályozóknak, a gondozóknak és az oktatóknak a gyermekek online biztonságával kapcsolatos, életkornak megfelelő megközelítés megvalósításához, saját hatáskörüknek és felelősségi körüknek megfelelően.

A kiskorúak egészségét és jóllétét e fejlődési szakaszok során fenyegető kockázatokra vonatkozóan rendelkezésre álló bizonyítékok elemzése alapján a gyermekek és a serdülők online interakcióit irányító szakaszos megközelítés felvázolására három elsődleges szakaszban került sor:

- // 0 és 2 év között: a kisgyermekkor mint a fejlődés különösen védett szakasza,
- // 3 és 12 év között: a gyermekkor mint felügyelt fejlődési szakasz,
- // 13 és 18 év között: a serdülőkor mint a növekvő autonómia szakasza.

A meglévő online gyermekvédelmi kereteket és eszközöket részletesebben a 3. fejezet tárgyalja. A 4. fejezet ismerteti azokat az intézkedéseket, amelyek célja, hogy tudatos internethasználatra neveljék a kiskorúakat, és támogatói köreiket képessé tegyék arra, hogy iránymutatást nyújtsanak a közösségi média+ gyermekek és serdülők általi használatához. A következő fejezet részletesebben megvizsgálja a gyermekeket a fejlődésük különböző szakaszaiban fenyegető online kockázatokat, többek között a különböző társadalmi és egyéni tényezőkkel kapcsolatban.

02

A kiskorúakat az online térben fenyegető kockázatok bizonyítékai

Amint arra az 1. fejezet utal, a gyermekek online biztonsága nem határozható meg kizárólag fejlődésközpontú megközelítésből. Az olyan tényezők, mint a társadalmi-gazdasági háttér és a nem jelentős hatással vannak a gyermekek és serdülők internethasználati mintáira és a kapcsolódó kockázatokkal szembeni érzékenységre⁶⁸. A szexualitás, a faji és etnikai származás, a vallás, a migrációs háttér és a sajátos nevelési igények szintén hatással vannak a kiskorúak ártalmaknak való kitettségére.

Ez a fejezet a társelnökök által a fellépés irányításának kereteként javasolt hat irányadó elv közül a másodikat vizsgálja: az egyenlőség és sokféleség elvét. Felvázolja, hogy a kockázatok és az online ártalmaknak való kitettség terén a különböző korosztályok és társadalmi-gazdasági csoportok esetében fennálló egyenlőtlenségek hogyan kapcsolódnak a kiskorúak szükségleteihez fejlődésük során. Értékeli továbbá a kiskorúak különböző online kockázatoknak (például jogellenes tartalmaknak, valamint a közösségi média és más digitális szolgáltatások káros tervezési jellemzőinek) való kitettségét, amelyek hatással vannak fizikai és mentális egészségükre.

Jelenleg **lényegesen több bizonyíték áll rendelkezésre (például az internetes megfélemlítésre és a káros tartalmakra összpontosítva) a közösségi média és a mentális egészség közötti esetleges negatív összefüggésről**, mint a pozitív hatásokról. Az arra vonatkozó bizonyítékok többsége, hogy a közösségi média károsíthatja a kiskorúak egészségét és jóllétét, korrelációs jellegű, és nem teszi lehetővé ok-okozati következtetések levonását. Mindazonáltal elegendő támpontot nyújt ahhoz, hogy a kiskorúak online védelmére irányuló intézkedések indokoltak legyenek.

Annak ellenére, hogy bizonyos területeken rendelkezésre állnak bizonyítékok, egyes adathiányok akadályozzák az átfogó elemzést, amely fejlődésközpontú megközelítésből magában foglalhatja a társadalmi és egyéni kockázati tényezőket. Általánosabban fogalmazva, az átláthatóság és a közösségimédia-adatokhoz való hozzáférés hiánya akadályozza a kiskorúak közösségimédia-használatának pozitív és negatív hatásaival kapcsolatos kutatást⁶⁹.

A longitudinálisabb vizsgálatok és az egész Európára kiterjedő adatkészletek segíthetnének részletesebben megérteni azokat a következményeket, amelyekkel a gyermekek és a serdülők a közösségi médiában és egyéb digitális szolgáltatásoknál szembesülnek. A kiskorúakkal kapcsolatos részletes vizsgálatok a kutatási etika tekintetében gondosságot igényelnek⁷⁰.

Az összegyűjtött bizonyítékok némelyike a nyilvános vitában néhány félreértéshez is vezetett. Erre példa a közösségi média által okozott „agyrohadásra” vonatkozó állítás, mivel egyes jelentések szerint a közösségi média túlzott használata csökkentheti az emberi agy szürkeállományát⁷¹. Az ilyen kijelentések túlságosan leegyszerűsítőek, és nem orvosi bizonyítékokon alapulnak.

Ez a fejezet a jelenlegi tényalap bemutatására és megerősítésére szolgál. A **kiskorúak online védelmére és a tudatos internethasználatra való nevelésükre irányuló megfelelő intézkedések megalapozásához elengedhetetlen**, hogy megalapozott bizonyítékokkal rendelkezünk arra vonatkozóan, milyen kockázatok és káros hatások kapcsolódnak a különböző digitális szolgáltatásokhoz, és nem csak a közösségi médiához. A gyermekek és serdülők számára a digitális világban kínálkozó lehetőségeket a 4. fejezet vizsgálja.

Társadalmi és egyéni kockázati tényezők

NEM ÉS SZEXUALITÁS

A lányokat és fiúkat érintő kockázatok

A fiatal nők és lányok különösen ki vannak téve számos nonspecifikus ártalomnak az interneten. Idetartozik a szexista és nőgyűlölő jellegű megfélemlítés, valamint a szexuális ártalmaknak való aránytalan kitettség⁷², például az intim képek és a kifejezetten szexuális jellegű deepfake videók beleegyezés nélküli online megosztása⁷³.

Általánosságban a kutatások azt mutatják, hogy a lányok nagyobb valószínűséggel tapasztalnak internetes megfélemlítést, mint a fiúk⁷⁴. Egy tanulmány kimutatta, hogy Európában a lányok 63%-a számolt be arról, hogy az online zaklatás valamilyen formáját tapasztalta a közösségi médiában⁷⁵.

Vannak arra utaló bizonyítékok, hogy **a fiatal nők és lányok által az online térben elszenvedett károk az életkor előrehaladtával változnak**. A 13–15 éves lányok nagyobb valószínűséggel válnak a csoportos csevegésből való kirekesztés, testszégyenítés, pletyka és nyilvános megszégyenítés áldozatává⁷⁶. A 11–18 éves fiatal nők ugyanakkor nagyobb valószínűséggel tapasztalnak szexualizált vagy kontrolláló jellegű bántalmazást, beleértve a kényszerítést, a deepfake-et és a behálózást (grooming). Bár az ilyen korú lányok különösen veszélyeztetettek, a fiúk is ki vannak téve ezeknek a veszélyeknek.

A mesterséges intelligencia (MI) egyre elterjedtebbé válása, valamint az online alkalmazásokba és szolgáltatásokba való integrálása növeli a kockázatokat⁷⁷. Példaként említhető, hogy a deepfake-ek rosszindulatúan felhasználhatók mások internetes zaklatására⁷⁸. Megjelenésük óta egyre több deepfake készül, amelyeket online szexuális bántalmazás elkövetésére használhatnak fel⁷⁹. A deepfake a sérelem új dimenzióját vezette be, amely nemcsak az adott személy hírnevét sérti, hanem más internetes megfélemlítési cselekményekhez hasonlóan pszichés szorongáshoz is vezethet.

A lányok jobban ki lehetnek téve az online társas összehasonlítással kapcsolatos ártalmaknak, és nagyobb esélyük van arra, hogy negatív testképet alakítsanak ki⁸⁰. Kutatások arra engednek következtetni, hogy a testideálokkal kapcsolatos, egymásra gyakorolt nyomást súlyosbíthatja az internethasználat⁸¹.

Így a lányok nagyobb valószínűséggel csatlakoznak az étkezési zavarokat ösztönző online közösségekhez vagy népszerűsítik azokat⁸². A bizonyítékok arra utalnak, hogy kapcsolat van a serdülő lányok önmegjeleltetés céljából folytatott online interakciói – többek között a közösségi média használata – és a mentális

egészségre gyakorolt negatív hatások között, beleértve a depressziót és a szorongást⁸³. A 10 és 12 év közötti lányok különösen veszélyeztetettek lehetnek.

Általános mintázatként megfigyelhető, hogy a lányok több időt töltenek a közösségi média és az online csevegőfunkciók használatával, mint a fiúk⁸⁴. Egyes tanulmányok szerint a digitális szolgáltatásoknak a lányok körében megfigyelhető mérsékelt vagy jelentős igénybevétele az egészségügyi problémák nagyobb előfordulási gyakoriságával és kisebb mértékű jólléttel kapcsolható össze⁸⁵.

A fiúk ugyanakkor nagyobb valószínűséggel töltenek időt online játékkal. Számos tanulmány kimutatta, hogy az online játékok mentális egészségi problémákkal, például depresszióval és szorongással járnak együtt. Ugyanakkor szorosabb lehet az összefüggés a közösségi média használata és a mentális egészséggel kapcsolatos problémák között, mint a játékok esetében⁸⁶. Az online szexuális visszaélések kockázata a fiúk körében nagyobb, mint a valós életben. Ezekben a helyzetekben kiszolgáltatottságukat gyakran alábecsülik⁸⁷.

Végezetül a lányok és fiúk különböző módokon birkózhatnak meg az online ártalmakkal. Az internetes megfélemlítés esetében a fiúk nagyobb valószínűséggel alkalmaznak elkerülő megküzdési technikákat az olyan normák miatt, amelyek arra ösztönzik őket, hogy saját maguk kezeljék a problémákat, ahelyett, hogy segítséget kérnének a támogatói köröktől⁸⁸. A tanulmányok mind a lányok, mind a fiúk esetében összekapcsolják a közösségi média nagyobb mértékű használatát a rosszabb mentális egészséggel és jólléttel⁸⁹.

LMBTIQ+-közösségek

A szexuálisan sokszínű gyermekek és serdülők nagyobb valószínűséggel tapasztalnak gyűlöletet⁹⁰ és erőszakot az interneten, beleértve az internetes megfélemlítést⁹¹ és a szexuális zaklatást⁹². A digitális szolgáltatások felerősíthetik a fiatal LMBTIQ+-fehlhasználók gyermekcsábítással, szexuális bántalmazással és annak kockázatával kapcsolatos tapasztalatait is, hogy beleegyezésük nélkül „előbújásra” kényszerítik őket⁹³.

Lakossági szinten az LMBTIQ+-közösségekhez tartozó személyek 63%-a számolt be arról, hogy az LMBTIQ+-közösségeket célzó erőszakos online tartalmakkal és dezinformációval találkozott⁹⁴. A bizonyítékok arra utalnak, hogy az LMBTIQ+-közösségekhez tartozó serdülők nagyobb valószínűséggel használják az online tereket szexualitásuk és identitásuk online feltárására, szexuális egészséggel kapcsolatos információk keresésére vagy arra, hogy kortársi támogatást és kapcsolatot keressenek anélkül, hogy „személyes” kockázatoknak tennék ki magukat⁹⁵.

Ez növelheti az LMBTIQ+ gyermekek és serdülők online kockázatoknak és károknak való kitettségét. Annak ellenére, hogy számos érv szól amellett, hogy az online terek lehetőséget kínálhatnak a szexuálisan sokszínű gyermekek és serdülők számára a kapcsolatfelvételre és a társak általi támogatásra, a bizonyítékok arra utalnak, hogy a személyes interakciók továbbra is hatékonyabbak lehetnek a támogatás nyújtása terén, mint az online interakciók⁹⁶.

TÁRSADALMI-GAZDASÁGI HÁTTÉR

A hátrányos társadalmi-gazdasági háttérrel rendelkező serdülők nagyobb valószínűséggel tapasztalnak negatív online élményeket, beleértve az internetes megfélemlítést⁹⁷, a túlzott eszközhasználatot, a közösségimédia-függőséget⁹⁸ és a problémás használatot⁹⁹. A társadalmi-gazdasági tényezők – többek között az alacsonyabb családi jövedelem – szintén növelhetik a káros online élmények előfordulási gyakoriságát a gyermekek és a serdülők körében¹⁰⁰.

A családi háttér jelentősen befolyásolja a kiskorúak online ártalmaknak való kitettségét. Azok a gyermekek és serdülők, akiknek a szülei alacsony szintű online digitális jártassággal rendelkeznek, nagyobb károknak lehetnek kitéve az interneten¹⁰¹. A bizonyítékok arra utalnak, hogy a kevésbé előnyös társadalmi-gazdasági háttérrel rendelkező kiskorúak általában alacsonyabb szintű digitális jártassággal rendelkeznek, amely lehetővé tenné számukra, hogy biztonságosan navigáljanak az interneten, és kockázatosabb online magatartást tanúsíthatnak¹⁰².

A kiváltságosabb családok ugyanakkor felkészültebbek lehetnek, és több erőforrást vehetnek igénybe ahhoz, hogy pozitív irányba tereljék a gyermekek és serdülők digitális technológiákkal való interakcióját¹⁰³, és kezeljék a negatív hatásokat. Ily módon a digitális szolgáltatások – többek között a közösségi média – problémás használata megerősítheti a serdülők és a fiatal felnőttek egészsége, tanulmányi részvétele és eredményei terén fennálló egyenlőtlenségeket.

Bár az, hogy városi vagy vidéki területen élnek-e, nem feltétlenül befolyásolja közvetlenül a kiskorúak online kitettségét, a vidéki területeken élő gyermekek és serdülők nagyobb valószínűséggel alkalmaznak elkerülő megküzdési mechanizmusokat, amelyek szorosabban kapcsolódnak negatív mentális egészségi eredményekhez. Ez rávilágít arra, hogy olyan programokat kell kidolgozni, amelyek kezelik a társadalmi egyenlőtlenségeket, többek között a vidéki és rosszul ellátott területeken, annak érdekében, hogy csökkentsék annak valószínűségét, hogy a kiskorúak kárt szenvedjenek online¹⁰⁴.

FAJI ÉS ETNIKAI SZÁRMAZÁS, VALLÁS ÉS MIGRÁCIÓS HÁTTÉR

A faji kisebbségekhez tartozó serdülők nagyobb valószínűséggel szenvednek kárt online, például internetes megfélemlítést, faji megkülönböztetést és zaklatást¹⁰⁵. Az Európából származó bizonyítékok azt mutatják, hogy az online gyűlöletbeszéd gyakran irányul az emberekre faji vagy etnikai származásuk, vallásuk, nemzetiségük vagy migrációs hátterük miatt, és a leggyakrabban megcélzott csoportok közé a feketék, a romák, a zsidók és a muszlimok tartoznak¹⁰⁶. Emellett a rasszizmus, a vallási gyűlölet, a szexuális irányultságon alapuló gyűlölet és a szexizmus tartozik az online gyűlöletbeszéd legelterjedtebb formái közé¹⁰⁷.

Az Európai Unióból származó bizonyítékok továbbá arra utalnak, hogy ezek az online tapasztalatok a kisebbségi közösségek körében a megkülönböztetés szélesebb mintáit tükrözik. Az Európai Unió Alapjogi Ügynöksége (FRA) szerint a 13 uniós tagállamban megkérdezett muszlimok közel fele (47%) számolt be arról, hogy az elmúlt öt évben faji megkülönböztetést tapasztalt. Ez magában foglalja a zaklatást és a megkülönböztetést az oktatásban, a foglalkoztatásban és a nyilvános tereken. Sokan arról is beszámoltak, hogy online is ki vannak téve muszlimellenes ellenségeskedésnek¹⁰⁸. Hasonlóképpen, az FRA afrikai származású emberekről szóló felmérése megállapította, hogy a válaszadók közel fele tapasztalt faji megkülönböztetést, és az online környezetet a rasszista bántalmazás meghatározó környezeteként azonosították¹⁰⁹.

Úgy tűnik, hogy az online gyűlöletbeszéd egyre inkább normalizálódik és bagatellizálódik. Az Európa Tanács Rasszizmus és Intolerancia Elleni Európai Bizottsága (ECRI) kiemelte, hogy Európa-szerte egyre gyakoribb a gyűlöletbeszéd. Megjegyezte, hogy az etnikai származás és a vallás az online gyűlölet leggyakoribb kockázati tényezői közé tartozik, és figyelmeztetett arra, hogy az idegengyűlölő, muszlimellenes, antiszemita és feketeellenes retorika egyre inkább normalizálódik a digitális terekben¹¹⁰.

Emellett lakossági szinten a bizonyítékok arra utalnak, hogy a kisebbségi hátterű személyeket aránytalanul érinthetik a tartalommoderálási rendszerekben alkalmazott korlátozások és eltávolítási intézkedések az e rendszerekben használt algoritmusok torzításai miatt¹¹¹. Ez a digitális szolgáltatók által a káros online tartalmak automatikus kiszűrésére használt beszédészlelési és -előrejelzési modellek etnikai és nemi elfogultságával kapcsolatos szélesebb körű aggályokat tükrözi¹¹².

SAJÁTOS NEVELÉSI IGÉNYŰ GYERMEKEK

A bizonyítékok szerint a sajátos nevelési igényű és fogyatékossgal élő fiatalok nagyobb valószínűséggel tapasztalják meg az olyan ártalmakat¹¹³, mint a gyűlöletbeszéd, az internetes megfélemlítés, a kiberfenyegetések, a zaklatás, a szexuális tartalomnak való kitettség és az online gyermekcsábítás¹¹⁴.

Az olyan tényezők, mint a kommunikációs akadályok és az érzelmi műveltség súlyosbíthatják a fogyatékossgal élő gyermekek és serdülők meglévő kiszolgáltatottságát az online terekben¹¹⁵. A fogyatékossgal élő kiskorúak által tapasztalt társadalmi elszigeteltség és kiszolgáltatottság érzése jelentősen növeli a viktimizáció kockázatát¹¹⁶.

A bizonyítékok szerint a fogyatékossgal élő gyermekek és serdülők komfortosabban ki tudják fejezni magukat az online terekben¹¹⁷. Emellett a fogyatékossgal élő kiskorúak nagyobb mértékben mutatnak aktivitást az interneten, hogy megosszák érdeklődési körüket és hobbjait, játékokat játsszanak másokkal, valamint egészségügyi információkat és érzelmi támogatást keressenek, annak ellenére, hogy nagyobb mértékben vannak kitéve az online ártalmaknak¹¹⁸.

Hasonlóképpen, a kutatások azt mutatják, hogy az idegrendszeri fejlődési rendellenességekben, többek között figyelemhiányban/hiperaktivitási zavarban (ADHD) szenvedő gyermekek és serdülők jobban ki vannak téve a problémás internethasználatnak¹¹⁹. Emellett az autizmus spektrumzavar, szellemi és fejlődési rendellenességek jegyeivel rendelkező kiskorúak egyre nagyobb valószínűséggel válnak online zaklatás célpontjává¹²⁰. A hosszabb képernyőidő az ADHD fokozott tüneteivel is járhat¹²¹.

Fontos megjegyezni, hogy a gyermekeket és serdülőket érintő online társadalmi és egyéni kockázati tényezők kölcsönhatásban állnak. Például a fogyatékossgal élő kiskorúak nagyobb valószínűséggel tapasztalnak a nemüket, szexualitásukat, fajukat vagy vallásukat támadó online gyűlöletbeszédet¹²². Ez azt mutatja, hogy a gyermekek online biztonságát előmozdító intézkedések kidolgozásakor figyelembe kell venni a különböző társadalmi és egyéni tényezők közötti kölcsönhatást, valamint azt, hogy ezek hogyan súlyosbítják egyes társadalmi csoportok károknak való kitettségét.

A MENTÁLIS EGÉSZSÉGET FENYEGETŐ KOCKÁZATOK

Az Egészségügyi Világszervezet adatai szerint világszerte a 10–19 évesek egyhetedede szembesül mentális egészséggel kapcsolatos problémával¹²³. Európai szinten a mentális egészségről szóló 2023. évi Eurobarométer felmérés azt mutatta, hogy a fiatalok 59%-a tapasztalt érzelmi vagy pszichoszociális problémát, például depressziót vagy szorongást¹²⁴.

A serdülők körében a depresszió, a szorongás és a viselkedési zavarok a betegségek legfőbb okai közé tartoznak¹²⁵. Az öngyilkosság világszerte vezető halálok a fiatalok körében¹²⁶ (lásd alább: Szándékos önbántalmazás és öngyilkosság). Lakossági szinten a kiszolgáltatott csoportok, köztük az LMBTIQ+-közösségekhez tartozók, valamint a migrációs vagy menekült háttérrel rendelkezők vannak a leginkább kitéve a kockázatnak¹²⁷.

A bizonyítékok arra utalnak, hogy a lányok különösen ki vannak téve például a megjelenésen alapuló összehasonlításnak és a platform által közvetített társas értékelésnek. Sok kiskorú számára a 10–12 éves kor az olyan problémák, mint a szorongás és a depressziós tünetek internalizálása kialakulásának korai szakaszát jelenti. A mentális egészséggel kapcsolatos problémák – a kiszolgáltatottság csúcspontját jelentő – serdülőkorban is folytatódhatnak, ha a mögöttes mechanizmusokat továbbra sem kezelik.

A mentális egészséggel kapcsolatos problémák nem csak a gyermekek és serdülők jóllétére és fejlődésére nézve járnak súlyos közvetlen következményekkel. Hatással vannak a kiskorúak iskolába járására és iskolai teljesítményére, valamint későbbi életük során foglalkoztathatóságukra is¹²⁸. Az adatok arra utalnak, hogy a digitális szolgáltatások – különösen a közösségi média – használata széles körű hatást gyakorol a gyermekek és a serdülők egészségére és fejlődésére.

Egy tanulmány kimutatta, hogy a közösségi média napi három órát meghaladó túlzott használata a mentális egészséggel kapcsolatos negatív következményekkel, különösen depresszióval és szorongással járhat¹²⁹. Hasonlóképpen, a 22 uniós tagállamra kiterjedő 2022. évi PISA-felmérés eredményei azt mutatták, hogy az online töltött idővel nő annak becsült valószínűsége, hogy a 15 éveseknek rossz lesz a mentális egészsége¹³⁰.

BIZONYÍTÉK A MENTÁLIS EGÉSZSÉGGEL KAPCSOLATOS PROBLÉMÁK ÉS A DIGITÁLIS SZOLGÁLTATÁSOK HASZNÁLATA KÖZÖTTI KÉTIRÁNYÚ KAPCSOLATRA

A gyermekeknek és a serdülőknek a közösségi médiával és egyéb digitális szolgáltatásokkal való interakciója és a mentális egészséggel kapcsolatos problémák közötti kapcsolat összetett. Ami a közösségi médiát illeti, a bizonyítékok a kiskorúak online interakciói és a mentális egészséggel kapcsolatos problémák előfordulása közötti kétirányú kapcsolatra utalnak¹³¹. Ez azt jelenti, hogy a gyermekek és serdülők online terekkel való interakciói okozhatják, de erősíthetik is a meglévő, mentális egészséggel kapcsolatos problémákat, többek között a depressziót¹³².

A rendelkezésre álló bizonyítékok alátámasztják azt az elképzelést, hogy a negatív online élmények rendkívül elterjedtek a mentális egészséggel kapcsolatos problémákkal már amúgy is küzdő serdülők körében¹³³. A szociális szorongást tapasztaló serdülők különösen hajlamosak lehetnek arra, hogy több időt töltsenek a közösségi médiában, vagy problémás használati mintákat alakítsanak ki¹³⁴. A szociálisan szorongó személyek időnként azért fordulnak a közösségi médiához, hogy pozitív online kapcsolatokat építsenek ki, ami enyhíti a személyes interakciók miatti szorongást, de előmozdítja az elkerülő magatartásformákat.

Hasonlóképpen, a kiskorúak életkoruknak nem megfelelő tartalmaknak való kitettsége, beleértve a fizikai önbántalmazást, az étkezési zavarokat és az öngyilkosságot ábrázoló vagy ösztönző tartalmakat, valószínűleg súlyosbítja a már fennálló állapotukat.

A közösségi médiában a serdülők számára az offline hálózatok minősége és a személyiségjegyek – beleértve az introverziót vagy az extraverziót is

„Átfogóbb és alaposabb képet kell alkotni a különböző érintett technológiákról. [...] A kizárólag a közösségi médiára való összpontosítás túlságosan szűk körű, mivel más technológiák, például a generatív mesterséges intelligencia hasonló, ha nem magasabb kockázatot jelentenek a kiskorúak számára.”

— JUDITH SIMON,
A HAMBURGI EGYETEM
INFORMÁCIÓTECHNOLÓGIAI ETIKÁVAL
FOGLALKOZÓ PROFESSZORA

– védelmi vagy kockázati tényezőként is működhetnek. Kutatások szerint a közösségi média extravertált, jó önbecsüléssel és minőségi offline barátságokkal rendelkező serdülők általi használata megerősítheti az offline kapcsolatokat és növelheti az online támogatást.

Ezzel szemben az alacsony önbecsülésű és gyengébb kapcsolati hálóval rendelkező, introvertált serdülők hajlamosabbak lehetnek arra, hogy új barátokat keressenek az interneten. Ez növelheti a nem kívánt kapcsolatfelvételnek vagy tartalomnak való kitettség potenciális kockázatát¹³⁵.

MI-ESZKÖZÖK ÉS -TÁRSÁK A KÖZÖSSÉGI MÉDIA+-BAN

A közelmúlt technológiai fejlődése felgyorsította a generatív mesterséges intelligencia, a nagy nyelvi modellű csevegőrobotok és az „MI-társak” használatát a gyermekek és serdülők körében. Ezt az elmozdulást egyre nagyobb aggodalom kíséri azzal kapcsolatban, hogy ezek a technológiák milyen következményekkel járnak a kiskorúak mentális egészségére és jóllétére nézve. A társelnökök ezért döntöttek úgy, hogy ebben a jelentésben a „közösségi média+” kifejezést használják.

A korábbi digitális mentális egészségügyi eszközökkel, többek között az alkalmazásokkal és a virtuális valósággal ellentétben, amelyek használata nehezen volt fenntartható, a mesterséges intelligencián alapuló csevegőrobotokat már a gyermekek és serdülők milliói használják arra, hogy információkat kérjenek (többek között a mentális egészséggel kapcsolatos kérdésekről), interakciót folytassanak és érzelmi támogatást kapjanak. Egyes korai bizonyítékok szerint ez előnyökkel járhat, például a mesterséges intelligencián alapuló csevegőrobotok segíthetnek a depresszió tüneteinek csökkentésében¹³⁶.

A kutatások arra is rámutatnak, hogy a mesterséges intelligencián alapuló interfészek milyen potenciális előnyökkel járhatnak a vizuális, fizikai és kognitív fogyatékossgal élő diákok inkluzív oktatása szempontjából¹³⁷. Az MI-eszközöknek a kiskorúak oktatására és készségfejlesztésére gyakorolt hatását azonban alaposabban elemezni kell a lehetséges előnyök és kockázatok megértése érdekében¹³⁸.

A médiában és a korai kutatásokban aggasztó jelek jelennek meg a mesterséges intelligenciával összefüggő „pszichotikus” tünetek, a paraszociális kötődés, a függőségi minták¹³⁹ és az öngyilkosságra való uszítás lehetőségeivel¹⁴⁰ kapcsolatban. A bizonyítékok arra utalnak, hogy a kiskorúak gyakran emberhez hasonlóan tekintik az „MI-társakat”¹⁴¹. Azonban azok nem feltétlenül nyújtanak valódi empatikus támogatást, és kockázatot jelenthetnek a kiskorúak mentális egészségére¹⁴².

A kisgyermekek különösen fogékonyak lehetnek arra, hogy érzelmileg kötődjenek MI-társaikhoz, amelyekről azt gondolhatják, hogy reszponzív szociális partnerek. Azok a serdülők, akik ezeket az eszközöket személyes és érzelmi érintkezésre használják, szintén ki vannak téve a kötődés és a függőség kockázatának.

Egy közelmúltbeli európai tanulmány szerint az ír, francia, német és svéd tizenévesek több mint 86%-a használ MI-eszközöket. Több mint ötven százalékuk használ MI-eszközöket intim témák megvitatására és személyes problémák megoldására¹⁴³. A tanulmány szerint az MI-eszközöket használó serdülők nagyobb valószínűséggel szenvednek a szorongás tüneteitől.

Az MI-rendszerek kihasználhatják a kiskorúak sebezhetőségét azáltal, hogy visszaélnék természetes kíváncsiságukkal, a jutalmazás iránti vágyukkal, a nyomásgyakorlásra való fogékonyaságukkal és az azonnali kielégülésre való hajlamukkal. Ezenkívül súlyosbíthatják a manipulatív tervezési technikák, például a viselkedésalapú „terelgetés” hatását is¹⁴⁴.

Az MI-tanulóadatokba ágyazott algoritmikus és társadalmi torzítások szintén előmozdíthatják a dezinformációt, a félretájékoztatást és a sztereotípiákat, amelyeket a kiskorúak kisgyermekkoruktól kezdve internalizálhatnak¹⁴⁵. A mesterséges intelligencián alapuló kizsákmányolás súlyos és tartós következményekkel járhat a gyermekekre és a serdülőkre nézve, ideértve a függőséget okozó magatartást, a csökkent koncentrációt és kognitív képességeket, a gyenge tanulmányi teljesítményt és a társadalmi nehézségeket.

A 6–12 éves gyermekek különösen ki lehetnek téve a függőséget okozó korai magatartásformák kialakulásának, amelyek a korai serdülőkorban és azon túl is fennmaradhatnak. További kutatásra van szükség nemcsak az MI-eszközök által a gyermekek és a serdülők számára kínált lehetőségek terén, hanem annak megértéséhez is, hogy miként lehet felismerni a károkat és biztosítani, hogy az emberi felügyelet továbbra is az MI által közvetített támogatás kulcsfontosságú része maradjon.

Emellett a meglévő jogszabályi keret nem foglalkozik teljes mértékben a mesterséges intelligencián alapuló jellemzőkkel (például a játékkörnyezetekben, beleértve a mesterséges intelligencián alapuló karaktereket, a személyre szabott tartalomgenerálást és a játékon belüli csevegőrobotokat) a kiskorúak megfelelő online védelme érdekében¹⁴⁶.

A MAGÁNY MINT A KÖZÖSSÉGI MÉDIA HASZNÁLATÁNAK

OKA VAGY KÖVETKEZMÉNYE

Gyermekek és serdülők esetében a magány a közösségi média használatának oka vagy következménye is lehet¹⁴⁷. Azokban az esetekben, amikor a magány okának tekinthető, az elszigeteltség érzése új barátságok kialakítása érdekében a közösségi média fokozott használatára ösztönözhet¹⁴⁸. Az offline magány olyan magatartásformákat is motiválhat, mint például az online önmegjelenítés irreális volta, ami viszont súlyosbíthatja a magányérzetet¹⁴⁹.

Általánosabban fogalmazva, az online elszenvedett károk arra ösztönözhetik a kiskorúakat, hogy visszavonuljanak a szociális tevékenységek során és az iskolában, elveszítsék a másokba vetett bizalmukat, és vonakodjanak a jóllétet előmozdító online tevékenységekhez való csatlakozástól (például a barátokkal vagy szolgáltatásokkal való kapcsolódás)¹⁵⁰. Fontos felismerni, hogy az online károk, beleértve az internetes megfélemlítést is, gyakran átfedésben vannak a fizikai világban okozott károkkal.

PASSZÍV KONTRA AKTÍV HASZNÁLAT

A közösségi média+ kialakítása szintén fontos tényező abban, hogy ezek a szolgáltatások hogyan befolyásolják a gyermekek és a serdülők mentális egészségét. A kereskedelmi célokra optimalizált automatizált útvonalak azt eredményezhetik, hogy a kiskorúak az önbántalmazás és étkezési zavarok képi ábrázolásából, valamint szexuális képekből származó káros tartalmak látszólag végtelen kínálatát kapják¹⁵¹.

A kutatások azt mutatják, hogy a gyermekek és a serdülők közösségi médiával való interakciója befolyásolja a mentális egészségükre és jóllétükre gyakorolt hatásokat. A passzív használat, például a böngészés és a görgetés a depressziós tünetek, a magány és a stressz magasabb szintjével járhat¹⁵².

Eközben az olyan aktív használat, mint a bejegyzés közzététele, a hozzászólás írása, az üzenetküldés és a kedvelés, általában nagyobb jóllétet, az élettél való elégedettséggel (különösen a lányok körében) és

a szociális támogatás fokozott érzetével jár együtt. Egyes megállapítások azonban vegyes eredményeket mutatnak az aktív és passzív használat, valamint a depresszió gyakorisága tekintetében¹⁵³.

TESTKÉPPEL KAPCSOLATOS AGGODALMAK ÉS ÉTKEZÉSI SZOKÁSOK

A közösségimédia-platformok nyílt hozzáférést biztosítanak a gyermekek és a serdülők számára az étkezési szokásokkal kapcsolatos tartalmak széles köréhez, beleértve mind az egészséges, mind az egészségtelen gyakorlatokat. Az étkezési zavarokat népszerűsítő csatornák komoly aggályokat vetnek fel, és elősegíthetik a felépülést akadályozó diszfunkcionális étkezési szokásokat¹⁵⁴.

Előfordulhat, hogy az ilyen csatornák változó címkéket használnak a közösségimédia-platformok általi észlelés és korlátozás elkerülésére, és a vékonyságot, az alacsony önértékelést és a tökéletességet népszerűsítik. Ezek a szokások különösen a tizenéves lányokat¹⁵⁵ érintő étkezési zavarokhoz köthetők, 10 éves kortól kezdődően.

A „tökéletes testre vonatkozó bejegyzések” és a „vékonyságot idealizáló” képek széles körű terjesztése és normalizálása – gyakran a közösségi médiában folytatott fotocentrikus tevékenységek révén – tovább fokozhatja a gyermekek és serdülők testképekkel kapcsolatos elégedetlenségét és szégyenérzetét.

Ez a kitettség fokozott öntárgyiasításhoz, testképproblémákhoz, sőt a plasztikai műtétek iránti vágyhoz is vezethet. A serdülők – kifejezetten a tizenéves lányok – különösen ki vannak téve annak a kockázatnak, hogy a közösségi médiában az idealizált testnormák ábrázolása által állandósított negatív testkép alakul ki náluk¹⁵⁶.

DEZINFORMÁCIÓ ÉS FÉLRETÁJÉKOZTATÁS

A kiskorúak általában a közösségi médiát és az online platformokat részesítik előnyben hír- és információforrásként a hagyományos sajtóorgánumokkal szemben¹⁵⁷. Ez a használati mód az online dezinformáció és félretájékoztatás széles körének teszi ki őket.

8 éves korig a gyermekek mintegy fele számolt be arról, hogy hetente találkozik félretájékoztatással¹⁵⁸. Minél idősebb gyermekekről van, annál gyakrabban számolnak be félretájékoztatásról¹⁵⁹. Egy egyesült államokbeli felmérés szerint a tizenévesek több mint egyharmadát vezették félre hamis online tartalmak¹⁶⁰.

Előfordulhat, hogy a gyermekek és a serdülők még a félretájékoztatás és a dezinformáció fogalmát sem ismerik, ami kevesebb bejelentéshez és a kapcsolódó kockázatokkal kapcsolatos tudatosság hiányához vezet. Ez rávilágít a gyermekek kognitív és érzelmi képességei közötti szakadékra, valamint az online kockázatoknak való kitettségükre. Míg az EU-ban a fiatalok mintegy 70%-a számolt be arról, hogy magabiztosan képes felismerni az online dezinformációt¹⁶¹, válaszaikat befolyásolja, hogy tisztában vannak-e azzal, hogy mi minősül dezinformációnak, valamint egyéb tényezők is szerepet játszanak (pl. nem, társadalmi-gazdasági háttér stb.).

A félretájékoztatás és dezinformáció létrehozására és terjesztésére képes, egyre kifinomultabb technológiák – többek között az MI-eszközök¹⁶² – megjelenésével a felhasználók, különösen a kiskorúak számára egyre nehezebb megkülönböztetni a nem megbízható és a megbízható információkat.

A kiskorúakat nemcsak közvetlenül károsíthatja a félretájékoztatás és a dezinformáció, hanem azt társaik körében is terjeszthetik¹⁶³, például azért, hogy népszerűek legyenek vagy megerősítést kapjanak¹⁶⁴. Különösen aggasztó tendencia, hogy a serdülők egyre gyakrabban használják a közösségi médiát személyes és (mentális) egészségügyi problémákkal kapcsolatos tájékozódásra, annak ellenére, hogy e témákban széles körben elterjedt az online félretájékoztatás¹⁶⁵.

Egy 2021-es médiavizsgálat szerint egy közösségimédia-platformon a felhasználók közel 90%-ánál az első 35 percben megjelent a Covid19-oltóanyagokkal kapcsolatos félretájékoztatás¹⁶⁶. Ezek a megállapítások rávilágítanak arra, hogy védelmi intézkedésekre van szükség a félretájékoztatás és a dezinformáció online terjedésének korlátozása érdekében.

Az online óriásplatformok és a nagyon népszerű online keresőprogramok uniós digitális szolgáltatásokról szóló rendelet szerinti kockázatértékelési és -csökkentési ciklusaiban mind a szolgáltatók, mind a civil társadalom rendszerszintű népegészségügyi kockázatokat állapított meg, amelyek az orvosi dezinformáció és félretájékoztatás széles körű terjesztéséből erednek. Az online piactereket üzemeltető szolgáltatók azt is megállapították, hogy a jogszerű, de káros anyagok, valamint a jogellenes, nem megfelelő vagy szabályozatlan egészségügyi termékek piactereiken történő értékesítéséből rendszerszintű kockázatok erednek. Az önbántalmazással, az étkezési zavarokkal és a kockázatos egészségügyi gyakorlatokkal kapcsolatos tartalmak szintén aggodalomra adnak okot.

Ez rávilágít annak fontosságára, hogy a gyermekeket és a serdülőket, de a gondozókat és az oktatókat is már fiatal kortól kezdve fel kell vértetni digitális készségekkel és jártassággal. A közszolgáltatásoknak, beleértve az egészségügyi szolgáltatásokat is, át kell gondolniuk, hogy miként lehet a mentális, fizikai, szexuális és egyéb egészségügyi kérdésekkel kapcsolatos pontos és életkornak megfelelő tájékoztatást és iránymutatást elérhetővé tenni az interneten a gyermekek, a serdülők és a gondozók számára¹⁶⁷.

SZÁNDÉKOS ÖNBÁNTALMAZÁS ÉS ÖNGYILKOSSÁG

A serdülők körében a szándékos önbántalmazás előfordulási gyakoriságát nehéz megállapítani a kórházi tartózkodásra vonatkozó adatok korlátozottsága miatt, de a bizonyítékok arra utalnak, hogy előfordulása nőtt¹⁶⁸. Az Egészségügyi Világszervezet (WHO) 2021-ben világviszonylatban az öngyilkosságot a 15–29 évesek körében a harmadik vezető halállokként sorolja fel, és az ebbe a korcsoportba tartozó nők különösen kiszolgáltatottak¹⁶⁹.

A közösségi média+-nak a szándékos önbántalmazást megjelenítő tartalmakhoz való hozzáférésre és azok megosztására irányuló használata társadalmi probléma. Az ilyen tevékenységek hozzájárulnak az önbántalmazó magatartás normalizálásához és azzal szembeni érzéketlenséghez. A kutatások azt mutatják, hogy a közösségi médiában az önbántalmazással vagy öngyilkossággal kapcsolatos tartalmaknak való kitettség úgynevezett „átterjedési” vagy „Werther-” hatásokhoz vezethet¹⁷⁰. Az öngyilkossággal és önbántalmazással kapcsolatos tartalmak közösségi médiában való megtekintése az algoritmusok által felerősített tartalomterjedés révén növelheti annak valószínűségét is, hogy a jövőben kapcsolódó tartalmakat lássanak¹⁷¹.

A serdülők azért tehetnek közzé önbántalmazó tartalmakat a közösségi médiában, hogy érezzék az összetartozás érzését, vagy hogy visszaigazolást vagy támogatást kérjenek. A kapott visszajelzések kezelése azonban nehéz lehet. Bár nyújthatnak pozitív támogatást, akaratlanul is erősíthetik az önbántalmazó vagy

öngyilkossági magatartásokat¹⁷². A közösségi média befolyása és az öngyilkosság közötti kapcsolat összetett, közvetett és sokrétű társításokkal járhat [lásd a „White Tiger” ügyre vonatkozó keretes írást].

Az online viktimizáció, beleértve az internetes megfélemlítést is, valamint a gyermekek és serdülők elszigeteltségérzetét erősítő potenciálja összefügg a szándékos önbántalmazás és az öngyilkossági gondolatok fokozott előfordulásával¹⁷³. A közösségi média+ szerepe ebben az összefüggésben gondos mérlegelést igényel a negatív hatások enyhítése, valamint a kiszolgáltatott gyermekek, serdülők és támogatói körük hatékony támogatása érdekében.

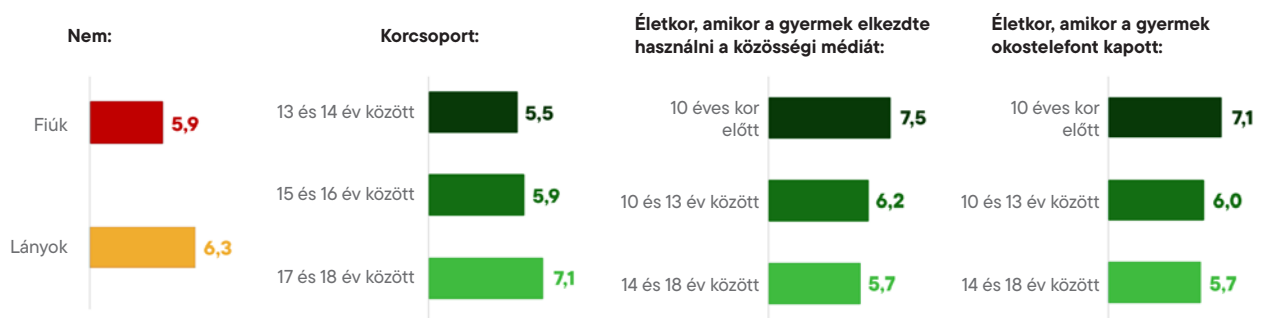
A testi egészséget fenyegető kockázatok

A közösségi média és egyéb digitális szolgáltatások fizikai egészségre gyakorolt hatásainak többsége általában a kiskorúak képernyőhasználatához kapcsolódik, nem pedig konkrét használati módokhoz, például a közösségi médiához. A közösségi médiához hasonlóan a képernyő előtt töltött idő nem feltétlenül jár negatív hatásokkal, hanem erősen függ az elvégzett konkrét tevékenységtől. E terület fő kutatási témái közé tartozik a képernyő előtt töltött időnek a gyermekek és serdülők látására, az agy fejlődésére, az alkoholfogyasztásra és az alvásra gyakorolt hatása¹⁷⁴.

A túlzott képernyőidőnek és a közösségi médiának a fiatalok mentális egészségére gyakorolt hatásáról szóló Eurobarométer felmérés adatai azt mutatják, hogy a 13–18 évesek átlagosan 4,5 órát töltenek képernyő előtt egy tipikus iskolai napon. Hétvégén ez átlagosan napi 6,1 órára emelkedik, és a serdülők közel fele (46%) esetében meghaladja a 6 órát. Hétvégén a serdülők 14%-a esetében meghaladja a napi 10 órát.

1. ábra: A serdülők megnövekedett képernyőhasználat a hétvégén

Kérdés: Összesen mennyi időt tölt képernyő előtt (okostelefon, számítógép, táblagép, televízió, játékkonzol)?^a

Forrás: Európai Bizottság (2026). A túlzott képernyőidő és a közösségi média hatása a fiatalok mentális egészségére – 2026. június – Eurobarométer felmérés.

a. Megjegyzés: Az adatok a képernyőhasználat átlagos napi óraszámát mutatják (hétvégén).

LÁTÁS ÉS TESTI EGÉSZSÉG

A hosszan tartó képernyőhasználat elismerten növeli a hátfájás, a fejfájás¹⁷⁵ és a szem digitális megterhelésének (más néven számítógép okozta szembántalom) kockázatát. E tünetek kockázata a hosszú képernyőidővel, a nem korrigált látással, a kis méretű szövegekkel, az alacsony felbontással, a rosszul beállított képernyőmagassággal vagy -távolsággal, valamint a nem megfelelő világítással nő¹⁷⁶.

A gyermekek különösen ki vannak téve a képernyő előtt töltött hosszú idő okozta látásproblémáknak, mivel sokan nem diagnosztizált látászavarban szenvednek, vagy rossz minőségű szemvizsgáláton esnek át¹⁷⁷. A népi hiedelmek ellenére nincs meggyőző bizonyíték arra, hogy az általános képernyőidő összefüggésbe hozható lenne a miopia kialakulásával.

Ha a gyermekek és a serdülők túl sok időt töltenek a közösségi médián+, annak alternatív költségei is lehetnek, amennyiben nem tudnak olyan offline tevékenységekben – többek között testmozgásban és offline játékban – részt venni, amelyek kritikus fontosságúak fejlődésük és egészségük szempontjából.

ALVÁS

A közösségimédia-használatot érintő egyéb gyakori fizikai egészségügyi kockázatok közé tartozik a csökkent testmozgás, a kevesebb szabadban töltött idő és a kevesebb alvás¹⁷⁸. A megfelelő alvás létfontosságú a gyermekek és serdülők fejlődéséhez, az érzelmi szabályozáshoz, a memória megszilárdulásához, az agy éréséhez és a növekedési hormon felszabadulásához¹⁷⁹. Ennek ellenére a serdülők nagy része nem tesz eleget az alvásra vonatkozó ajánlásoknak¹⁸⁰.

A bizonyítékok arra utalnak, hogy a gyermekek és serdülők képernyőhasználatához hozzájárulhat az alvás minőségének csökkenéséhez és romlásához azáltal, hogy kiszorítja az alvást, pszichológiai stimulációt biztosít és visszaszorítja a melatonintermelést (különösen a kék fény kibocsátása révén)¹⁸¹. A képernyő előtt töltött idő a szabadban töltött időt is helyettesítheti, ami negatív hatással van az alvásra¹⁸² és a kiskorúak általános fizikai és mentális egészségére.

A felmérések azt mutatják, hogy a serdülők körében magas az éjszakai aktivitás. Az életkor-specifikus minták alapján az 5 év alatti gyermekeket nagyrészt védi a szülői felügyelet. Ezzel szemben a 6–12 évesek körében hosszabb az elalvási idő és gyengébb az alvás minősége, míg a 13–15 évesek kései elalvásról, rosszabb alvásminőségről és az alvás előtti kognitív izgalomról számolnak be¹⁸³.

A képernyőidő csökkentésére irányuló általános beavatkozások (például a képernyőhasználat lefekvés előtti, 21:00 óra utáni csökkentése) pozitív hatást gyakoroltak az alvás időtartamára¹⁸⁴ és a következő napi

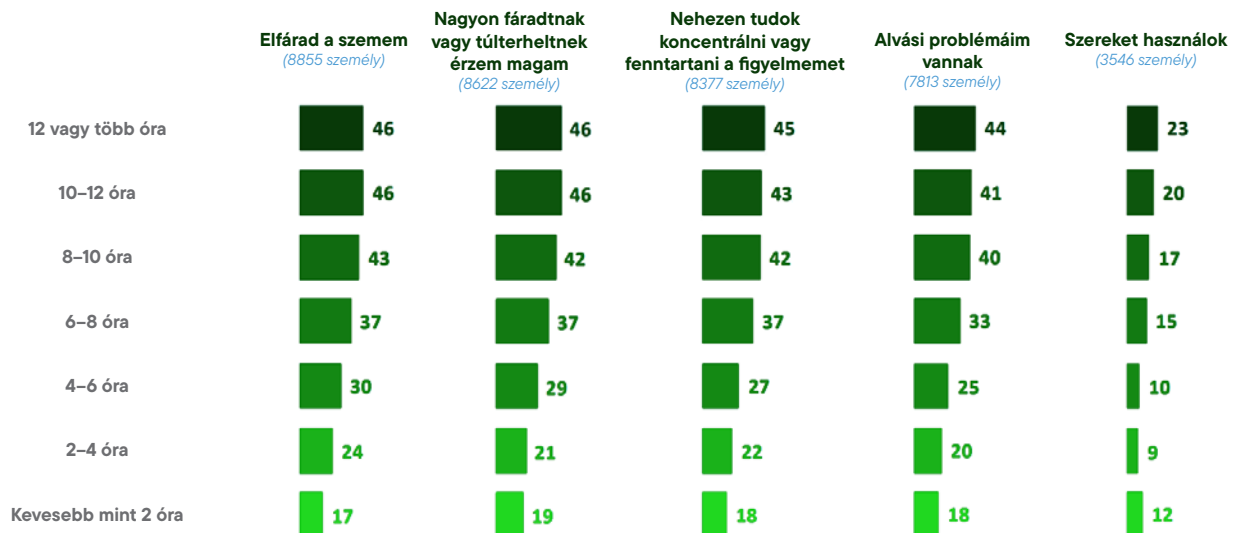
**„Az online
gyermekbiztonsággal
foglalkozó különleges
testületben
megvitatott kockázatok
többsége, beleértve
a túlzott képernyőidőt
és az MI-társak
használatát, nemcsak
a gyermekek és
a fiatalok, hanem
minden korosztály
számára releváns.”**

— ALBERTO MONGE ROFFARELLO,
DIGITÁLIS JÓLLÉTTTEL ÉS ETIKUS MI-
TERVEZÉSSSEL FOGLALKOZÓ ADJUNKTUS,
POLITECNICO DI TORINO

éberségre¹⁸⁵. A képernyőnek való magas kitettségnek a kiskorúak agyának fejlődésére gyakorolt hatásait vizsgáló kutatások nagyrészt korrelációs jellegűek, és nem tudnak ok-okozati összefüggést megállapítani.

2. ábra: A serdülők képernyőidővel növekvő tünetei

Kérdés: Az alábbi helyzetek közül melyik fordult elő Önnel az elmúlt 30 napban (ha volt ilyen)?^b

Forrás: Európai Bizottság (2026). A túlzott képernyőidő és a közösségi média hatása a fiatalok mentális egészségére – 2026. június – Eurobarométer felmérés.

FÜGGŐSÉGET OKOZÓ KIALAKÍTÁS ÉS „MEGTÉVESZTŐ TERVEZÉSI MEGOLDÁSOK”

A WHO adatai szerint a serdülők több mint egyharmada számolt be arról, hogy folyamatosan kapcsolatban áll barátaival az interneten. Minden tizedik serdülő problémás közösségimédia-magatartás jeleit mutatja, amit függőséghez hasonló tünetek jellemeznek¹⁸⁶.

A közelmúltban a függőségekkel foglalkozó orvoslással kapcsolatos kutatás a függőséget okozó online magatartásformákhoz vezető vagy azokat jellemző egyedi tényezőkről arra helyezte a hangsúlyt, hogy megvizsgálja a közösségi média és egyéb digitális szolgáltatások ilyen magatartásformákat ösztönző kialakítását is. A 6 és 12 év közötti gyermekek különösen ki lehetnek téve annak a kockázatnak, hogy a közösségi média+ használata miatt korai, függőséget okozó magatartásformák alakulnak ki. Ezek a kockázatok továbbra is fennállnak, különösen a korai serdülőkorban.

A közösségi média+ egy részében elérhető, függőséget okozó kialakítási technikák és „megtévesztő tervezési megoldások”¹⁸⁷ (szándékosan vagy nem szándékosan) torzítják vagy gyengítik a felhasználók azon képességét, hogy önálló és megalapozott döntéseket hozzanak. A függőséget okozó funkciók közé tartozik az automatikus tartalomlejátszás, a végtelenített görgetés, a játékosítás és a „lehúzásra frissítés”. A megtévesztő tervezési megoldások közé tartoznak a hamis visszaszámlálók, a fogyasztókat vásárlásra, előfizetésre vagy más döntésre késztető webes interfészek, valamint a rejtett információk¹⁸⁸.

b. Megjegyzés: Az adatok a problémákról beszámoló válaszadók (hétvégi) képernyőidő szerinti százalékos arányát (%) mutatják.

A kutatások azt mutatják, hogy más jellemzők, többek között a „kedvelési” mechanizmus és a „push-értesítések” is ösztönözhetik a kényszeres viselkedést¹⁸⁹. Tanulmányok arra is rámutattak, hogy az aktivitást maximalizáló platformok túlnyomórészt negatív hatást gyakorolnak a serdülők-re¹⁹⁰. A serdülők fejlődési jellemzőik és a kortársak általi elfogadás identitásformálásban betöltött fontos szerepe miatt különösen érzékenyek ezekre a meggyőző kialakításokra¹⁹¹. A fiatal felnőttek és a már meglévő jólléti problémákkal küzdő felnőttek szintén különösen kiszolgáltatottak¹⁹².

Az Európai Bizottság 2024. évi digitális méltányossági célra vezetés vizsgálata¹⁹³ megállapította, hogy az emberek nagyon gyakran találkoznak online olyan funkciókkal, mint a megtévesztő tervezési megoldások. Az uniós fogyasztók által használt legnépszerűbb weboldalak és alkalmazások 97%-a legalább egy megtévesztő tervezési megoldást alkalmaz. Azt is megállapította, hogy a fogyasztók 31%-a több időt és pénzt töltött az interneten a függőséget okozó kialakítás miatt.

A rendszerszintű változás eléréséhez a hangsúlyt az egyéni felelősségről a közösségi média+ tervezési stratégiái szélesebb körű hatásának kezelésére kell áthelyezni. A kutatók vizsgálják a közösségi-média-platformok adatvezérelt, a profitorientált aktivitást előtérbe helyező üzleti modelljeit, és helyettük olyan alternatív modelleket vizsgálnak, amelyek az etikus kialakításra helyezik a hangsúlyt¹⁹⁴.

Ez tágabb körben azzal a felhívással teljesül, hogy a digitális környezetek tervezése és kezelése során¹⁹⁵ a gyermekek mindenek felett álló érdekét kell elsődleges szempontnak tekinteni a digitális jóllétük támogatása érdekében.

ALKOHOLIZMUS ÉS KÁBÍTÓSZER-FOGYASZTÁS

Az elmúlt évtizedben a kutatások feltárták és tanulmányozták a közösségi média használata és a serdülők alkoholfogyasztása közötti kapcsolatot¹⁹⁶. Az alkohol nagymértékben jelen van a közösségi médiában, de jelentős különbségek vannak a digitális szolgáltatások között annak előfordulási gyakorisága és megjelenítése tekintetében¹⁹⁷. Az alkohol közösségi médiában való pozitív ábrázolása formálja az attitűdöket és az érzékelt normákat¹⁹⁸. Az alkohollal kapcsolatos tartalomnak való kitettség és annak megosztása nagyobb mértékű alkoholfogyasztással jár, ami kétirányú megerősítő folyamatot létre¹⁹⁹.

Az olyan egyéni különbségek, mint a hajlamosító tényezők, a társadalmi háttér és a fejlődési szakasz, mérséklék ezt a kapcsolatot. A családi környezet enyhítheti ezeket a hatásokat, mivel a szülők és a kortársak negatív alkoholszocializációja enyhíti az alkohollal kapcsolatos online tartalom hatását²⁰⁰. A jövőbeli kutatási prioritások közé tartozik a vizsgálatoknak a WEIRD^e-mintákon túlra történő kiterjesztése, az időbeli dinamika tisztázása, valamint annak vizsgálata, hogy a különböző tartalomtípusok (pozitív ábrázolások, hirdetések és prevenciós üzenetek) milyen kölcsönhatásban vannak a serdülőkori alkoholfogyasztási magatartással.

Ami a szerhasználatot illeti, a bizonyítékok azt mutatják, hogy a közösségi médiában széles körben elérhető tartalmak, amelyek a szerhasználat melletti elköteleződést népszerűsítik vagy aktívan ábrázolják a szerhasználatot. Ez befolyásolhatja a szerhasználattal kapcsolatos attitűdöket, viselkedést és kockázat-érzékelést, különösen a gyermekek és a serdülők körében²⁰¹. Az alkoholhoz hasonlóan a kutatások arra engednek következtetni, hogy a kábítószerrel kapcsolatos közösségimédia-tartalmak a kannabisz és több kábítószer használatának nagyobb valószínűségével járnak²⁰².

c. Nyugati, értelmiségi, iparosodott, gazdag és demokratikus (Western, Educated, Industrialized, Rich, Democratic, WEIRD) mintavételi demográfiai adatok.

BŰNCSELEKMÉNYEKNEK ÉS JOGELLENES ONLINE TARTALMAKNAK VALÓ KITETTSÉG

Az Europol szerint a gyermekek és a serdülők számos bűncselekménynek vannak kitéve, ideértve a gyermekcsábítást, a gyermekek szexuális bántalmazását, a radikalizálódást, valamint az erőszakos cselekmények és a terrorizmus céljából történő online toborzást²⁰³. Ezek a kockázatok fokozódnak a kiskorúak online terekben folytatott aktivitásával²⁰⁴, valamint a káros vagy visszaélés-szerű tartalmaknak való kitettséggel, beleértve a pornográfiához való hozzáférést nagyon fiatal kortól kezdődően²⁰⁵.

Német kontextusban bizonyítékok azt mutatják, hogy a legutóbbi fiatal generációk körében jelentősen gyakoribb a gyermekek online szexuális célzatú megkönyékeztetése és bántalmazása. Ez a digitális környezetnek való fokozott kitettségnek, valamint a közösségi média elmúlt évtizedekben tapasztalt elterjedésének tudható be. Ezek a megállapítások rávilágítanak arra, hogy sürgős, célzott megelőzésre van szükség a gyermekeket és serdülőket érintő online kockázatok kezelése érdekében²⁰⁶.

GYERMEKEK SZEXUÁLIS BÁNTALMAZÁSÁT ÁBRÁZOLÓ ANYAGOK

Az elmúlt évtizedekben a közösségi média+ terei központi szerepet játszottak a gyermekek szexuális bántalmazását ábrázoló anyagok elterjedésében, valamint előállításában, terjesztésében és fogyasztásában. 2025-ben az Internet Watch Foundation által talált, gyermekek szexuális bántalmazásával foglalkozó weboldalak 63%-át uniós tagállamokban üzemeltették.

Az Egyesült Államok „National Centre for Missing and Exploited Children” (NCMEC) elnevezésű intézményének 2025. évi adatai szerint az online gyermekcsábítás riasztó mértékben terjed, és a jelentések szerint az elmúlt három évben 158%-kal nőtt. Az elkövetők szisztematikusan használják a közösségi médiát, az üzenetküldő alkalmazásokat és a játéklplatformokat a kiskorúakkal való kapcsolatfelvétellel és a gyermekcsábítási tevékenységekbe való bevonásukra. Ezek az online interakciók gyakran offline kizsákmányolásban nyilvánulnak meg, ami szoros kapcsolatot mutat az online gyermekcsábítás és a kapcsolódó offline bűncselekmények elkövetése között.

A technológiai fejlődés, beleértve a generatív mesterséges intelligenciát is, felerősíti a kockázatokat és az esetleges visszaélések mértékét. A mesterséges intelligencia elterjedése a mesterséges intelligencia által generált, gyermekek szexuális bántalmazását ábrázoló anyagok exponenciális növekedéséhez vezetett: a bejelentések száma a 2023. évi 5 000 esetről 2025-re 1,3 millióra nőtt²⁰⁷.

Csak 2024 és 2025 között a mesterséges intelligencia által generált, gyermekek szexuális bántalmazását ábrázoló videók száma több mint 26-szorosára nőtt. 65% minősült A. kategóriába tartozó anyagnak, amely a visszaélés legsúlyosabb formája. Ezek a bizonyítékok rávilágítanak arra, hogy a közösségi média+ környezetei és a generatív mesterséges intelligencia milyen fenyegetést jelentenek a gyermekek szexuális bántalmazását ábrázoló anyagok gyors elterjedésének lehetővé tétele szempontjából.

A realiztikus mesterséges anyagok megtekintése felerősítheti a meglévő szexuális érdeklődést. A Protect Children Finland által végzett, 2021. évi felmérés szerint az 5 171 válaszadó 44%-a nyilatkozott úgy, hogy a gyermekek szexuális bántalmazását ábrázoló anyagok megtekintése arra készítette őket, hogy megfontolják a kiskorúakkal való kapcsolatfelvételt, és 37%-uk számolt be arról, hogy kezdeményezte azt²⁰⁸.

A lányok különösen ki lehetnek téve az ártalmaknak. 2025-ben az Internet Watch Foundation által azonosított, mesterséges intelligencia által generált, gyermekek szexuális bántalmazását ábrázoló képek 97%-án lányok szerepeltek²⁰⁹. A 12 és 18 év közötti serdülőkorú lányok különösen kiszolgáltatottak lehetnek.

Az online szexuális kizsákmányolás szorosan kapcsolódik az emberkereskedelemhez is. A digitális szolgáltatások megkönnyíthetik az áldozatok toborzását, irányítását és monetizálását, többek között az élőben közvetített bántalmazással járó nagyszabású műveletek során. A kizsákmányolásnak ez a formája a világon az egyik leggyorsabban terjedő mód, amelyet az anonimitás tesz lehetővé. Az áldozatok súlyos és tartós károkat szenvednek.

Az áldozatok hosszú távú pszichológiai következményekről számolnak be, többek között szorongásról, szégyenről és a felismeréstől való tartós félelemtől²¹⁰. Az anyagok folyamatos online terjedése határozatlan ideig meghosszabbítja a viktimizációt, ami azt jelenti, hogy a kár nem szűnik meg, amint az eredeti visszaélés véget ér.

Az Európai Bizottság Közös Kutatóközpontjának (JRC) belső tanulmánya megállapította, hogy bár a közösségimédia-platformok nem elsődleges hordozói a gyermekek szexuális bántalmazását ábrázoló anyagoknak, felhasználhatók azok terjesztésére, gyakran külső honlapokra mutató linkek vagy titkosított csatornák révén.

A közösségimédia-platformokba integrált algoritmikus rendszerek felerősíthetik a gyermekek szexuális bántalmazását ábrázoló anyagokkal kapcsolatos tartalmakat, felfedezhetőbbé és hozzáférhetőbbé téve azokat a felhasználók, köztük az elkövetők és a kiskorúak számára.

Az elkövetők visszaélhetnek a közösségimédia-platformokon jelen lévő kiskorúakat ábrázoló egyéb tartalmakkal – amelyek ugyan nem feltétlenül a gyermekek szexuális bántalmazását ábrázoló anyagok –, és növelhetik a gyermekeket és a serdülőket érintő kockázatokat. A gyermekek szexuális bántalmazását ábrázoló anyagoknak való kitettség miatt a kiskorúakat érő kockázatok közé tartozik az érzelmi és pszichológiai ártalom, a szorongás, a depresszió és a trauma.

A szexuális bántalmazást már átélt gyermekek és serdülők esetében az online környezet hozzájárulhat az újbóli áldozattá válás kockázatához²¹¹. A gyermekek szexuális bántalmazását ábrázoló anyagok folyamatos rendelkezésre állása és terjesztése azt jelenti, hogy a bántalmazás jóval az eredeti bűncselekmény befejezése után ismételtén meg tapasztalható²¹². Az offline viktimizáció számos formájával ellentétben a digitális anyagok határozatlan ideig másolhatók, terjeszthetők és hozzáférhetők maradnak, ami folyamatos szorongást és bizonytalanságot okoz az áldozatok számára, akik gyakran tudatában maradnak annak, hogy a bántalmazásukról készült képek vagy videók továbbra is forgalomban vannak.

A bizonyítékok továbbá arra utalnak, hogy a gyermekkori szexuális bántalmazás túlélői különösen kiszolgáltatottak lehetnek a káros online élményekkel szemben²¹³. A gyermekkori szexuális bántalmazás a magas kockázatú online magatartásformákban való fokozott részvétellel, az online szexuális tartalmaknak való nagyobb kitettséggel, az internetes megfélemlítés áldozatává válásának magasabb arányával, valamint az interneten kezdeményezett újbóli viktimizáció fokozott kockázatával hozható összefüggésbe²¹⁴. Ezek a sebezhetőségek a trauma pszichoszociális fejlődésre és szexuális önképre gyakorolt hosszú távú hatását tükrözik, és nem csupán az egyéni viselkedést befolyásolják²¹⁵.

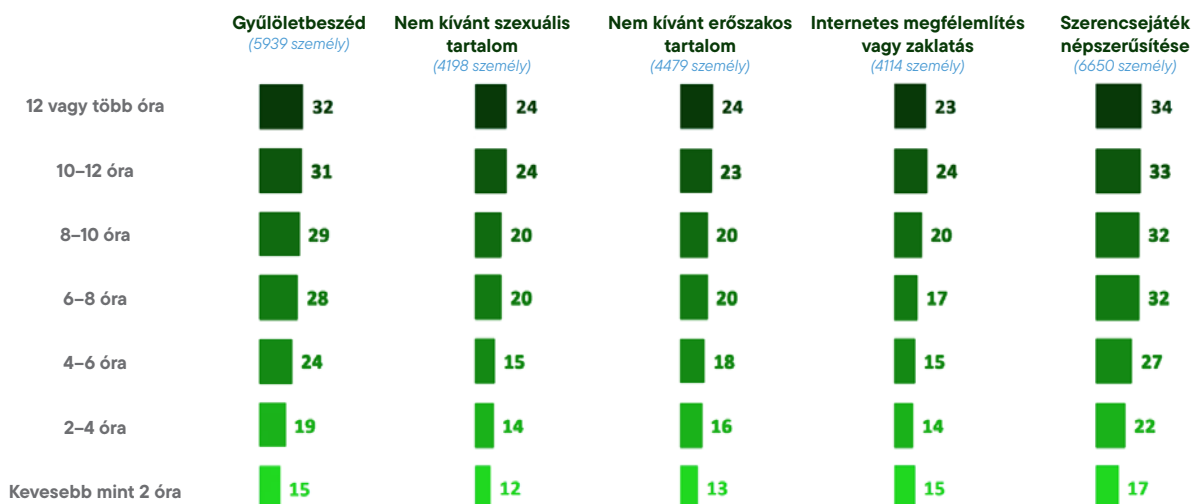
A szexualizált vagy kizsákmányoló anyagoknak való ismételt online kitettség ezért erősítheti a traumával kapcsolatos tüneteket, akadályozhatja a felépülést, és növelheti a további viktimizáció valószínűségét. Ugyanakkor a gyermekek szexuális bántalmazását ábrázoló anyagoknak való kitettség hozzájárulhat a kizsákmányoló szexuális magatartás gyermekek közötti normalizálódásához, növelve annak kockázatát, hogy a kiszolgáltatott gyermekek további bántalmazás vagy kényszerítés célpontjává váljanak. A gyermekek szexuális bántalmazását ábrázoló anyagok terjesztésének megelőzése nemcsak a folyamatban lévő bántalmazás megállításához elengedhetetlen, hanem az ismételt viktimizáció kockázatának csökkentéséhez és az érintett gyermekek és serdülők hosszú távú felépülésének támogatásához is²¹⁶.

Az ilyen anyagnak kitett vagy a közösségi média+-ban megkönyékezett kiskorúak esetében nagyobb a kockázata annak, hogy őket is kizsákmányolják vagy bántalmazzák. A gyermekek szexuális bántalmazását ábrázoló anyagoknak való ismételt kitettség érzéketlenné teheti a kiskorúakat azok káros hatásaival szemben, ami a kizsákmányoló magatartások normalizálódásához vezethet.

A korábban szexuális bántalmazást elszenvedett gyermekek és serdülők fokozottan ki vannak téve az online térben előforduló, újbóli áldozattá válás kockázatának. A bizonyítékok azt mutatják, hogy a gyermekek korábbi szexuális bántalmazása a technológia által támogatott szexuális megkönyékezéssel és bántalmazással szembeni fokozott kiszolgáltatottsággal hozható összefüggésbe, ami rávilágít arra, hogy e csoport esetében célzott védelmi intézkedésekre van szükség²¹⁷.

3. ábra: A serdülők annál több nem kívánt és jogellenes tartalommal találkoznak, minél több időt töltenek a képernyő előtt

Kérdés: Láttá-e vagy tapasztalta-e az elmúlt 3 hónapban az alábbiak valamelyikét a közösségi média használata során?^d

Forrás: Európai Bizottság (2026). A túlzott képernyőidő és a közösségi média hatása a fiatalok mentális egészségére – 2026. június – Eurobarométer felmérés.

RADIKALIZÁLÓDÁS ÉS TOBORZÁS ERŐSZAKOS CSELEKMÉNYEK ÉS TERRORIZMUS CÉLJÁBÓL

A közösségi média+ környezetei jelentős szerepet játszanak a kiskorúak radikalizálódásában, valamint terrorista cselekmények és erőszakos szélsőségesség elkövetése céljából történő toborzásában. A közösségi médiát, a titkosított üzenetküldő szolgáltatásokat és az online közösségeket propaganda terjesztésére, hálózatok létrehozására és a kiskorúakkal való közvetlen kapcsolatfelvétellel használják.

A terrorizmus helyzetéről és tendenciáiról szóló 2025. évi uniós jelentés szerint az EU-ban 2024-ben terrorizmussal kapcsolatos bűncselekmények miatt letartóztatott gyanúsítottak közel egyharmada kiskorú vagy fiatal felnőtt volt²¹⁸. A 133 bejelentett fiatal gyanúsított közül 70 volt 18 év alatti. A legtöbb fiatal gyanúsított a dzsihádistákhoz kapcsolódott, ezt követte a jobboldali terrorizmus és az erőszakos szélsőségesség.

d. Megjegyzés: Az adatok a kockázatokról beszámoló válaszadók (hétvégi) képernyőidő szerinti százalékos arányát mutatják.

A toborzás nagyon fiatal korban kezdődhet, egyes dokumentált esetek 8–9 éves gyermekekkel kapcsolatosak. A gyermekek és a serdülők különösen ki vannak téve a szervezett bűnözés és a terrorista csoportok által alkalmazott online toborzási stratégiáknak, amelyek gyakran játékkörnyezetet és online fórumokat használnak arra, hogy a kiskorúakat behálózzák e tevékenységekbe.

A bizonyítékok azt mutatják, hogy az EU-ban terrorista bűncselekmények miatt elítélt kiskorúak radikálizálódási folyamaton esnek át online, és az algoritmusok által vezérelt tartalmak kulcsszerepet játszanak a radikális eszmék megerősítésében. Az erőszakos online tartalmaknak való rendszeres kitettség veszélyes normalizáláshoz és az embereket érő károkkal és szenvedéssel szembeni általános érzéketlenséghez vezethet²¹⁹.

A „White Tiger” ügy [lásd az alábbi keretes írást] szemlélteti, hogy az online platformok hogyan tehetik lehetővé a bűnözői hálózatok és az egyének számára, hogy a kiskorúakat online bántalmazó hálózatokba csábítsák, megkönnyítve a kizsákmányolást, a gyermekcsábítást és a pszichológiai bántalmazást.

A „WHITE TIGER” ÜGY

A „White Tiger” ügy középpontjában egy 2025 nyarán Németországban letartóztatott gyanúsított áll, akit állítólag a „764” online erőszakos nihilista szélsőséges csoport prominens alakjaként azonosítottak. A „White Tiger” álnév alatt eljáró gyanúsítottat több mint 200 bűncselekménnyel vádolják több mint 30 gyermek és serdülő ellen^e. A gyanúsított 16 és 19 év közötti volt, amikor az állítólagos bűncselekményeket elkövette.

A feltételezett bűncselekmények közé tartozik az Egyesült Államokból származó 13 éves fiú öngyilkosságra való felbujtása, amelyet 2022-ben élőben közvetítettek az interneten. Az egyéb esetek közé tartozik 11–15 évesek behálózása a nézők előtti online önbántalmazás céljából, valamint a gyermekek szexuális bántalmazását ábrázoló anyagok előállítás. Több országban is azonosítottak áldozatokat, elsősorban Németországban, az Egyesült Államokban, az Egyesült Királyságban és Kanadában. A gyanúsítottat azzal vádolják, hogy szándékosan kereste az interneten a kiszolgáltatott, elszigetelt vagy érzelmileg bajba jutott gyermekeket és serdülőket, beleértve az LGBTIQ+-identitásukat feltáró személyeket is.

A gyors behálózási technikák révén a gyanúsított állítólag intenzív érzelmi függőséget alakított ki, és fokozatosan elzárta az áldozatokat a valós támogató rendszereiktől. Elszigetelésüket követően a behálózás a radikálizálódás és erőszakos szélsőséges ideológiák rosszindulatú formájává és pszichológiai kínzássá alakult át. A gyanúsítottal szembeni tárgyalás 2026-ban kezdődött Németországban. Az ügyészség nehézségekbe ütközik az ügy transznacionális és virtuális dimenziója miatt.

A „764” hálózat súlyos zsarolást, „doxolást” és „gaslightingot” alkalmaz, hogy aláássa az áldozatok cselekvőképességét. Az elkövetők szisztematikusan fegyverként használták a kiskorúak körében népszerű általános digitális szolgáltatásokat. A tinédzsereket arra is kényszerítették, hogy egyre veszélyesebb parancsokat teljesítsenek, lealacsonyító cselekményekről készítsenek felvételt, és a csoport nihilista ideológiáját a visszaigazolás kicsavart formájaként alkalmazzák.

e. A tárgyalás folyamatban van. Az előterjesztett bűncselekmények állítólagosak, és semmilyen módon nem befolyásolják a bírósági eljárás kimenetelét.

Az egyik fő jellemző az, hogy az áldozatokat gyakran zsarolják, hogy maguk is elkövetővé váljanak, és a hálózat arra kényszeríti őket, hogy más kiskorúakat célba vegyenek, behálózzanak és kizsákmányoljanak. Ez a dinamika jól szemlélteti a gyermekek viktimizációja és a fiatalkorúak általi elkövetés közötti átfedést, amikor a kényszerített kiskorúakat más gyermekek elleni bűncselekmények elkövetésére vagy önbántalmazásra ösztönzik. Az ideológiai fluiditás, az online ártalmak keveredése, valamint az önbántalmazás és az erőszak fokozatos intenzitása – a privát online terekkel összekapcsolva – akadályozza az erőszakos szélsőséges online hálózatok felderítésére és bíróság elé állítására irányuló erőfeszítéseket.

A KISKORÚAK ADATAINAK (VISSZAÉLÉSSZERŰ) FELHASZNÁLÁSA

A gyermekek és a serdülők számos kockázattal szembesülnek a közösségi média+ használata során a személyes adataik gyűjtésének és felhasználásának módját illetően. Az egyik fő probléma a kiskorúakat érintő profilalkotás. A felhasználók viselkedését a közösségi médiában és egyéb digitális szolgáltatásokban jellemzően különféle célokból, sütik és hasonló nyomonkövetési technológiák segítségével követik nyomon. Az ilyen nyomon követés céljai közül a magánéletet leginkább sértő a személyre szabott hirdetések céljából történő, több oldalra kiterjedő nyomon követés. Számos közösségimédia-platform nemcsak eszközalapú sütik révén gyűjt személyes adatokat, hanem szervereik használata révén is, olyan mértékben, amely sértheti a kiskorúak magánéletét. Bizonyos esetekben a digitális szolgáltatók és hirdetőik több különböző forrásból is gyűjthetnek adatokat^f.

Az ilyen gyakorlatok lehetővé teszik a szolgáltatók számára, hogy átfogó képet alkossanak a kiskorúak viselkedéséről, preferenciáiról, érdeklődési köréről, mozgásairól és online tevékenységeiről^g. Feltárhatják a gyermek vagy serdülő életmódjának vagy meggyőződésének magánjellegű aspektusait is, még akkor is, ha a kiskorúak nem adták meg közvetlenül ezt az információt. A mindenre kiterjedő adatgyűjtés csökkentheti a kiskorúak saját adataik feletti ellenőrzését, és előre nem látható kockázatoknak teheti ki őket, ideértve az alkalmazáson belüli vásárlásokra vagy további szolgáltatások vásárlására irányuló nyomást is.

Bár a gyermekek az általános adatvédelmi rendelet²²⁰ alapján támaszkodhatnak a személyes adatok tárolásának megszüntetéséhez való feltétel nélküli jogra, erre az adatkezelést követően kell hivatkozni. Ehhez természetesen arra is szükség van, hogy a gyermekek ismerjék ezt a jogot és azt, hogy hogyan hivatkozhatnak rá.

Ehhez kapcsolódóan a kiskorúak kockázatokkal szembesülnek a közösségi média és a digitális szolgáltatások használata miatt, amelyek ajánlórendszereket és algoritmusokat is integrálhatnak. Ezek a rendszerek gyakran viselkedési adatokra és keresési tevékenységre támaszkodnak a személyre szabott tartalomfolyamok és hirdetések generálásához. Emellett a kiskorúakat káros vagy nem megfelelő tartalmakhoz irányíthatják, amelyek célja a tartós aktivitás ösztönzése. Ezek a gyakorlatok fokozzák a gyermekek és serdülők kockázatnak való kitettségét, valamint a kényszeres vagy függőséget okozó viselkedés kialakulásának lehetőségét.

Mindkét esetben előfordulhat, hogy a kiskorúak nincsenek tisztában a személyes adataik gyűjtésével, az adatgyűjtés nagyságrendjével és azzal, hogy adataikat mire használják fel. Az ilyen gyakorlatok megnehezítik annak meghatározását, hogy a gyermekek hozzájárulásukat „önkéntes alapon” adták-e meg, ami az általános adatvédelmi rendelet szerinti hozzájárulás központi eleme.

^f. Lásd például: Meta Platforms Inc kontra Bundeskartellamt ítélet (C252/21).

^g. Meta Platforms Inc kontra Bundeskartellamt (C252/21).

További aggodalomra ad okot a kiskorúak földrajzi helymeghatározási adatainak felhasználása, amelyeket gyakran használt, mindennapi alkalmazások, például mobilitási és időjárési alkalmazások rögzíthetnek, és amelyekkel globális adatközvetítők gyakran kereskednek. Ha a gyermekek vagy a serdülők tartózkodási helye nyomon követhető vagy azonosítható, fennáll a kockázata annak, hogy személyes adataikkal visszaélnek, ami negatív hatással lehet fizikai biztonságukra és jóllétükre mind online, mind offline. Míg a földrajzi helymeghatározási adatok felhasználása jellemzően hozzájáruláshoz kötött²²¹, a kiskorúak felügyelet nélkül is megadhatják hozzájárulásukat, például a telefonjukra letöltött alkalmazás létrehozásakor, anélkül, hogy hozzájárulásukat életkoruk ellenőrzése révén érvényesítenék.

Végezetül az adatvédelmi incidensek számos káros hatást gyakorolhatnak a kiskorúakra, ami fizikai, anyagi vagy nem anyagi kárt okozhat²²¹. Ez magában foglalhatja a gyermekek személyes adataik feletti ellenőrzésének elvesztését, jogaik korlátozását, a hátrányos megkülönböztetést, a személyazonosság-lopást vagy -csalást, a pénzügyi veszteséget, valamint az álnevesítés engedély nélküli visszafordítását. Magában foglalhat más jelentős gazdasági vagy társadalmi hátrányokat is.

VIDEÓJÁTÉKOK

A videójátékok nemcsak szórakoztatást kínálnak a gyermekek és a serdülők számára, hanem olyan közösségi tereket is, ahol online kapcsolatba léphetnek és kommunikálhatnak másokkal. Egyes bizonyítékok arra utalnak, hogy a videójátékok előnyökkel járhatnak a proszociális magatartás²²², a közösségépítés és a kikapcsolódás („escapism”)²²³ formájában. A jelenlegi becslések szerint a kiskorúak (2 és 18 év közöttiek) 80%-a tölti szabadideje 30%-át videójátékkal²²⁴.

A videójátékok nagyon különbözőek lehetnek, és különböző kockázatokat jelentenek a kiskorúakra nézve. A legelterjedtebb játékok közül több is kínál platformszerű funkciókat. Az e szolgáltatásokat használó nyílt kommunikáció kockázatoknak teheti ki a kiskorúakat, beleértve az internetes megfélemlítést, a gyermekcsábítást és a radikalizálódást²²⁵, valamint a káros vagy az életkoruknak nem megfelelő tartalmakhoz való hozzáférést. Az úgynevezett „közvetítő videójátékok” például lehetővé teszik a felhasználók számára, hogy saját tartalmakat vagy játékokat játsszanak és hozzanak létre. A felhasználók által létrehozott tartalmak növelik annak kockázatát, hogy a kiskorúak az életkoruknak nem megfelelő tartalmaknak legyenek kitéve.

Egyes platformok játékokat is forgalmaznak. Mind a videójátékok, mind az ilyen platformok alkalmazhatnak olyan kereskedelmi gyakorlatokat, beleértve a lootboxokat, a „pay-to-advance” funkciókat, az alkalmazáson belüli vásárlásokat és a virtuális fizetőeszközöket, amelyek manipulatívak lehetnek, nem kívánt kiadásokat okozhatnak, kényszeres vagy függőséget okozó magatartást válthatnak ki²²⁶. 2018-ban a videójáték-függőség¹ bekerült a Betegségek Nemzetközi Osztályozásának 11. felülvizsgálatába (ICD-11). Úgy tűnik, hogy ez a 12 és 20 év közötti serdülők és fiatal férfiak körében a leggyakoribb.

- h.** A hagyományos telefonszolgáltatások keretében generált földrajzi helymeghatározási adatok (az a hely, ahonnan mobiltelefon-hívást kezdeményeztek vagy SMS-t küldtek) esetében ez az elektronikus hírközlési adatvédelmi irányelv 9. cikkéből következik. A más módon (jellemzően a mobil eszköz GPS helymeghatározó funkciójával) szerzett földrajzi helymeghatározási adatok az általános adatvédelmi rendelet hatálya alá tartoznának, és különböző jogalapokon alapulhatnak. Tekintettel azonban a földrajzi helymeghatározási adatok magánéletet sértő jellegére, a korábbi 29. cikk szerinti adatvédelmi munkacsoport és az Európai Adatvédelmi Testület szükségesnek tartja a hozzájárulást.
- i.** A videójáték-függőség olyan, játékkal összefüggő magatartásként határozható meg, amelyet a következők jellemeznek: „a videójátékok feletti korlátozott kontroll, a videójátékok más tevékenységekkel szembeni növekvő elsőbbsége olyan mértékben, hogy a videójátékok elsőbbséget élveznek más érdeklődési körökkel és napi tevékenységekkel szemben, valamint a videójátékoknak a negatív következmények bekövetkezése ellenére történő folytatása vagy eskalációja”. Lásd: Egészségügyi Világszervezet (2020): Függőséget okozó magatartásformák: Videójáték-függőség.

Egy felmérés szerint a serdülők 12%-a minősült problémás videójáték-használat kockázatának kitett személynek²²⁷. Ezek a bizonyítékok arra is utalnak, hogy a 11 és 15 év közötti fiúk esetében a lányokhoz képest nagyobb a problémás használat kockázata. A serdülők körében a videójáték-függőség az externalizáció (például antiszociális magatartás és dühkezelési problémák) és az internalizáció (például érzelmi szorongás és alacsonyabb önbecsülés) magas szintjével hozható összefüggésbe. A videójáték-függőségben szenvedő serdülők jobban ki lehetnek téve az iskolai alulteljesítés, a korai iskolaelhagyás, valamint a pszichoszociális és alvással kapcsolatos problémák kockázatának.

2026 júniusában a videójátékok korhatár-besorolásának páneurópai rendszere, a PEGI új kategóriákkal egészítette ki osztályozási kritériumait a videójátékok online interakciós kockázatainak kezelése érdekében. Az újonnan benyújtott játékok osztályozása immár szélesebb körű kritériumok alapján történik, amelyek mind a tartalomra, mind a funkciókra kiterjednek. Ez magában foglalja a játékon belüli tartalmak vásárlását, a fizetős véletlenszerű tételeket, a kommunikációs funkciókat és a folyamatos játékot ösztönző funkciókat. E jellemzők némelyike immár konkrét korcsoportokhoz van kötve, ami felhasználható annak értékelésére, hogy egy videójáték esetében magasabb korhatár-besorolásra van-e szükség.

A német „Unterhaltungssoftware Selbstkontrolle” (USK) képviselője szerint az új USK-kritériumok legalább egyikét alkalmazták a rendszer frissítése óta benyújtott összes játék mintegy 30%-ára. Ezek közül körülbelül minden harmadik magasabb korhatár-besorolást kapott ennek eredményeként²²⁸.

A KÖZÖSSÉGI MÉDIA+ KÖZÖS JELLEMZŐI ÉS A KOCKÁZATOK

A közösségi média és egyéb digitális szolgáltatások jelentősen eltérnek egymástól, de számos közös jellemzővel rendelkeznek. Az OECD²²⁹ és a kutatók különböző osztályozásokat dolgoztak ki azokra a kockázatokra vonatkozóan, amelyeknek a gyermekek és a serdülők az interneten ki lehetnek téve. Az 5-C osztályozás segíti a közösségi média és egyéb digitális szolgáltatások szolgáltatóit, a tudományos köröket és a politikai döntéshozókat abban, hogy jobban megértsék és értékeljék a kiskorúakat érintő online kockázatokat²³⁰.

Az 5-C osztályozás öt kategóriát tartalmaz:

- // Magatartási kockázatok: annak kockázata, hogy a kiskorúak káros magatartásban vesznek részt, ilyen magatartás tanúi lehetnek vagy ilyen magatartás áldozatává válhatnak.
- // Kapcsolatfelvételi kockázatok: annak kockázata, hogy a kiskorúak rosszindulatú személyekkel találkoznak online vagy ilyen személyek célpontjaivá válnak.
- // Tartalmi kockázatok: a káros tartalmakkal való találkozás kockázata.
- // Szerződéses kockázatok: annak kockázata, hogy kiskorúak potenciálisan káros szerződést kötnek.
- // Több területet érintő kockázatok (az alábbi táblázatban „CC” rövidítéssel jelölve): a kiskorúak egészségét, magánéletét és a velük szembeni tisztességes bánásmódot (megkülönböztetésmentességet) érintő kockázatok.

Az Európai Algoritmikus Átláthatósági Központ (ECAT)²³¹ egy online kiskorúvédelmi mátrixban összekötötte a gyakori funkciókat az 5-C osztályozásból eredő kockázatokkal, amit az alábbi táblázat ismertet. Fontos megjegyezni, hogy a különböző életkorú kiskorúak különböző szintű kockázatoknak vannak kitéve e funkciókból eredően²³².

GYAKORI ONLINE FUNKCIÓK ÉS A KAPCSOLÓDÓ 5-C KOCKÁZATOK

Jellemzők	Leírás	5-C kockázatok
Reklám	A felhasználók számára – gyakran termékek vagy szolgáltatások népszerűsítése céljából – megjelenített promóciós tartalmak.	Tartalom, magatartás, szerződés, CC-egészségügy, CC-adatvédelem, CC-megkülönböztetés
Életkor-azonosítás/-ellenőrzés	A felhasználók életkorának megerősítésére használt módszerek annak ellenőrzése érdekében, hogy megfelelnek-e a platform életkori követelményeinek.	Tartalom, CC-egészségügy, CC-adatvédelem, CC-megkülönböztetés
MI-csevegőrobotok	Automatizált rendszerek, amelyek mesterséges intelligenciát használva beszélgetést szimulálnak a felhasználókkal.	Tartalom, CC-egészségügy
Arcszépítő filterek	Olyan eszközök, amelyek javítják vagy megváltoztatják a felhasználó megjelenését a képeken vagy videókon.	CC-egészségügy
Hozzászólások/ Vélemények	Visszajelzések vagy gondolat kifejtések a tartalommal vagy bejegyzésekkel kapcsolatban.	Tartalom, magatartás, szerződés, CC-egészségügy, CC-adatvédelem
Kereskedelmi gyakorlatok	A közösségi média+ által termékek vagy szolgáltatások népszerűsítésére és értékesítésére használt stratégiák.	Magatartás
Kapcsolattartási ajánlások	Javaslatok a felhasználók számára, hogy lépjenek kapcsolatba más felhasználókkal a közösségi médiában+.	Kapcsolatfelvétel, CC-egészségügy, CC-adatvédelem
Tartalomra vonatkozó ajánlások	A felhasználóknak nyújtott javaslatok.	Tartalom, CC-egészségügy, CC-adatvédelem, CC-megkülönböztetés
Alapértelmezett beállítások	A közösségi média+ azon kezdeti konfigurációi, amelyek a felhasználó általi első hozzáféréskor érvényben vannak.	Tartalom, CC-adatvédelem
Szerkesztői tartalom	Hivatásos írók vagy szerkesztők által egy online platform számára létrehozott tartalom.	Tartalom
Generatív mesterséges intelligencia	Generatív mesterséges intelligencia, amely új tartalmakat vagy adatokat hoz létre.	Magatartás, tartalom, CC-egészségügy, CC-adatvédelem
Földrajzi helymeghatározás	Adatok felhasználása a felhasználó fizikai helyének meghatározására.	CC-egészségügy, CC-adatvédelem
Lootboxok	Véletlenszerű jutalmakat tartalmazó virtuális eszközök, amelyeket gyakran valós pénzből vásárolnak.	Magatartás, CC-egészségügy
Piacterek	Közösségi média+, ahol a felhasználók árukat vagy szolgáltatásokat vásárolhatnak és értékesíthetnek.	Tartalom, magatartás, szerződés, CC-egészségügy
Értesítések	Riasztások vagy üzenetek, amelyek tájékoztatják a felhasználókat a platformon folytatott tevékenységekről vagy frissítésekről.	CC-egészségügy
Online kialakítási interfész	A közösségi média+ elrendezése és funkciói.	CC-egészségügy
Szülői felügyelet	Eszközök a felelős felnőttek számára a kiskorúak online tevékenységeinek nyomon követéséhez és kezeléséhez.	CC-egészségügy, CC-adatvédelem
Privát üzenetek	A felhasználók közötti, nyilvánosan nem látható egyéni kommunikáció.	Kapcsolatfelvétel, szerződés
Jelentéstétel és jogorvoslat	Mechanizmusok, amelyek lehetővé teszik a felhasználók számára, hogy a platformon jelezzék és orvosolják a káros problémákat.	Magatartás, tartalom, CC-adatvédelem, CC-megkülönböztetés
Használati feltételek	-	Szerződés
Felhasználó által létrehozott tartalom	Bármilyen típusú tartalom – például szöveg, videók, képek, értékelések vagy hozzászólások –, amelyet a felhasználók a közösségi média+-ban hoznak létre és osztanak meg.	Magatartás, tartalom, CC-egészségügy, CC-adatvédelem

Forrás: Manolios, S., *Online Minor Protection Matrix (Online gyermekvédelmi mátrix)*, CHAUDRON, S., SALA, A. és GOMEZ, E. (szerkesztők), az Európai Unió Kiadóhivatala, Luxembourg, 2026, JRC147657.

Ajánlások

A felmerülő kihívások ellenére a gyermekek online biztonságát előmozdító politikákat szükségletorientált és a fejlődésnek megfelelő módon kell kialakítani, amely figyelembe veszi a gyermekek és serdülők összetett és heterogén társadalmi és egyéni helyzetét és hátterét. Az egyre inkább digitalizált világban – függetlenül attól, hogy a kiskorúak „aktív felhasználóknak” minősülnek-e vagy sem – az elsődleges gondozók révén gyakran már életük első napjaitól kezdve passzívan ki vannak téve a közösségi média+-nak.

A politikai döntéshozók számára az jelenti a kihívást, hogy ezt az összetettséget figyelembe vegyék a célzott szakpolitikákban, biztosítva ugyanakkor a hatékony végrehajtást és értékelést. A kiskorúak online védelmére és a tudatos internethasználatra való nevelésére irányuló megfelelő intézkedések megalapozásához elengedhetetlen, hogy megalapozott bizonyítékokkal rendelkezünk arra vonatkozóan, milyen kockázatok és káros hatások kapcsolódnak a különböző közösségi oldalakhoz és más digitális szolgáltatásokhoz.

„A közösségi média gyermekek és serdülők általi használatára vonatkozó ajánlásoknak tényeken és a rendelkezésre álló legjobb tudományos kutatásokon kell alapulniuk.”

— CHRISTOPH PIEH PROFESSZOR,
A KREMSI FELNŐTTKÉPZÉSI EGYETEM
PSZICHOSZOMATIKUS MEDICINÁVAL
ÉS PSZICHOTERÁPIÁVAL FOGLALKOZÓ
TANSZÉKÉNEK VEZETŐJE

A közösségi média+ környezetében megvalósított sajátos jellemzők, funkciók vagy formátumok a gyermek vagy serdülő társadalmi és személyes körülményeitől függően eltérő mértékben károsak lehetnek.

A faji, etnikai és vallási kisebbségi csoportokhoz tartozó, migráns háttérű kiskorúak, az LMBTQI+-közösség tagjai, a sajátos nevelési igényű, fogyatékossággal élő vagy már meglévő mentális egészségügyi problémákkal küzdő kiskorúak különösen ki lehetnek téve az online bántalmazásnak. Ezt a kitettséget a káros, manipulatív vagy függőséget okozó tartalommal vagy kialakítással rendelkező digitális szolgáltatások felerősítik. E tendenciák változásaival párhuzamosan a kutatásnak és a bizonyítékok gyűjtésének is fejlődnie kell.

Ahhoz, hogy ez a kutatás megvalósulhasson, az egyik összetevő kulcsfontosságú: megbízható adatokra van szükség, amelyek közvetlenül a forrástól – maguktól a szolgáltatóktól – származnak. A kutatók,

az oktatók és a politikai döntéshozók csak a releváns adatokhoz való hozzáférés révén tudják megérteni a rendszerszintű kockázatokat, nyomon követni a felmerülő fenyegetéseket és megfelelő biztosítékokat kialakítani.

Az EU jelentős lépéseket tett annak biztosítása érdekében, hogy az online platformokról származó adatokhoz való érdemi, arányos és hatékony hozzáférés megkönnyítse a kutatást, különösen a digitális szolgáltatásokról szóló rendelet alapján, amely megkönnyíti mind a nyilvános, mind a nem nyilvános adatokhoz való hozzáférést a kiskorúakat érintő rendszerszintű online kockázatok tanulmányozása érdekében. E meglévő keretre és a szolgáltatók által meghozandó intézkedésekre [\[lásd még a 4. fejezetben szereplő ajánlásokat\]](#) építve a következő ajánlásokat lehetne fontolóra venni:

1. AJÁNLÁS

Bizonyítékok gyűjtése a nem kellően kikutatott területeken a tényeken alapuló szakpolitikai döntéshozatal alátámasztására

A kutatóknak továbbra is építeniük kell azokra a bizonyítékokra, amelyek a közösségi média+ gyermekek és serdülőkorúak általi használatával kapcsolatos, nem kellően kikutatott területeken fennálló kockázatokra és lehetőségekre vonatkoznak. A megerősítésre szoruló kulcsfontosságú területek közé tartoznak a közösségi média+ kiskorúak általi használatának heterogén hatásai a fejlődés során, a kiskorúak online (többek között az online piactereken történő) pénzköltése, az MI-eszközök (beleértve az MI-társakat is), valamint a közösségi média+ etikus kialakítása. A közösségi médiában és a digitális szolgáltatásokban végzett, kontrollált felhasználói vizsgálatok fontosak bizonyos kialakítási funkciók vagy azok egy csoportja hatásának vizsgálatához. Bizonyos funkciók ok-okozati hatásainak tisztázása érdekében randomizált kontrollált vizsgálatokat (RCT) kell alapítani. A szolgáltatóknak jelentős felelősségük van az ilyen tanulmányok megkönnyítésében azáltal, hogy hozzáférést biztosítanak a független kutatók számára.

A közösségi média+ – például strukturált gondozói vagy oktatási környezetben való – használatának lehetséges pozitív hatásai szintén olyan terület, amelyet alaposabban fel kell tární. Tovább kell vizsgálni a közösségi média+ használatának a kiskorúak fejlődésére gyakorolt hatását befolyásoló társadalmi és egyéni tényezőket, valamint az e tényezők közötti kölcsönhatást is. Ezek a meglátások szükségesek a gyermekek online biztonságát és tudatos internethasználatra nevelését előmozdító, tényeken alapuló szakpolitikai döntéshozatal megalapozásához és megerősítéséhez.

2. AJÁNLÁS

A szolgáltatóknak aktívan be kell vonniuk a független tudományos szakértőket a kockázatcsökkentési stratégiák és eszközök kialakításába

Az alkalmazandó szabályoknak való megfelelésen túl a közösségi médiának és más digitális szolgáltatóknak aktívan be kell vonniuk a független szakértőket és a kiskorúakat kockázatcsökkentési stratégiáik és eszközeik kialakításába, valamint a kiskorúaknak szóló egyedi online funkciók és szolgáltatások kialakításába. A szilárd és megalapozott meglátások biztosítása érdekében a legkülönbözőbb tudományágakból származó és különböző módszertanokat alkalmazó szakértők bevonása szükséges.

3. AJÁNLÁS

Hosszú távú finanszírozás biztosítása az európai nagy léptékű longitudinális kutatásra, valamint a randomizált kontrollált vizsgálatok támogatásának fenntartása

A serdülőkori agy kognitív fejlődéséről (Adolescent Brain Cognitive Development, ABCD) szóló észak-amerikai tanulmány ihlető példaként szolgálhat a gyermekek online biztonságával kapcsolatos nagy léptékű európai longitudinális kutatás számára. A nagy léptékű (tízéves vagy annál hosszabb időszakot felölelő) európai longitudinális bizonyítékok rendelkezésre állása fontos támaszt jelent a gyermekek online biztonságával kapcsolatos fejlődésközpontú és neurobiológiai megközelítés érvényesítéséhez. Ez segíthet pótolni az európai kontextusban a kapcsolódó megállapítások hiányosságait a közösségi médiának és

egyéb digitális szolgáltatásoknak a kiskorúak fejlődésére, fizikai és mentális egészségére, valamint online ártalmaknak való kitettségére gyakorolt hatásai kapcsán.

A randomizált kontrollált vizsgálatok kulcsfontosságúak a szakpolitika tudományos alapjának megerősítéséhez. A kutatásfinanszírozásnak kifejezetten támogatnia kell azokat a fejlődésközpontú és pszichopatológiai megközelítéseket, amelyek a kiskorúak online kockázatokkal szembeni érzékenységét vizsgálják, a gyermek- és serdülőkori társadalmi és egyéni tényezők befolyásának figyelembevételével.

4. AJÁNLÁS

Beruházás egy biztonságos, közös európai kutatási infrastruktúrába, amely lehetővé teszi a kiskorúak adataihoz való biztonságos hozzáférést

Az Európai Uniónak és tagállamainak be kell ruházniuk a FAIR-irányelveken [lásd alább] alapuló biztonságos, közös európai kutatási infrastruktúrába, amely lehetővé teszi a kutatók és a politikai döntéshozók számára, hogy a kiskorúak online védelmével kapcsolatos érzékeny, nem nyilvános adatokhoz is hozzáférjenek, a magánélet védelmére és az adatvédelemre vonatkozó jogszabályok teljes körű tiszteletben tartása mellett.

A közös infrastruktúrának integrálnia kell a FAIR (Findability, Accessibility, Interoperability and Reusability – kereshetőség, hozzáférhetőség, interoperabilitás és újrafelhasználhatóság) tudományos adatkezelésre és -gazdálkodásra vonatkozó irányadó elveit^j az adatok és a kutatás megalapozottságának, megbízhatóságának és újrafelhasználhatóságának biztosítása érdekében. Együtt kell működni a kutatói közösséggel az adatok folyamatos javításának és rendelkezésre állásának, valamint a módszertani innovációk alkalmazásának biztosítása érdekében.

A közösségi médiát és más digitális szolgáltatókat ösztönözni kell arra, hogy járuljanak hozzá a közös kutatási infrastruktúra fejlesztéséhez a kiskorúak online védelmét célzó intézkedések tudományos alapjának megerősítése érdekében.

5. AJÁNLÁS

A kutatókra vonatkozó adathozzáférési és adatellenőrzési szabályok fokozott érvényre juttatása

A digitális szolgáltatásokról szóló, 2025. júliusi felhatalmazáson alapuló rendelet 40. cikke elvben új utat nyitott az ún. ellenőrzött kutatók számára az online platformok adataihoz való hozzáféréshez. Ezek az adatok felhasználhatók a rendszerszintű kockázatok felderítéséhez, azonosításához és megértéséhez, valamint a gyermekek online biztonságát szolgáló kockázatcsökkentő intézkedések értékelését alátámasztó kutatásokhoz.

j. A tudományos adatok kezelésére és az adatgazdálkodásra vonatkozó FAIR-irányelveket 2016-ban fektette le egy, a Scientific Data című folyóiratban megjelent tanulmány. Az említett alapelvek célja a tudományos adatok újrafelhasználását támogató infrastruktúra fejlesztése, és ezáltal a gépi és emberi adatkeresési és -felhasználási képességek javítása. Lásd: Wilkinson, M.D., et al. (2016). [The FAIR Guiding Principles for scientific data management and stewardship](#). Scientific Data, 3.

Az, hogy ez a lehetőség beváltja-e a hozzá fűzött reményeket, attól függ, hogy a közösségimédia- és más digitális szolgáltatók betartják-e a szabályokat, illetve hogy a szabályozók hatékonyan végrehajtják-e azokat. Emellett függ az érintett szolgáltatások körétől, valamint az adatok minőségétől és az adatszolgáltatás folyamatosságától is. A Bizottságnak a felhatalmazáson alapuló rendelet nyomán szerzett kezdeti kutatói tapasztalatok alapján értékelést kell készítenie a 40. cikk szerinti adathozzáférési és -vizsgálati követelmények operatív teljesítményéről. Ez kulcsfontosságú annak garantálásához, hogy az online platformok kiszolgálják a megfelelési, kockázatértékelési és kutatás célú adathozzáférési kérelmeket.

Az adathozzáférési kötelezettségek nemcsak a digitális szolgáltatásokról szóló rendelet átláthatósági eszköztárának kulcsfontosságú elemei, hanem a közösségimédia- és más digitális szolgáltatók szélesebb körű kockázatcsökkentési kötelezettségeinek is részét képezik. A kisebb platformokat is ösztönözni kell arra, hogy tegyék lehetővé a kutatók számára az adatokhoz való hozzáférést, figyelemmel arra, hogy ezek a platformok milyen kockázatokat hordoznak a kiskorúakra nézve, illetve hogy a független ellenőrzés milyen fontos szerepet tölthet be e kockázatok kezelésében. A 40. cikk végrehajtása során a tudományos adatok kezelésére és az adatgazdálkodásra vonatkozó FAIR-irányelvek alkalmazásának kell irányadónak lennie.

03

A kiskorúak védelme a gyorsan változó közösségimédia+ -környezetben

Az előző fejezet megvizsgálta azokat a különböző kockázatokat, amelyeknek a gyermekek és a serdülők a közösségi média és más digitális szolgáltatások használata révén ki vannak téve mentális és fizikai egészségük és jóllétük szempontjából, valamint azt, hogy ezek a kockázatok hogyan kapcsolódnak a társadalmi és egyéni tényezőkhöz a kiskorúak ártalmaknak való kitettségének fokozása tekintetében.

Ez a fejezet azt vizsgálja, hogy az EU és tagállamai számára jelenleg rendelkezésre álló jogszabályok és eszközök hogyan kezelik ezeket a kockázatokat, és hogyan erősítik a gyermekek online biztonságát.

Ez az elemzés a társelnökök által előterjesztett, a gyermekek online biztonságának fokozására irányuló erőfeszítések irányítására szolgáló hat irányadó elv harmadik és negyedik pillérére épül: gyermekvédelem, valamint a közösségi média és egyéb digitális szolgáltatók elszámoltathatósága és a fogyasztói jogok. Ez a fejezet először is megvizsgálja az EU és a tagállamok rendelkezésére álló főbb jogalkotási eszközöket, kiemelve az azok sikeres végrehajtására vonatkozó eddigi példákat.

A gyermekek online biztonságával kapcsolatos fő uniós jogalkotási eszközök jelentették az egyik legfontosabb kiindulópontot a társelnökök arra vonatkozó reflexiójához, hogy miként lehetne megerősíteni a kiskorúak online védelmét. A leghatékonyabb uniós szintű eszközök tartalmának és alkalmazási körének megismerése, valamint a jogszabályok és/vagy a végrehajtás hiányosságainak azonosítása szintén a különleges testület ülésein megvitatott fő témák közé tartozott.

Széles körben elismert tény, hogy az EU erőteljes jogszabályi keretet hozott létre – de a technológiák gyorsan fejlődnek, az üzleti modellek alkalmazkodnak, új jellemzők jelennek meg, és a szabályozóknak ennek megfelelően kell alkalmazkodniuk, akár a meglévő szabályok végrehajtása, akár a hiányosságok megszüntetése terén. A kiskorúaknak a közösségi média és egyéb gyorsan változó környezetében biztosított védelméhez folyamatos értékelésre és figyelemre van szükség ahhoz, hogy lépést tartsunk a tempóval.

A „Befejezetlen ügyek” szakasz számos olyan területet azonosít, ahol a meglévő eszközöket meg kell erősíteni. A fejezet azzal zárul, hogy ajánlásokat fogalmaz meg arra vonatkozóan, hogy miként lehetne megerősíteni e meglévő eszközök végrehajtását, és hogyan lehetne jobban kezelni a káros gyakorlatokat, valamint a közösségi média+ által a gyermekek online védelmének megerősítése érdekében bevezetett funkciókat.

Az életkornak megfelelő online gyermekvédelem szükségessége

Amint azt az 1. fejezet tárgyalja, a gyermekek online biztonságával kapcsolatos hatékony megközelítésnek annak megértésén kell alapulnia, hogy a gyermekek és a serdülők fejlődése szakaszokban történik. A felnőttkor felé vezető útjuk különböző pillanataiban a kiskorúak különösen ki vannak téve bizonyos kockázatoknak. Részben a gyermekek és serdülők fejlődő képességei határozzák meg, hogy milyen mértékben vannak felkészülve e kockázatok kezelésére.

Ez az elemzés a gyermekek jogaira vonatkozó nemzetközi és uniós keretből indul ki^a. A gyermekek online biztonságát előmozdító intézkedéseknek a gyermekek jogainak elismerésén kell alapulniuk. A gyermekvédelmi eszközöknek jobban tükrözniük kell a gondozók és az oktatók változó szerepét a közösségi média és más digitális szolgáltatások kiskorúak általi használatának felügyeletében.

A gyermekek és serdülők potenciálisan káros közösségi médiához és egyéb digitális szolgáltatásokhoz való hozzáféréseinek és azok használatának korlátozására irányuló növekvő politikai lendület a helyes irányba tett lépés a gyermekek online biztonságára vonatkozó, fejlődésközpontúbb megközelítés kialakítása felé. Azon országok első tapasztalatai szerint, amelyekben általános életkori tilalmat vezettek be a közösségi médiához való hozzáférésre vonatkozóan (például Ausztráliában), a legtöbb kiskorú megtalálja a módját e szabályok megkerülésének ²³³.

Ugyanakkor egyes kiskorúak kivonultak a közösségi média+ kockázatokat rejtő világából, és így több idejük van offline tevékenységekre (például sportra és személyes közösségi interakciókra). Mindez azt mutatja, hogy a közösségi média és egyéb digitális szokások kiskorúak által történő használatára vonatkozó normákat övező fokozatos változás megvalósítható, és ezt a tényt el kell ismerni.

Ugyanakkor továbbra is számos kihívás áll fenn az életkori korlátozások sikeres bevezetése terén a kiskorúak online védelmének megerősítése és annak lehetővé tétele érdekében, hogy kihasználhassák a digitális világ által kínált lehetőségeket. Ezeket a kihívásokat e fejezet később, a „Befejezetlen ügyek” című szakaszban tárgyalja.

Biztonságos kialakítási funkciók biztosítása az interneten

Egyre több bizonyíték támasztja alá a közösségi média+ kiskorúak általi használatának potenciálisan káros hatásait, amint azt a 2. fejezet ismerteti. Azok a kockázatok, amelyekkel a gyermekek és a serdülők a közösségi média+ környezetében szembesülnek, nem véletlenszerűek. Sok esetben a közösségi média+ szolgáltatói tudatos döntéseinek eredményei, amely szolgáltatásokat úgy alakították ki, hogy maximalizálják a felhasználók aktivitását, többek között a kiskorúak körében is, akik könnyen hozzáférhetnek azokhoz. A közösségi média+ folyamatos fejlődése a felhasználók aktivitásának megragadása és megtartása érdekében számos szolgáltató alapvető üzleti modelljének részévé vált.

a. Nevezetesen az ENSZ Gyermekjogi egyezményében és a Gyermekjogi Bizottság általános észrevételeiben, az Európai Unió Alapjogi Chartájában és az EU gyermekjogi stratégiájában.

„A forgalomba hozatal előtti független értékelés nélkül egyetlen játék, gyógyszer vagy jármű sem jut el gyermekekhez; a digitális termékek feltűnő kivételt jelentenek, amelyeket csak azt követően vizsgálnak meg, hogy az ártalom már látható.”

— ALEX COONEY,
A CYBERSAFEKIDS VEZÉRIGAZGATÓJA ÉS
TÁRSALAPÍTÓJA

szolgáltatásokat elindító, működtető vagy frissítő közösségimédia- és más digitális szolgáltatóknak a piaci bevezetés előtt kell bizonyítaniuk, hogy szolgáltatásaik vagy új funkcióik biztonságosak a kiskorúak számára. A gyermekek és serdülők védelmének a közösségi média+ architektúrájának szerves részét kell képeznie, és fejlesztésének és kialakításának legelejétől kulcsfontosságú normának kell lennie.

Egyre nagyobb az igény arra, hogy a szabályozók kockázatalapú megközelítést alkalmazzanak, és kezeljék azokat az eredendő kockázatokat – beleértve a függőséget okozó vagy kényszeres használatot is –, amelyeket bizonyos jellemzők és funkciók jelentenek a gyermekek és a serdülők számára gyermekek és a serdülők számára, annak biztosítása érdekében, hogy a közösségi média és más digitális szolgáltatások „alapértelmezetten biztonságosak” legyenek. Annak ellenére, hogy számos példa van az ilyen problémák kezelésére irányuló sikeres végrehajtásra, a szabályozók gyakran „sarokba szorulnak”.

Jelenleg a szabályozóknak jellemzően akkor kell bizonyítaniuk, hogy bizonyos jellemzők és funkciók károsak, miután azokat bevezették az egységes piacon, és potenciálisan gyermekek és serdülők milliói használják őket. A közösségi médiának és más digitális szolgáltatóknak nagyobb felelősséget kell vállalniuk abban, hogy azelőtt biztosítsák és bizonyítsák, hogy szolgáltatásaik jellemzői nem károsak, mielőtt azokat kiskorúak rendelkezésére bocsátanák.

Ezért annak kellene a szabállyá válnia, hogy a gyermekekre és serdülőkre nézve kockázatot jelentő

A végrehajtás és értékelés megerősítése

Végül, de nem utolsósorban meg kell erősíteni a meglévő jogszabályok uniós és nemzeti szintű végrehajtását. Az EU a világ egyik legmodernebb jogalkotási eszköztárával rendelkezik, amelyet annak biztosítására használhat, hogy a kiskorúak biztonságosan és magabiztosan navigálhassanak az online világban. E szabályok hatékonyságát azonban végrehajtásuk határozza meg. Meg kell szüntetni a meglévő jogszabályok hiányosságait, és meg kell erősíteni az uniós és nemzeti szintű szabályozó hatóságok közötti együttműködést.

A végrehajtási kapacitás növeléséhez további erőforrásokra lehet szükség. A meglévő eszközök értékelése elengedhetetlen annak biztosításához, hogy a jogszabályok és a végrehajtás eredményesek legyenek. A civil társadalom és a kutatók jelentős mértékben hozzájárulhatnak ehhez. Szerepüket meg kell erősíteni a jogszabályok hatékony kialakítása és alkalmazása érdekében, hogy a gyermekek és a serdülők biztonságosan nőhessenek fel az online térben.

Hatályos uniós jogszabályok

A következő szakasz az EU és a tagállamok számára a kiskorúak^b online védelme érdekében rendelkezésre álló meglévő uniós jogszabályokat és eszközöket vizsgálja. Ez az elemzés azokra az uniós jogszabályokra összpontosít, amelyek a különleges testület társelnökei szerint további megerősítésre vagy fokozott végrehajtásra szorulnak. Természetesen számos olyan fontos eszköz létezik, amelyet ez a fejezet nem vizsgál részletesen, azonban amelyek a meglévő uniós politika alapvető részét képezik.

Ezek közé tartozik különösen a rasszizmus és az idegengyűlölet elleni küzdelemről szóló 2008. évi keret-határozat, a nőkkel szembeni erőszak és a kapcsolati erőszak elleni küzdelemről szóló irányelv, a büntetőeljárás során gyanúsított vagy vádlott gyermekek részére nyújtandó eljárási biztosítékokról szóló irányelv, az áldozatok jogairól szóló irányelv, valamint az integrált gyermekvédelmi rendszerekről szóló bizottsági ajánlás.

Az olyan megelőző szakpolitikákat, mint a digitális oktatás és jártasság (beleértve az MI-jártasságot is), a jólléti oktatás, valamint a kiskorúak, a gondozók és az oktatók támogatása, a 4. fejezet vizsgálja, amely a gyermekek és a serdülők tudatos internethasználatra nevelésére összpontosít.

A DIGITÁLIS SZOLGÁLTATÁSOKRÓL SZÓLÓ RENDELET

ÉS A KISKORÚAK VÉDELMEÉRŐL SZÓLÓ IRÁNYMUTATÁS

A digitális szolgáltatásokról szóló rendelet teljes mértékben harmonizált szabályokat állapít meg a közvetítő szolgáltatások nyújtására vonatkozóan egy olyan biztonságos, kiszámítható és megbízható online környezet létrehozása érdekében, amely tiszteltben tartja a felhasználók, különösen a kiskorúak jogait. A digitális szolgáltatásokról szóló rendeletet 2022-ben fogadták el, és 2023. augusztus 25-én vált teljes mértékben alkalmazandóvá az online óriásplatformokra és a nagyon népszerű online keresőprogramokra^c. A digitális szolgáltatásokról szóló rendelet 2024. február 17-től vált alkalmazandóvá a hatálya alá tartozó valamennyi egyéb szolgáltatásra.

A digitális szolgáltatások térnyerése közepette, amelyek a digitális korban mindennapi életünk fontos részévé váltak, a digitális szolgáltatásokról szóló rendelet az elektronikus kereskedelemről szóló irányelvben 2000 óta foglalt alapelveket fejleszti tovább annak érdekében, hogy kezelje a kiskorúakat napjainkban érintő új online kockázatok és kihívásokat, és előmozdítsa a digitális szolgáltatók felelős magatartását.

A digitális szolgáltatásokról szóló rendelet végső soron olyan online környezetet kíván teremteni, amelyben mindenki élhet alapvető jogaival. Ez magában foglalja az online platformokra vonatkozó kötelezettségek előírását a kiskorúak magas szintű online magánéleti védelmének és biztonságának biztosítása érdekében²³⁴.

Alkalmazási kör

A digitális szolgáltatásokról szóló rendelet konkrétan a közvetítő szolgáltatásokat szabályozza. Ezek olyan digitális szolgáltatások, amelyek megkönnyítik a harmadik felektől származó tartalmak és interakciók online tárolását. A közvetítő szolgáltatások fogalommeghatározása magában foglalja a pusztán információkat

b. Megjegyzés: e fejezet következő szakaszaiban a „gyermekek” és a „kiskorúak” kifejezések az egyes jogalkotási eszközökben használt formában jelennek meg.

c. A digitális szolgáltatásokról szóló rendelet értelmében az online óriásplatformok és nagyon népszerű online keresőprogramok olyan szolgáltatások, amelyek havonta több mint 45 millió aktív felhasználóval rendelkeznek az EU-ban.

továbbító szolgáltatókat (például az internetszolgáltatókat), a „gyorsítótárazást” (az információk átmeneti tárolással történő továbbítását) nyújtó szolgáltatókat, beleértve a hálózatüzemeltetőket is, valamint a felhasználók kérésére történő adattárolást nyújtó szolgáltatókat (például felhőszolgáltatók és online platformok).

A közvetítő szolgáltatások például magukban foglalnak minden olyan online platformot, például az online piactereket, a közösségi médiát, az online játékokat vagy a videójátékokat, ahol a felhasználók játszhatnak és saját tartalmat hozhatnak létre (kivéve, ha ezek a funkciók csak kisebb „kiegészítők” egy meglévő videójátékhoz), az alkalmazás-áruházakat, a videómegosztó és streaming oldalakat, valamint az olyan online platformokat, ahol a felhasználók tartalmakat tekinthetnek meg, tehetnek közzé és oszthatnak meg.

A digitális szolgáltatásokról szóló rendelet nem alkalmazandó a magán vagy közvetlen (személyközi) üzenetküldő szolgáltatásokra vagy funkciókra, illetve a közvetítő funkcióval nem rendelkező digitális szolgáltatásokra^d. Az arányosság biztosítása érdekében a digitális szolgáltatásokról szóló rendelet által az online platformokra rótt egyes kötelezettségek nem vonatkoznak azokra az online platformot üzemeltető szolgáltatókra, amelyek bevételük és személyzetük létszáma miatt mikro- vagy kisvállalkozásnak minősülnek. Ez a kivétel nem alkalmazandó, ha ezeket a szolgáltatásokat a felhasználóik számára tekintettel online óriásplatformnak minősítik.

Végrehajtás

A digitális szolgáltatásokról szóló rendelet felhatalmazza a Bizottságot arra, hogy a kiskorúakat érintő kockázatok széles köre alapján hivatalos vizsgálatokat indítson a legnagyobb platformokkal szemben, ugyanakkor megőrzi az új kockázatokra és technológiai fejleményekre való reagáláshoz szükséges rugalmasságot. A vizsgálatoknak mindenkor meg kell felelniük a jogszerű eljárás módnak és a vállalatok számára szükséges minden egyéb jogi biztosítéknak.

Tekintettel a digitális szolgáltatásokról szóló, közvetlenül alkalmazandó rendelet teljes mértékben harmonizált szabályaira, az uniós tagállamok nem fogadhatnak el vagy tarthatnak fenn olyan nemzeti jogszabályokat, amelyek megkettőzik a digitális szolgáltatásokról szóló rendeletet, vagy kötelezettségeket írnak elő a közvetítő szolgáltatók számára. Ez magában foglalja az életkor ellenőrzésére vonatkozó kötelezettségek előírását az online platformok számára.

Ez ugyanis befolyásolná a szabályok közvetlen és egységes alkalmazását az egységes piacon. A nemzeti jog azonban az uniós joggal összhangban meghatározhatja a bizonyos termékekhez vagy szolgáltatásokhoz való hozzáférés alsó korhatárát, amint azt a kiskorúak védelméről szóló bizottsági iránymutatás is jelzi.

A digitális szolgáltatásokról szóló rendelet végrehajtása a nemzeti és uniós szintek közötti megosztott felügyeleti és végrehajtási hatáskörök rendszerén alapul. Az online óriásplatformok és nagyon népszerű online keresőprogramok (lásd alább) esetében a Bizottság kizárólagos hatáskörrel rendelkezik e szolgáltatók felügyeletére.

d. A „közvetítői funkció” olyan szolgáltatásokra vonatkozik, amelyek harmadik felektől származó tartalmakat tesznek elérhetővé az adott szolgáltatás különböző igénybe vevői között. A nem közvetítő szolgáltatások közé tartoznak például az online kiskereskedők, a harmadik felek interakciói vagy tartalom létrehozása nélküli számos videójáték, valamint az egyéni weboldalak vagy alkalmazások.

Online óriásplatformok és nagyon népszerű online keresőprogramok

A digitális szolgáltatásokról szóló rendelet értelmében további kötelezettségek vonatkoznak az online óriásplatformokra és a nagyon népszerű online keresőprogramokra^e, tekintettel kiterjedt hatókörükre és befolyásukra. Ezek a kötelezettségek az azzal kapcsolatos aggályokat kezelik, hogy ezek a szolgáltatások milyen széles körű kockázatokat okozhatnak, és a legmagasabb szintű gondosság társul hozzájuk.

A digitális szolgáltatásokról szóló rendelet²³⁵ értelmében az online óriásplatformoknak és nagyon népszerű online keresőprogramoknak proaktívan azonosítaniuk, értékelniük és csökkenteniük kell a szolgáltatásaik nyújtásából eredő valós és előrelátható rendszerszintű kockázatokat, beleértve a kiskorúakat érintő kockázatokat is. A havonta kevesebb mint 45 millió felhasználóval rendelkező platformok esetében a digitális szolgáltatásokról szóló rendelet végrehajtásáért a vállalat székhelye szerinti uniós tagállam nemzeti hatóságai felelősek.

Az online óriásplatformoknak és nagyon népszerű online keresőprogramoknak észszerű, arányos és hatékony intézkedéseket kell bevezetniük az azonosított kockázatok csökkentése érdekében. Ez magában foglalhatja szolgáltatásaik tervezésének, jellemzőinek és működésének, valamint a szolgáltatásaik részeként telepített algoritmikus rendszerek kiigazítását. Az online óriásplatformoknak és nagyon népszerű online keresőprogramoknak minden ajánlórendszerük esetében legalább egy olyan lehetőséget kell biztosítaniuk a felhasználók számára, amely nem profilalkotáson alapul.

Tekintettel arra, hogy biztosítani kell a független szakértők általi ellenőrzést, az online óriásplatformot és nagyon népszerű online keresőprogramot üzemeltető szolgáltatók független ellenőrzés révén elszámoltathatók a digitális szolgáltatásokról szóló rendelet szerinti kötelezettségeknek való megfelelésük tekintetében.

A digitális szolgáltatásokról szóló rendelet kiskorúak védelméről szóló iránymutatásai

A digitális szolgáltatásokról szóló rendelet kiskorúak védelméről szóló iránymutatásai végrehajtásra vonatkozó referenciaértéket határoznak meg annak biztosítása érdekében, hogy a kiskorúak számára hozzáférhető valamennyi online platform magas szintű magánéleti védelmet és biztonságot nyújtson a szolgáltatásaikat igénybe vevő kiskorúak számára.

Az iránymutatások fő ajánlott intézkedései a következők:

- // A kiskorúak fiókjait alapértelmezés szerint a magánélet legmagasabb szintű védelmére és a legmagasabb szintű biztonságra kell beállítani, például a földrajzi helymeghatározás és más fiókok ajánlásai tekintetében.
- // Életkor-ellenőrzést kell bevezetni abban az esetben, ha bizonyos termékek vagy szolgáltatások magas kockázatot jelentenek a kiskorúakra nézve (például a pornográf tartalomhoz való hozzáférés), és ha ezek a kockázatok kevésbé korlátozó intézkedésekkel nem csökkenthetők. Egyértelműen meg kell határozni, hogy a platform mit tekint kiskorúak számára káros tartalomnak és magatartásnak. Ez kiterjed minden olyan tartalomra és magatartásra, amely az uniós vagy a nemzeti jog szerint jogellenes. Közölni kell az e szabványokkal és elvárásokkal kapcsolatos információkat. Olyan moderálási szabályzatokat és eljárásokat kell kidolgozni, amelyek meghatározzák a tartalom és a magatartás észlelésének és moderálásának módját annak érdekében, hogy korlátozzák a kiskorúak kitettségét.

^e. A kijelölt online óriásplatformok és nagyon népszerű online keresőprogramok teljes listája itt található: Európai Bizottság (2026). [A digitális szolgáltatásokról szóló rendelet alapján kijelölt online óriásplatformok és keresőprogramok felügyelete.](#)

„A digitális szolgáltatásokról szóló rendelet 28. cikke szerinti iránymutatásokat kötelezővé kell tenni a digitális szolgáltatók számára. Ez hatékony és jogszerű lenne, a hatályos jogszabályokkal és szabályozásokkal összhangban állna, és ami a legfontosabb, a gyermekek jogainak a digitális környezetben való tiszteletben tartásának kulcsfontosságú eszköze lenne.”

— SONIA LIVINGSTONE,
A LONDON SCHOOL OF ECONOMICS AND
POLITICAL SCIENCE PROFESSZORA ÉS AZ
EU KIDS ONLINE HÁLÓZAT TAGJA

nizmusok lehetővé tegyék a kiskorúak platformon szerzett tapasztalatainak valamennyi releváns elemével kapcsolatos jelentéstételt és visszajelzést.

- // Meg kell határozni a szülői felügyeleti eszközökre vonatkozó minimumkövetelményeket. Ezeknek az eszközöknek az életkornak megfelelőnek, könnyen használhatónak, hozzáférhetőnek és aktiválhatónak kell lenniük. Emellett interoperábilisnak és hatékornak kell lenniük, és nem korlátozhatják aránytalanul a kiskorúak magánélethez vagy szolgáltatásokhoz való jogát.
- // Felhasználói támogatási eszközöket kell bevezetni. Ez magában foglalja a közvetlenül látható figyelmeztető üzeneteket és a releváns segélyhívókra vagy más forrásokra mutató linkeket, amikor a kiskorúak potenciálisan jogellenes tartalmakat keresnek, töltenek fel, generálnak, osztanak meg és fogadnak.

// Meg kell akadályozni, hogy ismeretlen fiókok kapcsolatba lépjenek kiskorúakkal, és el kell rejteni személyes információkat, adataikat és közösségimédia-tartalmaikat azon fiókok elől, amelyekkel nem állnak kapcsolatban. Például két kijelölt online óriásplatform automatikusan privátra állította a 16 év alatti felhasználók profilját. Ez azt jelenti, hogy az általuk feltöltött videókat csak az általuk jóváhagyott személyek tekinthetik meg.

// A szexuális zsarolás megelőzése érdekében meg kell tiltani, hogy a fiókok kiskorúak által közzétett tartalmakat töltsenek le vagy azokról képernyőfelvételeket készítsenek.

// Módosítani kell az ajánlórendszereket annak érdekében, hogy csökkenjen annak kockázata, hogy a kiskorúak káros tartalommal találkoznak vagy „nyúlüreghatásba” csöppennek, aminek eredményeként étkezési zavarokhoz, önbántalmazáshoz vagy öngyilkossághoz kapcsolódó tartalmak hosszú láncolatának vannak kitéve.

// Biztosítékokat kell bevezetni az online platformokba integrált MI-csevegőrobotokkal kapcsolatban. Figyelmeztetni kell a kiskorúakat, hogy az MI-funkcióval való interakciók eltérnek az emberi interakcióktól, és hogy az ilyen funkciók által szolgáltatott információk tényszerűen pontatlanok vagy félrevezetőek lehetnek.

// A moderálási eszközök javítását célzó intézkedéseket kell bevezetni. Biztosítani kell, hogy a felhasználói bejelentési, visszajelzési és panasztételi mechanizmusok hatékonyak, láthatóak, gyermekbarátok és könnyen hozzáférhetőek legyenek. Biztosítani kell, hogy ezek a mecha-

Az interakciók és a kapcsolatok korlátozásával a kiskorúak tapasztalatai feletti ellenőrzés fenntartására vonatkozó lehetőségeket is be lehetne vezetni.

- // Biztosítani kell, hogy a kiskorúak védelemben részesüljenek a gazdaságilag kizsákmányoló gyakorlatokkal szemben. A kiskorúakat nem lehet olyan gyakorlatoknak és technikáknak kitenni, amelyek túlzott vagy nem kívánt pénzköltést vagy függőséget okozó magatartást eredményezhetnek (például fizetett „lootboxok”).
- // Irányítási gyakorlatokat kell kialakítani, beleértve a belső politikákat, folyamatokat, szerepeket és felelősségi köröket a szolgáltatásukat igénybe vevő kiskorúak biztonságának előmozdítása érdekében.
- // Biztosítani kell, hogy minden információ, figyelmeztetés és egyéb kommunikáció gyermekbarát, életkornak megfelelő, könnyen érthető és minden kiskorú számára hozzáférhető legyen, valamint egyértelműen és a megfelelő felhasználási ponton jelenjen meg. Általánosabban fogalmazva, a digitális szolgáltatásokról szóló rendelet értelmében minden felhasználót, köztük a kiskorúakat is minimumkövetelmények védnek (például az online platformoknak a helyi uniós nyelven érthetővé kell tenniük szerződési feltételeiket annak érdekében, hogy a felhasználók, köztük a kiskorúak is tisztában legyenek az általuk elfogadott szerződési feltételekkel).

Kockázatalapú megközelítés

A digitális szolgáltatásokról szóló rendeletre vonatkozó iránymutatások kockázatalapú megközelítést alkalmaznak, mivel a különböző online platformok eltérő típusú vagy szintű kockázatokat jelenthetnek a kiskorúak számára. Az iránymutatások elismerik, hogy ezek a kockázatok a platform méretétől, hatókörétől és típusától, jellegétől, tervezett vagy aktuális használatától, jellemzőitől és felhasználói bázisától, valamint a gyermekek jogaira és más jogokra és szabadságokra gyakorolt hatásától függően eltérőek lehetnek. A platformoknak az iránymutatások alkalmazásakor figyelembe kell venniük ezeket a tényezőket.

E kockázatalapú megközelítéssel összhangban az iránymutatások meghatározzák, hogy a szolgáltatóknak hogyan kell teljesíteniük a kiskorúak magas szintű magánéleti védelmének és biztonságának arányos és megfelelő módon történő biztosítására vonatkozó kötelezettségeket. A szolgáltatóknak figyelembe kell venniük az általuk hozott védelmi intézkedéseknek a gyermekek jogaira, valamint egyéb jogokra és szabadságokra gyakorolt hatását, és ezeket az intézkedéseket a rendelkezésre álló legmagasabb szintű normákra, a gyermekek szempontjaira és jogaira kell alapozniuk. Ebben az összefüggésben az elővigyázatosság elvét kell alkalmazni, ha arra utaló jel merül fel, hogy egy gyakorlat, funkció vagy kialakítási döntés kockázatot jelent a gyermekekre nézve, mindaddig, amíg nincs bizonyíték arra, hogy nem káros.

A digitális szolgáltatásokról szóló rendelet szerinti egyedi tilalmak

Ami a hirdetéseket illeti, a digitális szolgáltatásokról szóló rendelet megtiltja az online platformot üzemeltető szolgáltatók számára, hogy kiskorúak személyes adatait felhasználó profilalkotáson alapuló hirdetéseket jelenítsenek meg, amennyiben kellő bizonyossággal tudatában vannak annak, hogy a szolgáltatás igénybe vevője kiskorú.

A digitális szolgáltatásokról szóló rendelet tiltja a „megtévesztő tervezési megoldásokat” is. Ez arra vonatkozik, ha az online interfészeket úgy alakították ki, hogy meggyőzzék vagy manipulálják a felhasználókat annak érdekében, hogy érdekeikkel ellentétesen hozzanak meg bizonyos döntéseket. A megtévesztő tervezési megoldások tilalma olyan helyzetekben alkalmazandó, amelyekre a fogyasztóvédelmi jog (a tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatokról szóló irányelv) és az adatvédelmi szabályok (az általános adatvédelmi rendelet) még nem terjednek ki.

Megbízható bejelentők

A digitális szolgáltatásokról szóló rendelet megkönnyíti továbbá a jogellenes tartalmak (például a jogellenes gyűlöletbeszéd és a gyermekek szexuális bántalmazását ábrázoló anyagok) és áruk felhasználók általi bejelentését azáltal, hogy felhasználóbarát bejelentési rendszereket ír elő, többek között a kiskorúak számára is. A civil társadalmi szervezetek, amelyek a jogellenes online tartalmak bizonyos típusainak felderítésében jártas szakértők, „megbízható bejelentői” státuszt kaphatnak.

A megbízható bejelentők által a platformoknak küldött, jogellenes tartalomra vonatkozó bejelentéseket kiemelten kezelik. A digitális szolgáltatási koordinátorok jelenleg több mint 70 szervezetet jelöltek ki megbízható bejelentőnek, amelyek olyan szakterületeket képviselnek, mint a kiskorúak online védelme, a csalás és a hamisított termékek elleni küzdelem.

ÁLTALÁNOS ADATVÉDELMI RENDELET (GDPR)

Az általános adatvédelmi rendelet (GDPR) kockázatalapú megközelítést alkalmaz a személyes adatok kezelése tekintetében. Minél nagyobb kockázatot jelent a személyes adatok kezelése az egyének jogaira és szabadságaira nézve, annál szigorúbbak az adatkezelőkre rótt kötelezettségek, és annál erősebbek a bevezetendő biztosítékok.

Az általános adatvédelmi rendelet kifejezetten előírja, hogy a gyermekek különleges védelmet érdemelnek. Amennyiben egy online szolgáltatáshoz hozzáférnek gyermekek, biztosítani kell, hogy konkrét adatvédelmi intézkedések legyenek érvényben a szolgáltatás általuk történő használatából eredő kockázatokkal szembeni megfelelő szintű védelem biztosítása érdekében. A rendelet elismeri, hogy előfordulhat, hogy a gyermekek nincsenek teljes mértékben tisztában a személyes adataik felhasználásának kockázataival és következményeivel.

A vonatkozó adatvédelmi elvek

Az adatokat kezelő szervezeteknek be kell tartaniuk az adatvédelmi elveket, amelyek rendkívül fontosak a gyermekek online védelme szempontjából. Az adattakarékosság elve például előírja a szervezetek számára, hogy minimalizálják a gyermekekről gyűjtött adatok mennyiségét és későbbi felhasználását.

A célhoz kötöttség elve megköveteli, hogy amennyiben a gyermekek adatait valamely célból gyűjtik, azokat a szervezet semmilyen más célra ne használja fel. Az integritás és a titoktartás elve megköveteli, hogy a szervezet megfelelő biztonsági intézkedéseket hozzon a gyermek adatainak jogellenes vagy jogosulatlan felhasználással szembeni védelme érdekében.

Egy másik fontos intézkedés a személyes adatokat gyűjtő és felhasználó szervezetek azon kötelezettsége, hogy megfeleljenek a beépített és alapértelmezett adatvédelmi kötelezettségnek²³⁶. Ehhez a kialakítástól kezdve adatvédelmi intézkedéseket kell beépíteni a szolgáltatásba, és alapértelmezés szerint a legmagasabb adatvédelmi beállításokat kell használni.

Ezek a követelmények azt is megkövetelik, hogy a szervezet megfelelő technikai és szervezési intézkedéseket hozzon a kiskorúak védelme érdekében. Az ezen elvnek való megfelelés a kínált szolgáltatástól és az érintettet érintő kockázattól függően különböző intézkedéseket tehet szükségessé. Az intézkedések a következőket foglalhatják magukban:

- // annak biztosítása, hogy a gyermekek személyes adatait ne osszák meg szisztematikusan harmadik felekkel,

- // annak biztosítása, hogy a gyermekek személyazonosságát vagy kapcsolattartási adatait szülői hozzájárulás nélkül ne bocsássák mások rendelkezésére,
- // a földrajzi helymeghatározás alapértelmezett kikapcsolása,
- // az olyan „terelgetési” technikák kerülése, amelyek arra ösztönzik vagy bátorítják a gyermekeket, hogy szükségtelen információkat szolgáltatassanak.

Az általános adatvédelmi rendelet konkrét átláthatósági követelményeket is meghatároz a gyermekekre vonatkozóan. Előírja, hogy amennyiben a gyermekek személyes adataikat kezelő terméket vagy szolgáltatást használnak (például ha fiókkal rendelkeznek egy adott szolgáltatásnál), annak könnyen hozzáférhető, egyértelmű és közérthető nyelven megfogalmazott magyarázatot kell adnia arról, hogy a gyermek személyes adatait hogyan fogja felhasználni.

Ez különösen fontos, mivel egyes gyermekek nincsenek tisztában azzal, hogy mik a személyes adataik (például fényképek és videók), és hogy adataikat fel lehet használni olyan célokra, mint például a célzott hirdetések és az alkalmazáson belüli élmények testreszabása.

Jogalap

Az általános adatvédelmi rendelet egyik alapvető biztonsági eleme, hogy a személyes adatokat kezelő szervezetnek (az adatkezelőnek) erre jogalappal kell rendelkeznie. A GDPR alapján létrehozott hat jogalap egyikére kell támaszkodnia²³⁷. A hat megadott jogalap tekintetében nincs hierarchikus sorrend. Az adatkezelőknek a különböző jogalapokra vonatkozó követelmények figyelembevételével kell kiválasztaniuk a legmegfelelőbb indokot.

E jogalapok egyike a hozzájárulás. A hozzájárulásnak önkéntesnek, konkrétan, tájékoztatáson alapulónak és egyértelműnek kell lennie, egyértelmű megerősítő cselekedettel kell kifejezésre jutnia, és az egyének számára lehetővé kell tenni, hogy ugyanolyan könnyen visszavonhassák, mint ahogyan megadták²³⁸. A hozzájárulás nem adható meg önkéntesen, ha a gyermekeknek nincs valódi választási lehetőségük, vagy kényszerítve érzik magukat a hozzájárulásra. Ahhoz, hogy a hozzájárulás tájékoztatáson alapuljon, az adatkezelőnek világosan és a gyermekek számára közérthetően ki kell fejtenie, hogy hogyan kívánja kezelni az általa gyűjtött adatokat²³⁹.

Ha egy „információs társadalommal összefüggő szolgáltatás”^f (például a közösségimédia-platformok és a videojátékok) hivatkozik jogalként a hozzájárulásra, a gyermekek 16 éves kortól járulhatnak hozzá személyes adataik kezeléséhez.

Az általános adatvédelmi rendelet lehetővé teszi a tagállamok számára, hogy ezt az életkort 13 és 16 év közé csökkentsék. Ha a gyermek 16 év alatti, az adatkezelés akkor jogszerű, ha a szülői felelősség gyakorlója ahhoz hozzájárult vagy engedélyezte azt.

A tagállamok eltérő korcsoportokat határoztak meg arra az esetre, amikor az információs társadalommal összefüggő szolgáltatások hozzájárulásra támaszkodnak. A 2025 végén rendelkezésre álló adatok szerint 7 tagállam 13, 6 tagállam 14, 5 tagállam 15, 9 tagállam pedig 16 évben határozta meg a hozzájárulás alsó korhatárát.

f. A legtöbb online szolgáltatás információs társadalommal összefüggő szolgáltatásnak minősül. Ide tartoznak az alkalmazások, a keresőmotorok, a közösségimédia-platformok, az online üzenetküldés vagy az internetalapú beszélgető telefonos szolgáltatások, az online piacok, a tartalomstreaming-szolgáltatások (például videó-, zene- vagy játékszolgáltatások), a híroldalak vagy az oktatási weboldalak, valamint minden olyan weboldal, amely egyéb árukat vagy szolgáltatásokat kínál a felhasználóknak az interneten keresztül. Lásd: A GDPR 4. cikkének (25) bekezdése.

Az elszámoltathatóság elvével összhangban az adatkezelőnek képesnek kell lennie annak bizonyítására, hogy megfelel az általános adatvédelmi rendeletnek. Ez magában foglalja azt is, hogy biztosítani kell, hogy a megszerzett hozzájárulás érvényes legyen. A gyakorlatban azonban az adatkezelő számára nehézséget okozhat annak biztosítása, hogy adott esetben a szülői felelősség gyakorlója által megszerzett hozzájárulás érvényes legyen. Nehéz lehet meggyőződni arról, hogy a gyermek nevében hozzájárulást adó személy rendelkezik-e az ehhez szükséges jogi felhatalmazással.

Továbbá az adattakarékosság elvével összhangban az adatkezelő csak az e célból szükséges adatokat kezelheti, és el kell kerülnie az érzékeny személyes adatok (például az érzékeny gondozási intézkedéseket feltüntető dokumentumok) kezelését az érvényes hozzájárulás megfelelő igazolása érdekében.

A szülői felelősség gyakorlója hozzájárulásának beszerzésére vonatkozó követelmény azonban nem alkalmazandó, ha az adatokat más jogalap, például szerződés vagy jogos érdek alapján kezelik (lásd alább). Ez azt jelenti, hogy ha egy közösségimédia-vállalat ezen okok valamelyikére hivatkozik a gyermekek adatainak kezelése során (például fiókot hoz létre a szolgáltatáshoz való hozzáféréshez és a szolgáltatáson belüli interakcióikhoz), a gyermekek adatainak hozzájáruláson alapuló kezelésével járó további biztosítékok nem alkalmazandók.

Ha egy szervezet szerződés alapján kezel személyes adatokat, az egyes tagállamok határozzák meg azt az életkort, amikor a gyermek szerződést köthet.

Egy másik ok, amelyre az online szolgáltatások hivatkoznak, a jogos érdek. Ez a gyermek személyes adatainak az adatkezelő vagy egy harmadik fél jogos érdekei céljából történő kezelését jelenti, kivéve, ha ezen érdekekkel szemben elsőbbséget élveznek az egyén érdekei vagy alapvető jogai és szabadságai. A jogos érdek nem minősül az adatkezelés „alapértelmezett” jogalapjának.

Amennyiben az adatkezelők jogos érdekre hivatkoznak a gyermekek személyes adatainak az általános adatvédelmi rendelet szerinti kezelése során, az elszámoltathatóság elvével összhangban biztosítaniuk kell, hogy az adatkezelés előtt megfeleljenek az általános adatvédelmi rendelet 6. cikke (1) bekezdésének f) pontjában foglalt valamennyi követelménynek⁹. E követelmények egyike az, hogy az adatkezelő jogos érdekeit nem írhatják felül a gyermek érdekei vagy alapvető jogai és szabadságai²⁴⁰.

Az EUB megjegyezte, hogy amikor az adatkezelő ilyen értékelést végez, különös figyelmet kell fordítani arra a helyzetre, amikor az érintett gyermek. Megállapította, hogy az általános adatvédelmi rendelet (38) preambulumbekkezdésének megfelelően a gyermekek különleges védelmet érdemelnek. Emellett az EUB megállapította, hogy ezt a különös védelmet alkalmazni kell a gyermekek személyes adatainak marketingcélokból, illetve személyiség- vagy felhasználói profilok létrehozása vagy közvetlenül a gyermekeket célzó szolgáltatások nyújtása céljából történő kezelésére²⁴¹.

Az adatkezelőknek figyelembe kell venniük a gyermekek jogaiba és szabadságaiba való beavatkozás mértékét és intenzitását is. Képesnek kell lenniük annak bizonyítására, hogy a gyermekek mindenek felett álló érdekét elsődleges szempontként vették figyelembe, és hogy megfelelő biztosítékokat hajtottak végre²⁴². Az egymással versengő érdekek mérlegelésekor a gyermek mindenek felett álló érdekének kell az elsődleges szempontnak lennie.

⁹. Amint azt az EUB megerősítette, az általános adatvédelmi rendelet 6. cikke (1) bekezdésének f) pontja három együttes feltételt ír elő ahhoz, hogy az adatkezelés jogszerű legyen: „először is az adatkezelő vagy harmadik személy jogos érdekének érvényesítése, másodszor a személyes adatok kezelése valamely jogos érdek érvényesítéséhez szükséges, és harmadszor, hogy az [érintett] érdekei vagy alapvető jogai és szabadságai nem magasabb rendűek az adatkezelő vagy a harmadik fél jogos érdekénél”. Lásd: A C-252/21. sz., Meta kontra Bundeskartellamt ügyben hozott ítélet (ECLI:EU:C:2023:537) 106. pontja.

Az adatkezelőknek figyelembe kell venniük a gyermeknek a személyes adatai felhasználásának módjával kapcsolatos észszerű elvárásait is. A gyermek elvárásai a gyermek életkorától függően is változhatnak²⁴³. Az adatkezelés összetettségétől függően a gyermeknek az adatkezelés megértésére irányuló korlátozott képessége növeli az adatkezelés váratlan vagy aránytalan következményeinek kockázatát.

Meg kell jegyezni, hogy az Európai Adatvédelmi Testület szerint bizonyos típusú adatkezelési műveletek, például a kiterjedt profilalkotás és a célzott hirdetési tevékenységek²⁴⁴ – bizonyos korlátozott kivételektől eltekintve – általában nem igazodnak a gyermekek különleges védelmének biztosítására vonatkozó kötelezettséghez²⁴⁵.

Amennyiben az adatkezelő jogos érdekei ütköznek a gyermek érdekeivel vagy alapvető jogaival és szabadságaival, a gyermek érdekeinek és jogainak általában elsőbbséget kell élvezniük. Amennyiben ez nem lehetséges, az adatkezelőnek más jogalapra kell támaszkodnia az adatkezeléshez vagy az adatkezelés megszüntetéséhez.

Egyéb releváns rendelkezések

Az általános adatvédelmi rendelet fokozott védelmet biztosít a gyermekek számára a törléshez való jog tekintetében is, figyelembe véve, hogy a gyermek esetleg nem volt teljes mértékben tisztában az adatkezeléssel járó kockázatokkal, és később törölni kívánja ezeket az adatokat²⁴⁶. Előírja továbbá, hogy a gyermekeket nem szabad profilalkotásnak vagy automatizált döntéshozatalnak alávetni²⁴⁷, és különleges védelmet biztosít a gyermekek számára az őket célzó közvetlen üzletszerzés során²⁴⁸.

Az Európai Adatvédelmi Testület megállapította, hogy „a szervezeteknek általában tartózkodniuk kell a gyermekek marketing céljából történő profilozásától [...], és hogy az ilyen profilalkotást nagyon korlátozott körülmények között lehet engedélyezni, például akkor, ha az a gyermek jólétének/jóllétének védelme érdekében szükséges”²⁴⁹.

Az általános adatvédelmi rendelet meghatározza azokat a körülményeket is, amelyek fennállása esetén adatvédelmi hatásvizsgálatot kell végezni. Ez megköveteli a szervezetektől, hogy értékeljék a felhasználók személyes adatainak javasolt kezelésével kapcsolatos kockázatokat, és szükség esetén csökkentsek a kockázatot, amelynek a felhasználók, köztük a gyermekek ki vannak téve. A kockázatértékeléseknek figyelembe kell venniük a gyermekkorú felhasználók eltérő életkorát és fejlődési szükségleteit.

A gyermekekre vonatkozó kockázatértékeléseknek figyelembe kell venniük a gyermekek személyes adatainak kezeléséből eredő, az általános jóllétüket érintő kockázatokat is. Ez magában foglal minden olyan fizikai, mentális vagy pénzügyi kárt, amellyel az adatkezelés következtében szembesülhetnek. A gyermekek személyes adatainak kezelésére vonatkozó adatvédelmi hatásvizsgálat elvégzése során a gyermek mindenek felett álló érdeke elvének kell az egyik fő elsődleges kockázatértékelési eszköznek lennie.

Amennyiben a javasolt intézkedések bevezetését követően még mindig magas a kockázat, a szervezetnek konzultálnia kell adatvédelmi hatóságával. Az adatvédelmi hatóság köteles írásbeli tanácsot adni, és bármely hatáskörét felhasználhatja, beleértve az adatkezelés tilalmának elrendelését is, amennyiben a kockázatok túl magasak és nem csökkenthetők megfelelően²⁵⁰.

A MESTERSÉGES INTELLIGENCIÁRÓL SZÓLÓ RENDELET (MI-RENDELET)

A digitális szolgáltatásokról szóló rendelet mellett a mesterséges intelligenciáról szóló rendelet határoz meg átfogó jogi keretet a mesterséges intelligencia (MI) szabályozására az EU-ban. Az MI-rendelet fontos szerepet játszik a gyermekek jogai védelmének megerősítésében azért, hogy biztosítékokat ír elő az egészség, a biztonság és az alapvető jogok védelmére a mesterséges intelligencia fejlesztése és alkalmazása során. Az MI-rendelet kockázatalapú megközelítést követ, és az MI-rendszerekre vonatkozóan az általuk jelentett lehetséges kockázat szintje alapján vezet be szabályokat.

Az MI-rendelet értelmében a gyermekek jogaira jelentős hatást gyakorló számos MI-felhasználási eset nagy kockázatúnak minősül, például az oktatás és a szakképzés területén történő felhasználás esetén. A nagy kockázatú MI-rendszereknek meg kell felelniük bizonyos követelményeknek, mint például a kockázatkezelésnek, az átláthatóságnak és az emberi felügyeletnek annak biztosítása érdekében, hogy biztonságosak és megbízhatóak legyenek. A nagy kockázatú MI-rendszerek kockázatkezelési rendszerének különösen azt kell mérlegelnie, hogy fennáll-e a 18 év alatti személyekre gyakorolt káros hatás valószínűsége.

A nagy kockázatú MI-rendszerek^h konkrét használata által az alapvető jogokra gyakorolt hatás értékelésekor az ilyen rendszerek egyes alkalmazóinak figyelembe kell venniük a rendszer használata által valószínűleg érintett személyek és csoportok kategóriáit, köztük a gyermekeket is. Az Európai Bizottság nyilvános konzultáció céljából közzétette a nagy kockázatú MI-rendszerek osztályozására vonatkozó iránymutatás tervezetét, amely példákat tartalmaz arra, hogy mely gyakorlatok tartoznak vagy nem tartoznak az MI-rendelet hatálya alá²⁵¹.

Emellett az MI-rendszerek változó jellege miatt a társjogalkotók gyorsan megállapodtak a mesterséges intelligenciáról szóló digitális omnibusz csomagról, hogy tovább erősítsék azokat a szabályokat, amelyek a kiskorúak jobb védelméhez is hozzájárulnak. Az új szabályok tiltják különösen a nem beleegyezésen alapuló, szexuálisan explicit és intim tartalmakat vagy gyermekek szexuális bántalmazását ábrázoló anyagokat létrehozó MI-rendszereket, például a vetkőztető MI-alkalmazásokat. A nagy kockázatú MI-rendszerekre vonatkozó, a mesterséges intelligenciáról szóló omnibusz csomagban elfogadott kötelezettségek (az önálló MI-rendszerek, például egyes oktatási MI-rendszerek esetében) 2027 decemberében és (a szabályozott termékekbe, például játékokba ágyazott MI-rendszerek esetében) 2028 augusztusában válnak alkalmazandóvá.

Tiltott gyakorlatok

Az MI-rendelet tiltja azokat az MI-gyakorlatokat, amelyek manipulálják, megtevesztik vagy kihasználják a gyermekek sebezhetőségét. E tilalmak célja annak megakadályozása, hogy az MI-rendszerek manipulálják a kiskorúakat, vagy kihasználják azokat a kognitív és egyéb korlátokat, amelyekkel a gyermekek rendelkezhetnek olyan döntések meghozatala során, amelyeket egyébként nem hoztak volna meg, valamint hogy megvédjék őket a káros jogtalan befolyásolástól, manipulációtól és kizsákmányolástól.

Ezek a tilalmak 2025. február 2-án váltak alkalmazandóvá. A Bizottság iránymutatásokat tett közzé a tiltott MI-gyakorlatokról, amelyek példákat tartalmaznak arra vonatkozóan, hogy mely gyakorlatok tartoznak vagy nem tartoznak az MI-rendelet hatálya alá²⁵².

h. A nagy kockázatú MI-rendszerekre vonatkozó, a mesterséges intelligenciáról szóló omnibusz csomagban elfogadott kötelezettségek (az önálló MI-rendszerek, például egyes oktatási MI-rendszerek esetében) 2027 decemberében és (a szabályozott termékekbe, például játékokba ágyazott MI-rendszerek esetében) 2028 augusztusában válnak alkalmazandóvá.

A tiltott MI-gyakorlatra példa az olyan MI-n alapuló alkalmazás, amely arra ösztönzi a kiskorúakat, hogy digitális jutalmakért és virtuális dicséretért cserébe egyre kockázatosabb kihívásokat teljesítsenek, mint például felmászás bútorokra, magas polcokra vagy az éles tárgyak kezelése. Az ilyen rendszerek kihasználják a gyermekek sebezhetőségét azáltal, hogy visszaélnek természetes kíváncsiságukkal és a jutalmak iránti vágyukkal, és jelentős károkat okozhatnak számukra.

A tiltott MI-gyakorlatok egy másik példája a gyermekekre és serdülőkre jellemző sebezhetőségek (többek között az önkontroll hiánya) kihasználásával nagymértékben függőséget okozó tervezett játékok. Az ilyen játékok mesterséges intelligenciát használnak a gyermekek egyéni magatartásának és preferenciáinak elemzésére, amelynek alapján személyre szabott és kiszámíthatatlan jutalmakat hoznak létre függőséget okozó megerősítési programok és dopaminhurkok révén. Ez ösztönzi a túlzott játékot és a kényszeres használatot.

Ezeket a játékokat úgy tervezték, hogy nagymértékben függőséget okozzanak (vagy ilyen hatást keltsenek), kihasználva a gyermekekben rejlő sebezhetőségeket. Ez magában foglalja a hosszú távú következmények megértésére való korlátozott képességüket, a nyomásgyakorlásra való fogékonyságukat, az önkontroll hiányát és az azonnali kielégülésre való hajlamukat.

Általános célú MI-modellek

A rendszerszintű kockázatot jelentő, legjobban teljesítő általános célú MI-modellek esetében az MI-rendelet konkrét kockázattértékelési és -csökkentési kötelezettségeket ír elő. Az e szabályoknak való megfelelés érdekében az általános célú MI-modellek vezető szolgáltatóinak többsége aláírta az általános célú MI-modellekre vonatkozó gyakorlati kódexet²⁵³.

Az általános célú MI-modellek szolgáltatóinak értékelniük és enyhíteniük kell a konkrét kockázati forgatókönyveket. Idetartozik a jogellenes, erőszakos, gyűlöletkeltő, radikalizáló vagy hamis tartalomból származó jogellenes, hamis vagy diszkriminatív tartalom terjesztésének kockázata, és e kockázatkezelési folyamat eredményeiről a forgalomba hozatal előtt jelentést kell tennie az Európai Bizottságnak.

Az általános célú MI-modellek szolgáltatói által meghozandó kockázatsökkentő intézkedések közé tartozik a modell inputjának és/vagy inputjainak nyomon követése és szűrése. Ez magában foglalja a káros tartalom keletkezésének megelőzését is. Az általános célú MI-modellekre vonatkozó kötelezettségek 2025. augusztus 2-án váltak alkalmazandóvá.

Átláthatósági kötelezettségek

A csalás, a személyazonossággal való visszaélés és a megtévesztés elkerülése érdekében az MI-rendelet átláthatósági kötelezettségeket ír elő bizonyos MI-rendszerek szolgáltatói és alkalmazói számára²⁵⁴. Az MI-rendelet értelmében a szolgáltatóknak biztosítaniuk kell, hogy az emberekkel való közvetlen interakcióra szánt MI-rendszereket (például a csevegőrobotokat) úgy tervezzék meg és fejlesszék ki, hogy az érintett személyeket tájékoztassák arról, hogy MI-rendszerrel állnak kapcsolatban, kivéve, ha ez nyilvánvaló. Ez a kötelezettség minden esetben alkalmazandó a gyermekekkel interakcióba lépő csevegőrobotok tekintetében.

A tájékoztatás nem kezeli teljes mértékben az érzelmi függőség kockázatát. E rendszerek interaktív és gyakran vonzó jellege azonban elengedhetetlenné teszi, hogy a felhasználókat kifejezetten tájékoztassák arról, hogy az aktivitásuk fokozására programozott MI-rendszerrel állnak kapcsolatban, nem pedig egy személlyel.

Generatív MI-rendszerek

A generatív MI-rendszerek szolgáltatóinak és alkalmazóinak kötelezettsége, hogy jelezzék és lehetővé tegyék annak felismerését, hogy tartalmakat, például képeket, hanganyagokat vagy videókat mesterségesen hoztak létre vagy manipuláltak, valamint hogy címkézzék a deepfake-eket és a közügyekkel kapcsolatos, MI által generált egyes megjelenéseket.

Az érzelemfelismerő rendszerek vagy a biometrikus kategorizálási rendszerek alkalmazóinak tájékoztatniuk kell a rendszer működésének kitett személyeket. Az Európai Bizottság többek között az MI által generált tartalmak jelölésére és címkézésére vonatkozó gyakorlati kódex²⁵⁵, valamint a nyilvános konzultáció céljából történő közzétételt követően jelenleg előkészítés alatt álló iránymutatások²⁵⁶ közzétételével segíti elő e kötelezettségek teljesítését. Az átláthatósági követelményekkel kapcsolatos kötelezettségek 2026. augusztus 2-től alkalmazandók.

MI-társak

Az MI-társak egyre népszerűbbek a gyermekek körében, és használatukkal kapcsolatban bizonyos kockázatok azonosíthatók. A rendelet értelmében az MI-társak és hasonló csevegőrobotok besorolása elsősorban rendeltetésüktől, funkcionalitásuktól és felhasználási környezetüktől függ.

E tényezőktől függően az MI-társ minősülhet tiltott gyakorlatnak (például olyan esetekben, amikor a gyermekek sebezhetőségét jelentősen káros módon használják ki). Nagy kockázatú MI-rendszernek is minősülhetnek (például ha érzelemfelismerő funkciókat tartalmaznak, vagy bizonyos, az oktatással összefüggő felhasználási esetekben). Végezetül átláthatósági kötelezettségek vonatkozhatnak rájuk, amelyek előírják, hogy a felhasználókat tájékoztatni kell arról, hogy nem egy személlyel lépnek kapcsolatba.

FOGYASZTÓVÉDELMI ESZKÖZÖK

A gyermekek által a digitális környezetben elszenvedett károk kezelése során fontos figyelembe venni a büntetőjogi felelősségre, valamint a polgári jogi felelősségre és a termékfelelősségre vonatkozó megközelítéseket.

A büntetőjogi felelősség foglalkozhat bizonyos káros magatartások – például a gyermekek szexuális bántalmazását ábrázoló anyagok terjesztése vagy az online gyermekcsábítás – tilalmával és büntetésével, és állami büntetőeljárásokra és büntetőjogi szankciókra támaszkodik. Bár a legsúlyosabb bűncselekmények esetében elengedhetetlen, a bűncselekmények büntetőeljárás alá vonása elsősorban reaktív jellegű. Általában a kár bekövetkezése után történik, és az egyes jogsértőket azonosítja és veszi célba, nem pedig a kárt lehetővé tevő rendszerszintű feltételeket. Bizonyos magatartások bűncselekménnyé nyilvánítása azonban fontos preventív és megelőző elemekkel is jár.

A polgári jogi és termékfelelősségi megközelítés ezzel szemben megelőző és kompenzációs intézkedéseket biztosíthat a különböző magánfelek között. Foglalkozik a jogok, kötelezettségek és felelősségi körök magánfelek – köztük a közösségi médiát és más digitális szolgáltatásokat kialakító és üzemeltető vállalatok – közötti megosztásával, valamint e kötelezettségek megsértése esetén jogorvoslat biztosításával.

A fogyasztóvédelmi jogszabályok kulcsszerepet játszanak a polgári jogi és termékfelelősségi ügyekben. Fontos, hogy ez a perspektíva lehetővé teszi a szabályozók és a peres magánfelek számára, hogy megtámadják az online szolgáltatók kialakítással kapcsolatos döntéseit. Ez a termékfelelősségi perspektíva indította el a legnagyobb következményekkel járó, közelmúltbeli jogi fejleményeket az Egyesült Államokban.

Az Egyesült Államokban a platformok függőséget okozó kialakításával kapcsolatos egyik közelmúltbeli ügy a fogyasztóvédelmi jogon alapult. Egy új-mexikói esküdtszék 2026 márciusában úgy határozott, hogy a Meta az online platformjainak üzemeltetőjeként szándékosan megsértette a fogyasztóvédelmi jogszabályokat, és 375 millió USD megfizetésére kötelezte a vállalatot.

Az ügyet a legfőbb államügyész terjesztette elő a tisztességtelen gyakorlatokra vonatkozó jogszabályok alapján, amelyek a platformok kialakítására és a biztonsági gyakorlatokra, többek között a kiskorúakat ragadozóknak kitevő ajánlórendszerekre irányulnak. Az esküdtszék megállapította, hogy a vállalat félrevezette a fogyasztókat szolgáltatásainak biztonságával kapcsolatban, míg a belső dokumentumok arról tanúskodtak, hogy a vállalat tisztában volt a károkkal.

Ezzel párhuzamosan Los Angelesben az első „közösségimédia-függőségi” mintaper során az esküdtszék bűnösnek találta a Metát és a YouTube-ot a gondatlan tervezés és a figyelmeztetés elmulasztása körében. Az ügy a szerződésen kívüli károkozásra vonatkozó jogon alapult. A bíróság kifejezetten azonosított olyan funkciókat, mint a végtelenített görgetés, az algoritmikus hírfolyamok, az automatikus lejátszás és az aktivitásmaximalizálási mechanizmusok, amelyek hozzájárultak a kiskorú által elszenvedett kárhoz. Az ítélet elismeri, hogy a függőséget okozó kialakítási jellemzők megtámadható termékhibák lehetnek, különösen akkor, ha a vállalatok tisztában vannak a kockázatokkal, és nem csökkentik azokat.

Az EU-ban az uniós fogyasztóvédelmi jog számos eszköz révén alkalmazandó a gyermekekre mint a kiszolgáltatott fogyasztók egyik kategóriájára. Horizontális „biztonsági hálóként” működik, amely a fogyasztókat célzó valamennyi kereskedőre, árura vagy szolgáltatásra alkalmazandó, többek között a digitális környezetben is, függetlenül az üzleti modelltől vagy az alkalmazott technológiáktól.

A meglévő uniós fogyasztóvédelmi szabályok, különösen a tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatokról szóló irányelv (TKGY) a gyermekeket olyan kiszolgáltatott fogyasztókként ismeri el, akik fokozott védelmet igényelnek. A TKGY tiltja a gyermekek hiszékenységet vagy tapasztalathiányát kihasználó megtévesztő és agresszív kereskedelmi gyakorlatokat.

Megtiltja továbbá a gyermekek reklámozott termékek vásárlására vagy arra való ösztönzését, hogy meggyőzzék szüleiket e termékeket megvásárlásáról. Amint azt a TKGY-re vonatkozó iránymutatások²⁵⁷ kifejtik, a megtévesztő tervezési megoldások, a pénzköltési vagy figyelemmaximalizáló funkciók (például az alkalmazáson belüli nem egyértelmű pénznemek) vagy a tisztességtelen influenszermarketing szintén tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatoknak minősülhetnek. Ennek ellenére a digitális méltányosságra vonatkozó célravezetőségi vizsgálat²⁵⁸ megállapította, hogy általában a fogyasztóknak, és különösen a gyermekeknek és a serdülőknek fokozott online védelemre van szükségük.

A fogyasztók jogairól szóló irányelv szerződéskötést megelőző kötelezettségeket ír elő, például az árképzés átláthatóságára, a kereskedő kilétére vagy az elállási jogra vonatkozóan. Bár ez nem gyermekspecifikus, valamennyi digitális tranzakcióra vonatkozik (például a játékon belüli virtuális fizetőeszközök vásárlására), beleértve a kiskorúakat érintő tranzakciókat is.

„A platformoknak a gyermekkel együtt kell növekedniük. [...] A kiskorút kiszolgáló ajánlórendszereket a gyermek jólléte, nem pedig az aktivitása szempontjából kell optimalizálni.”

— GABRIELE BATTIMELLI,
A BIK+ OLASZORSZÁGI NAGYKÖVETE

Ezenkívül a szerződésekben alkalmazott tisztességtelen feltételekről szóló irányelv tisztességtelenné és nem kötelező erejűvé teszi az egyedileg meg nem tárgyalt szerződési feltételeket, ha azok jelentős egyenlőtlenséget idéznek elő a fogyasztó kárára. Ez magában foglalja azt az esetet is, amikor a fogyasztó kiskorú.

Végezetül az általános termékbiztonsági rendelet előírja, hogy a hatálya alá tartozó valamennyi fogyasztási cikknek, beleértve az összekapcsolt termékeket is, biztonságosnak kell lennie. E rendelet hatálya széles, így biztonsági hálóként szolgálhat az uniós piacon forgalomba hozott vagy forgalmazott valamennyi termék tekintetében.

A termékek biztonságosságának értékelésekor a gyártóknak figyelembe kell venniük a terméket használó fogyasztók kategóriáit, ellenőrizve a kiszolgáltatott fogyasztókat, például a gyermekeket érintő kockázatot. Ennek megfelelően kockázatsökkentő intézkedéseket is kell hozniuk. A rendelet a fogyasztók fizikai és mentális egészségének védelmére is összpontosít, ami például a kiskorúak körében népszerű alkalmazások vagy csevegőrobotok esetében lehet releváns.

A TERMÉKFELELŐSSÉGRŐL SZÓLÓ IRÁNYELV

A termékfelelősségről szóló irányelv olyan harmonizált polgári jogi felelősségi keret, amely biztosítja, hogy a hibás termékek károsultjai kár esetén kártérítést követelhessenek a gyártótól. A termékfelelősségről szóló új irányelv 2024. december 8-án lépett hatályba, és azt a tagállamoknak 2026. december 9-ig kell átültetniük.

A termékfelelősségről szóló felülvizsgált irányelv érintetlenül hagyja az eredeti termékfelelősségről szóló irányelv alapjait. A károsult feladata annak bizonyítása, hogy a termék hibás, és hogy ok-okozati kapcsolat áll fenn a hiba és az elszenvedett konkrét kár között. A termékfelelősségről szóló felülvizsgált irányelv tisztázza az alkalmazási kört, hogy az kiterjedjen a szoftverekre, többek között az alkalmazásokra, az operációs rendszerekre és az MI-rendszerekre, és felelősségi szabályokat határoz meg a termékek „második élettartamot” biztosító jelentős módosítása esetére.

Azt is egyértelművé teszi, hogy a termékfelelősségről szóló irányelv szerinti megtéríthető kár magában foglalhatja az orvosilag elismert mentális károsodást is. A termékfelelősségről szóló irányelv a felelősségi szabályokat az egyre összetettebb globális értékláncokhoz is hozzáigazítja azáltal, hogy biztosítja, hogy legalább egy, az EU-ban letelepedett felelős gazdasági szereplő azonosítható legyen (beleértve a potenciális platformokat is).

A termékfelelősségről szóló új irányelv lehetőséget biztosít a kártérítésre azokban az esetekben, amikor a hibás digitális termékek kárt okoznak a gyermekeknek. Például egy olyan gyermek, aki egy alkalmazás függőséget okozó kialakítása miatt depresszióban szenved, vagy aki egy csevegőrobot nem biztonságos válaszait követően önbántalmazást követ el, már jogosult lehet a termékfelelősségről szóló irányelv szerinti kártérítésre.

AZ AUDIOVIZUÁLIS MÉDIASZOLGÁLTATÁSOKRÓL SZÓLÓ IRÁNYELV

Az audiovizuális médiaszolgáltatásokról szóló irányelv az audiovizuális tartalmakat szabályozó uniós média-jogszabályok központi eleme. Ágazatspecifikus kötelezettségeket állapít meg az audiovizuális médiaszolgáltatásokra és a videómegosztó platformokra vonatkozóan a kiskorúak káros audiovizuális tartalmakkal szembeni védelme érdekében.

Az audiovizuális médiaszolgáltatásokról szóló irányelv értelmében a videómegosztó platformoknak – méretüktől függetlenül – szerződési feltételeikben fel kell tüntetniük az uniós médiatartalom-szabványokat. Idetartoznak azok is, amelyek célja a kiskorúak védelme az olyan tartalmakkal szemben, amelyek károsíthatják fizikai, szellemi vagy erkölcsi fejlődésüket. Emellett megfelelő intézkedéseket kell hozniuk (például a káros tartalmak bejelentésére vagy megjelölésére szolgáló mechanizmusok, életkor-ellenőrzés, szülői felügyelet és tartalomértékelő rendszerek) annak megakadályozása érdekében, hogy a kiskorúak káros audiovizuális tartalmakat tekintsenek meg. A legkárosabb tartalomtípusokra, például a pornográfiára vagy az öncélú erőszakra a legszigorúbb intézkedéseket kell alkalmazni annak megakadályozása érdekében, hogy a kiskorúak káros tartalmakat tekintsenek meg.

Az audiovizuális médiaszolgáltatásokról szóló irányelv folyamatban lévő értékelése és 2026 harmadik negyedévére tervezett, közelgő felülvizsgálata nagy hangsúlyt fog fektetni a kiskorúak mint kiszolgáltattott online nézők védelmére. Meg fogja vizsgálni a jelenlegi szabályok relevanciáját, és azonosítani fogja a meglévő jogszabályok esetleges hiányosságait. Ez magában foglalja annak értékelését, hogy többet kell-e tenni annak biztosítása érdekében, hogy a nézők, különösen a kiskorúak megfelelő védelemben részesüljenek az audiovizuális tartalmak online megtekintése során. Idetartoznak az influenszerek által rendelkezésre bocsátott tartalmak is, figyelembe véve a piaci és szabályozási fejleményeket. Ezek a fejlemények és a változó nézői szokások olyan kihívásokat teremtenek, amelyek veszélyeztethetik a nézőket, különösen a kiskorúakat.

Az online környezetben új fenyegetések és kockázatok jelentek meg, amelyek következtében a kiskorúak jobban ki vannak téve a káros audiovizuális tartalmaknak, például az internetes megfélemlítésnek, az étkezési zavaroknak, valamint az öngyilkosság vagy az önbántalmazás ösztönzésének. A felülvizsgálat mérlegelni fogja, hogy szükség van-e a káros audiovizuális tartalom fogalmának további pontosítására, és hogy milyen intézkedések szükségesek annak biztosításához, hogy a kiskorúak ne nézzenek ilyen tartalmakat.

A POLITIKAI REKLÁMTEVÉKENYSÉGRŐL SZÓLÓ RENDELET

A politikai reklámtevékenységről szóló rendelet átláthatósági és átvilágítási kötelezettségeket állapít meg a politikaireklám-szolgáltatások nyújtására vonatkozóan. A rendelet egyedi követelményeket vezet be a személyes adatok kezelésén alapuló célzási és hirdetésmegjelenítési technikák online politikai reklámokban való alkalmazására vonatkozóan. A rendelet előmozdítja a kiskorúak védelmét, miközben egyenlő feltételeket biztosít az első alkalommal szavazók számára.

A politikai reklámtevékenységről szóló rendelet egyrészt tiltja az olyan profilalkotás alkalmazását, amely olyan kiskorúak személyes adatainak kezelésével jár, akikről ismert, hogy az életkoruk legalább egy évvel az országos választójogi korhatár alatt van. A rendelet másrészt lehetővé teszi, hogy az átlátható politikai reklámok eljussanak az első szavazókhoz, lehetővé téve számukra, hogy tájékozottan gyakorolják demokratikus döntéseiket.

A GYERMEKEK ONLINE SZEXUÁLIS BÁNTALMAZÁSA

ÉS KIZSÁKMÁNYOLÁSA ELLENI VÉDELEM

A gyermekek online szexuális bántalmazása és kizsákmányolása azon legkárosabb kockázatok közé tartozik, amelyekkel a gyermekek és a serdülők a digitális világban szembesülhetnek. Az elkövetők lehetnek felnőttek vagy más kiskorúak is. A gyermekeket és a serdülőket tájékoztatni kell a kockázatokról, többek között a sextingről és a szexuális zsarolásról, valamint az elkövetőket érintő lehetséges jogi következményekről.

A hozzátartozók és gondozók által kizsákmányolt áldozatoknak gyakran polgári jogi alapú gyermekvédelmi intézkedésekre, valamint szociális munkára és biztonságos elhelyezésre van szükségük. Sok áldozatnak pszichoterápiára lehet szüksége.

A gyermekek online szexuális bántalmazásával és kizsákmányolásával szembeni védelmet szolgáló intézkedések a gyermekvédelem büntetőjogi dimenziójának részét képezik, amely az uniós és a tagállami hatáskörök metszéspontjában helyezkedik el.

Azáltal, hogy meghatároznak bizonyos olyan tartalmakat, amelyek önmagukban jogellenesek vagy jogellenes tevékenységhez kapcsolódnak, ezek az eszközök a digitális szolgáltatásokról szóló rendelet szerinti, kellő gondosságra vonatkozó releváns rendelkezésekhez is vezetnek. Kezelik a jogellenes tartalom alkalmazandóvá válását, és hatékony keretet biztosítanak az ilyen tartalom terjesztése ellen.

Az Európai Bizottság lépéseket tett a gyermekek online szexuális bántalmazásának megelőzése és az ellene folytatott küzdelem érdekében. 2022-ben javaslatot terjesztett elő egy állandó és átfogó uniós szabályozási keretre a gyermekek szexuális bántalmazásának megelőzése és az ellene folytatott küzdelem érdekében. A keret az online szolgáltatók azon kötelezettségeiből áll, amelyek célja megakadályozni a gyermekek szexuális bántalmazását ábrázoló anyagok terjesztését és a gyermekeknek a szolgáltatásaik keretében történő behálózását. Az online szolgáltatók csak akkor lennének kötelezhetők a gyermekek online szexuális bántalmazásának felderítésére, bejelentésére, eltávolítására vagy megakadályozására, ha a megelőző intézkedések nem elegendők.

A javaslat értelmében az illetékes nemzeti hatóságok felhatalmazást kapnának arra, hogy felderítést, eltávolítást vagy a hozzáférés letiltását elrendelő határozatok kibocsátását kérjék az igazságügyi vagy független közigazgatási hatóságoktól. A határozatokat csak a szükségességük és arányosságuk alapos értékelését követően bocsátanak ki.

A javaslat a gyermekek szexuális bántalmazásának megelőzésével és az ellene folytatott küzdelemmel foglalkozó, új uniós központ létrehozását is előírja, hogy segítse a digitális szolgáltatókat és hatóságokat a rendelet szerinti kötelezettségeik teljesítésében. A rendelettel kapcsolatos tárgyalások folyamatban vannak. Az Európai Bizottság támogatja az Európai Parlamentet és a Tanácsot egy olyan megállapodás elérésében, amely valamennyi érintett alapvető jog teljes körű tiszteletben tartása mellett biztosítja a gyermekek hatékony védelmét, valamint a meglévő jogszabályokkal, nevezetesen a digitális szolgáltatásokról szóló rendelettel való összhangot.

Ezzel párhuzamosan a gyermekek szexuális bántalmazásáról szóló irányelv átdolgozásáról a társjogalkotók által a közelmúltban elért megállapodás tovább erősítette a gyermekek online és offline szexuális bántalmazása és kizsákmányolása elleni uniós keretet. A felülvizsgált szabályok aktualizálják a meglévő keretet annak biztosítása érdekében, hogy az új fenyegetéseket, például a mesterséges intelligencia által generált, gyermekek szexuális bántalmazását ábrázoló anyagokat, a gyermekcsábítást és a szexuális zsarolást, valamint a gyermekek szexuális bántalmazásának élő közvetítését bűncselekménnyé nyilvánítsák és hatékonyan büntetőeljárás alá vonják.

A felülvizsgált szabályok megerősítik a gyermekek szexuális bántalmazásának megelőzésére és az áldozatok támogatására szolgáló jogi keretet is. Ezt úgy érik el, hogy védelmi háttérellenőrzést írnak elő a gyermekekkel szoros és közvetlen kapcsolatban álló személyek számára, vagy biztosítják, hogy az áldozatok a bűncselekmény elkövetését követően elegendő ideig kezdeményezhessenek büntetőeljárást.

A jogalkotási kezdeményezések mellett az EU nem jogalkotási intézkedéseket is bevezet, például finanszírozást nyújt, valamint elősegíti a koordinációt és az együttműködést. A gyermekek szexuális bántalmazásának megelőzésével foglalkozó hálózat például ötven szakértőt tömörít a bevált gyakorlatok cseréje, a kutatás megalapozása, valamint a gyermekek – többek között online – szexuális bántalmazására vonatkozó, szigorúan értékelt megelőző intézkedések kidolgozásának és végrehajtásának támogatása érdekében.

A gyermekek szexuális bántalmazása elleni küzdelemhez szükség van a büntetőjogra, de az nem lehet az egyetlen eszköz e szörnyű bűncselekmény hatékony kezelésére. A gyermekek szexuális bántalmazással és kizsákmányolással szembeni védelme a társadalom egészére kiterjedő megközelítést igényel. Be kell vonni a hatóságokat, a bűnüldöző hatóságokat, az igazságügyi hatóságokat, az oktatási intézményeket, a civil társadalmi szervezeteket, a családokat, a közösségeket, valamint a közösségi médiát és egyéb digitális szolgáltatókat. Az ilyen bűncselekmények hatékony megelőzése és az azokra való hatékony reagálás nemcsak a határozott jogalkotási intézkedésektől függ, hanem az összehangolt erőfeszítésektől és ágazatközi, többretegű fellépéstől is.

A RADIKALIZÁLÓDÁS MEGELŐZÉSE

Az online terrorista tartalomról szóló uniós rendelet védi a kiszolgáltatott helyzetben lévő népességcsoportokat – köztük a gyermekeket – a radikalizáló online anyagoknak való kitettségétől. A rendelet előírja a tárhelyszolgáltatók számára, hogy az illetékes nemzeti hatóság eltávolítási végzésének kézhezvételétől számított egy órán belül távolítsák el a terrorista tartalmat.

Ezt számos nem jogalkotási kezdeményezés egészíti ki. Az egyik ilyen intézkedés az uniós internet fórum. A fórum egy köz-magán platform, amely összefogja az uniós tagállamokat, a bűnüldöző hatóságokat, az ipart és a civil társadalmat a visszaélések elleni válaszlépések koordinálása érdekében. Idetartozik az online platformok terroristák, erőszakos szélsőségesek és más rosszhindulatú szereplők általi kihasználása, például a gyermekek szexuális bántalmazás, kábítószer-kereskedelem, szervezett bűnözés, emberkereskedelem vagy migráncsempészes céljából történő elcsábítása.

A gyermekeket EU-szerte fenyegeti a veszély, hogy – online vagy offline környezetben – bűncselekmény áldozatává válnak, vagy bűncselekmények elkövetésére veszik rá őket. Az Európai Bizottság jelenleg dolgozik a gyermekek bűnözéssel szembeni védelméről szóló cselekvési terven. Ez várhatóan kiegészíti a meglévő eszközöket azáltal, hogy azonosítja a fennmaradó hiányosságokat, valamint koherensebb és összehangoltabb megközelítést biztosít a gyermekek bűnözéssel szembeni védelmének javítása érdekében, mind áldozatként, mind elkövetőként, online és offline egyaránt.

AZ INTERNETES MEGFÉLEMLÍTÉS ELLENI CSELEKVÉSI TERV

Az internetes megfélemlítés egyre nagyobb problémát jelent a gyermekek és a serdülők számára az online világban, és jelentős hatással van a gyermekek mentális egészségére és jóllétére, részvételére és fejlődésére.

A betegség aggasztó előfordulási gyakoriságának kezelése érdekében az Európai Bizottság 2026 márciusában elfogadta az internetes megfélemlítés elleni cselekvési tervet²⁵⁹. A cselekvési terv célja az internetes megfélemlítés megelőzése, bejelentésének megkönnyítése és az áldozatok hatékony támogatásának biztosítása. A cselekvési terv arra ösztönzi az uniós tagállamokat, hogy nemzeti szinten hozzanak kiegészítő intézkedéseket.

Ez magában foglalja a megfélemlítés elleni nemzeti stratégiák kidolgozását, a megelőzés és a korai felismerés megerősítését az iskolákban és más olyan helyeken, ahol a gyermekek időt töltenek. A cselekvési terv további fontos cselekvési területei az áldozatokat támogató szolgáltatások javítása és annak biztosítása, hogy a bejelentési rendszerek megfelelő jogi, szociális, pszichológiai és oktatási támogatáshoz kapcsolódjanak.

Emellett a gyermek mindenképp felett álló érdekét szolgáló integrált gyermekvédelmi rendszerek kialakításáról és megerősítéséről szóló bizottsági ajánlás²⁶⁰ felkéri az uniós tagállamokat, hogy hozzanak meg minden megfelelő jogalkotási, közigazgatási, szociális és oktatási intézkedést a gyermekek – többek között online – megfélemlítésének megelőzése és a bántalmazással szembeni védelme érdekében. Ez magában foglalja a megfélemlítés elleni átfogó tervek kidolgozását is.

UNIÓS ÉLETKOR-ELLENŐRZÉSI MEGOLDÁS

A meglévő jogszabályok mellett az Európai Bizottság kidolgozta és bővíti az életkor ellenőrzésére szolgáló operatív eszköztárat a gyermekek és a serdülők online védelme, valamint a káros tartalmaknak való kitettségük korlátozása érdekében. Ez az eszköztár hálózatokat, platformokat, technikai megoldásokat és csatornákat kínál a kiskorúak online védelmére és tudatos internethasználatra nevelésére.

A Bizottság kidolgozott egy szilárd, felhasználóbarát és a magánélet védelmét biztosító uniós életkor-ellenőrzési megoldást. Ehhez a testreszabás és a végrehajtás céljából a tagállamok számára elérhetővé vált egy terv. A terv testreszabás esetén figyelembe tudja venni a különböző korosztályokat. A tagállamok a megoldást közzétehetik önálló alkalmazásként és/vagy életkor-ellenőrző funkcióként integrálhatják az európai digitális személyiadat-tárcájukba. A megoldás nyílt forráskódú, így harmadik országok vagy piaci szereplők is átvehetik és továbbfejleszthetik.

Az uniós életkor-ellenőrzési megoldás megfelelő eszköz lehet az életkori korlátozások gyakorlati alkalmazására, ha azt a kiskorúak számára az életkoruk igazolására szolgáló, megfelelő lehetőségek kísérik. Az uniós tagállamok eltérő megközelítéseket alkalmaznak a személyazonosító okmányok vagy elektronikus személyazonosítók használata vagy kibocsátása esetében, és nem minden kiskorúnak lehet saját útlevele. Ezért az életkor-ellenőrzés EU-n belüli hatékony működéséhez elengedhetetlen, hogy megbízható, életkort igazoló szolgáltatókat jelöljenek ki, akik az előírt életkornak megfelelő életkort igazoló tanúsítványt tudnak kibocsátani.

E folyamat felgyorsítása érdekében az Európai Bizottság ajánlást adott ki az életkor-ellenőrzési technológiák uniós szintű közös keretének létrehozásáról. Az ajánlás részeként a Bizottság meghatároz egy uniós életkor-ellenőrzési rendszert a tagállamokkal együttműködésben. A rendszer részletezni fogja a megbízhatósági modellre, az irányításra, valamint az életkort igazoló tanúsítványok és az életkor-ellenőrzési megoldások szolgáltatóira vonatkozó követelményeket.

Az ajánlás arra ösztönzi az uniós tagállamokat, hogy használják az uniós életkor-ellenőrzési tervet, azt igazítsák hozzá nemzeti körülményeikhez, és 2026. december 31-ig tegyék elérhetővé a terven alapuló életkor-ellenőrzési megoldásokat.

A tagállamok felkérést kaptak továbbá arra, hogy 2026. június 30-ig nyújtsanak be végrehajtási tervet a Bizottságnak, amelyben felvázolják, hogyan szándékoznak rendelkezésre bocsátani egy uniós életkor-ellenőrzési megoldást. A Bizottság arra ösztönzi a tagállamokat, hogy működjenek együtt egymással, valamint az Európai Bizottsággal, a kutatókkal és a civil társadalommal nemzeti megoldásaik bevezetése során. Az életkor-ellenőrzéssel kapcsolatos kihívásokat, többek között az EU-n belüli egységes szabályozás hiányának lehetséges kockázatait e fejezet később, a „Befejezetlen ügyek” című szakaszban tárgyalja.

A fennálló végrehajtás eredményei

A hatályos uniós jogszabályok csak annyira hatékonyak, mint a végrehajtásuk. A digitális szolgáltatásokról szóló rendelet alapvetően új végrehajtási struktúrát vezetett be, amely a legnagyobb platformok esetében a Bizottságnál központosított, és a digitális szolgáltatási koordinátorokon keresztül nemzeti végrehajtással párosul. Ez az architektúra jelenleg határozatokat, eljárásokat és látható megfelelési változásokat eredményez, és kezdenek megjelenni az elért eredmények.

Az MI-rendelet hasonlóan kiigazított végrehajtási struktúrát választott, és a végrehajtás a Bizottságnál központosítva valósul meg az általános célú MI-modellek és az általános célú MI-modelleken alapuló MI-rendszerek többsége esetében, ha az MI-rendszer és -modell szolgáltatója azonos (vagy ugyanazon vállalkozáson belüli). A mesterséges intelligenciáról szóló omnibusz csomag további innovációt vezet be, mivel a digitális szolgáltatásokról szóló rendelet alapján kijelölt vagy az online óriásplatformokba vagy nagyon népszerű online keresőprogramokba integrált MI-rendszerekkel kapcsolatos végrehajtás szintén a Bizottságnál központosított.

Az általános adatvédelmi rendeletet független nemzeti adatvédelmi hatóságok hajtják végre. Az adatvédelmi hatóságok határozatokat hoznak, jelentős bírságokat és egyéb korrekciós intézkedéseket szabnak ki, amennyiben megállapítják, hogy az adatkezelők megsértették az adatvédelmi szabályokat.

Az audiovizuális médiaszolgáltatásokról szóló irányelv végrehajtását a nemzeti szabályozó hatóságok és szervek biztosítják. Az audiovizuális médiaszolgáltatásokról szóló irányelv követelményeket vezetett be a nemzeti szabályozó hatóságok és szervek intézményi és funkcionális függetlenségének biztosítása érdekében, amelyeket a tömegtájékoztatás szabadságáról szóló európai jogszabály megerősített.

A fogyasztóvédelmi jogszabályok – köztük az uniós irányelvekből és rendeletekből eredő szabályok – végrehajtása elsősorban a tagállami hatóságok és bíróságok hatáskörébe tartozik. Bár a Bizottság jelenleg nem rendelkezik közvetlen végrehajtási hatáskörrel a fogyasztóvédelmi jog területén, a fogyasztóvédelmi együttműködésről szóló rendelet alapján koordinálja és támogatja a tagállamok végrehajtási munkáját. Ez határokon átnyúló végrehajtási együttműködési keretet hoz létre a tagállamok fogyasztóvédelmi együttműködési hatóságai számára a fogyasztóvédelmi jog határokon átnyúló és uniós szintű megsértésének közös kezelése érdekében.

A DIGITÁLIS SZOLGÁLTATÁSOKRÓL SZÓLÓ RENDELET

VÉGREHAJTÁSI STRUKTÚRÁJA

A digitális szolgáltatásokról szóló rendelet végrehajtási struktúrája magában foglalja a Bizottság közvetlen és központosított hatáskörét az online óriásplatformok és a nagyon népszerű online keresőprogramok tekintetében, valamint a több nemzeti hatósággal való koordinációt és együttműködést, különösen a Digitális Szolgáltatások Európai Testületének keretében, amely a kiskorúak védelmével foglalkozó külön munkacsoportra is támaszkodik.

Ez egy új végrehajtási keret, amelynek előnye, hogy a határokon átnyúlóan zökkenőmentesen működő legnagyobb platformok esetében bizottsági szinten központosítja a végrehajtást. E platformok némelyike a világ legnagyobb és legtöbb forrással rendelkező vállalatai közé tartozik, és bevételei gyakran meghaladják az uniós tagállamok GDP-jét. A keret előmozdítja továbbá a szabályok következetes alkalmazását az egész EU-ban, egészen a nemzeti szintig (például a kiskorúak védelméről szóló iránymutatások és az ítélkezési gyakorlat révén).

Az elrettentő hatás jelentős, ugyanis ez a világ egyik legnagyobb bírságolási hatalma, és olyan ideiglenes intézkedéseket alkalmaz, amelyek a platformok gyakorlatainak gyors módosításához vezethetnek, amint azt a TikTok kötelezettségvállalásai és a TikTok Lite EU-ból való kivonulása is mutatja²⁶¹. A vizsgálatokkal összefüggésben az Európai Bizottság szilárd végrehajtási eszközökkel és vizsgálati hatáskörökkel rendelkezik. Ez magában foglalja különösen a részletes, érzékeny adatok és információk bekérésének, valamint a szolgáltatók telephelyein végzett vizsgálatoknak a lehetőségét. Ez példátlan hozzáférést tesz lehetővé a szolgáltatók rendszereihez, kialakításához és döntéseihez.

Olyan szélsőséges esetekben, amikor a jogsértés továbbra is fennáll, és súlyos és sürgető kárt okoz, a Bizottság felkérheti a szolgáltató székhelye szerinti tagállam digitális szolgáltatási koordinátorát, hogy kérje fel az illetékes igazságügyi hatóságot a szolgáltatáshoz való hozzáférés ideiglenes korlátozásának elrendelésére²⁶².

Az Európai Bizottság jogérvényesítési fellépése jelentős kapacitásépítést tett szükségessé, és egyre gyorsabbá válik. Fokozatosan hatékonyabbá válik az idő szempontjából, amint azt a TikTokra vonatkozó, a potenciálisan függőséget okozó kialakítással kapcsolatos előzetes megállapítások, valamint a Metára vonatkozó, az életkor-ellenőrzéssel kapcsolatos előzetes megállapítások is mutatják. A kiskorúak védelméről szóló iránymutatásokban meghatározott megfelelési referenciaértékek hozzájárultak ehhez.

A végrehajtási intézkedések kulcsfontosságú kérdéseivel kapcsolatos bizottsági elvárások – többek közt az előzetes megállapítások és kötelezettségvállalások – első körvonalazásának a szolgáltatók számára is tájékoztatást kell nyújtania, és azt a szolgáltatóknak tükrözniük kell a kockázatértékelési és -csökkentési ciklusok jelenlegi gyakorlatában. Ez várhatóan még a hivatalos végrehajtási intézkedés megindítása előtt változásokat fog eredményezni a platformszolgáltatásokban.

Tekintettel a bizottsági végrehajtás hatálya alá tartozó vállalatokkal szembeni jogi fellépéshez szükséges erőforrásokra, minden végrehajtási keretnek elegendő időt kell biztosítania az eljárási követelmények biztosítására is, valamint arra, hogy minden lehetséges óvintézkedést meg lehessen tenni annak érdekében, hogy az ügyek az ítélezés minden szintjén megállják a helyüket a bíróságon.

A digitális szolgáltatásokról szóló rendelet kockázatalapú és technológiasemleges megközelítése képezi az időtálló végrehajtási intézkedések alapját. Ez a platformok kockázatértékelési és ellenőrzési ciklusainak, a kapcsolódó kötelezettségvállalásoknak vagy a végrehajtási intézkedésekre adott egyéb válaszoknak, valamint az új szolgáltatások kijelölésének köszönhetően fejlődik. Az X-szel szemben az MI-rendszerével, a Grokkal, valamint az intim képek (többek között az MI által generált képek) beleegyezés nélküli megosztásával kapcsolatban a közelmúltban indított vizsgálat azt mutatja, hogy a digitális szolgáltatásokról szóló rendelet szerinti végrehajtás gyorsan kiterjedhet az online platformokba beépített új problémás gyakorlatokra vagy funkciókra.

Hasonlóképpen, a WhatsApp online óriásplatformként való közelmúltbeli kijelölése azt mutatja, hogy a szolgáltatások hogy kerülhetnek a digitális szolgáltatásokról szóló rendelet hatálya alá, ha rendelkeznek az online platformok funkcióival és jellemzőivel.

A DIGITÁLIS SZOLGÁLTATÁSOKRÓL SZÓLÓ RENDELET SZERINTI HATÁROZATOK ÉS ELJÁRÁSOK

Az Európai Bizottság és a nemzeti hatóságok a digitális szolgáltatásokról szóló rendelet hatálybalépése óta számos végrehajtási intézkedést indítottak vagy hajtottak végre a kiskorúak védelmével kapcsolatban. Az alábbi határozatok és eljárások alakították ki azt az operatív referenciaértéket, amelyhez képest jelenleg

értékelik a platformok megfelelését. Ez a végrehajtási intézkedések előrehaladtával tovább fog fejlődni, például hogy lefedjen más szolgáltatásokat és problémákat, és folyamatos kockázatértékelésen és -csökkentésen, valamint ellenőrzési ciklusokon fog alapulni.

2026 februárjában az Európai Bizottság előzetes megállapításokat fogadott el, amelyek szerint a TikTok potenciálisan függőséget okozó kialakítása nem felel meg a digitális szolgáltatásokról szóló rendelet védelmi normáinak. A megállapítások szerint a TikToknak meg kell változtatnia szolgáltatásának alapvető kialakítását, például azáltal, hogy letiltja az olyan kulcsfontosságú függőséget okozó funkciókat, mint a „végtelenített görgetés”, valamint hatékony „képernyőidő-szüneteket” vezet be (többek között éjszaka), és kiigazítja ajánlórendszerét²⁶³.

2026 márciusában a Bizottság előzetes megállapításokat fogadott el négy nagyon nagy pornográf platformmal (Pornhub, XNXX, Stripchat és XVideos) szemben a megfelelő életkor-ellenőrzés elmaradása miatt²⁶⁴. Ezt a Digitális Szolgáltatások Európai Testületének a kisebb pornográf tartalomplatformok elleni összehangolt fellépése kísérte²⁶⁵.

2026 áprilisában az Európai Bizottság előzetes jelentést is kiadott, amelyben megállapította, hogy a Meta kötelezettségzegést követett el, mivel nem akadályozta meg, hogy 13 év alatti kiskorúak használják az Instagramot és a Facebookot²⁶⁶.

Végrehajtási intézkedések vannak folyamatban a Snapchat ellen is, hogy kivizsgálják a feltételezés szerint nem megfelelő életkor-ellenőrzést és alapértelmezett beállításokat, a kiskorúak gyermekcsábítással vagy bűncselekmények céljából történő toborzással szembeni elégtelen védelmét, valamint a nem hatékony tartalommoderálási eszközöket, amelyek megakadályoznák a felhasználókat illegális termékek, többek között kábítószeres és életkorhoz kötött áruk értékesítéséhez irányító információk terjesztését²⁶⁷.

Az elfogadott kötelezettségvállalások körében az AliExpress egy olyan alapértelmezett rendszer bevezetését vállalta, amely korlátozza a felnőtteknek szánt termékek láthatóságát, beleértve a felnőtt termékeket megjelenítő képek automatikus elhomályosítását MI-n alapuló valós idejű átfutás használatával²⁶⁸.

Nemzeti szinten a holland fogyasztóvédelmi és piacfelügyeleti szabályozó hatóság (ACM) jelenleg vizsgálja a Roblox videójáték-platformot a kiskorúakat a platformon fenyegető lehetséges kockázatokkal kapcsolatban²⁶⁹.

További eljárások vannak folyamatban a függőséget okozó kialakítással, az ajánlórendszerekkel, a jogellenes tartalmak (többek között a gyermekek szexuális bántalmazását ábrázoló anyagok) terjesztésével és a piacterekre vonatkozó biztosítékokkal kapcsolatban a Facebook, az Instagram, a Grokra vonatkozóan az X²⁷⁰, a Shein²⁷¹ és a Temu²⁷² ellen. A TikTok Lite-ra vonatkozó korábbi vizsgálat eredményeként a Bizottság kötelezettségvállalási határozatot hozott, és ez a funkció véglegesen kivonult az uniós piacról.

A fent említett szolgáltatásokkal és kérdésekkel kapcsolatos, küszöbön álló végrehajtási intézkedések hatásai egyértelművé teszik a Bizottság konkrét elvárásait, és szigorú megfelelési korlátot határoznak meg. Ez nemcsak a vizsgálat alatt álló egyes online platformok, hanem a digitális szolgáltatásokról szóló rendelet hatálya alá tartozó összes többi szolgáltató szolgáltatásnyújtásában is hozzájárul a változásokhoz.

A digitális szolgáltatásokról szóló rendeletben rejlő lehetőségek teljes körű kiaknázása érdekében – most, hogy ez a végrehajtási struktúra már működik – szükség lehet annak további megerősítésére, hogy a végrehajtási ügyeket a szükséges gyorsasággal és sürgősséggel le lehessen folytatni, és a digitális szolgáltatásokról szóló rendelet teljes mértékben kifejthesse hatását. Ennek érdekében a nemzeti és uniós szintű végrehajtásban részt vevő valamennyi hatóságnak konzisztens módon rendelkeznie kell a megbízatása teljesítéséhez szükséges megfelelő erőforrásokkal.

AZ MI-RENDELET VÉGREHAJTÁSI STRUKTÚRÁJA

Az MI-rendelet végrehajtási struktúrája a Bizottság közvetlen és központosított végrehajtási hatáskörét foglalja magában az általános célú MI-modellek (beleértve a rendszerszintű kockázatot jelentő általános célú MI-modelleket is) és az általános célú MI-modelleken alapuló MI-rendszerek tekintetében, amennyiben a modellt és a rendszert ugyanaz a szolgáltató vagy ugyanazon vállalkozás részét képező szolgáltató fejlesztette ki.

A mesterséges intelligenciáról szóló omnibusz csomag további innovációt vezet be, mivel a digitális szolgáltatásokról szóló rendelet alapján kijelölt vagy az online óriásplatformokba vagy nagyon népszerű online keresőprogramokba integrált MI-rendszerekkel kapcsolatos végrehajtás szintén az Európai Bizottságnál központosított. Az MI-rendelet hatálya alá tartozó egyéb MI-rendszerekre vonatkozó végrehajtás a nemzeti piacfelügyeleti hatóságok felelőssége.

A Mesterséges Intelligenciával Foglalkozó Európai Hivatal és a nemzeti piacfelügyeleti hatóságok végrehajtási hatáskörei 2026. augusztus 2-től alkalmazandók. Ettől a dátumtól kezdve a Mesterséges Intelligenciával Foglalkozó Európai Hivatal fogja végrehajtani az általános célú MI-modellek²⁷³, a rendszerszintű kockázatot jelentő általános célú MI-modellek²⁷⁴ és az általános célú MI-modelleken alapuló MI-rendszerek (amennyiben a modellt és a rendszert ugyanaz a szolgáltató vagy ugyanazon vállalkozás részét képező szolgáltató fejlesztette ki), valamint az online óriásplatformokba és nagyon népszerű online keresőprogramokba integrált MI-rendszerek tekintetében fennálló szabályokat. A nagy kockázatú MI-rendszerekre vonatkozó, a mesterséges intelligenciáról szóló omnibusz csomagban elfogadott kötelezettségek (az önálló MI-rendszerek, például egyes oktatási MI-rendszerek esetében) 2027 decemberében és (a szabályozott termékekbe, például játékokba ágyazott MI-rendszerek esetében) 2028 augusztusában válnak alkalmazandóvá.

AZ ÁLTALÁNOS ADATVÉDELMI RENDELET VÉGREHAJTÁSI

STRUKTÚRÁJA

Az általános adatvédelmi rendeletet az egyes uniós tagállamok adatvédelmi hatóságai hajtják végre, amelyek hatáskörrel rendelkeznek arra, hogy kivizsgálják a panaszokat, ellenőrzéseket végezzenek, korrekciós intézkedéseket rendeljenek el, és közigazgatási bírságokat szabjanak ki az adatvédelmi jogszabályok megsértése esetén.

Ha egy vállalat (adatkezelő) egynél több tagállamban kezel személyes adatokat, a fő adatvédelmi hatóság – azaz az az adatvédelmi hatóság, ahol a vállalat székhelye található – felelős a vállalat felügyeletéért.

A fő felügyeleti hatóság együttműködik és összehangolja intézkedéseit a többi olyan uniós tagállam adatvédelmi felügyeleti hatóságaival, amelyben az adatkezelés hatást fejt ki. Ez az úgynevezett „egyablakos” mechanizmus.

Az adatvédelmi hatóságok egyéni panaszok, az incidensekről szóló kötelező értesítések, sajtómegjelenések vagy saját vizsgálataik alapján indíthatnak vizsgálatot. Az adatvédelmi szabályokat megsértő szervezetek adatkezelési tilalommal, a megfelelés elrendelésével vagy akár 20 millió EUR vagy a globális éves árbevétel 4%-ának megfelelő bírsággal is szembesülhetnek, attól függően, hogy melyik a magasabb összeg.

Amint azt az Európai Unió Alapjogi Chartája rögzíti és az általános adatvédelmi rendelet is megerősíti, valamennyi adatvédelmi hatóságnak függetlennek kell lennie. Minden tagállamnak biztosítania kell, hogy az adatvédelmi hatóságok rendelkezzenek a feladataik és hatásköreik hatékony ellátásához szükséges emberi, technikai és pénzügyi erőforrásokkal.

Az Európai Adatvédelmi Testület összefogja az összes felügyeleti hatóságot az általános adatvédelmi rendelet következetes alkalmazásának biztosítása érdekében. Iránymutatást ad az általános adatvédelmi rendelet alkalmazásáról. Az Európai Adatvédelmi Testület jelenleg a gyermekek adatainak kezelésére vonatkozó iránymutatásokon dolgozik. Az Európai Adatvédelmi Testület az adatvédelmi hatóságok közötti együttműködést is előmozdítja.

Az általános adatvédelmi rendelet technológiasemleges, és kockázatalapú megközelítést alkalmaz. Ez azt jelenti, hogy a szervezeteknek az adatkezelési tevékenységeik által jelentett kockázattal arányos, megfelelő technikai és szervezési intézkedéseket kell végrehajtaniuk.

Tavaly év végén elfogadták az általános adatvédelmi rendelet eljárási szabályzatát. Ez új szabályokat vezetett be a nemzeti adatvédelmi szervek közötti együttműködés javítása érdekében az általános adatvédelmi rendelet végrehajtása során, hogy felgyorsítsa a határokon átnyúló adatvédelmi panaszok kezelésének folyamatát. 2025 májusában az adatvédelmi hatóságok közzétették a fokozott egyértelműségről, támogatásról és szerepvállalásról szóló helsinki nyilatkozatot. Ebben a nyilatkozatban megállapodtak abban, hogy fokozzák az általános adatvédelmi rendelet alkalmazásának és érvényesítésének következetességét.

AZ ÁLTALÁNOS ADATVÉDELMI RENDELET VÉGREHAJTÁSÁRA

IRÁNYULÓ KIVÁLASZTOTT INTÉZKEDÉSEK ÉS ELJÁRÁSOK

Az általános adatvédelmi rendelet 2018-ban lépett hatályba. Ebben az időszakban több mint 7 milliárd EUR összegű bírságot szabtak ki szervezetekre az adatvédelmi szabályok megsértése miatt²⁷⁵. Az adatvédelmi hatóságok hatáskörükkel élve kötelezhetik a vállalatokat adatkezelési tevékenységeik megfelelővé tételére. Ez lehetővé teszi az adatvédelmi hatóságok számára, hogy a vizsgálat megindítása előtt kapcsolatba lépjenek az adatkezelőkkel, időt és erőforrásokat takarítva meg.

Például 2023 februárjában az ír adatvédelmi bizottság együttműködött a Metával az Instagramon történő megjelöléssel kapcsolatban. Ha egy gyermek meg akart jelölni egy olyan nyilvános fiókot, amelyet nem követett, a következő üzenetet kapta: „A fiókot nem sikerült megjelölni. Állítsd nyilvánosra a fiókodat, hogy meg tudd jelölni azokat, akik nem követnek téged”²⁷⁶.

Ez az értesítés „A beállítások megnyitása” gombot is tartalmazott, amely a felhasználót a menübe irányította, ahol a fiókját privátról nyilvánosra állíthatta. Ez a konfiguráció nem figyelmeztette a gyermekeket a változás lehetséges következményeire, és nem irányította át a gyermekeket a gyakran feltett kérdésekre (GYIK) vagy a súgóközpont cikkeire.

Az adatvédelmi biztossal folytatott megbeszéléseket követően módosították a felhasználói értesítéseket. Az értesítés a következőképpen módosult: „A fiókot nem sikerült megjelölni. Fiókja privát, így csak követőit jelölheti meg. Adatvédelmi beállításait a Beállításokban kezelheti.”

„A beállítások megnyitása” gombot a „További információk” gomb váltotta fel, amely a felhasználókat a súgóközpont egyik cikkére irányítja át, ahol megtudhatják, hogy felhasználói fiókjukat hogyan lehet bármikor privátra állítani, megismerhetik a privát és a nyilvános fiókok közötti különbségeket, azt, hogy a felhasználók hogyan kezelhetik adatvédelmi beállításait az Instagramon, valamint a szülőknek szóló információkat arról, hogy „Ki láthatja a kamasz gyermekem bejegyzéseit az Instagramon?”.

Az adatvédelmi hatóságok számos határozatot hoztak az általános adatvédelmi rendeletnek a gyermekek adataival kapcsolatos megsértéséről. Emellett adatkezelési tilalmakat vezettek be, amelyek megtiltják az adatkezelőnek az érintettek – köztük a gyermekek – személyes adatainak kezelését mindaddig, amíg azok

kezelése nem felel meg az általános adatvédelmi rendelet követelményeinek. Az alábbiakban kiemelünk néhány ilyen intézkedést.

Több adatvédelmi hatóság vizsgálatot indított az adatkezelők ellen a beépített és az alapértelmezett adatvédelem elvének be nem tartása miatt. Például az ír adatvédelmi bizottság 345 millió EUR összegű bírságot szabott ki a TikTokra, mivel megállapítást nyert, hogy az megsértette az általános adatvédelmi rendelet több rendelkezését.

Idetartozott a beépített és alapértelmezett adatvédelem, valamint az adattakarékosság elve. Az adatvédelmi bizottság megállapította, hogy a TikTok megsértette ezeket a rendelkezéseket, mivel alapértelmezés szerint a TikTokon vagy azon kívül bárki számára nyilvánosan elérhetővé tette a gyermekek fiókjait.

Az ír adatvédelmi bizottság azt is megállapította, hogy a TikTok megtévesztő tervezési megoldásokat használt arra, hogy a gyermekeket alapértelmezés szerint a nyilvános fiókok választására ösztönözze. Ez azt jelentette, hogy bárki megtekinthette azok tartalmát, megsértve ezzel a beépített és alapértelmezett adatvédelmet és a méltányosság elvét. Azt is megállapította, hogy a TikTok nem biztosította, hogy a gyermek fiókját a „family pairing” (családtagok párosítása) funkció révén a gyermek szülőjeként vagy gyámjaként egy felnőtt felügyelje²⁷⁷.

Ezenkívül az ír adatvédelmi bizottság 450 millió EUR összegű bírságot szabott ki az Instagramra, mivel megállapította, hogy az megsértette a beépített és alapértelmezett adatvédelem elvét. Az Instagram lehetővé tette a gyermekek számára, hogy üzleti fiókokat hozzanak létre, amelyeknek nyilvános elérhetőségeket kellett megjeleníteniük a profiljukban. Az adatvédelmi bizottság megállapította, hogy az Instagram megsértette ezt az elvet, mivel alapértelmezés szerint minden felhasználói fiókot nyilvánossá tett. Ez azt jelentette, hogy bárki megtekinthette a gyermek tartalmát, kivéve, ha megváltoztatta a beállítást²⁷⁸.

Az olasz adatvédelmi hatóság a gyermekek biztonságával kapcsolatos aggályok miatt ideiglenesen betiltotta a TikTok adatkezelési tevékenységeit, különös tekintettel egy 10 éves olasz lány halálára. A tilalom azonnali korlátozást vezetett be a TikTok adatkezelési tevékenységeire vonatkozóan azon felhasználók esetében, akiknek életkora nem állapítható meg bizonyossággal. Ennek eredményeként a platform újra ellenőrizte olasz felhasználóinak életkorát, és több mint félmillió olyan fiókot zárt le, amelyek esetében felmerült a gyanú, hogy 13 év alatti kiskorúakhoz tartoznak – amely életkortól a TikTok engedélyezi a szolgáltatás igénybevételét a gyermekek számára²⁷⁹.

Az év elején az ír adatvédelmi bizottság vizsgálatot indított az X-szel szemben a beleegyezés nélküli sexualizált képek létrehozásával kapcsolatban, beleértve a Grok MI-eszközt használó gyermekek képeit is. Az adatvédelmi bizottság azt fogja vizsgálni, hogy az X megfelel-e több cikknek, beleértve az adattakarékosságot, valamint a beépített és alapértelmezett adatvédelmet²⁸⁰.

AZ AUDIOVIZUÁLIS MÉDIASZOLGÁLTATÁSOKRÓL SZÓLÓ IRÁNYELV

VÉGREHAJTÁSA ÉS A KISKORÚAK ONLINE VÉDELME

A kiskorúak védelme a médiaszabályozók általi végrehajtás kiemelt területe. 2024-ben az Audiovizuális Médiaszolgáltatásokat Szabályozó Hatóságok Európai Csoportja (ERGA) értékelte a médiaszabályozók által a kiskorúak védelmével kapcsolatban elfogadott intézkedéseket. Arra a következtetésre jutott, hogy meg kell határozni és finomítani kell a kiskorúak számára káros tartalmak osztályozására vonatkozó kritériumokat.

A videómegosztó platformokra vonatkozóan az audiovizuális médiaszolgáltatásokról szóló irányelv kiskorúak védelmére irányuló végrehajtására található egy példa Olaszországban. Az AGCOM, az olasz hírközlési

szabályozó hatóság megjegyezte, hogy a TikTokon a „francia sebhelyről” készült videók voltak elérhetők. A videómegosztó platformokról szóló szabályozással összhangban az AGCOM beavatkozási eljárást indított, amelynek eredményeként a TikTok – egy írországi székhelyű videómegosztó platform – eltávolította a videókat.

A német szabályozó hatóság, a DLM intézkedéseket fogadott el Cipruson és Csehországban bejegyzett pornográf platformokkal szemben. A határokon átnyúló eljárás az e-kereskedelemtől szóló irányelven alapult, amint azt az audiovizuális médiaszolgáltatásokról szóló irányelv előírja. A jogalap az audiovizuális médiaszolgáltatásokról szóló irányelvet átültető, a kiskorúak médiában való védelméről szóló államközi szerződés (JMStV) volt, a vonatkozó rendelkezés pedig a pornográfia kiskorúak számára történő terjesztésének tilalma és az életkor-ellenőrzésre vonatkozó szabályok voltak.

A tömegtájékoztatás szabadságáról szóló európai rendeletet²⁸¹, amely határokon átnyúló eljárást hoz létre a más tagállamban letelepedett videómegosztó platformokra vonatkozó kötelezettségek végrehajtásának kérelmezésére, szintén aktiválták több, Cipruson bejegyzett pornográf platform esetében. Ez arra ösztönözte az érintett platformokat, hogy tartsák tiszteletben az audiovizuális médiaszolgáltatásokról szóló irányelv kiskorúak védelmére vonatkozó kötelezettségeit, beleértve az életkor-ellenőrzést is. A ciprusi szabályozó hatóság jelenleg értékeli az érintett szolgáltatók (Stripchat) arra vonatkozó válaszait, hogy több országban, például Németországban hogyan vezették be az életkor-ellenőrzést.

A FOGYASZTÓVÉDELMI EGYÜTTMŰKÖDÉS RÖL SZÓLÓ RENDELET

SZERINTI HÁLÓZAT

A 2030-ig tartó időszakra vonatkozó fogyasztóügyi stratégiában foglaltaknak megfelelően az Európai Bizottság javasolni fogja a fogyasztóvédelmi együttműködésről szóló rendelet felülvizsgálatát a fogyasztóvédelmi jogszabályok végrehajtásának további megerősítése érdekében. Ez segíthet abban, hogy konkrét esetekben uniós szinten központosítsák a közvetlen végrehajtási hatásköröket.

Ez gyorsabbá és elrettentőbbé tenné a fogyasztóvédelmi együttműködésről szóló rendelet szerinti végrehajtást. Segítené továbbá jobban védeni azokat a kiskorúakat, akik fokozott kiszolgáltatottságuk és tapasztalathiányuk miatt nagy mértékben ki vannak téve a tisztességtelen online kereskedelmi gyakorlatoknak.

A FOGYASZTÓVÉDELMI EGYÜTTMŰKÖDÉSI HÁLÓZAT KIVÁLASZTOTT

VÉGREHAJTÁSI INTÉZKEDÉSEI

A digitális ágazat tekintetében az Európai Bizottság 2025 márciusában közzétette a Fogyasztóvédelmi Együttműködési Hálózat közös álláspontját a Star Stable Online-ról²⁸². A hálózat megállapította a tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatokról szóló irányelv és a fogyasztók jogairól szóló irányelv megsértését, például azzal, hogy arra buzdították a gyermekeket, hogy vásároljanak, vagy rávegyék a felnőtteket arra, hogy játékon belüli valutát vagy termékeket vásároljanak nekik; megtévesztő tervezési megoldásokat alkalmaztak (a játékon belüli virtuális fizetőeszközök vagy a játékon belüli tartalom hiányára vonatkozó állítások); nem biztosították a gyermekekhez igazított egyértelmű és átlátható tájékoztatást a játékon belüli virtuális fizetőeszköz vásárlásáról és használatáról, valamint az influenszerek által közzétett kereskedelmi tartalmakról. A Bizottság jelenleg azon dolgozik, hogy előmozdítsa a fogyasztóvédelmi együttműködési hálózat és a vállalat közötti párbeszédet az uniós fogyasztóvédelmi jog megsértésének megszüntetése érdekében.

2025 márciusában a Bizottság közzétette a fogyasztóvédelmi együttműködési hálózat játékon belüli virtuális fizetőeszközökre vonatkozó alapelveit, amelyek tükrözik a meglévő uniós fogyasztóvédelmi jogszabályok (főként a tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatokról szóló irányelv és a fogyasztók jogairól szóló irányelv) fogyasztóvédelmi hatóságok általi közös értelmezését. Ezen alapelvek célja az átláthatóság és a méltányosság előmozdítása a megvásárolható virtuális fizetőeszközök videójáték-ágazat általi használata során, valamint annak biztosítása, hogy tiszteletben tartsák a fogyasztók, különösen a gyermekek sebezhetőségét²⁸³.

Az influenszermarketing témája a Fogyasztóvédelmi Együttműködési Hálózat kiemelt érdeklődésére tart számot, többek között akkor is, ha ezek a gyakorlatok gyermekeket érintenek. 2023-ban 22 tagállam nemzeti fogyasztóvédelmi hatósága végzett átfogó online ellenőrzési akciót 576 influenszer bejegyzéseivel kapcsolatban annak ellenőrzése érdekében, hogy az uniós fogyasztóvédelmi jogban előírtaknak megfelelően közzéteszik-e hirdetési tevékenységeiket. Az online ellenőrzési akció eredményeként az ellenőrzött influenszerek 62%-át jelölték meg további vizsgálat céljából²⁸⁴. Az Európai Bizottság emellett elindította az influenszereknek szóló jogi központot, ahol az influenszerek gyakorlati információkat kaphatnak az uniós jognak való megfelelésről²⁸⁵.

2022 februárjában elindult a Fogyasztóvédelmi Együttműködési Hálózat TikTok elleni összehangolt fellépése. A fogyasztóvédelmi hatóságok rejtett marketinggel, gyermekeket célzó agresszív hirdetési technikákkal, valamint a TikTok szabályzataiban szereplő bizonyos olyan szerződési feltételekkel kapcsolatos aggályaival foglalkozott, amelyek félrevezetőnek és megtévesztőnek tekinthetők a fogyasztók számára.

2022 júniusában a TikTok kötelezettséget vállalt arra, hogy gyakorlatait összehangolja a reklámozásra és a fogyasztóvédelemre vonatkozó uniós szabályokkal²⁸⁶. A fogyasztóvédelmi hatóságok figyelemmel kísérik a TikTok megfelelését, különösen azt, hogy kereskedelmi gyakorlatai (például a reklámok) kellően átláthatóak-e ahhoz, hogy a gyermekek megértsék azok jellegét.

A FOGYASZTÓK EDUKÁCIÓJA ÉS JOGORVOSLAT

Az alternatív vitarendezésről szóló irányelvet felülvizsgáló (EU) 2025/2647 irányelv közelmúltbeli elfogadásával a fogyasztók a szerződés véglegesítését követően a digitális szolgáltatásokkal és tartalommal kapcsolatos viták, valamint a szerződéskötést megelőző tájékoztatással kapcsolatos viták rendezése érdekében alternatív vitarendezéshez folyamodhatnak.

Az irányelv hatályának kiterjesztése az alternatív vitarendezést alkalmassá tette a digitális korra azáltal, hogy több fogyasztói vita esetében biztosította az ezen az úton történő rendezést. Példaként említhető a videójáték-előfizetéssel vagy a kiskorúakat célzó termékek leírásával kapcsolatos vita. A képviseleti keresetekről szóló irányelv lehetővé teszi a kijelölt feljogosított szervezetek, például a fogyasztói szervezetek és az állami szervek számára, hogy jogi lépéseket tegyenek a fogyasztók kollektív érdekeinek védelme érdekében. Idetartoznak a jogellenes kereskedői gyakorlatok által érintett kiskorúak is.

A keresetek irányulhatnak a jogellenes gyakorlatok megszüntetésére és a kollektív fogyasztói jogorvoslatra. Kereset indítható az irányelv I. mellékletében felsorolt több mint 70 uniós jogi aktus – például a tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatokról szóló irányelv, az általános adatvédelmi rendelet, a digitális piacokról szóló rendelet, a digitális szolgáltatásokról szóló rendelet vagy a mesterséges intelligenciáról szóló rendelet – hatálya alá tartozó fogyasztói jogok érvényesítése érdekében. Amikor az uniós jogalkotók a fogyasztók kollektív érdekeinek védelme szempontjából releváns új uniós eszközt vesznek fontolóra, azt fel lehet venni a mellékletbe, lehetővé téve annak végrehajtását a kollektív fogyasztói jogorvoslat uniós modelljén keresztül.

Befejezetlen ügyek

A KÁROS KIALAKÍTÁSSAL NEM FOGLALKOZNAK KELLŐKÉPPEN

Bár a meglévő jogszabályok végrehajtása sok esetben kezdeti szakaszban van, – elegendő idő és erőforrás biztosítása mellett – várhatóan változást hoz a közösségi média és más digitális szolgáltatók üzleti modelljében azáltal, hogy meghatározza, hogy e modell mely elemei egyeztethetők össze végső soron az alapvető jogokkal az EU-ban, beleértve a gyermekek jogait is.

Ennek egyértelmű példája a kiskorúaknak szóló, profilalkotáson alapuló reklám tilalma. Az érzékeny adatok különleges kategóriáit felhasználó profilalkotáson alapuló reklám tilalmához hasonlóan ez a tilalom közvetlenül elutasítja a több platform üzleti modelljének középpontjában álló gyakorlat elfogadhatóságát.

Egy másik példa a közösségi médiára és más digitális szolgáltatókra rótt kockázatértékelési és -csökkentési kötelezettségek. Ezek a kötelezettségek arra kényszerítik a szolgáltatókat, hogy további beruházásokat hajtsanak végre annak megértése érdekében, hogy szolgáltatásaik milyen kockázatokat jelentenek az alapvető jogokra, többek között a gyermekek jogaira nézve, valamint hogy megelőzzék és csökkentsék ezeket a kockázatokat.

Ennek ellenére továbbra is számos hiányosság áll fenn. Először is, a meglévő uniós jogszabályok gyakran a felsorolt gyakorlatokra támaszkodnak (például egyedi, függőséget okozó jellemzők). Ez strukturális késselmet okoz. A jellemzőkön alapuló megközelítés szabályozási hiányosságokhoz vezethet, mivel a digitális szolgáltatások a jogszabályokban kifejezetten felsorolt és kezelt funkciókon túl is fejlődnek az idő előrehaladtával. Ez a fejlődés szándékos is lehet, hogy elkerüljék vele a szabályozó hatóságok általi végrehajtást.

Ezenkívül a kockázatok gyakran horizontálisak, és nem elszigetelten egyetlen jellemzőből vagy funkcionálisból, hanem több jellemző kölcsönhatásából vagy egy tágabb értelemben vett szolgáltatási kialakításból erednek. Vegyük az audiovizuális tartalmak új formáit. A kiterjesztett valóság technológiájára épülő immerzív környezetek és a rövid formátumú automatikusan lejátszódó videók például olyan kockázatokat teremtettek a gyermekek számára, amelyek a vonatkozó jogalkotási eszközök bevezetésekor nem voltak előre láthatók.

A jogszabályok a végrehajtás során kiigazíthatók, amint azt az X/Grok digitális szolgáltatásokról szóló rendelet szerinti vizsgálata és a WhatsApp online óriásplatformnak való kijelölése is mutatja. Ez a kiigazítás azonban az egyes jellemzőkre vonatkozóan történik, miután a kárt a hivatalos végrehajtási eljárás tempójában sikerült azonosítani.

Emellett a meglévő uniós jogszabályok közvetett módon foglalkoznak a platformok alapvető üzleti tevékenységével azáltal, hogy meghatározzák az alapvető jogokon alapuló keretet, amelyen belül minden üzleti modellnek működnie kell. Például az online óriásplatformot és nagyon népszerű online keresőprogramot üzemeltető szolgáltatóknak be kell tartaniuk az ajánlórendszerekkel kapcsolatos konkrét átláthatósági és tervezési követelményeket²⁸⁷, és az online óriásplatformot üzemeltető szolgáltatóknak minden ajánlórendszerük esetében legalább egy olyan lehetőséget kell kínálniuk, amely nem a profilalkotáson alapul²⁸⁸, de a végrehajtási intézkedéssel összefüggésben meghatározható, hogy konkrétan hogyan kell vagy hogyan nem lehet kialakítaniuk ajánlórendszereiket.

„Célunk nem a gyermekek elzárása, hanem annak biztosítása, hogy a digitális világ felnövésük során segítse őket. Ha a technológiai szolgáltatók hozzá akarnak férni gyermekeinkhez, bizonyítaniuk kell, hogy megfelelnek az elvárt szintnek.”

— LEANDA BARRINGTON-LEACH,
A 5 RIGHTS FOUNDATION ÜGYVEZETŐ
IGAZGATÓJA

Jelenleg a szabályozók a közösségi média+ gyorsan változó környezetében gyakran lemaradva próbálják érvényesíteni a jogszabályokat, amelyek olyan kifejezett jellemzőket és funkciókat határoznak meg, amelyek a digitális szolgáltatások forgalomba hozatalát követően folyamatosan fejlődnek. Ez felhasználók millióit, köztük gyermekeket és serdülőket tehet ki az ártalmak kockázatának. Egyes esetekben előfordulhat, hogy a kockázatok csak a szolgáltatások forgalomba hozatalát követően jelentkeznek vagy válnak egyértelművé, például a jellemzők vagy funkciók tényleges használatának módja miatt vagy a kontextustól függően. Ami a végrehajtást illeti, amikor a szolgáltatókkal szemben vitatják, hogy azok nem teljesítették a kellő gondosságra vonatkozó kötelezettségeiket, a közösségi média és más digitális szolgáltatások káros mivolta bizonyításának terhe – jelenleg – gyakran az EU-ra és a nemzeti végrehajtó szervekre hárulhat a jól felkészült nagyvállalatokkal szembeni hosszadalmas és költséges jogi eljárások során.

Ezért annak kellene a szabállyá válnia, hogy a gyermekekre és serdülőkre nézve kockázatot jelentő szolgáltatásokat elindító, működtető vagy frissítő közösségimédia- és más digitális szolgáltatóknak a piaci bevezetés előtt kell bizonyítaniuk, hogy szolgáltatásaik vagy új funkcióik biztonságosak a kiskorúak számára.

AZ ÉLETKORI KORLÁTOZÁSOKRA ÉS A GYERMEKEK HOZZÁJÁRULÁSÁRA

VONATKOZÓ ELTÉRŐ NEMZETI MEGKÖZELÍTÉSEK

Az életkor kérdése a leglátványosabb szakpolitikai hiányosság a meglévő jogszabályokban. Két irányvonalat kell megvizsgálni. Egyrészt, az általános adatvédelmi rendelet általánosságban 16 éves korig határozott meg a gyermekek számára ahhoz, hogy hozzájárulásukat adják az „információs társadalommal összefüggő szolgáltatásnak” a személyes adataik kezeléséhez. Az általános adatvédelmi rendelet lehetővé teszi a tagállamok számára, hogy ezt az életkort 13 és 16 év közé csökkentse. Ha a gyermek 16 év (vagy a tagállam által előírt más életkor) alatti, az adatkezelés csak akkor jogszerű, ha a szülői felelősség gyakorlója ahhoz hozzájárult vagy engedélyezte azt.

Másrészt, jelenleg több uniós tagállam is jogszabályokat alkot vagy jogszabályalkotást fontolgat a kiskorúak közösségi médiához és egyéb digitális szolgáltatásokhoz való hozzáférésére vonatkozó életkori korlátozásokról, és egyes tagállamok eltérő megközelítéseket alkalmaznak az uniós és tagállami hozzájárulási küszöbértékek tekintetében. A tagállamok alsó korhatárral kapcsolatos megközelítései eltérőek a hatály, az életkori küszöbérték és az érintett szolgáltatások tekintetében, valamint abban, hogy a szülői hozzájárulás felülírhatja-e a küszöbértéket.

A közösségi médiához és más digitális szolgáltatásokhoz való hozzáférésre vonatkozó életkori korlátozásokat meghatározó nemzeti kezdeményezések elterjedése kockázatot jelent az egységes piac széttagoaltsága és a kiskorúak EU-n belüli egyenlőtlen szintű védelme tekintetében. Több tagállam, köztük Ausztria, Ciprus, Dánia, Franciaország, Luxemburg, Görögország, Spanyolország és Szlovénia uniós szintű megközelítést szorgalmaz a közösségi médiához való hozzáférés életkori korlátozásaival kapcsolatban.

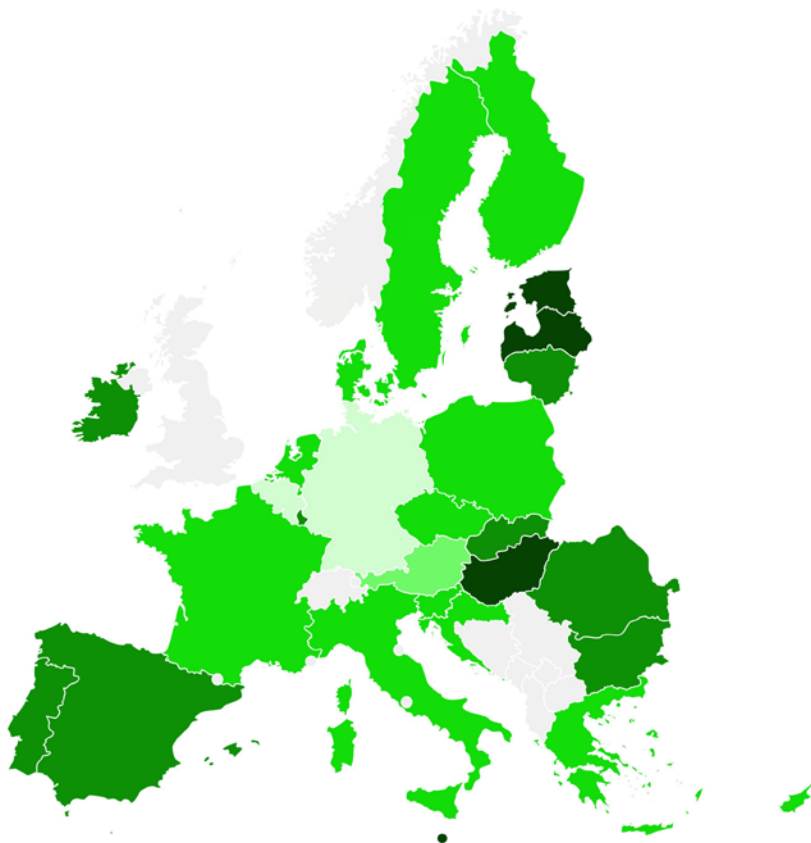
A Tanács dán elnökségének kezdeményezésére 25 tagállam által 2025 októberében aláírt jutlandi nyilatkozat biztonságosabb digitális környezetet szorgalmazott a kiskorúak számára, többek között az életkor ellenőrzése és annak értékelése révén, hogy a kiskorúak számára milyen életkorban kell lehetővé tenni a közösségi médiához és más digitális szolgáltatásokhoz való hozzáférést. Az Európai Tanács 2025. október 23-i következtetései és 2026. március 19-i következtetései kiemelik a kiskorúak online védelmének fontosságát.

Valamennyi tagállamban viták folynak – akár a nemzeti parlamentekben, akár a kormányokban, akár a civil társadalomban –, amelyek középpontjában az életkori korlátozások különböző szinteken történő bevezetése áll. A javasolt korlátozások 13 és 16 év között mozognak, és néha eltérő életkori szinteket tesznek lehetővé a szülői hozzájárulástól függően. Olaszország, Franciaország és Görögország a Műszaki Szabályok Információs Rendszerén (TRIS) keresztül hivatalosan értesítette a Bizottságot a jogszabálytervezetéről.

Franciaország, Olaszország és Dánia a 15 év alatti korlátozást mérlegeli. Ciprus és Románia 16 évben, Németország pedig 13 évben javasolja a korhatár meghúzását. Görögország és Dánia két szintet javasol: a 15 év alattiak számára korlátozott hozzáférést, a 12–15 év közöttiek (Dánia esetében a 13–15 év közöttiek) számára pedig szülői hozzájáruláshoz kötött hozzáférést.

1. ábra: A közösségi médiára és más digitális szolgáltatásokra vonatkozó életkori korlátozásokat javasló vagy mérlegelő uniós tagállamok

- 16 év
- 15 év
- 14 év
- 13 év
- N. a.

„Az egész EU-ra kiterjedő egyértelmű alsó korhatár közvetlenül támogatná a szülőket, csökkentené a gyermekekre nehezedő kortársi és társadalmi nyomást, és erős ösztönzőt teremtené a platformok számára ahhoz, hogy szolgáltatásaikat a gyermekek biztonságával és jóllétével összhangban alakítsák át.”

— LIES CRAEYNEST,
A KIDSUNPLUGGED ALAPÍTÓJA

Mivel számos tagállam fontolgatja a közösségi médiára és egyéb digitális szolgáltatásokra vonatkozó alsó korhatár megállapítását, fontos lenne az eltérő alkalmazási körrel és kiegészítő kötelezettségekkel, uniós szinten harmonizált megközelítés annak biztosításához, hogy a kiskorúak azonos szintű online védelemben részesüljenek az egész EU-ban. Az egyenlő szintű védelem biztosítása érdekében alapvető fontosságú annak mérlegelése is, hogy az esetleges életkori korlátozások hogyan kapcsolódhatnak a különösen az uniós jogszabályok, többek között a digitális szolgáltatásokról szóló rendelet által előírt biztonsági intézkedésekhez.

A tagállamok által javasolt életkori korlátozások kapcsolódhatnak a közösségi média és más digitális szolgáltatások egyes típusai által jelentett konkrét kockázatokhoz, vagy törekedhetnek azok kezelésére. A kiskorúak egyenlő szintű védelmének biztosítása érdekében az életkor-ellenőrzés harmonizált megközelítésének együtt kell járnia a szabályozók által hatékonyan érvényesített biztonsági intézkedésekkel, valamint a közösségi média és más digitális szolgáltatók által bevezetett biztonsági funkciókkal (akár beépített, akár alapértelmezett biztonsági megközelítés révén).

AZ ÉLETKORI KORLÁTOZÁSOKKAL ÉS A HOZZÁJÁRULÁSSAL KAPCSOLATOS MEGKÖZELÍTÉSEK

Tagállam	A digitális szolgáltatásokra vonatkozó életkori korlátozásokkal kapcsolatos nemzeti eszmecserék és lehetséges intézkedések jelenlegi állása	Javasolt vagy megvizsgált alsó korhatár	A gyermekeknek az online adatkezeléshez való hozzájáruláshoz szükséges életkora
Belgium	2026 áprilisában a Flamand Kormány jóváhagyta azt az előzetes rendelettervezetet, amely 13 évben állapítja meg a törvényes korhatárt egyes olyan online platformok esetében, amelyek károsak lehetnek a kiskorúakra nézve.	13	13
Bulgária	2026 májusában egy ellenzéki politikai párt módosításokat javasolt a gyermekvédelmi törvényben annak érdekében, hogy korlátozzák a 16 év alatti gyermekek közösségi médiához való hozzáférését. A hozzáférés 13 éves kortól lenne engedélyezhető szülői hozzájárulással.	16	14
Cseh Köztársaság	Még nincs javaslat. A kormányzó párt, az ANO (PfE) azt tervezi, hogy idén jogalkotási javaslatot terjeszt elő a 15 év alatti gyermekek hozzáféréseinek betiltására.	15	15
Dánia	A jogalkotási javaslat kidolgozás alatt áll. 2025 novemberében a kormány politikai megállapodást jelentett be a 15 év alatti gyermekeknek a közösségi médiához való hozzáféréseire vonatkozó tilalomról azzal, hogy szülői hozzájárulással a hozzáférés 13 éves kortól engedélyezett lenne.	15	15
Észtország	Általános ellenállásba ütközik az az elképzelés, hogy életkori korlátozásokat vezessenek be a közösségi médiában.	N. a.	13
Németország	Eddig nem született jogalkotási javaslat. 2025 novemberében a kormány bejelentette a lehetséges szabályozás elvi támogatását, és szakértői bizottságot hozott létre, amely június 24-én tette közzé jelentését, amelyben alsó korhatárként a 13 évet és a nem biztonságos szolgáltatások piacra jutásának korlátozását javasolta, uniós szintű megközelítést kérve. A politikai pártok és a nem kormányzati szervezetek számos javaslatot tettek.	13	16
Írország	Még nincs jogalkotási kezdeményezés. Tánaiste (miniszterelnök-helyettes) támogatását fejezte ki a 16 év alatti gyermekek közösségi médiához való hozzáféréseinek korlátozása iránt. A művészetekkel, médiával, kommunikációval, kultúrával és sporttal foglalkozó vegyes bizottság 2026 májusában nem támogatta ezt a tilalmat.	16	16
Görögország	Várhatóan 2026 nyarán szavaznak a vonatkozó törvényről, és 2027 januárjától hajtják végre.	15	15
Spanyolország	2025 áprilisában a spanyol kormány jogalkotási javaslatot terjesztett elő a gyermekeknek a személyes adataik kezeléséhez való hozzájárulási korhatárának megemelésére. 2026 februárjában az elnök bejelentette, hogy Spanyolország meg fogja tiltani a 16 év alatti gyermekek számára a digitális platformokhoz való hozzáférést.	16	14
Franciaország	2025-ben jogalkotási javaslatot terjesztettek elő (mindkét parlamenti kamara elfogadta saját álláspontját, de még meg kell állapodniuk a kompromisszumos szövegről). A törvény várhatóan 2026 szeptemberében lép hatályba. Franciaország differenciált rendszert javasol, amely megtiltja a 15 év alattiak számára bizonyos, károsnak minősített közösségimédia-szolgáltatások használatát, és szülői hozzájáruláshoz köti az egyéb közösségimédia-szolgáltatásokhoz való hozzáférést.	15	15

Tagállam	A digitális szolgáltatásokra vonatkozó életkori korlátozásokkal kapcsolatos nemzeti eszmecserék és lehetséges intézkedések jelenlegi állása	Javasolt vagy megvizsgált alsó korhatár	A gyermekeknek az online adatkezeléshez való hozzájáruláshoz szükséges életkora
Horvátország	A 2025-ben jogalkotási javaslatot terjesztettek elő, de 2026 márciusában elutasították.	15	16
Olaszország	A kormány jogalkotási kezdeményezést tervez a 15 év alatti gyermekek közösségi médiához való hozzáféréseinek megtiltása érdekében. Ezzel párhuzamosan 2024-ben és 2026-ban két külön parlamenti kezdeményezést terjesztettek elő, de jelenleg nem haladnak előre, mivel a miniszterelnök bejelentette, hogy nem a tilalom az előnyben részesített alternatíva.	15	14
Ciprus	A kormány 2026-ban jogalkotási kezdeményezést jelentett be.	15	14
Lettország	Még nincs jogalkotási javaslat. 2026 márciusában a kormánykoalíció megállapodott arról, hogy rendeletet dolgoz ki a közösségi médiához való hozzáférés bizonyos életkor alatti korlátozásáról.	N. a.	13
Litvánia	2026-ban jogalkotási javaslatot terjesztettek elő.	16	14
Luxemburg	A parlament állásfoglalása (2026. január) uniós keret létrehozására vagy az intézkedések Belgiummal, Németországgal és Franciaországgal való összehangolására szólít fel.	16	16
Magyarország	Még nincs javaslat.	N. a.	16
Málta	2026 februárjában nyilvános konzultációra került sor a közösségi média reformjáról. Jelenleg a konzultációt követő szakasz zajlik.	N. a.	13
Hollandia	A koalíciós tervek (2026. január) azt szorgalmazzák, hogy uniós szinten határozzák meg a közösségi médiához való hozzáférés alsó korhatárát.	15	16
Ausztria	A szövetségi kormány közleménye szerint a jogalkotási javaslat 2026 nyarára várható.	14	14
Lengyelország	A parlament alsóháza (Szejm) és a digitális ügyekért felelős minisztérium egyes képviselői közleményeket adtak ki.	15	16
Portugália	A parlamenti jogalkotási kezdeményezés előkészítés alatt áll 2026-ban (meghallgatási szakasz).	16	13
Románia	A digitális nagykorúság korhatáráról 2025-ben jogalkotási javaslatot tettek közzé. Különböző eljárási szakaszokban folyamatban van más javaslatok megvitatása is.	15-16	16
Szlovénia	2026 februárjában a kormány bejelentette, hogy előkészületeket tesz a közösségi média 15 éves kor alatti használatának szabályozására.	15	15
Szlovákia	A beruházási, regionális fejlesztési és informatikai minisztérium 2026-ban jogalkotási javaslatot jelentett be.	16	16
Finnország	A miniszterelnök és pártja 2025 novemberében állásfoglalást tett közzé, amelyben támogatja a 15 év alatti gyermekek közösségi médiához való hozzáféréseinek tilalmát. A nemzeti ajánlások 13 év alatt a közösségimédia-használat tilalmát javasolják.	15	13
Svédország	A kormány bizottságot hozott létre, hogy kivizsgálja a gyermekek közösségi médiához való hozzáféréseinek bizonyos életkor alatti potenciális tilalmát, és javaslatot tett arra, hogy 15 év legyen a korhatár a közösségi média használatára.	15	13

AZ UNIÓS ÉLETKOR-ELLENŐRZÉSI MEGOLDÁS TAGÁLLAMI

ALKALMAZÁSA

Az uniós életkor-ellenőrzési megoldás műszakilag korszerű, és digitális modellje készen áll arra, hogy azt a tagállamok és a piaci szereplők testre szabják. Az azonban, hogy ezek az eszközök mennyire hatékonyak az online gyermekvédelem megerősítésében, végső soron attól függ, hogy a tagállamok, a piaci szereplők, a közösségi média és más digitális szolgáltatók ténylegesen alkalmazzák-e őket.

A megbízható életkor-ellenőrző szolgáltatók kijelölése szintén elengedhetetlen az uniós életkor-ellenőrzési megoldás hatékony működéséhez. Az Európai Bizottság többszöri felhívása ellenére számos tagállam még nem lépett fel a megbízható életkor-ellenőrző szolgáltatók kijelölése érdekében.

A közösségi médiához és más digitális szolgáltatásokhoz való hozzáférésre vonatkozó harmonizált uniós életkor-korlátozás nem hajtható végre a kiskorúak életkorának bizonyítására használható életkor-ellenőrzési ökoszisztéma nélkül. A jelenlegi uniós életkor-ellenőrzési megoldás a nemzeti jogszabályokkal összhangban technikailag kiterjeszthető 18 éves korról más életkorokra, többek között például a serdülőkre.

Ha azonban nincsenek olyan megbízható, életkort igazoló szolgáltatók, amelyek életkort igazoló tanúsítványokat adhatnak ki kiskorúak számára, fennáll annak a kockázata, hogy a közösségi média és más digitális szolgáltatók visszatérnek más, kevésbé megbízható (például önbevalláson alapuló) és/vagy a magánéletet kevésbé tiszteletben tartó módszerekre, és a tagállamok nehézségekbe ütközhetnek az életkor hatékony ellenőrzésének biztosítása terén.

VÉGREHAJTÁSI IGÉNYEK: KAPACITÁS, GYORSASÁG ÉS

A SZABÁLYOZÓK KÖZÖTTI KOORDINÁCIÓ

Az eddigi végrehajtás azt mutatja, hogy a meglévő jogalkotási eszközök határozatokat hozhatnak és látható változásokat eredményezhetnek a megfelelés terén. Emellett számos kihívás is megmutatkozik.

A hatékony végrehajtás elengedhetetlen a gyermekek online biztonságának biztosításához. Ehhez elegendő hatáskörre és megfelelő erőforrásokkal rendelkező hatóságokra van szükség. A gyakorlatban az egymásnak ellentmondó végrehajtási architektúrák számos problémát vethetnek fel. Ezek közé tartozik a korlátozott erőforrások további elosztása, a felállási idő, a megnövekedett összetettség, valamint a potenciálisan versengő vagy egymást átfedő hatáskörök. Ezek a problémák visszatartó erővel lehetnek a megfelelés terén, vagy akár lehetséges alapot kínálhatnak a közösségi média és más digitális szolgáltatók számára a megfelelés elkerüléséhez vagy késleltetéséhez.

A szabályozók számára jelentős kihívás a szükséges szakértelemmel rendelkező megfelelő személyzet fenntartása. Mivel a szolgáltatók működése egyre összetettebbé válik, a szabályozóknak biztosítaniuk kell, hogy elegendő megfelelően képzett személlyel rendelkezzenek annak hatékony értékeléséhez, hogy a közösségi média és más digitális szolgáltatások megfelelnek-e a jogszabályoknak. Ez mind uniós, mind nemzeti szinten érvényes.

Tágabb értelemben a gyermekvédelmi rendszerekre (többek között a közjogi jogérvényesítés támogatására) elkülönített emberi és pénzügyi erőforrások rendelkezésre állása és koordinálása szintén kihívást jelent²⁸⁹. A végrehajtással kapcsolatos bizonyítási teher fent említett megfordítása hozzájárulhat a végrehajtási kapacitás növeléséhez és a jobb eredmények eléréséhez anélkül, hogy további terhet róna a szabályozó hatóságok korlátozott erőforrásaira mind uniós, mind nemzeti szinten.

GYERMEKBIZTONSÁGI HIÁNYOSSÁG: ONLINE SZEXUÁLIS

BÁNTALMAZÁS ÉS KIZSÁKMÁNYOLÁS

A 2021-től 2026. április 3-ig alkalmazandó ideiglenes rendelet ideiglenes szabályokat állapított meg, amelyek eltérnek az elektronikus hírközlési adatvédelmi irányelv bizonyos kötelezettségeitől. Ez lehetővé tette egyes személyközi hírközlési szolgáltatásokat nyújtó szolgáltatók számára, hogy személyes és egyéb adatok kezelésére szolgáló technológiákat alkalmazzanak a gyermekek szexuális bántalmazását ábrázoló anyagok és a gyermekcsábítás felderítésére és bejelentésére, valamint az anyagok szolgáltatásaikból való eltávolítására.

2025 decemberében az Európai Bizottság ideiglenes megoldásként az ideiglenes rendelet 2028-ig történő meghosszabbítását javasolta a gyermekek szexuális bántalmazásának megelőzéséről és az ellene folytatott küzdelemről szóló hosszú távú rendelet elfogadásáig. Az Európai Parlament és a Tanács azonban nem jutott megállapodásra a javaslatról. Ennek következtében az ideiglenes rendelet 2026. április 3-tól már nem alkalmazandó, ami uniós szinten jogbizonytalanságot teremt.

A lehető leghamarabb megoldást kell találni a hosszú távú rendeletben a gyermekeknek az – e bűncselekmények többségének helyszínéül szolgáló – magánjellegű kommunikáció során történő szexuális bántalmazásának felderítésére. Az e szolgáltatásokat nyújtó szolgáltatók általi proaktív felderítés több mint 15 éve a gyermekek szexuális bántalmazásával kapcsolatos nyomozások fő forrása.

A felderítés hatályának nemcsak a gyermekek szexuális bántalmazását ábrázoló ismert anyagokra kell kiterjednie az újbóli áldozattá válás megelőzése érdekében, hanem a gyermekek szexuális bántalmazását ábrázoló új anyagokra is, amelyek gyakran folyamatos bántalmazásra utalnak, és magukban foglalják a gyermekek szexuális bántalmazását ábrázoló, mesterséges intelligencia által generált anyagokat is. Ez utóbbi exponenciálisan nőtt az elmúlt években (a 2023. évi 5 000 jelentésről 2025-ben 1,3 millió jelentésre nőtt). A felderítésnek ki kell terjednie a gyermekcsábításra is a közvetlenül fenyegető visszaélések megelőzése és a folyamatban lévő visszaélések megállítása érdekében, amelyek száma szintén exponenciálisan nőtt (az elmúlt három évben a 12-szeresére).

A jelenlegi jogszabályok egyéb hiányosságai a gyermekek szexuális bántalmazásának és kizsákmányolásának a technológiai fejlődéshez kapcsolódó, újonnan megjelenő formáihoz kapcsolódnak, például a mesterséges intelligencia által létrehozott, gyermekek szexuális bántalmazását ábrázoló anyagokhozⁱ, az online gyermekcsábításhoz, a bántalmazás élő közvetítéséhez, a bűncselekmények elkövetésének módjára vonatkozó utasítások terjesztéséhez, valamint a gyermekek szexuális bántalmazását célzó online szolgáltatás működtetéséhez. Ezekkel a kérdésekkel a büntetőjogi keret (2011/93/EU irányelv) javasolt felülvizsgálata foglalkozik.

i. A gyermekek jogainak fokozottabb védelme érdekében az Európai Parlament és a Tanács a mesterséges intelligenciáról szóló omnibusz csomaggal összefüggésben megállapodott abban, hogy be kell vezetni a nem beleegyezésen alapuló intim tartalmakat és gyermekek szexuális bántalmazását ábrázoló anyagokat előállító MI-rendszerek tilalmát. Ez a tilalom 2026. december 2-től alkalmazandó.

Ajánlások

1. AJÁNLÁS

A 13 év alatti gyermekek közösségi médiához és egyéb digitális szolgáltatásokhoz való hozzáféréseinek harmonizált, uniós szintű korlátozására irányuló javaslat

Helyénvaló javasolni a 13 év alatti gyermekek közösségi médiához és egyéb digitális szolgáltatásokhoz, köztük az MI-társakhoz való hozzáféréseinek harmonizált, uniós szintű korlátozását. A harmonizált hozzáférési korlátozás megkönnyítené az arányos és jogszerű életkor-azonosítás megvalósítását, és ösztönözné a közösségimédia- és más digitális szolgáltatókra vonatkozó beépített biztonsági követelményeket. 13 év alatti gyermekeknek csak szülői engedéllyel és felügyelettel, illetve oktatási környezetben, időkorlátok mellett szabadna hozzáférniük az életkoruknak megfelelő közösségimédia+-környezetekhez. 13 éves kortól a serdülők fokozatosan mind önállóbban használhatják az életkoruknak megfelelő és biztonságos közösségi médiát és egyéb digitális szolgáltatásokat.

Az uniós szinten harmonizált, egységesen 13 éves alsó korhatárt rögzítő szabályok hozzájárulnának az egységes piac megfelelő működéséhez, egységes megfelelési keretet biztosítva a szolgáltatók számára. A harmonizált szabályok mind nemzeti, mind uniós szinten megkönnyítenék a szabályozók általi végrehajtást és felügyeletet. Emellett az egész Unióban egységes szintű védelmet biztosítanának minden kiskorúnak az online térben, társadalmi-gazdasági, kulturális és nemzeti körülményeiktől függetlenül.

2. AJÁNLÁS

Hatékony életkor-azonosítási rendszerek bevezetése az életkor ellenőrzésére, illetve a kiskorúak online biztonságát és tudatosságát szolgáló, a beépített biztonságon alapuló, életkorhoz igazított megközelítések alátámasztására

Az életkor-azonosítási módszereknek – az életkor ellenőrzésének, illetve becslésének – arányosaknak kell lenniük, és meg kell felelniük bizonyos minimumkövetelményeknek, főként az alapvető felhasználói jogok, köztük a gyermekjogok és a kapcsolódó biztosítékok tekintetében. Valamennyi, az életkor ellenőrzését szolgáló módszernek be kell tartania a legmagasabb szintű adatvédelmi normákat, és ki kell zárnia a személyazonosító okmányok és biometrikus adatok életkorbecslés céljából történő feldolgozását. Olyan technikai szabványokat kell alkalmazni, például a nem feltáró bizonyítás módszerét, amelyek biztosítják, hogy sem az életkort felmérő platform, sem az életkor-ellenőrző szolgáltató ne jusson olyan információkhoz, amelyek a felhasználó nyomon követését vagy azonosítását eredményezhetik.

Az életkorellenőrzési módszereknek pontosaknak kell lenniük az adott életkor- vagy korcsoport-meghatározásban, és a gyakorlatban könnyen és megbízhatóan alkalmazhatóknak kell lenniük valós körülmények között. Emellett ellenállóknak kell lenniük a kizárólagos és a kiberbiztonsági fenyegetésekkel szemben, inkluzív (és megkülönböztetésmentes) módon kell működniük, és mindenki számára egyformán elérhetőnek kell lenniük, akinek szüksége lehet rájuk. A közösségimédia- és más digitális szolgáltatóknak tartaniuk kell magukat azon vállalásukhoz, hogy a kiskorúakat megóvják a kockázatos szolgáltatásoktól és az önmagukat gyerekeknek, illetve serdülőknek kiadó felhasználóktól.

Az uniós szinten harmonizált életkor-korlátozás gyakorlati érvényesítése érdekében a szolgáltatóknak egyértelmű iránymutatásra és kritériumokra kell tudniuk támaszkodni az életkor-ellenőrzési technológiáknak az életkor-korlátozások végrehajtása céljából történő használatára vonatkozóan. Emellett a felhasználók és a szolgáltatók számára lehetővé kell tenni, hogy hatékony, a magánélet védelmét biztosító, biztonságos, inkluzív és felhasználóbarát életkor-ellenőrzési technológiákhoz férjenek hozzá annak gyakorlati érvényesítése érdekében. Ebben az összefüggésben az uniós életkor-ellenőrzési tervre épülő uniós életkor-ellenőrzési megoldások harmonizált, a magánélet védelmét biztosító, korszerű és interoperábilis eszközt biztosíthatnak az ilyen kötelezettségek uniós szintű érvényesítéséhez.

E keret további megerősítése érdekében a tagállamoknak és a piaci szereplőknek olyan operatív életkor-ellenőrzési eszközöket kell rendelkezésre bocsátaniuk, amelyek összhangban vannak az életkor ellenőrzésére vonatkozó uniós tervvel, vagy arra épülnek, és követik az életkor-ellenőrzési technológiák uniós szintű közös keretének létrehozásáról szóló bizottsági ajánlást. A bizottsági ajánlás olyan rendszert határoz meg, amely meghatározza a bizalmi modellre, az irányításra, valamint az életkor-ellenőrzési megoldások és az életkort igazoló tanúsítványok szolgáltatóinak kötelezettségeire vonatkozó követelményeket.

A tagállamoknak mielőbb megbízható, életkort igazoló szolgáltatókat kell kijelölniük. A kiskorúak életkorának hatékony ellenőrzése érdekében azt is biztosítaniuk kell, hogy 18 év alattiaknak szóló tanúsítványokat is nyújtsanak és/vagy elismerjenek. Ez magában foglalná annak biztosítását, hogy minden kiskorú nemzeti személyazonosító igazolvány nélkül is hozzáférhessen bizonyos, életkorát igazoló eszközökhöz.

Fontos, hogy az EU egyértelmű jogalapot hozzon létre az életkor-ellenőrzési megoldások végrehajtására annak biztosítása érdekében, hogy a közösségi média és más digitális szolgáltatók elfogadják az életkort igazoló tanúsítványok megbízható szolgáltatóit. Az életkor-ellenőrzés kulcsfontosságú a jól működő panasztételi rendszerek szempontjából, amelyek lehetővé teszik a gyermekek és a serdülők számára, hogy érvényesítsék jogukat és biztonságosan navigáljanak az interneten.

3. AJÁNLÁS

A közösségi média és más digitális szolgáltatások kialakításának kulcsfontosságú biztonsági elemeire vonatkozó szabályok kiterjesztése és harmonizálása

A közösségi médiát és más digitális szolgáltatásokat világos beépített biztonsági elemekkel és életkorhoz igazított biztosítékokkal kell ellátni (például korlátozva a végtelenített görgetést, az automatikus lejátszást, a push értesítéseket és a problémás, személyre szabott ajánlási motorokat). A függőséget okozó kialakítás, a megtévesztő tervezési megoldások, a kéretlen megkeresések és az ún. nyúlüreg-hatás elleni fellépés jegyében a beépített védelmi beállításoknak a közösségi média és más digitális szolgáltatások szerves részét kell képezniük. A kulcsfontosságú biztonsági elemekre vonatkozó szabályok kiterjesztése és harmonizálása jogbiztonságot és egységességet garantálna a közösségi média+ környezetében. A technológia gyors fejlődése miatt a kulcsfontosságú biztonsági elemekre vonatkozó szabályoknak kiigazíthatóknak kell lenniük, hogy alkalmasak maradjanak az újabb káros tervezési elemek kezelésére.

4. AJÁNLÁS

A bizonyítási teher áthárítása a közösségimédia- és más digitális szolgáltatókra a termékek és szolgáltatások kiskorúak számára is biztonságos voltával kapcsolatban

Konkrét életkori korlátozásokat kell alkalmazni mindaddig, amíg a közösségimédia- és más digitális szolgáltatók be nem vezetik a gyermekeket és serdülőket védő kulcsfontosságú biztonsági tervezési jellemzőket. Mindaddig, amíg a szolgáltatók nem bizonyították a biztonsági és életkorhoz igazodó elemek meglétét, vagyis az uniós és nemzeti rendelkezéseknek való megfelelést, nem férhetnek hozzá a kiskorú felhasználókhoz. Amennyiben létezik „alapértelmezetten biztonságos” változat, az életkornak nem megfelelő (fel-
nőttekre szabott) funkciók csak hatékony életkor-ellenőrzés után aktiválhatók.

5. AJÁNLÁS

A végrehajtási és értékelési kapacitások megerősítése

Tekintettel a gyermekek online biztonságára alkalmazandó számos szabályra (a digitális szolgáltatásokról szóló rendelet, az általános adatvédelmi rendelet, a mesterséges intelligenciáról szóló rendelet stb.), a felügyeleti hatóságoknak fokozniuk kell a jogi keretek közötti együttműködést és információcserét. Ez kulcsfontosságú az inkohereciák elkerüléséhez, valamint az alapvető jogok védelmében gyökerező koherens, kiszámítható és hatékony jogi környezethez. Az Európai Bizottságnak olyan mechanizmusokat kell kidolgoznia, amelyek segítik a felügyeleti hatóságok közötti zökkenőmentes együttműködést, kiaknázva a meglévő végrehajtási struktúrákat. Ezenkívül fel kell mérni, szükség van-e további erőforrásokra és szervezetátalakításra a végrehajtásért és értékelésért felelős szabályozó hatóságok körében. Mérlegelni kell, milyen intézkedések erősíthetik meg a civil társadalom végrehajtásban betöltött szerepét és hozzájárulását a végrehajtási képességekhez, többek között a meglévő struktúrákon keresztül. A végrehajtás terén törekedni kell a kiegészítő jellegre, és ki kell küszöbölni az egymásnak ellentmondó intézkedéseket.

6. AJÁNLÁS

Mielőbbi intézkedések elfogadása annak garantálására, hogy a közösségimédia- és más digitális szolgáltatókat egyértelmű kötelezettségek terheljék a gyermekek online szexuális bántalmazásának megelőzése, felderítése, bejelentése és megakadályozása terén, többek között az interperszonális kommunikáció során is

A gyermekek szexuális bántalmazásának megelőzésére és az ellene folytatott küzdelemre vonatkozó szabályok megállapításáról szóló ideiglenes rendelet hatályvesztése miatt jelenleg keletkezett gyermekbiztonsági joghézagot gyorsan fel kell számolni. Az uniós társjogalkotóknak mielőbb el kell fogadniuk a gyermekek szexuális bántalmazásának megelőzéséről és az ellene folytatott küzdelemről szóló hosszú távú rendeletre irányuló javaslatot. A gyermekek szexuális bántalmazásával kapcsolatos nyomozások több mint 80%-a a közösségimédia- és más digitális szolgáltatók által tett bejelentésekből indul ki. A gyermekek gyakran túlságosan félnek ahhoz, hogy bejelentsék a bántalmazást. E gyakorlatok megszüntetésének egyetlen módja többnyire a gyermekek szexuális bántalmazását ábrázoló anyagok felderítése, a személyközi kommunikációra kiterjedően is.

A gyermekek szexuális bántalmazásáról szóló irányelv társjogalkotók által nemrégiben elfogadott átdolgozásával együtt ezek az eszközök megerősítik a gyermekek online és offline szexuális bántalmazása és kiszármányolása elleni uniós keretet. Javítani fogják a megelőzést, a nyomozást és az áldozatok támogatását. Emellett az online platformoknak meg kell erősíteniük az ágazaton belüli együttműködést a gyermekeket érintő súlyos online bűncselekményekkel kapcsolatban azáltal, hogy megosztják a káros tartalmakra és a rosszindulatú szereplőkre vonatkozó jeleket. A közösségi média és más digitális szolgáltatások szolgáltatóinak meg kell erősíteniük az együttműködést az uniós internetfórummal a felmerülő fenyegetésekkel és visszaélési mintákkal kapcsolatos információk megosztása érdekében. Ez támogatni fogja a feltételezett bűncselekmények korai felderítését és bejelentését. Emellett fokozni kell a gyermekvédelmi jogi keretek, például az áldozatok jogairól szóló irányelv vagy a nőkkel szembeni erőszakról és a kapcsolati erőszakról szóló irányelv végrehajtását.

7. AJÁNLÁS

A tagállamok 13 éves kortól további elővigyázatossági hozzáférési korlátozásokat vezethetnek be a közösségi médiára és más digitális szolgáltatásokra vonatkozóan

Bármely további elővigyázatossági hozzáférési korlátozásnak komplementer módon kell illeszkednie a közösségi médiához és más digitális szolgáltatásokhoz való hozzáférés 13 éves kor alatti, uniós szintű korlátozásához. A kamaszkorúak csak olyan közösségimédia+-környezethez férhetnek hozzá, amely a tartalom és a tervezési jellemzők tekintetében biztonságos, életkoruknak megfelelő, és amelynek kialakítása szem előtt tartja jogait és szükségleteiket. A tagállamok eltérő történelmi és nemzeti kontextusuknak megfelelően dönthetnek a 13 évesnél magasabb korhatár elfogadása mellett. Minden további elővigyázatossági nemzeti hozzáférési korlátozást folyamatosan értékelni kell, és adott esetben felül kell vizsgálni, amint a közösségi média és más digitális szolgáltatások alapértelmezetten biztonságosnak minősülnek a gyermekek és kamaszok számára.

8. AJÁNLÁS

A fogyasztóvédelmi politikák megerősítése a gyermekek biztonsága érdekében

A fogyasztóvédelmi jog fontos szerepet játszik a kereskedők valamennyi típusára – az e-kereskedelmi webáruházakra, az előfizetéses streamingre, valamint a digitális tartalmakra és szolgáltatásokra, videójátékokra és alkalmazásokra – kiterjedő gyermekvédelmi eszközként, biztosítva, hogy egyetlen, gyermekekkel kapcsolatba kerülő kereskedő se kerüljön ki az érvényesíthető fogyasztóvédelmi kötelezettségek hatálya alól. Meg kell erősíteni a gyermekek védelmét a megtévesztő, agresszív és káros online marketinggyakorlatokkal szemben, beleértve az online influenszerek által végzett marketinget is.

Meg kell erősíteni a biztonsági hálót és az annak végrehajtására vonatkozó szabályokat annak biztosítása érdekében, hogy az Európai Unióban a kereskedelmi digitális szolgáltatásokkal kapcsolatba kerülő minden gyermek részesüljön alapszintű fogyasztóvédelemben, függetlenül a szolgáltatás típusától, a kereskedő típusától vagy a kereskedő letelepedési helye szerinti tagállamtól.

A digitális méltányosságról szóló, küszöbön álló jogszabály és a fogyasztóvédelmi együttműködésről szóló rendelet felülvizsgálata kulcsfontosságú lehetőséget kínál arra, hogy a gyermekek és a serdülők védelme az uniós fogyasztóvédelmi jog középpontjába kerüljön.

9. AJÁNLÁS

A megvalósult intézkedések hatásának folyamatos nyomon követése és értékelése

Az e fejezet ajánlásait követően javasolt valamennyi új eszköznek adatvezérelt mechanizmusokat és megközelítéseket kell magában foglalnia hatása és hatékonysága folyamatos értékelésére. A Bizottságnak javítania kell továbbá a végrehajtási erőfeszítések összehangolását, valamint az értékelési és nyomonkövetési folyamatok egyszerűsítését, különösen a gyermekek online biztonságát illetően.

A közösségi médiáról szóló ausztrál törvény végrehajtásának nyomon követésére alkalmazott modellre építve (beleértve a szakértőktől származó ismeretek és meglátások folyamatos integrálását) az egész EU-ra kiterjedő hozzáférési korlátozás bevezetését átfogó értékelésnek kell kísérnie. Ennek az alsó korhatár rendszerének hatékonyságára, hatásaira és kiigazítására kell összpontosítani, prioritásként kezelve a gyermekek részvételét. Ezt a meglévő mechanizmusok – például az uniós gyermekrészvételi platform és a gyermekbarát internet (BIK+) – felhasználásával, valamint az e kérdéssel kapcsolatos kutatásnak az EU-ban és a különböző tanulmányi területeken – többek között a kutatási programok struktúrájában – történő racionalizálásával lehetne elérni.

Ezek az értékelések támaszkodhatnak a digitális szolgáltatásokról szóló rendelet és az algoritmusok átláthatóságával foglalkozó európai központ (ECAT) keretében folyamatban lévő munkára. A központ folyamatosan figyelemmel kíséri a gyermekek online biztonságának alakulását a fejlődési tendenciák, az affordanciák, valamint az új és kialakulóban lévő technológiák használata tekintetében. Ez alapul szolgálhat a releváns korcsoportokba tartozó kiskorúak reprezentatív mintáiból történő strukturált és rendszeres adatgyűjtési rendszer létrehozásához az egész EU-ban.

Az értékelés középpontjában a kiskorúak jólléte áll. Az értékelési kereteknek magukban kell foglalniuk a fejlődési eredményeket, a mentális egészséggel kapcsolatos mutatókat, a jólléti intézkedéseket és a reziliencia eredményeit, ahelyett, hogy kizárólag a megfelelési, kitettségi vagy használati mérőszámokra összpontosítanának. A gyermekbiztonsági politikákat végső soron az egészséges fejlődéshez való hozzájárulásuk alapján kell értékelni.

10. AJÁNLÁS

A gyermekek adatainak GDPR szerinti kezelése során a közösségi médiának és más digitális szolgáltatásoknak garantálniuk kell, hogy a gyermekek mindenképp felett álló érdeke elsődleges szempont legyen

Amikor a közösségi média és más digitális szolgáltatások adatkezelőként vagy adatfeldolgozóként gyermekek személyes adatait kezelik, biztosítaniuk kell, hogy az általános adatvédelmi rendelet szerinti legmegfelelőbb jogalapra támaszkodjanak. Az adatvédelmi hatóságok értékelik, hogy az adatkezelők megfelelő jogalap alapján kezelik-e a gyermekek adatait, és hogy teljesülnek-e a vonatkozó feltételek.

Ha az adatkezelő úgy dönt, hogy a gyermek személyes adatait hozzájárulás alapján kezeli, biztosítani kell, hogy megszerezze a gyermek érvényes hozzájárulását és szükség esetén a szülői felelősség gyakorlásának hozzájárulását.

Ha az adatkezelő úgy dönt, hogy a gyermekek személyes adatai kezelésének jogalapjaként a jogos érdekre hivatkozik, biztosítani kell, hogy a 6. cikk (1) bekezdésének f) pontjában foglalt valamennyi követelmény teljesüljön az adatkezelés elvégzése előtt. E követelmények egyike, hogy az adatkezelők jogos érdekeivel szemben ne élvezzenek elsőbbséget az érintett érdekei vagy alapvető jogai és szabadságai. E tekintetben különös figyelmet kell fordítani arra az esetre, ha az érintett gyermek.

Amint azt az Európai Adatvédelmi Testületnek a jogos érdekre vonatkozó iránymutatásai is megjegyzik, ezen értékelés elvégzése során az adatkezelőknek figyelembe kell venniük a gyermekek jogaiba és szabadságaiba való beavatkozás mértékét és intenzitását. Figyelembe kell venniük a gyermeknek a személyes adatai felhasználásának módjával kapcsolatos észszerű elvárásait. Bizonyítaniuk kell továbbá, hogy a gyermek mindenek felett álló érdekét elsődleges szempontként vették figyelembe, és hogy megfelelő biztosítékok állnak rendelkezésre. Az egymással versengő érdekek mérlegelésekor a gyermek mindenek felett álló érdekének kell az elsődleges szempontnak lennie.

Amennyiben az adatkezelő jogos érdekei ütköznek a gyermek érdekeivel vagy alapvető jogaival és szabadságaival, a gyermek érdekeinek és jogainak általában elsőbbséget kell élvezniük. Ha ez nem biztosítható, az adatkezelőnek vagy megfelelőbb jogalapot kell találnia, vagy nem kezelheti a gyermek személyes adatait.

11. AJÁNLÁS

A termékfelelősségről szóló irányelv hatékony végrehajtásának biztosítása

Az eredetileg 1985-ben elfogadott irányelvet az Európai Bizottság legutóbbi megbízatása során aktualizálták, hogy tükrözze a jelentős technológiai, gazdasági és ítélkezési gyakorlatbeli fejleményeket. A cél az volt, hogy egyenlő versenyfeltételeket biztosítsanak, jogbiztonságot teremtsenek a vállalkozások számára, valamint hatékony jogorvoslatot nyújtsanak az áldozatok számára. A felülvizsgált irányelv 2024. december 8-án lépett hatályba, és azt a tagállamoknak 2026. december 9-ig kell átültetniük.

Tekintettel a digitális szolgáltatásokkal szembeni termékfelelősségi ügyek világszerte történő alakulására, alapvető fontosságú a termékfelelősségről szóló irányelv hatékony és időben történő átültetésének és végrehajtásának biztosítása. Ezen túlmenően a szabályozóknak hatékonyan elő kell mozdítaniuk a polgárok körében a termékfelelősségről szóló irányelvből eredő jogokat (például a frissített jogorvoslati mechanizmusok előmozdítása azon magánszemélyek körében, akik keresetet kívánnak indítani a hibás termék használata miatt, különösen a szoftverek esetében).

04

A kiskorúak felkészítése arra, hogy biztonságosan eligazodjanak a digitális világban

Az előző fejezet megvizsgálta az EU és a tagállamok számára a gyermekek online védelme érdekében rendelkezésre álló meglévő jogszabályokat és eszközöket, ismertette a folyamatban lévő végrehajtás eredményeit, és azonosította azokat a területeket, ahol a jogszabályokat és eszközöket meg kell erősíteni és ki kell egészíteni a gyermekek online biztonságának fokozása érdekében.

A közösségi média+ világot azonban nem lehet pusztán a kockázatokra korlátozni. Ugyanis az lehetőséget kínál a kreativitásra és a részvételre is. Ez a fejezet a közösségi média és más digitális szolgáltatások kiskorúak általi használatában rejlő lehetőségekre vonatkozó – bár összehasonlítva korlátozott mértékű – bizonyítékokat vizsgálja. Figyelembe veszi Marta Gonçalves ifjúsági képviselő hozzászólásait, aki részt vett a különleges testület ülésén és a társelnökök ajánlásainak megfogalmazásához vezető megbeszéléseken.

A fejezet a kiskorúak online szerepvállalását és részvételét előmozdító kiválasztott uniós szakpolitikák és eszközök felülvizsgálatával folytatódik. Egy sor ajánlással zárul arra vonatkozóan, hogy miként lehet támogatni a gyermekeket és támogatói köreiket (szülőket és gondozókat, tanárokat és oktatókat) az online világ kínálta lehetőségek megragadásában.

Ez a fejezet a társelnökök által előterjesztett, a gyermekek online biztonságának fokozására irányuló erőfeszítések irányítására szolgáló hat irányadó elv ötödik és hatodik pillérére épül: a tudatos internethasználatra nevelésre és médiaoktatásra, valamint a gyermekek jogaira és részvételére. Ez az elemzés a gyermekek jogaira vonatkozó nemzetközi és uniós keretből indul ki^a.

A hatékonyság érdekében az online gyermekvédelmi intézkedéseknek együtt kell járniuk a kiskorúak szerepvállalásának és részvételének előmozdítását célzó intézkedésekkel. Az intézkedéseknek meg kell felelniük a gyermekek és serdülők változó képességeinek, és igazodniuk kell a gondozók és az oktatók változó szerepéhez a kiskorúak felnőtté válása felé vezető úton.

a. Nevezetesen az ENSZ Gyermekjogi egyezményéből és a Gyermekjogi Bizottság általános észrevételeiből, az Európai Unió Alapjogi Chartájából és az EU gyermekjogi stratégiájából.

A kockázatokon túl el kell ismerni, hogy a digitális világ számos lehetőséget kínál a gyermekeknek és a serdülőknek is. Ha a kiskorúak képesek biztonságban folytatni az online interakciókat és szilárd digitális készségekkel rendelkeznek, a közösségi média és más digitális szolgáltatások használata előnyös lehet a jóllét, a társadalmi összekapcsoltság, a támogató társas hálózatok, az önkifejezési lehetőségek, a polgári szerepvállalás és az önálló tanulás tekintetében.

A következő szakasz a közösségi média+ gyermekek és serdülők általi használatával kapcsolatos potenciális lehetőségeket vizsgálja. Először azonban a fejezet egy ifjúsági képviselőnek ad szót.

Egy jobb digitális világ teremtése

MARTA GONÇALVES, A GYERMEKBARÁT INTERNET PORTUGÁLIAI

NAGYKÖVETÉNEK CSELEKVÉSRE VALÓ FELHÍVÁSA

Olyan világban nőttem fel, ahol az internet soha nem különült el a mindennapi élettől. A generációm számára az online jelenlét nem alkalmi tevékenység. A digitális térben tanulunk, hozunk létre dolgokat, kommunikálunk, alakítunk ki barátságokat, fedezünk fel lehetőségeket és fejlesztjük identitásunkat. Ezért az, hogy a gyermekeket és a fiatalokat képessé tegyük a közösségi média és más digitális technológiák biztonságos használatára, nem egyszerűen arról szól, hogy megvédjük őket a károktól. Arról szól, hogy lehetővé tesszük számukra, hogy teljes mértékben részt vegyenek abban a világban, amelyben felnőnek.

Túl gyakran fordul elő, hogy a gyermekek digitális életéről szóló vitákra maguk a gyermekek bevonása nélkül kerül sor. A kormányok, a vállalatok, az oktatók és a felnőttek a fiatalok nevében hoznak döntéseket, miközben ritkán kérdezik meg a leginkább érintetteket arról, hogy valójában mire van szükségük. Ez nemcsak igazságtalan, hanem kontraproduktív is. Nem építhetünk jobb digitális környezetet, ha megpróbáljuk kitalálni a gyermekek tapasztalatait.

A partneri tanácsadás és a fiatalok képviselete terén végzett saját munkám révén láttam, hogy a fiatalokban hihetetlen potenciál rejlik, ha megbíznak bennük és felelősséget kapnak. A gyermekek és a serdülők kreativitásuk, empátiájuk, elszántságuk és egymás segítése iránti hajlandóságuk révén figyelemre méltó dolgokat érhetnek el. Amikor fiatalok gyűlnek össze, nem egyszerűen fogyasztják a technológiát. Arra használják, hogy tanuljanak, teremtsenek, problémákat oldjanak meg és közösségeket építsenek. Olyan módon válnak példaképekké társaik számára, amire a felnőttek nem képesek.

A fiatalok a szakértői a saját világuknak. Ők ismerik az általuk nagyra értékelt lehetőségeket, az előttük álló kihívásokat és azokat a megoldásokat, amelyek valóban változást hoznának. A fiatalok érdemi részvételét nem szabad szimbolikus gyakorlatként kezelni, hanem a valóban működő digitális szakpolitikák, platformok és szolgáltatások kialakításának alapvető részeként kell elismerni.

A különleges testület eljárása kiváló példával szolgált arra, hogy milyen lehet a fiatalok érdemi részvétele. A három találkozó során a gyermekek és a fiatalok képviselőit teljes mértékben bevonták a megbeszélésekbe, más szakértőkkel együtt vettek részt azokon, ismertették nézőpontjukat, és megosztották a számukra leginkább fontos aggályokat.

Ezenkívül lehetőségem nyílt arra is, hogy részt vegyek magának a jelentésnek a kidolgozásában, szakaszokat írjak és észrevételeket tegyek az ajánlások kidolgozása során. Nem csupán konzultáltak velem, hanem érdemben bevontak a folyamatba, és tudásommal és tapasztalataimmal hozzájárultam ahhoz, amint azt ez a fejezet is tükrözi (lásd például a partneri tanácsadásról szóló szakaszt). A döntéshozatalról szóló

vitákban való részvétel, az érvek megosztása, a különböző nézőpontok meghallgatása és az új meglátások megismerése megerősítette azt, hogy a fiataloknak a folyamatba való bevonása értékes, valamint azt, hogy megélt tapasztalataikat szakértelemként ismerik el.

Bár a különleges testület elsősorban a gyermekek online biztonságának megőrzésére irányuló megközelítés kidolgozására összpontosított, én ugyanannyira elkötelezett voltam amellett, hogy hozzájáruljak a digitális világ által kínált lehetőségek kiemeléséhez.

Az online világ olyan ajtókat nyitott meg, amelyek a korábbi generációk számára elképzelhetetlenek voltak. Lehetővé teszi a gyermekek számára, hogy új nyelveket tanuljanak, megtanuljanak hangszeren játszani, tudományos témákat tárjanak fel, művészeti készségeket fejlesszenek ki, új kultúrákat fedezzenek fel, és földrajzi elhelyezkedéstől függetlenül kapcsolatba lépjenek azokkal az emberekkel, akiknek hasonló az érdeklődésük. Sok fiatal számára – különösen azok számára, akik helyi közösségükben elszigeteltnek érezhetik magukat – a digitális terek olyan helyekké válnak, ahol az összetartozás érzésére, inspirációra és magabiztosságra találnak. Az internet az életet meghatározó lehetőségeket teremthet, de csak akkor, ha a gyermekek megkapják a biztonságos eligazodáshoz szükséges ismereteket és támogatást.

A tapasztalat arra is megtanított, hogy a tájékozott gyermekek öntudatos gyermekek. Amikor a fiatalok megértik, hogyan működnek a digitális platformok, hogyan védhetik meg magánéletüket, hogyan azonosíthatják a manipulációt, a félretájékoztatást vagy a káros magatartást, magabiztosabban ismerik fel, ha valami nincs rendben. Jobban fel vannak készülve arra, hogy segítséget kérjenek, támogassák barátaitkat és hozzájáruljanak a biztonságosabb online közösségekhez. A digitális jártasság nem arról szól, hogy a gyermekeket megtanítsuk a technológiáktól való félelemre. Arról szól, hogy fel kell vértetni őket az ahhoz szükséges magabiztossággal és tudással, hogy kritikusan, felelősségteljesen és pozitívan használják azt.

A tudás az egyik leghatékonyabb eszköz, amelyet egy gyermek számára adhatunk. Az információk lehetővé teszik a megalapozott döntéshozatalt, növelik a rezilienciát és függetlenséget teremtenek. Minden gyermek megérdemli az egyértelmű, életkorának megfelelő iránymutatáshoz való hozzáférést, amely segít megérteni a digitális világ lehetőségeit és kockázatait. Minél többet ruházunk be az oktatásba, a részvételbe és a digitális jártasságba, annál inkább képessé tesszük a fiatalokat arra, hogy megvédjék magukat és másokat az interneten.

A digitális világ jövőjét a ma gyermekei fogják alakítani. Ők nem pusztán jövőbeli polgárok, hanem már aktív résztvevők, akiknek a hangja, ötletei és tapasztalatai fontosak. Ha már most tudatos internethasználatra neveljük őket, nemcsak arra lesznek képesek, hogy eligazodjanak a digitális világban. Hanem újra is fogják definiálni azt.

Marta Gonçalves

A gyermekbarát internet
nagykövete, Portugália

Marta Gonçalves

Lehetőségek kiskorúak számára a digitális világban

KAPCSOLÓDÁS ÉS ÖNKIFEJEZÉS

Amint arra a 2. fejezet már utalt, sok gyermek és serdülő használja a közösségi médiát és egyéb digitális szolgáltatásokat arra, hogy online kapcsolatot teremtsen, interakcióba lépjen és megossza érdeklődési körét másokkal – és a bizonyítékok is megerősítik ezeket a megállapításokat²⁹⁰.

„Rendkívül nagy szükség van az autonómián alapuló megközelítésre a fiatalok felé. A szorongó szülők minden oldalról korlátozzák a gyermekeket, és a közösségi média menekülőutat kínál ebből. A fiatalokat be kell vonni az online terekkel kapcsolatos döntésekbe és vitákba, mivel csak így fogják betartani a szabályozásokat, és csak így lesznek képesek rezilienciájuk révén arra, hogy kritikus befogadói és önmenedzselési készségekkel rendelkezzenek a kiszámíthatatlan digitális jövő tekintetében.”

– ZUZANNA,
AZ UNIÓS GYERMEKRÉSZVÉTELI PLATFORM
17 ÉVES KÉPVISELŐJE

A közösségi média+ azt is lehetővé teszi a serdülők számára, hogy online megosszák érdeklődési körüket társaikkal, ápolják az offline kezdeményezett barátságokat, és kapcsolatban maradjanak a távol élő közeli barátokkal és családjukkal²⁹¹.

Tágabb értelemben a közösségi média és más digitális szolgáltatások használata lehetővé teszi a serdülők számára, hogy közösen szórakozzanak, és a közös élményekről online beszélgessenek, a kutatások pedig arra világítanak rá, hogy a serdülők hangulata és jólléte szempontjából potenciális előnyök jelentkezhetnek²⁹².

A közösségi média+ teret biztosíthat a serdülők számára ahhoz is, hogy kifejezzék magukat és felfedezzék identitásukat²⁹³. Kutatások arra engednek következtetni, hogy az online terek a szelektív önfeltárás szempontjából „kisebb kockázatúnak” tűnő környezetet kínálhatnak²⁹⁴. Ezenkívül egyes kiskorúak az offline naplóhoz hasonló módon használhatják privát közösségi fiókjukat²⁹⁵.

A serdülők egyre nagyobb mértékben használják a közösségi médiát és egyéb digitális szolgáltatásokat, különösen kreatív csatornaként. Egy 1316 amerikai tizenéves részvételével készült, 2022. évi felmérés megállapította, hogy 71%-uk a közösségi médiát a kreativitásuk kifejezésére szolgáló térnek tekintette²⁹⁶. Az ilyen használatok azonban ártalmaknak tehetik ki a serdülőket.

Röviden, a támogatói köröknek a közösségi média és más digitális szolgáltatások kiskorúak általi, a kapcsolódás és az önkifejezés céljából történő használatának lehetséges előnyeit a gyermekek és serdülők biztonságát, egészségét és jóllétét fenyegető kockázatokhoz viszonyítva kell mérlegelniük. Ez magában foglalja a nem kívánt érintkezés és az életkornak nem megfelelő online tartalmaknak való kitettség kockázatát, különös tekintettel a gyermekcsábításra és a gyermekek szexuális bántalmazására.

A kiskorúakkal az online élményeikről folytatott nyílt beszélgetések fenntartása kulcsfontosságú annak biztosításához, hogy a gyermekek és a serdülők komfortosan érezzék magukat, ha jelezni akarják a szülőknek vagy gondozóknak – például – a nem kívánt kapcsolatfelvételt vagy tapasztalatokat. Emellett a gondozókat és az oktatókat fel kell vértetni azokkal a készségekkel, amelyek segítségével felügyelhetik (és szükség esetén korlátozhatják) a közösségi média+ kiskorúak általi használatát, és megtudhatják, hogy szükség esetén hová fordulhatnak szakmai segítségért.

TÁMOGATÁS ÉS TÁJÉKOZTATÁS

Sok serdülő használja a közösségi médiát és más digitális szolgáltatásokat arra, hogy támogatást kérjen online a problémáikkal kapcsolatban. Egyes kutatások arra engednek következtetni, hogy a közösségi média+ serdülők általi használata elősegítheti a nyílt beszélgetéseket, és lehetővé teheti számukra, hogy segítséget találjanak online²⁹⁷.

A kiskorúak körében általánosan elterjedt elképzelés az, hogy az online terek „biztonságos” alternatívákat kínálnak az önkifejezésre, vagy a „hagyományos” lehetőségekhez képest – beleértve a szülőkkel vagy tanácsadókkal való kommunikációt – könnyebben megközelíthető támogató forrásokat nyújtanak²⁹⁸.

Amint azt a 2. fejezetben kifejtettük, a jó önbecsüléssel és offline barátságokkal rendelkező serdülők sikeresen erősíthetik az offline kapcsolatokat és találnak támogatást online. Az alacsonyabb önbecsülésű és gyengébb offline kapcsolati hálóval rendelkezők számára azonban a közösségi média+ környezete növelheti a serdülők nem kívánt érintkezésnek és az életkoruknak nem megfelelő tartalmaknak való kitettségét.

A kiszolgáltatott helyzetben lévő kiskorúak, köztük az LMBTIQ+-közösségekhez tartozók, a sajátos nevelési igényű kiskorúak, a mentális egészségi problémákkal, étkezési zavarokkal vagy önbántalmazással küzdők különösen hajlamosak lehetnek arra, hogy a közösségi médiát és más digitális szolgáltatásokat használják a hasonló tapasztalatokkal rendelkező személyekkel való kapcsolatfelvételre vagy támogatás kérésére.

Korlátozott kutatások azt mutatják, hogy egyes serdülők nemcsak a közvetlen online interakciók révén találnak megnyugvást, hanem annak tudatában is, hogy mások hasonló tapasztalatokkal rendelkeznek²⁹⁹.

Az azonban, hogy a kiskorúak a közösségi médiát és egyéb digitális szolgáltatásokat támogatás keresésére használják, ártalmaknak, például internetes megfélemlítésnek és társadalmi kirekesztésnek teheti ki a már kiszolgáltatott személyeket, ami negatív következményekkel járhat egészségükre és jóllétükre nézve.

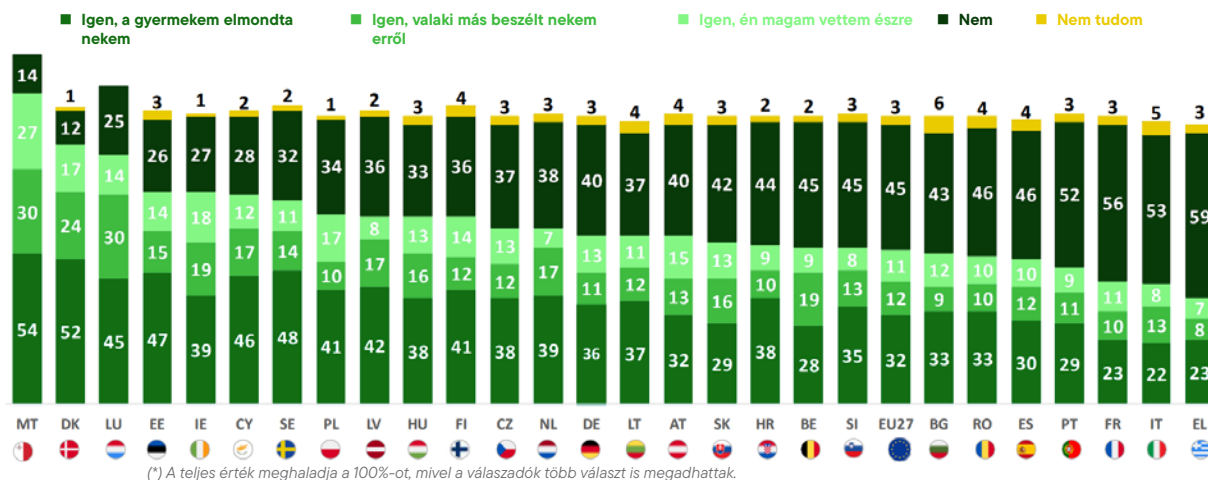
Megfelelő biztosítékok megléte esetén a közösségi média+ terei képesek lehetnek arra, hogy támogatást nyújtsanak a kiskorúaknak. Az egészségügyi szakemberek által moderált online vitafórumok például alternatívát jelenthetnek a közösségi média+ platformjain segítséget vagy tájékoztatást kérők számára.

Egyes bizonyítékok szerint az ilyen típusú fórumokon mutatott aktivitás segítheti a serdülőket abban, hogy leküzdjék a „hagyományos” formájú szakmai segítségnyújtással szembeni vonakodást³⁰⁰. Ez segíthet a dezinformáció és a félretájékoztatás online terjesztésével kapcsolatos problémák kezelésében is, például az egészségügyi kérdésekkel kapcsolatban.

A gondozóknak, az oktatóknak és a közszolgáltatásoknak (beleértve a mentális egészségügyi és szexuális egészségügyi szolgáltatásokat is) át kell gondolniuk, hogy miként lehet a legjobban tájékoztatni és támogatni a kiskorúakat abban, hogy tájékoztatási vagy támogatási forrásként biztonságosan használják a közösségi médiát és más digitális szolgáltatásokat.

1. ábra: Családi ismeretek a kiskorúak negatív online tapasztalatairól

Kérdés: Fordult-e Önhöz valaha a gyermeke azzal, hogy negatív tapasztalatot szerzett online, vagy észrevett-e Ön ilyet?

Forrás: Európai Bizottság (2026). A túlzott képernyőidő és a közösségi média hatása a fiatalok mentális egészségére – 2026. június – Eurobarométer felmérés.

TANULÁS ÉS KÉSZSÉGFEJLESZTÉS

A digitális eszközök tanulási célú használatáról szóló tanulmányok arra engednek következtetni, hogy a digitális eszközök és szolgáltatások használata kis vagy mérsékelt pozitív hatást gyakorolhat a gyermekek középiskolai szintű tanulási eredményeire³⁰¹.

A digitális technológiák további lehetőségeket biztosítanak a tanárok és a tanulók számára a tanításhoz és akkor tűnnek a leghatékonyabbnak, ha a hagyományos oktatás kiegészítését, nem pedig felváltását szolgálják³⁰².

Az olyan területeken, mint a természettudományok, a matematika és a nyelvek, a digitális technológiák interaktív tapasztalatok révén gazdagíthatják a tanulást. Ez magában foglalja a szimulációkat, a modellezést, az animációkat, a digitális játékokat, a multimédiás erőforrásokat és a hanghatásokat. Ezek a megközelítések növelhetik a diákok aktivitását, és segíthetnek abban, hogy az absztrakt vagy összetett fogalmak hozzáférhetőbbé és érthetőbbé váljanak³⁰³.

A digitális eszközök és szolgáltatások a személyre szabott tanulást is támogathatják. Azáltal, hogy lehetővé teszik a tanulók számára, hogy saját tempójukban fejlődjenek és különböző nézőpontokból vizsgáljanak meg témákat, nagyobb rugalmasságot vezetnek be a tanulási folyamatba. Ez fokozhatja a motivációt, különösen azon diákok esetében, akik számára előnyös az ismételt gyakorlás vagy az önálló kutatás³⁰⁴.

A mesterséges intelligencián alapuló technológiák olyan kiegészítő eszközök, amelyek támogathatják az egyénre szabott tanulást. Ezek az eszközök lehetővé teszik a tanárok számára, hogy a módszereket a diákok teljesítményéhez igazítsák, időben visszajelzést adjanak és alkalmazkodjanak, és ennek megfelelően személyre szabott támogatást nyújtsanak³⁰⁵.

A kutatások azt mutatják, hogy a generatív mesterséges intelligencia használata számos diák tanulási rutinjába beépült³⁰⁶. Bár a diákok elismerik a tanulásukat és kognitív fejlődésüket érintő kockázatokat, hajlamosak a potenciális lehetőségekre összpontosítani³⁰⁷, például az MI-eszköz használatával megtakarított időre.

Az iskolai tanulási platformok használata lehetővé teheti az általános és középiskolás diákok számára, hogy minőségi tanulási források szélesebb köréhez férjenek hozzá, lehetővé téve az önálló tanulást, valamint az önértékelés és a társaik általi ellenőrzés lehetőségét³⁰⁸.

Ezeket a lehetőségeket egyensúlyba kell hozni a kockázatokkal, beleértve a digitális eszközökben rejlő azon potenciált, hogy eltereljék a gyermekek és a serdülők figyelmét a tanulásról, a fizikai kockázatokat (például a kiskorúak látását illetően), valamint az oktatás „túldigitalizációjával” kapcsolatos kockázatot.

Az MI-eszközök gyermekek és serdülők oktatására és készségfejlesztésére gyakorolt hatását alaposabban elemezni kell a lehetséges előnyök és kockázatok megértése érdekében, amint azt a 2. fejezet tárgyalja. Hasonlóképpen több bizonyítékra van szükség a közösségi média+ oktatási környezetben való használatának lehetséges pozitív hatásaival kapcsolatban.

A digitális oktatás, beleértve a médiaműveltséget és az MI-jártasságot is, létfontosságú ahhoz, hogy a gyermekek és a serdülők képesek legyenek biztonságosan eligazodni az online világban. A fő kérdés az, hogy hogyan lehet a gyakorlatban beépíteni a digitális készségek és jártasság elsajátítását a tantervekbe oly módon, amely előnyös a kiskorúak általános tanulása és fejlődése szempontjából.

A digitális eszközök tanulási környezetben való használatával kapcsolatos kultúrák és attitűdök nemzeti szinten igen eltérőek az EU-ban. Széles körben elismert azonban, hogy fontos a kiskorúak, a gondozók és a pedagógusok kompetenciáinak javítása, a biztonságos, életkornak megfelelő tanulási eszközök biztosítása, valamint a digitális jóllét koncepciójának általános érvényesítése az iskolákban.

„A fiataloknak egyértelmű jogokra, érthető tájékoztatásra, hatékony jelentéstételi eszközökre és valódi beleszólási lehetőségre van szükségük az általuk nap mint nap használt digitális terek alakításában. Az internet nem csupán veszélyforrás. Sok fiatal számára egyben a tanulás, a kapcsolódás, a kreativitás és a támogatás helye is. Ezért ahelyett, hogy betiltanák vagy korlátoznák, mindenki számára biztonságos inspirációs hellyé kell tenni. Az üzenetem ezért egyszerű: alakítsák az internetet velünk, nem pedig csak nekünk.”

— AYATA,
AZ UNIÓS GYERMEKRÉSZVÉTELI PLATFORM
15 ÉVES KÉPVISELŐJE

AZ OKOSTELEFONOKRA VONATKOZÓ KORLÁTOZÁSOK AZ ISKOLÁKBAN

A mobiltelefonok Európa-szerte mindenütt jelen vannak a gyermekek és serdülők életében. Amint azt az 1. fejezet tárgyalja, az okostelefonok kiskorúak általi iskolai használata elterelheti a figyelmet a tanulásról, veszélyeztetheti a tanulmányi teljesítményt, csökkentheti a társas interakciót, ugyanakkor növelheti az ártalmak, például az internetes megfélemlítés és a társadalmi kirekesztés kockázatát.

A serdülők esetében az okostelefonok használata növelheti a mentális egészségügyi problémák, többek között a szorongás és a depresszió kockázatát. Tágabb értelemben az okostelefonok kiskorúak általi, tantermi használata „megfigyelési szorongásnak” és az eszközhasználat felügyeletének szükségességével kapcsolatos további stressznek teheti ki a tanárokat.

Ezek az azonosított kockázatok vitákat váltottak ki az uniós tagállamokban és azokon túl arról, hogy betiltsák-e az okostelefonok gyermekek és serdülők általi használatát az iskolában. A javasolt intézkedések az iskolaidő alatti teljes tilalomtól a feltételes vagy felügyelt használattal járó árnyaltabb korlátozási szabályozásokig terjednek.

2025 végére az uniós tagállamok többsége bevezetett vagy bevezetni tervezett valamilyen korlátozást a mobiltelefonokra vonatkozóan az iskolákban. Az intézkedések a tanítási napokon érvényes teljes tilalomtól (Ausztria, Belgium, Ciprus, Franciaország, Magyarország, Portugália és Szlovénia) –amely gyakran az eszközök kötelező begyűjtésével jár – a kizárólag a tanteremre kiterjedő korlátozásokig terjednek, amelyek az intézkedések szélesebb körében teszik lehetővé az iskola általi mérlegelést (Hollandia, Románia és Szlovákia). Egyes országokban (Bulgária és Svédország) folyamatban van a javaslati keretekről a jogilag kötelező erejű szabályokra való áttérés.

A legelterjedtebb megoldást az egész napos tilalmak jelentik, de a végrehajtás eltérő (Svédországban például 80%-ban pozitív válasz érkezett, míg 20% küzdött a tilalom végrehajtásával)³⁰⁹.

Az azonosított kihívások és a korlátozó intézkedések nem kívánt következményei közé tartozik a nem oktató személyzetre nehezedő, eszközök gyűjtésével kapcsolatos nyomás, a helyettesítési hatások (a kiskorúak az okostelefonok használatát például táblagépekkel vagy laptopokkal helyettesítik), az internetes megfélemlítés iskolán kívüli órákra való áttevődése, valamint az okostelefon-használat túlkompensálása az esti órákban.

Uniós szakpolitikák és eszközök

Miután megvizsgáltuk, hogy a közösségi média és más digitális szolgáltatások gyermekek és serdülők általi használata milyen lehetőségekkel jár, és figyelembe vettük azokat a kockázatokat, amelyeket ezek a tevékenységek jelentenek a kiskorúak egészségére és jóllétére nézve, a következő szakasz válogatott uniós szakpolitikákat és eszközöket mutat be, amelyek előmozdítják a kiskorúak online szerepvállalását és részvételét.

Az elemzés azokra a szakpolitikákra és eszközökre összpontosít, amelyek a társelnökök szerint további intézkedésekkel egészíthetők ki vagy hajthatók végre.

AZ EU GYERMEKJOGI STRATÉGIÁJA

Az Európai Bizottság 2021-ben elfogadta az uniós gyermekjogi stratégiát, amely átfogó szakpolitikai keretként szolgál a gyermekek jogainak valamennyi uniós szakpolitikában történő tiszteletben tartásához, valamint annak biztosításához, hogy a kiszolgáltatott gyermekek biztonságosan hozzáférjenek az alapvető szolgáltatásokhoz.

A stratégia a következő hat pillér köré épül:

1. a gyermekek részvétele a politikai és demokratikus életben, beleértve az uniós gyermekrészvételi platformot;
2. társadalmi-gazdasági befogadás, egészségügy és oktatás, beleértve az európai gyermekgaranciát;
3. a gyermekekkel szembeni erőszak elleni küzdelem és a gyermekvédelem biztosítása;
4. gyermekbarát igazságszolgáltatás;
5. digitális környezet;
6. globális dimenzió.

A digitális pillér, amely elkötelezte magát a Safer Internet Központok és a gyermekbarát internet folyamatos támogatása mellett, biztosítja, hogy a gyermekek biztonságos digitális környezetben élhessenek, és egyenlő hozzáféréssel rendelkezzenek a digitális eszközökhöz.

A stratégia arra kérte fel az uniós tagállamokat, hogy biztosítsák a digitális eszközökhöz való tényleges, egyenlő hozzáférést, az oktatás révén támogassák a médiatudatossággal kapcsolatos intézkedéseket, fejlesszék a gyermekek azon képességét, hogy kritikusan értékeljék az online tartalmakat, valamint felderítsék a dezinformációt és a visszaélészerű anyagokat.

Emellett felkéri a tagállamokat, hogy mozdítsák elő és támogassák az EU által társfinanszírozott Safer Internet Központokat, a gyermeksegélyvonalakat és a forródrót-szolgálatokat. Végezetül a stratégia felkéri az uniós tagállamokat, hogy ösztönözzék a gyermekek (különösen a lányok) részvételét a természettudományok, a technológia, a műszaki tudományok és a matematika (STEM) oktatásában.

Az EU gyermekjogi stratégiájában az Európai Bizottság felkéri az IKT-vállalatokat, hogy:

- // biztosítsák, hogy a gyermekek jogai – beleértve a magánélet védelmét, a személyes adatok védelmét és az életkornak megfelelő tartalomhoz való hozzáférést – beépített és alapértelmezett módon jelen legyenek a digitális termékekben és szolgáltatásokban, a fogyatékkal élő gyermekekre kiterjedően is,
- // lássák el megfelelő eszközökkel a gyermekeket és a szülőket ahhoz, hogy szabályozható legyen a kényes elött töltött idő és tanúsított viselkedés, és ki lehessen védeni az online termékek túlzott használatával vagy az azoktól való függéssel járó hatásokat,
- // szilárdítsák meg a káros tartalmak és a nem megfelelő kereskedelmi közlemények kezelését elősegítő intézkedéseket, például könnyen használható bejelentési és letiltási csatornák vagy hatékony életkor-ellenőrző eszközök révén,

// folytassák a jogellenes online tartalmak, többek között a gyermekek szexuális bántalmazásával kapcsolatos tartalmak – jogszerű gyakorlat alkalmazásával történő – felderítésére, bejelentésére és eltávolítására irányuló erőfeszítéseiket platformjaikkal és szolgáltatásaikkal összefüggésben.

GYERMEKBARÁT INTERNET

Az Európai Bizottság közvetlenül együttműködik a gyermekekkel, szakértőkkel, szülőkkel, gondozókkal, tanárokkal és más érdekelt felekkel annak biztosítása érdekében, hogy a digitális környezettel kapcsolatos szakpolitikák kidolgozása és végrehajtása során figyelembe vegyék a különböző nézőpontokat.

A gyermekbarát internetre vonatkozó stratégia átfogó keretet biztosít a kiskorúak – köztük a legkiszolgáltatottabb helyzetben lévők – online védelméhez, szerepvállalásához és tiszteletben tartásához. A stratégia támogatja az e területre vonatkozó uniós jogalkotási eszközök végrehajtását azáltal, hogy a kötelezettségeket figyelemfelkeltéssel, kapacitásépítéssel és támogatási intézkedésekkel egészíti ki.

A „Gyermekbarát internet” platform olyan oktatási segédanyagok átfogó gyűjteményét kínálja, amelyek célja, hogy támogassák a gyermekeket és a fiatalokat az online környezetben való biztonságos, felelősségteljes és magabiztos részvételhez szükséges digitális készségek fejlesztésében.

A platform több érdekelt felet bevonó megközelítést alkalmaz, amely célzott segédanyag-gyűjteményeket kínál a gyermekek és a fiatalok, a szülők és gondozók, valamint a tanárok és az oktatók számára. Ez azt tükrözi, hogy a gondozók és az oktatók a gyermekek és serdülők támogatói köreinek tagjaiként milyen szerepet játszanak a közösségi média+ kiskorúak általi használatának felügyeletében és irányításában.

Segédanyagok gyermekek számára

A „Gyermekbarát internet” platform gyermekeknek szóló segédanyagainak célja, hogy számos érdekes és interaktív tananyag biztosításával lehetővé tegyék a gyermekek és a fiatalok számára, hogy eligazodjanak a digitális világban. Ezek közé tartoznak azok az oktatójátékok, amelyek erősítik a gyermekek online biztonságával, a felelős online magatartással, valamint az internet túlzott használatának és a bántalmazásnak a megelőzésével kapcsolatos ismereteket és tudatosságot.

A gyermekeknek szóló segédanyag-gyűjtemény emellett olyan tananyagokat is biztosít, amelyek bevezetik a gyermekeket az EU munkájába, és lehetőségeket kínálnak a polgári szerepvállalásra olyan kezdeményezések révén, mint az uniós gyermekrészvételi platform (amelyet ebben a fejezetben később ismertetünk).

Segédanyagok szülők számára

A „Gyermekbarát internet” platform szülőknek szóló segédanyag-gyűjteménye a gyermekekért felelős szülőket, gondozókat és felnőtteket támogatja azáltal, hogy gyakorlati iránymutatást és tényeken alapuló oktatási segédanyagokat biztosít a gyermekek online tapasztalataival kapcsolatos számos kérdésben.

Külön szakaszok foglalkoznak olyan témákkal, mint a szülői felügyeleti eszközök, az online játékok és a képernyőidő kezelése. Emellett a platform számos tanulási modult és részletes foglalkozást kínál, amelyek célja, hogy a szülők jobban megértsék a közösségi média és a digitális technológiák által jelentett kockázatokat és lehetőségeket.

A fő képzési modulok olyan témákat ölelnek fel, mint a kiberbiztonság, a nemi alapú online erőszak kezelése, az online játékok, a játékok manipulatív marketinggyakorlatai, a félretájékoztatás és a dezinformáció megértése, a szexting, az internetes megfélemlítés, valamint a szülők szerepe a gyermekek támogatásában és oktatásában a digitális világban.

Minden modul magyarázó tartalmat, javasolt tevékenységeket és kiegészítő forrásokat tartalmaz a saját tempóban történő tanulás megkönnyítése érdekében.

Segédanyagok tanárok számára

Végezetül a tanároknak szóló segédanyag-gyűjtemény számos oktatási erőforrást biztosít a gyermekekkel és fiatalokkal foglalkozó tanárok, oktatók és más szakemberek számára, amelyek célja, hogy növeljék képességüket a gyermekek online biztonságának és a digitális polgárságnak az oktatási kereteken belüli kezelésére.

A bevezető tanulási modulok a gyermekek online biztonságának alapvető szempontjaira, valamint az oktatóknak a gyermekek és a fiatalok támogatásával kapcsolatos felelősségére összpontosítanak. Olyan témákkal foglalkoznak, mint a legfontosabb online biztonsági kockázatok, a médiaműveltség és a digitális polgárság oktatása az általános és középiskolákban, a gyermekek online biztonságával kapcsolatos, egész iskolára kiterjedő megközelítések végrehajtása, valamint a gyermekek jogai a digitális világban.

SAFER INTERNET KÖZPONTOK

A gyermekbarát internetre vonatkozó stratégia középpontjában az EU által társfinanszírozott Safer Internet Központok hálózata áll.

Csak 2025-ben a Safer Internet Központok több mint 46,4 millió európaiat értek el, 448 000 iskolai látogatást és képzést szerveztek, és több mint 57 000 kapcsolatfelvételt kezeltek az Insafe segélyvonalakon keresztül³¹⁰.

A hálózat az Európai Bizottsággal együtt népszerűsíti az évente megrendezésre kerülő biztonságosabb internet napját is, amelyet minden év februárjában ünnepelnek világszerte, hogy felhívják a figyelmet az online biztonságra.

A Safer Internet Központok számos, a megelőzéssel és a támogatással egyaránt foglalkozó szolgáltatást nyújtanak. Olyan képzéseket és közönségbarát anyagokat kínálnak a családok és az iskolák számára, amelyek célja a digitális jártasság megerősítése és a felelős online magatartás előmozdítása.

A digitális szolgáltatásokról szóló rendelet értelmében Európa-szerte számos Safer Internet Központot jelöltek ki „megbízható bejelentőnek”, ami megerősíti a kiskorúak online védelmét azáltal, hogy lehetővé teszi a gyermekeket és fiatalokat érintő jogellenes tartalmak kiemelt bejelentését. A Központok döntő szerepet játszanak abban, hogy tájékoztassák a digitális szolgáltatási koordinátorokat a gyermekeket és fiatalokat érintő kockázatokról, támogatva a digitális szolgáltatásokról szóló rendelet végrehajtását³¹¹.

A Központok segélyvonalakat is működtetnek, amelyek közvetlen támogatást nyújtanak az online kockázatoknak – többek között az internetes megfélemlítésnek – kitett gyermekeknek és családoknak, valamint forrádrótokat, amelyek lehetővé teszik a gyermekek feltételezett szexuális bántalmazását ábrázoló anyagok névtelen bejelentését.

A Safer Internet Központok nemzeti és európai szinten figyelemfelkeltő kampányokat folytatnak a gyermekek online biztonságának és tudatos internethasználatra nevelésének előmozdítása érdekében. Ez olyan célzott kezdeményezéseket foglal magában, mint a „DSA for YOUth”, amely a fiatalok számára hozzáférhető módon ismerteti a digitális szolgáltatásokról szóló rendeletet és annak a kiskorúak védelmére vonatkozó iránymutatásait.

Tágabb tekintetben figyelemfelkeltő kampányok segítenek tájékoztatni a gyermekeket, a gondozókat és az oktatókat a kiskorúakat érintő online kockázatokról és a biztonságos gyakorlatokról. Ez magában foglalja a digitális eszközöknek való, kisgyermekkori kitettséggel foglalkozó kezdeményezéseket is.

DIGITÁLIS OKTATÁS ÉS JÁRTASSÁG

Az uniós tagállamok felelősek a nemzeti oktatási és képzési rendszerek megszervezéséért, az iskolai tantervekért, valamint az oktatás és képzés nyújtásáért. Az EU támogatja a tagállamok együttműködését és a bevált gyakorlatok cseréjét, és uniós programokon, többek között az Erasmus+-on keresztül finanszírozási támogatást nyújt az oktatási és képzési kezdeményezésekhez.

„A tanárképzést a gyermekek online biztonságának nem jogalkotási pillérekként kell kezelni [...] A digitális oktatást integrált módon be kell építeni a tanárképzési programokba, és lehetővé kell tenni a tanárok számára, hogy hatékonyan együtt tudjanak működni a szülőkkel.”

— LOUISE HEERAN FLYNN,
TANÁRKÉPZÉssel foglalkozó
adjunktus, Trinity College Dublin

2025 márciusában az Európai Bizottság elfogadta a készségek uniójára vonatkozó stratégiát. A készségek uniójának célja, hogy az egész életen át tartó folyamatos tanulás előmozdítása révén Unió-szerte megerősítse az alap- és magas szintű készségek – többek között a digitális készségek – elsajátítását. A stratégia egyik sarokköve az alapkészségekre vonatkozó cselekvési terv, amelynek célja az alapkészségek – többek között a digitális és állampolgári készségek – elsajátítása terén mutatkozó hiányosságok kezelése^b.

A 2023. évi nemzetközi számítástechnikai és informatikai műveltségi vizsgálat (ICILS) megállapításai azt mutatják, hogy a 13–14 évesek 42,5%-a nem rendelkezik alapvető számítástechnikai és informatikai műveltséggel³¹². A társadalmi-gazdasági háttér a számítástechnikai és informatikai műveltség erős mutatója. A legalább egy egyetemi végzettségű szülővel rendelkező tanulók alulteljesítési aránya 16 százalékponttal alacsonyabb, mint az alacsonyabb szintű képzettséggel rendelkező szülők gyermekei (32,4%, illetve 48,6%)³¹³.

Ezenkívül az OECD nemzetközi tanítási és tanulási felmérésének (TALIS) legfrissebb adatai azt mutatják, hogy az uniós tagállamokban a tanároknak csupán 45,9%-a érzi magát felkészültnek arra, hogy

b. Az állampolgári készségek a felelősségteljes cselekvésre és a polgári életben való teljes körű részvételre való képességet, valamint az olyan készségeket jelentik, mint a kritikus gondolkodás (amely a mesterséges intelligenciával való konstruktív együttműködés szempontjából releváns) és a médiaműveltség.

digitális erőforrásokat és eszközöket használjon a tanításhoz³¹⁴. Ezek a bizonyítékok rávilágítanak arra, hogy nemcsak a tanulók digitális készségeit és jártasságát kell megerősíteni, hanem a tanárok és oktatók készségeit is a jobb tanári alap- és továbbképzés révén, a gyermekek és serdülők online védelmének és tudatos internethasználatra nevelésének elősegítése érdekében.

Unió szinten az európai oktatási térségre vonatkozó kezdeményezés előmozdítja az „egész rendszerre kiterjedő, egész iskolára kiterjedő, közösségi megközelítés” kidolgozását az iskolák mentális egészségének és jóllétének kezelése, valamint a pozitív tanulási környezet kialakítása érdekében. Az uniós tagállamok felismerték annak fontosságát, hogy támogassák a szülőket, az iskolákat és a tanárokat a gyermekek mentális egészségének és jóllétének előmozdításában³¹⁵.

A szülőkkel és gondozókkal folytatott konzultációk azt mutatják, hogy a szülők gyakran túlterheltnek érzik magukat, és „folyamatosan csak felzárkóznak” a közösségi média+ környezetének legújabb technológiai fejleményeihez. Ugyanakkor gyakran korlátozott az azzal kapcsolatos tudatosság, hogy miként lehet támogatni a gyermekeket, amikor káros vagy jogellenes tartalmakkal találkoznak³¹⁶.

A tagállamok azt is hangsúlyozták, hogy a közösségi médiának és más digitális szolgáltatóknak tartózkodniuk kell a gyermekeket célzó, szándékosan függőséget okozó tervezési gyakorlatok alkalmazásától, és elő kell mozdítaniuk a közösségi média és más digitális szolgáltatások életkornak megfelelő kialakítását³¹⁷.

DIGITÁLIS OKTATÁSI CSELEKVÉSI TERV

A digitális oktatás és jártasság elengedhetetlen ahhoz, hogy a gyermekek és a serdülők rendelkezzenek az online világban való biztonságos navigáláshoz szükséges készségekkel. A gyermekek és serdülők digitális készségei és jártassága azonban elmarad a közösségi média+ környezetében végbemenő technológiai változás ütemétől, ami szembemegy azzal a gondolattal, hogy a mai kiskorúak „digitális bennszülöttek”.

Alapvető fontosságú a digitális készségek és jártasság beépítése a nemzeti oktatási rendszerekbe. Egy 2025. évi Eurobarométer felmérés szerint az európaiak 92%-a egyetért azzal, hogy a digitális készségeket az oktatás minden szintjén mindenki számára meg kell tanítani, és hogy az iskoláknak meg kell tanítaniuk a diákoknak, hogyan kezeljék a digitális technológiák (többek között a közösségi média) mentális és fizikai egészségükre gyakorolt hatását³¹⁸.

Annak érdekében, hogy támogassa az uniós tagállamokat a magas színvonalú, inkluzív és hozzáférhető digitális oktatás biztosításában, az Európai Bizottság digitális oktatási cselekvési tervet (2021–2027) dolgoz ki. A terv lehetővé teszi az uniós tagállamok számára, hogy oktatási rendszereiket a gyors technológiai változásokhoz és a digitális készségek növekvő jelentőségéhez igazítsák.

A digitális oktatási cselekvési terv két fő stratégiai prioritása egy erős európai digitális oktatási ökoszisztéma kiépítése, valamint a digitális készségek és kompetenciák fejlesztése. A terv konkrétan támogatja a digitális tanulási infrastruktúra és környezet javítását, az internetkapcsolatot és a digitális berendezéseket az iskolákban, a magas színvonalú digitális tanulási tartalmak és platformok biztosítását, valamint a tanárok digitális eszközök és pedagógiai módszerek használatával kapcsolatos képzsét.

A digitális oktatási cselekvési terv részeként a Bizottság 2026 márciusában négy iránymutatást tett közzé³¹⁹, amelyek támogatják a tanárokat és az oktatókat olyan kérdésekben, mint a dezinformáció kezelése és a digitális jártasság előmozdítása, a mesterséges intelligencia és az adatok etikus használata az oktatásban, a magas színvonalú digitális oktatási tartalmak, valamint az informatikaoktatás.

A tanároknak és oktatóknak szóló, a dezinformáció kezeléséről és a digitális jártasság oktatás és képzés révén történő előmozdításáról szóló iránymutatások forrásokat kínálnak a közösségi média tájékozott és biztonságos használatára, a generatív mesterséges intelligenciára és a megelőző figyelemfelhívásra (pre-bunking)³²⁰ vonatkozóan, és óraterveket biztosítanak a tanárok számára az internetes megfélemlítés kezelésére olyan témák mentén, mint a nemi sztereotípiák és a deepfake³²⁰.

A digitális oktatási cselekvési terv keretében az Európai Digitális Oktatási Platform olyan online közösséget biztosít, amely összehozza az oktatókat, a politikai döntéshozókat, a kutatókat és más érdekelt feleket. A Platform segítségével megosztják egymással ismereteiket és bevált gyakorlataikat, és közösen digitális oktatási megoldásokat hoznak létre. A Platform emellett támogatja a tanárokat és az oktatókat a digitális oktatással kapcsolatos tevékenységek – például a társaktól való tanulás – összekapcsolásában és az azokban való részvételben.

Emellett az Erasmus+ és az Európai Szolidaritási Testület programjai, valamint az Európai Iskolai Oktatási Platform (ESEP) és az eTwinning közösség további támogatást nyújt a kiskorúak és az oktatók online szerepvállalásának növeléséhez. Ez magában foglalja a nem formális tanulás és szerepvállalás lehetőségeit, valamint az olyan terek támogatását, ahol az iskolai közösségek kapcsolatba léphetnek egymással, növekedhetnek és fejleszthetik készségeiket.

2026 végén az Európai Bizottság oktatási csomagot vezet be. A csomag a strukturális kihívások – többek között a biztonságos, szuverén és megbízható európai digitális oktatási infrastruktúra iránti igény – kezelése révén támogatni fogja a nemzeti oktatási ökoszisztémák időtállóvá tételét. A csomag hozzá fog járulni ahhoz, hogy a gyermekek és a serdülők rendelkezzenek a mesterséges intelligenciával és a digitális technológiákkal való konstruktív együttműködéshez szükséges alapvető készségekkel, azáltal, hogy arra törekszik, hogy a digitális jóllétet és jártasságot, valamint az online biztonságot beépítse a nemzeti oktatási rendszerekbe.

„AI≠HUMAN – TALK TO A PERSON” KAMPÁNY

A nemzeti szintű figyelemfelkeltő kezdeményezések – többek között az „AI≠Human – Talk to a person” kampány – jól szemléltetik, mennyire fontos támogatni a gyermekeket és a serdülőket abban, hogy megértsék a mesterséges intelligencián alapuló eszközök, köztük a csevegőrobotok jellegét és korlátait, valamint azt, hogy ezeket az eszközöket hogyan lehet kritikus és felelős módon használni.

Ezek a kezdeményezések egyértelmű üzenetet közvetítenek a gyermekek és a serdülők számára: bár a mesterséges intelligencia hasznos eszköz lehet, ha megfelelő biztosítékok mellett használják, nem helyettesítheti az emberi kapcsolatokat.

A kampányra 2026 tavaszán került sor, és azt Luxemburg Oktatási, Gyermekügyi és Ifjúsági Minisztériuma dolgozta ki a „BEE SECURE” Safer Internet Központtal, a Pszichoszociális és Iskolai Támogatási Központtal (CePAS) és a luxemburgi diákszövetséggel (CNEL) együttműködésben.

A kampány a mesterséges intelligencia kritikátlan vagy túlzott használatával kapcsolatos számos potenciális kockázatra hívta fel a figyelmet. Ezek közé tartozik a fokozott társadalmi elszigeteltség lehetősége, a mesterséges intelligencia használata az emberi interakció helyettesítésére, valamint a valódi párbeszéd és a személyes kommunikáció visszaesése.

c. A pre-bunking olyan megelőző intézkedés, amelynek célja, hogy felkészítse a közönséget az információs kockázatok – többek között a félretájékoztatás és a dezinformáció – felismerésére és az azokkal szembeni ellenállásra.

A kampány emellett felhívja a figyelmet a „kognitív tehermentesítéssel” kapcsolatos aggályokra, amelyek azokra a helyzetekre utalnak, amikor a felhasználók egyre nagyobb mértékben támaszkodnak MI-rendszerekre gondolataik strukturálásához, válaszok generálásához vagy döntések meghozatalához. Ez potenciálisan csökkentheti az önálló gondolkodás és az aktív kognitív bevonódás lehetőségeit. A kampány a mesterséges intelligencia használatával kapcsolatos adatvédelmi és a magánélet védelmére vonatkozó kérdésekre is rávilágít.

AZ MI-JÁRTASSÁGI KERETRENDSZER

2026 júniusában az OECD és az Európai Bizottság előterjesztette az alap- és középfokú oktatás MI-jártassági keretrendszerét³²¹. A kezdeményezés az MI-jártasság nemzeti oktatási rendszerekben történő fejlesztésére vonatkozó közös megközelítéseket mozdítja elő.

A keretrendszer támogatja a tanárokat, az oktatási rendszereket és az iskolákat abban, hogy felvértezzék a gyermekeket a mesterséges intelligencia megértéséhez és kritikus kezeléséhez szükséges kompetenciákkal. Célja, hogy lehetővé tegye a gyermekek számára a mesterséges intelligenciával való biztonságos interakciót, a mesterséges intelligencia kezelését és fejlesztésének alakítását, valamint az ezen eszközökben rejlő lehetőségek és kockázatok kritikus értékelését.

A GYERMEKEK RÉSZVÉTELE

A gyermekek és serdülők számára érdemi lehetőségeket kell biztosítani a demokratikus életben való részvételre, és szisztematikusan be kell vonni őket a mindennapi életüket érintő döntésekbe. Ez magában foglalja a kiskorúak online védelmét és tudatos internethasználatra nevelését előmozdító szakpolitikák kialakítását és végrehajtását.

A gyermekek érdemi részvétele a kölcsönös tiszteleten, az átláthatóságon és a részvétel önkéntes jellegén alapul. A gyermekeket érintő bármely részvétel esetén egyértelmű és az életkornak megfelelő tájékoztatást kell nyújtani a részvételükkel kapcsolatos célkitűzésekről és folyamatról, és megfelelő biztosítékokat kell felvázolni. A kiskorúakat egyértelműen tájékoztatni kell arról, hogy hozzájárulásukat hogyan fogják felhasználni.

Annak biztosítása, hogy a kiskorúakat érdekelt félként ismerjék el az életüket alakító döntésekben, alapvető fontosságú jogaik offline és online védelme szempontjából. Az EU gyermekjogi stratégiájának első pillére elismeri a gyermekek részvételének fontosságát, amelyet például az uniós gyermekrészvételi platform mozdít elő.

Az ifjúsági részvételi intézkedések – többek között az ifjúsági ellenőrzés, az ifjúságpolitikai párbeszéd, az elnök ifjúsági tanácsadó testülete és az uniós ifjúsági párbeszéd – szintén fontos szerepet játszanak a fiatalok uniós szintű szakpolitikai döntéshozatalba való bevonásának fokozásában.

Azáltal, hogy aktívan bevonják a gyermekeket és a serdülőket az online biztonságról szóló vitákba, a politikai döntéshozók nemcsak jogi és etikai kötelezettségeket teljesítenek, hanem kiaknázzák a kiskorúak egyedülálló nézőpontjait jogaik online védelme és érvényesítése terén. Intézkedéseket kell hozni annak biztosítása érdekében, hogy a gyermekek részvétele kiterjedjen különböző háttérrel és földrajzi területekkel rendelkező gyermekekre és serdülőkre, hogy biztosítani lehessen a kiskorúak online védelmét és tudatos internethasználatra nevelését célzó intézkedések inkluzivitását és hatékonyságát.

„A gyermekek online biztonságának javítására irányuló erőfeszítéseknek biztonságos és támogató digitális környezetek létrehozására kell összpontosítaniuk, megőrizve ugyanakkor a gyermekek tanulási, játék-, részvételi, kommunikációs és információkhoz való hozzáférési lehetőségeit.”

— ALEXANDRA WEILENMANN,
INTERAKCIÓS TERVEZÉSSSEL FOGLALKOZÓ
PROFESSZOR, GÖTEBORGI EGYETEM

Alapvető fontosságú továbbá, hogy a gyermekek és a serdülők részt vehessenek a közösségi média+ tereinek biztonságossá tételében. A kiskorúak panaszait a közösségimédia- és más digitális szolgáltatóknak előre kell sorolniuk a tartalommoderálási eljárások során.

Az integrált gyermekvédelmi rendszerek kialakításáról és megerősítéséről szóló európai bizottsági ajánlás felszólítja az uniós tagállamokat, hogy biztosítsák a gyermekek részvételét, a gyermekvédelemre vonatkozó következetes jogi és szakpolitikai keretet, a biztonságos, bizalmas és gyermekbarát panasztételi és bejelentési mechanizmusokat, valamint a minőségi családi és közösségi alapú szolgáltatásokat és gondozást³²².

UNIÓS GYERMEKRÉSZVÉTELI PLATFORM

A gyermekeknek joguk van ahhoz, hogy szabadon kifejezzék véleményüket, és hogy nézeteiket figyelembe vegyék az őket érintő kérdésekben³²³. E jogok gyakorlati megvalósítása érdekében az Európai Bizottság létrehozta az uniós gyermekrészvételi platformot.

Az uniós gyermekrészvételi platform külön teret biztosít a 18 év alatti gyermekek számára, ahol közvetlenül kapcsolatba léphetnek a politikai döntéshozókkal. A platform biztonságos teret nyújt a gyermekek és a serdülők számára ahhoz, hogy megosszák nézeteiket és megvitassák az őket érintő témákat. A platform a gyermekek véleményének összegyűjtése érdekében különböző tevékenységeket szervez, többek között találkozókat, műhelytalálkozókat, képzéseket, online és személyes felméréseket.

Az uniós gyermekrészvételi platformon keresztül az Európai Bizottság gyermekek ezreivel konzultált, többek között olyan kérdésekről, mint az internetes megfélemlítés, az online biztonság és a digitális jóllét, valamint a digitális méltányosságról szóló, küszöbön álló jogszabály. E folyamat eredményeként létrehoztak egy „cselekvési felhívást az uniós döntéshozók számára”³²⁴, amely a gyermekek számára leglényegesebb kérdésekkel foglalkozik.

E konzultációk részeként a gyermekek hangsúlyozták, hogy aktívan részt kívánnak venni az online tevékenységeiket érintő szabályok alakításában. Sokan azt is egyértelművé tették, hogy a felnőttek – nem pedig a gyermekek – felelősek az online világ és a közösségi média+ mai kialakításáért és működéséért, és hogy nem szabad a gyermekeket „büntetni” annak hiányosságaiért.

A gyermekek üzenete egyértelmű: azt szeretnék, ha az online világ biztonságosabb, méltányosabb és könnyebben érthető lenne, és ha szigorúbb szabályok vonatkoznának azokra az esetekre, amikor az online szolgáltatások tisztességtelenek, károsak vagy függőséget okoznak. Szorgalmazták továbbá a közösségi média+ alternatíváit, beleértve az iskola utáni tevékenységeket és a sportot, valamint azt, hogy a döntéshozók foglalkozzanak a közösségi média gyermekek általi használatával kapcsolatos jólléti és mentális egészségügyi kérdésekkel.

A GYERMEKEK AJÁNLÁSAI

2026. április 16–18. között különböző uniós tagállamokból 20 gyermek és fiatal találkozott Berlinben az uniós gyermekrésztvételi platform jóllétről és mentális egészségről szóló tanulmányi látogatása keretében.

A két nap alatt eszmét cseréltek, tanultak és ajánlásokat fogalmaztak meg arra vonatkozóan, hogy a gyermekek hogyan érezhetik magukat biztonságban, támogatottnak, megbecsültnek és meghallgatottnak a mentális egészséggel kapcsolatos problémák kapcsán, és hogy a felnőttek, az iskolák, a családok és a szolgáltatások hogyan támogathatják jobban a gyermekek jóllétét.

A tanulmányi látogatás részeként a gyermekek számos ajánlást tettek arra vonatkozóan, hogy mire van szükségük jóllétük megerősítéséhez:

- // Biztosítani kell számunkra, hogy szabadon döntsünk arról, hogy egy beszélgetésben benne maradunk-e, rendelkezünk kell biztonságos térrel a felszólaláshoz, és tudnunk kell, hogy kivel beszélünk.
- // Stabil és megbízható támogató rendszerekre és struktúrákra van szükségünk, hogy meghalljanak minket, és olyan közösségre van szükségünk, amelyre támaszkodhatunk.
- // Hozzá kell férnünk „érzelmi levezetési lehetőségekhez”: a testmozgáshoz és sporthoz, a hobbihoz, a naplórúráshoz, a kikapcsolódáshoz, a játék és az aktivitás biztonságos tereihez.
- // Az iskoláknak normalizálniuk kell a mentális egészséggel kapcsolatos beszélgetéseket, és a mentális jóllét kezelésére szolgáló, rendszeres napokat kell bevezetniük. Biztonságos környezetet kell teremteni, ahol nem félünk a mentális egészségünkről beszélni, és a tanároknak képzésben kell részesülniük a mentális egészségi támogatás nyújtására, csakúgy, mint az elsősegély esetében. Minden iskolában lennie kell egy képzett pszichológusnak vagy tanácsadónak, aki valóban hozzáférhető, és akiben a diákok megbíznak.
- // Világos, nyílt és hatékony kommunikációra van szükségünk a felnőttekkel.
- // Egyértelmű útmutatásra van szükségünk annak meghatározásához, hogy mely felnőttekhez fordulhatunk segítségért különböző helyzetekben és különböző kérdésekben.
- // Az iskolákban megfelelően foglalkozni kell az egészségügyi témákkal, hogy ne kelljen az online tereket használnunk a hiányosságok pótlására^{d.}

d. Bulgáriában például a gyermekek arról számoltak be, hogy főként MI-eszközökön keresztül kaptak tájékoztatást egészségügyi témákról.

Partneri tanácsadás

A partneri tanácsadás fontos szerepet játszhat mind az online, mind az offline jóllét előmozdításában a gyermekek és a serdülők körében azáltal, hogy támogató környezetet teremt a kihívások képzett társaikkal való megvitatásához. Mivel a gyermekek gyakran könnyebben megbíznak a hozzájuk korban közel álló személyekben, a partneri tanácsadás ösztönözheti a korai segítségkérést, és segíthet megelőzni a problémák eszkalálódását, valamint biztonságos offline teret biztosíthat számukra a kapcsolatteremtéshez és a közös tapasztalatokon alapuló érdemi kötelekek kialakításához.

A gyermekek online biztonságával összefüggésben a partneri tanácsadók segíthetnek felhívni a figyelmet a kockázatokra, többek között az internetes megfélemlítésre, az egészséges képernyő- és közösségi

média+-használatra, a félretájékoztatásra és a dezinformációra, a mesterséges intelligenciára, valamint a személyes adatok védelmének fontosságára. A partneri tanácsadók ösztönözhetik a pozitív digitális magatartásformákat, beleértve a tiszteletteljes kommunikációt, az empátiát, a kritikus gondolkodást és a felelős online részvételt.

Mivel a támogatás hasonló életkorú, hasonló tapasztalatokkal rendelkező társaiktól származik, a partneri tanácsadást gyakran a gyermekek és serdülők számára könnyebben elérhetőnek és hitelesebbnek, valamint kevésbé formálisnak vagy ijesztőnek tekintik. Előmozdíthatja az összetartozás érzését, a befogadást és a kölcsönös támogatást az iskolákon vagy közösségeken belül, lehetővé téve a kiskorúak számára, hogy aktív szerepet játsszanak egymás támogatásában a biztonságos online élmények terén.

„A valós online biztonság túlmutat a szabályozáson. Digitális jártasságra, hozzáférhető támogatásra és az offline terekre irányuló beruházásokra van hozzá szükség.”

— MARTINA TÓTHOVÁ,
AZ ELNÖK IFJÚSÁGI TANÁCSADÓ
TESTÜLETE, SZLOVÁKIA IFJÚSÁGI TANÁCSA

PÉLDÁK A PARTNERI TANÁCSADÁS BEVÁLT GYAKORLATAIRA

A Vöröskereszt és Vörösféldhold Társaságok Nemzetközi Szövetsége (IFRC) pszichoszociális támogatással foglalkozó referenciaközpontja kidolgozta a „Fiatal kortársaknak nyújtott pszichológiai elsősegély” eszköztárát, hogy segítse a fiatalokat abban, hogy nehéz időkben is támogassák társaikat³²⁵.

Ez az eszköztár erősíti a fiatalok szerepvállalását azáltal, hogy felvértezi őket a társaik segítségéhez szükséges készségekkel és ismeretekkel, miközben felhívja a figyelmet az öngondoskodás fontosságára³²⁶. Az eszköztár átfogó célja, hogy megerősítse a fiatalok rezilienciáját a károkkal és válságeseeményekkel való szembesülés során, és felvértezzék őket a pszichológiai elsősegélynyújtással kapcsolatos ismeretekkel és készségekkel³²⁷. Tartalmaz egy kézikönyvet, amely bevezeti a pszichológiai elsősegély fogalmát, és gyakorlati példákkal szolgál arra, hogy a fiatalok hogyan alkalmazhatják azt társaik megsegítésére³²⁸.

Az eszköztár képzési csomagot is biztosít iskolák, ifjúsági és sportklubok, valamint cserkészszervezetek számára. A résztvevők a pszichológiai elsősegély és az öngondoskodási gyakorlatok alapelveinek alkalmazása érdekében megtanulják, hogy mely kihívások érintik a velük egykorú embereket, a válságeseményeket és a reakciókat³²⁹. A résztvevők azt is megtanulják felismerni, ha valakinek a nyújtott segítségen túlmenően is lehet szüksége segítségre³³⁰.

A bevált gyakorlatok másik példája a SeguraNet Tájékoztató Központ által kidolgozott portugál „Líderes Digitais” (digitális vezetők) kezdeményezés³³¹. A társak közötti megközelítés révén a kezdeményezés lehetővé teszi a diákok számára, hogy iskolájukban digitális nagykövetségként járjanak el.

A részt vevő diákok képzésben részesülnek olyan témákban, mint a digitális állampolgárság, az online biztonság, az internetes megfélemlítés, a magánélet és az adatok védelme, a félretájékoztatás, a médiaműveltség és a kialakulóban lévő technológiák, többek között a mesterséges intelligencia felelős használata. Ezt követően figyelemfelkeltő tevékenységek, műhelytalálkozók, osztálytermi megbeszélések és informális támogatás révén megosztják ezeket az ismereteket társaikkal, hozzájárulva az iskolai közösségen belüli biztonságosabb és pozitívabb digitális kultúrához.

A társak által irányított kezdeményezések, például a „Líderes Digitais” bemutatják, hogy a gyermekek hogyan játszhatnak aktív szerepet az online jóllét és a digitális reziliencia előmozdításában. A társaik közötti párbeszéd ösztönzésével ezek a kezdeményezések előmozdítják a pozitív digitális magatartásformákat, beleértve a tiszteletteljes online kommunikációt, a kritikus gondolkodást, az empátiát és a digitális környezetben való felelős részvételt, miközben erősítik a gyermekek összetartozás-érzését és kölcsönös támogatását.

A partneri tanácsadási kezdeményezések hosszú távú sikere és méretezhetősége azonban a folyamatos finanszírozástól és intézményi támogatástól függ, amely biztosítja a folytonosságot, és lehetővé teszi, hogy több iskola és gyermek részesülhessen e kezdeményezések előnyeiből. Ezért elengedhetetlen, hogy elismerjük értéküket, és beruházzunk folyamatos fejlődésükbe, tekintettel arra, hogy jelentősen hozzájárulnak a gyermekek online biztonságához és jóllétéhez.

Ajánlások

1. AJÁNLÁS

A gyermekek biztonságos lehetőségeinek bővítése a közösségimédia+-környezet alakításában való aktív részvétel terén

A gyermekeknek és a kamaszoknak érdemi lehetőséget kell biztosítani arra, hogy aktívan részt vehessenek a gyermekek online biztonságát és tudatosságra nevelését elősegítő jogszabályok, szakpolitikák és oktatási kezdeményezések alakításában. Bővíteni kell azon eszközök használatát, amelyek révén a gyermekek és a fiatalok hozzá tudnak járulni e munka megalapozásához. Konkrétabban, a gyermekeket is be kell vonni a biztonsági politikák, képzési programok, értékelések és iránymutatások közös kidolgozásába. Az intézkedéseket folyamatosan nyomon kell követni és értékelni kell a gyermekek biztonságára és jogaira gyakorolt hatásuk szempontjából.

A részvételi folyamatoknak garantálniuk kell, hogy a gyermekek világos tájékoztatást kapjanak, megértsék hozzájárulásuk felhasználásának módját, és visszajelzést kapjanak az eredményekről. Külön erőfeszítéseket kell tenni a hátrányos helyzetű, marginalizált és kiszolgáltatott csoportokból származó gyermekek bevonására. Minden, a gyermekeket érintő részvételi tevékenységet megfelelő védelmi intézkedéseknek kell kísérniük.

2. AJÁNLÁS

A gyermekek és serdülők panasztételi és bejelentési mechanizmusainak és fogyasztói jogainak megerősítése

A gyermekek és serdülők részéről érkező bejelentéseket és panaszokat a közösségimédia- és más digitális szolgáltatóknak előre kell sorolniuk a tartalommoderálási eljárások során. A segélyvonalak és a panasztételi mechanizmusok megfelelő finanszírozása érdekében nyomatékossá kell tenni a meglévő keretek között a szolgáltatókat terhelő kötelezettségeket. Az említett mechanizmusoknak az életkornak megfelelőnek, felhasználóbarátnak, hozzáférhetőnek és hatékornak kell lenniük, és biztosítaniuk kell a magánélet védelmét.

3. AJÁNLÁS

Olyan, az EU értékein alapuló közösségi média és egyéb digitális szolgáltatások létrehozásának és használatának finanszírozása és előmozdítása, amelyek révén a kiskorúak biztonságosan kapcsolatba léphetnek egymással

Az uniós értékeken alapuló, beépített biztonsággal rendelkező és életkornak megfelelő közösségi média és egyéb digitális szolgáltatások létrehozásának és általános érvényesítésének állami beruházásokkal történő támogatása. Az ilyen szolgáltatásoknak biztosítaniuk kell a megbízható információk rendelkezésre állását, amennyiben a gyermekek és a serdülők (de a felnőttek is) képesek biztonságos online interakciót folytatni anélkül, hogy káros jellemzőknek lennének kitéve.

4. AJÁNLÁS

A kiskorúakra, szülőkre és gondviselőkre, tanárookra és oktatókra vonatkozó digitális oktatási és jártassági intézkedések általános érvényesítése

A digitális oktatást és jártasságot az oktatás minden szintjén be kell építeni a kiskorúak, a szülők és a tanárok alapkészségei közé. A digitális jóllét kérdését integrálni kell a mindenki számára elérhető digitális oktatásba.

Az oktatásnak fel kell készítenie a gyermekeket és a serdülőket arra, hogy kritikusan tudják kezelni az online információkat és forrásokat, és felismerjék a manipulációs technikákat, köztük a dezinformációt, a deep-fake-et és a célzott hirdetéseket. Emellett a kiskorúak, a szülők és a tanárok körében tudatosítani kell azt, hogy hogyan készülnek és oszthatók meg a digitális tartalmak, illetve az algoritmusok hogyan alakítják azt, amit a felhasználók látnak és tapasztalnak a közösségi média+ világában.

Az online biztonság strukturált oktatásának gyakorlati készségeket kell kifejlesztenie a személyes adatok védelme, az adatvédelmi beállítások kezelése, a digitális személyazonosság biztonságának megőrzése, valamint a kockázatok azonosítása terén, különös tekintettel a közösségi médiára, az üzenetküldésre és a játékkörnyezetekre. Ezeket a készségeket fokozatosan kell fejleszteni, az alapvető biztonsági reflexektől indulva, elősegítve a digitális lábnyom, a beleegyezés és a platformkockázatok komplexebb megértését. Az egészséges képernyőhasználat a tevékenységek közötti egyensúlyra és a figyelem-menedzsmentre vonatkozó iránymutatások, valamint a túlzott vagy káros használati minták felismerése révén segíthet elő.

A Safer Internet Központoknak továbbra is kulcsszerepet kell játszaniuk a gyermekek, a szülők, a gondozók és a tanárok képzésének, a tudatosságnövelő tevékenységeknek, az erőforrásoknak és a támogatásnak a biztosításában. Finanszírozni kell a szülőket, tanárokat és fiatal felhasználókat számára könnyen hozzáférhető online tanfolyamok kidolgozását.

A biztonság mellett az oktatásnak a lehetőségeket és a szerepvállalást is hangsúlyoznia kell: hogyan használhatják a diákok a digitális eszközöket a tanuláshoz, a kreativitáshoz, az együttműködéshez és a polgári részvételhez.

5. AJÁNLÁS

Több lehetőség és megfelelő infrastruktúra kialakítása az offline tevékenységek támogatására

A tagállamoknak és a helyi hatóságoknak fenn kell tartaniuk és bővíteniük kell a megfizethető sport- és művészeti tevékenységekhez, az ifjúsági klubokhoz, könyvtárakhoz és közösségi terekhez való hozzáférést, ösztönözve az egészséges offline kapcsolatteremtést és vonzó alternatívákat teremtve a kiskorúaknak a túlzott képernyőhasználattal szemben. Ennek részeként olyan biztonságos, inkluzív és az életkornak megfelelő környezetekbe kell beruházni, ahol a kiskorúak kapcsolatba léphetnek egymással, együtt tanulhatnak, játszhatnak és pozitív kapcsolatokat építhetnek ki közösségükön belül.

6. AJÁNLÁS

A szülőknek szóló iránymutatások közös kidolgozásának előmozdítása

Az EU-nak és a tagállamoknak a szülői egyesületekkel karöltve támogatniuk kell a szülőknek szóló iránymutatások kidolgozását. Ezek világos és közérthető tanácsokkal szolgálhatnak arról, hogy a szülők és a gondviselők hogyan tudják támogatni a kiskorúak biztonságos, felelős és pozitív szerepvállalását a közösségi-média+-környezetekben. Az iránymutatásoknak gyakorlati tanácsokat kell tartalmazniuk a kulcsfontosságú kérdésekben, köztük az online biztonság és a magánélet védelme, a digitális jóllét, az etikus és felelős használat, illetve a támogató szolgáltatások elérése terén.

7. AJÁNLÁS

A legkorszerűbb és naprakész ellenőrzési és felügyeleti eszközök rendelkezésre állásának biztosítása a szülők és a gondviselők részére

A kiskorúak tudatos internethasználatra nevelésére irányuló erőfeszítéseket ki kell egészíteni a szülők és gondozók folyamatos támogatásával, nemcsak a digitális készségek és jártasság tekintetében, hanem olyan eszközök kapcsán is, amelyek felkészítik a gondozókat arra, hogy iránymutatást nyújtsanak a kiskorúak számára a közösségi média és más digitális szolgáltatások használatához, a gyermekek jogainak aránytalan korlátozása nélkül. Ez magában foglalja a gyakorlati szülői felügyeleti eszközök rendelkezésre bocsátását és az azokkal kapcsolatos figyelemfelkeltést, kiegészítve a kockázatokra, a biztonságos gyakorlatokra és a gyermekekkel való kapcsolattartás módjára vonatkozó megbízható információkkal. A szülők tudatosságának növelését személyesen kell végezni (például a tanárokkal való iskolai találkozók, gyermekorvosi látogatások, terhesség vagy szülői szabadság során).

A szülői felügyeleti eszközöknek hatékonyak, könnyen használhatónak, interoperábilisnak és az életkornak megfelelőnek kell lenniük, összhangban kell lenniük a kiskorúak változó képességeivel, és azokat úgy kell kialakítani, hogy az ellenőrzés helyett a kommunikációt, a tanulást és a szerepvállalást mozdítsák elő. Ez kulcsfontosságú a kiskorúak önálló közösségimédia+-használat felé vezető fokozatos útjának előmozdításához. Ezeknek az eszközöknek biztosítaniuk kell, hogy a változtatásokat csak az aktiválásukhoz szükséges ugyanolyan fokú engedéllyel lehessen végrehajtani, az eszköztől vagy az operációs rendszertől függetlenül lehessen őket alkalmazni, és biztosítékokat kell tartalmazniuk a kiskorúaknak a szülők általi esetleges visszaélésekkel szembeni tájékoztatására (például egyértelmű figyelmeztetés a kiskorúak számára a felügyeleti eszközök aktiválásakor).

8. AJÁNLÁS

Elegendő közfinanszírozás biztosítása és közös normák kidolgozása a civil társadalmi szervezetek és a partneri tanácsadás számára

Az EU-nak és a tagállamoknak biztosítaniuk kell, hogy a Safer Internet Központok és a hasonló civil társadalmi szervezetek továbbra is elegendő pénzügyi forráshoz jussanak, és hogy munkájukat szakértők által kidolgozott közös normák támogassák. Ez elengedhetetlen a tevékenységeik – köztük a figyelemfelkeltés, a képzések és a támogató szolgáltatások – fenntartásához és továbbfejlesztéséhez. A közfinanszírozás elengedhetetlen a függetlenség és a kohézió garantálásához.

A forrásokból jutnia kell a partneri tanácsadás, a segélyvonalak, a forródrót-szolgálatok, az oktatási erőforrások, a figyelemfelkeltő kampányok és a kapacitásépítési tevékenységek továbbfejlesztésére is. További beruházásokat kell eszközölni a szóban forgó intézmények láthatóságának, hozzáférhetőségének és elérhetőségének növelésére, többek között a kiszolgáltatott kiskorúak körében, támogatva a biztonságosabb közösségimédia+-környezeteket előmozdító kezdeményezéseket.

9. AJÁNLÁS

Az egészségügyi rendszer felkészítése arra, hogy diagnosztizálni és kezelni tudja a közösségi média és más digitális szolgáltatások használatából eredő függőségeket és egyéb mentális egészségügyi zavarokat

Az egészségügyi rendszereknek végre kell hajtaniuk a viselkedési függőségekre – többek között a videójáték-függőségre és a kényszeres közösségimédia-használatra – vonatkozó diagnosztikai ICD-11 szabványokat. E betegségek bizonyítékokon alapuló kezelését hozzáférhetővé kell tenni az egészségügyi rendszeren belül. Az egészségügyi szakembereknek és a pszichoterapeutáknak tisztában kell lenniük a „digitális elhanyagolás” és az életkornak nem megfelelő tartalmakkal való akaratlan szembesülés, az internetes megfélemlítés, az online gyermekcsábítás, a szexuális zsarolás és más ártalmak által okozott károk lehetséges következményeivel.

Az egészségügyi rendszereknek bizonyítékokon alapuló kezeléseket kell biztosítaniuk a PTSD és más pszichopatológiás következmények kezelésére. Emellett a rendszerek integrálhatnák a digitális kockázatértékelést a gyermekgyógyászati szűrésbe, valamint a kiszolgáltatott kiskorúakra vonatkozó célzott prevenciós megközelítéseket. A prevenciós és a viselkedési kihívások – többek között az „internetmegvonás” vagy a „digitális detox” – előmozdíthatják az offline élményeket és a kiskorúak internethasználatával kapcsolatos kultúra változását.

10. AJÁNLÁS

A digitális jártasság és a médiatudatosság tanárképzésbe való beépítésének, illetve a szülők bevonásának támogatása

Az EU-nak és a tagállamoknak biztosítaniuk kell, hogy a tanári alap- és továbbképzés szisztematikusan integrálja a digitális készségeket és jártasságot, beleértve az MI-jártasságot és a digitális jóllétet is. A tanárokat fel kell készíteni arra, hogy fejlesszék a gyermekek és serdülők kritikai és médiaműveltségét, valamint a digitális készségekkel kapcsolatos kompetenciát a közösségi média+ biztonságos használata érdekében.

A tanárokat tájékoztatni kell az iskolákon belüli „túldigitalizáció” kockázatáról. Az új digitális eszközöket, például a mesterséges intelligenciát adott esetben konkrét pedagógiai célokra kell használni. A tanárképzésnek magában kell foglalnia a szülőkkel való szoros együttműködést is annak érdekében, hogy jobban támogassák a kiskorúak egészséges és kiegyensúlyozott képernyőhasználatát, megértsék, hogy a gyermekek és a serdülők hogyan lépnek interakcióba a közösségi médiával és más digitális szolgáltatásokkal, és az életkornak megfelelő stratégiákat dolgozzanak ki az online kockázatok és tapasztalatok tantermi és otthoni megvitatására.

11. AJÁNLÁS

Az MI-jártasság előmozdítása a digitális oktatás szerves részeként

Az MI-jártasságot be kell építeni a digitális oktatásba az iskolákban és más oktatási és képzési intézményekben. A kiskorúaknak tisztában kell lenniük az MI-technológiákkal (azaz az MI-csevegőrobotokkal/-társakkal, az ajánlórendszerekkel és a generatív mesterséges intelligenciával) kapcsolatos lehetőségekkel, korlátokkal és kockázatokkal, beleértve a pontatlan információk, a manipuláció és a szintetikus tartalom lehetőségét is.

A jártasság előmozdítását az alap- és középfokú oktatás MI-jártassági keretrendszere ösztönözheti, amelyet az Európai Bizottság és az OECD dolgozott ki. A kiskorúakat nem szabad olyan antropomorf MI-társaknak kitenni, amelyek felügyelet nélkül emberihez hasonló kapcsolatokat imitálnak.

12. AJÁNLÁS

Az iskoláknak strukturált lehetőségeket kell biztosítaniuk a mentális egészség és a digitális jóllét javítására

Az iskoláknak proaktív szerepet kell játszaniuk a közösségi média+ kockázatainak csökkentésében, és támogatniuk kell a gyermekek és serdülők mentális egészségét és jóllétét. Az iskoláknak tájékoztatási és képzési lehetőségeket kell szervezniük a szülők számára, a kiskorúakkal és szüleikkel közösen, hogy tájékoztatást nyújtsanak az online biztonságról, a mentális egészségről és jóllétről.

Az iskoláknak ki kell terjeszteniük az iskolai tanácsadáshoz és más mentális egészségügyi támogatáshoz való hozzáférést a kiskorúak közösségimédia+-használatával kapcsolatos kérdésekben. Biztonságos, megbélyegzéstől mentes fizikai és online tereket kell biztosítani, ahol a tanulók úgy érzik, hogy képesek megvitatni a közösségi média+ környezeteiben szerzett online tapasztalataikból eredő nehézségeket (pl. mentális egészség, jóllét stb.). Az iskoláknak hozzá kell férniük képzett egészségügyi és szociális ellátási szakemberekhez, beleértve a lépcsőzetes mentális egészségügyi ellátást. A mentális egészségügyi szakembereknek speciális képzésben kell részesülniük a digitális jóllétről és az online ártalmakról.

Az iskoláknak ezenkívül hozzáférhető, bizalmas és gyermekbarát bejelentési mechanizmusokat kell létrehozniuk az online problémákkal szembesülő kiskorúak számára. A védelem további megerősítése érdekében az iskoláknak ellátási útvonalakkal kell rendelkezniük a külső gyermekvédelemhez, a mentális egészséghez és a segítő szakszolgálatokhoz.

13. AJÁNLÁS

Az oktatási válaszingedések során kiemelt figyelmet kell fordítani a kiszolgáltatott csoportokra

A társadalmi-gazdasági hátrányokkal, sajátos nevelési igényekkel, kedvezőtlen gyermekkori tapasztalatokkal, megkülönböztetéssel vagy mentális egészségügyi nehézségekkel küzdő kiskorúak a közösségi média+ fokozott kockázatainak lehetnek kitéve. Az oktatási és támogatási intézkedéseknek inkluzívnak és szükség esetén célzottan kell lenniük, és azokat úgy kell kialakítani, hogy csökkentsék az egyenlőtlenségeket mind a közösségi médiában, mind a digitális részvétel és jóllét terén.

Az iskolákban proaktív és célzott beavatkozásokat lehetne bevezetni az online ártalmak kiszolgáltatott és marginalizált kiskorúakra gyakorolt aránytalan hatásának kezelésére a kiszolgáltatott csoportok védelme és támogatása érdekében. Ki kell terjeszteni az eszközökhöz, a konnektivitáshoz és a támogató technológiákhoz való méltányos hozzáférést, többek között a fogyatékkal élő gyermekek számára is.

14. AJÁNLÁS

Beruházás a biztonságos, preventív jellegű, robusztus és megbízható oktatási digitális infrastruktúrába

Az iskoláknak biztonságos, szilárd és megbízható digitális infrastruktúrára és eszközökre van szükségük a kiskorúak digitális készségeinek megerősítéséhez és Európa digitális szuverenitásának biztosításához. Az európai iskolák nagymértékben támaszkodnak harmadik országbeli alkalmazásokra, és az EU által kidolgozott megoldások elfogadása továbbra is kihívásokkal néz szembe. Az EU-nak prioritásként kell kezelnie és támogatnia kell a biztonságos és interoperábilis digitális oktatási infrastruktúra és eszközök fejlesztését és bevezetését, valamint csökkentenie kell a stratégiai függőségeket.

Köszönetnyilvánítás

Társelnökként és szaktanácsadóként az volt a feladatunk, hogy vezessük és irányítsuk a többretegű folyamatot: az ismeretek összegyűjtését a szakértőkkel a különleges testület ülésein való együttműködés révén, a szakértőktől származó bizonyítékok összegyűjtését, valamint a számos érdekelt féllel folytatott eszmecserék és kapcsolatok fenntartását.

E jelentés létrejötté számos olyan embernek köszönhető, akik elkötelezettek annak biztosítása mellett, hogy a gyermekek és a serdülők biztonságosan eligazodhassanak a közösségi média+ világában. Bár az ajánlásokért kizárólag mi vagyunk felelősek, munkánk nagymértékben támaszkodik más elismert szakértők, szülői és ifjúsági képviselők, valamint az Európai Bizottság hozzájárulására.

Mindenekelőtt szeretnénk köszönetet mondani **Ursula von der Leyennek**, az Európai Bizottság elnökének a munkánk iránti folyamatos érdeklődéséért és támogatásáért. A különleges testület ülésein való részvétele és szerepvállalása alátámasztja a gyermekek online biztonsága iránti elkötelezettségét, amit mindannyian nagyra értékeltünk. Köszönjük az elnöknek a gyermekbiztonság iránti hosszú távú érdeklődését és elkötelezettségét, amely lehetővé tette e munka elvégzését és a gyermekek és serdülők jóllétére vonatkozó konkrét ajánlások kidolgozását Európa-szerte. Szeretnénk köszönetet mondani továbbá az elnök kabinetfőnökének, **Björn Seibertnek**, aki a kezdetektől fogva végigkísérte a teljes folyamatot, valamint **Patricia Reillynek**, az elnöki kabinet tagjának folyamatos támogatásáért.

Emellett szeretnénk köszönetet mondani a különleges testület ülései valamennyi résztvevőjének. Hálásak vagyunk mindazoknak, akik rendkívüli mennyiségű tudást, tapasztalatot és elkötelezettséget osztottak meg velünk az európai fiatalok érdekében. Külön köszönetünket szeretnénk kifejezni **Julie Inman Grantnak**, Ausztrália e-biztonsági biztosának és **Lucas Borgesnek**, a Brazil Adatvédelmi Ügynökség szabályozásért felelős főfelügyelőjének, amiért megosztották velünk meglátásaikat és az országukban levont tanulságokat a gyermekek online biztonságával kapcsolatban.

Mindenkit figyelmesen meghallgattunk, de e jelentés következtetéseieiért mi vagyunk felelősek.

KÖSZÖNJÜK A KÜLÖNLEGES TESTÜLET RÉSZTVEVŐINEK*:

**A teljesség igénye nélkül*

// **Ayata**, az uniós gyermekrésztvételi platform 15 éves képviselője,

// **Zuzanna**, az uniós gyermekrésztvételi platform 17 éves képviselője,

// **Kimmo Alho**, pszichológus és a Helsinkii Egyetem professzor emeritusa,

- // **Mehdi Arfaoui**, a Commission nationale de l'informatique szociológusa,
- // **Leanda Barrington-Leach**, a 5Rights Foundation ügyvezető igazgatója,
- // **Gabriele Battimelli**, a gyermekbarát internet olaszországi nagykövete,
- // **Owen Bennett**, a digitális technológiák szabályozásával foglalkozó független szakértő,
- // **Elena Bozzola**, gyermekorvos és az Olasz Gyermekgyógyászati Társaság országos tanácsának tagja,
- // **Matthias Brand**, a Duisburgi Egyetem általános pszichológiai tanszékének professzora és vezetője,
- // **Urs Buscke**, az Európai Fogasztók Szervezetének vezető jogi tisztviselője,
- // **Ana Caballero**, a kiskorúak digitális területen való védelmének javításával foglalkozó szakértői csoport elnöke, Spanyolország,
- // **Alex Cooney**, a CyberSafeKids vezérigazgatója és társalapítója,
- // **Lies Craeynest**, a KidsUnplugged alapítója,
- // **Jutta Croll**, a Stiftung Digitale Chancen elnöke,
- // **María del Mar España Martí**, a Plataforma Control Z igazgatója,
- // **Sigge Eriksson**, a Svéd Gyermek- és Ifjúsági Szervezetek Nemzeti Tanácsának elnöke,
- // **Marina Fernández**, az Adolescència Lliure de Mòbils elnöke,
- // **Louise Flynn**, a Trinity College Dublin adjunktusa,
- // **Tobiáš Bruno Galia**, Cseh Gyermek- és Ifjúsági Tanács,
- // **Catalina Goanta**, magánjoggal és technológiával foglalkozó docens, Utrechti Egyetem,
- // **Konstantinos Karachalios**, az IEEE ügyvezető igazgatójának tanácsadója és az 5Rights Foundation igazgatótanácsának tagja,
- // **Maija Katkovska**, a lett Safer Internet Központ vezetője,
- // **Rasmus Kjedahl**, a Børns Vilkår igazgatója,
- // **Petra Kogelnig**, az Európai Szülők Szövetségének főtitkára,
- // **Pavel Kordik**, a Cseh Műszaki Egyetem docense,
- // **Marta Gonçalves**, a gyermekbarát internet portugáliai nagykövete,
- // **Beckett Leclair**, a 5Rights Foundation technológiai vezetője,
- // **Sonia Livingstone**, a London School of Economics szociálpszichológia professzora,
- // **Aisling Maloney**, Írország Nemzeti Ifjúsági Tanácsa,
- // **Giovanna Mascheroni**, a Milánói Katolikus Egyetem professzora,

- // **Helen Mason**, a Child Helpline International ügyvezető igazgatója,
- // **Elvira Mentzelioti**, a Görög Nemzeti Ifjúsági Tanács elnöke,
- // **EVA Möhler**, a Saar-vidéki Egyetem gyermek- és serdülőkori pszichiátriai tanszékének vezetője és klinikai orvosa,
- // **Alberto Monge Roffarello**, a Politecnico di Torino adjunktusa,
- // **Théo Mouhoud**, az Hopitaux de Paris gyermekpszichiátere,
- // **Servane Mouton**, orvos, neurológus és neuropszichológus,
- // **Mie Oehlenschläger**, mesterséges intelligenciával, etikával és közpolitikával foglalkozó független kutató és tanácsadó,
- // **James O'Higgins Norman**, a Dublin City University oktatással és társadalommal foglalkozó professzora,
- // **Maja Olszewska**, a gyermekbarát internet lengyel nagykövete,
- // **Brian O'Neill**, a Dublini Technológiai Egyetem professzor emeritusa,
- // **Kerstin Paschke**, az Universitätsklinikum Hamburg-Eppendorf gyermek- és serdülőkori pszichiátriai és pszichoterápiai szakorvosa,
- // **Leo Pekkala**, a Finn Audiovizuális Intézet igazgatóhelyettese,
- // **María Soledad Pera**, a TU Delft docense,
- // **Tanja Petelin**, az Université de Poitiers docense,
- // **Christoph Pieh**, a Kremsi Továbbképzési Egyetem pszichoszomatikus medicinával és pszichoterápiával foglalkozó tanszékének vezetője,
- // **Jessica Piotrowski**, az Amszterdami Egyetem professzora,
- // **Declan Qualter**, a University College Dublin gyakorlatvezetője és PhD-jelöltje,
- // **Kai Rannenberg**, a Frankfurter Goethe Egyetem mobilüzletággal és többoldalú biztonsággal foglalkozó tanszékének professzora és vezetője,
- // **Anna Schwabegger**, az Osztrák Nemzeti Ifjúsági Tanács elnöke,
- // **Judith Simon**, a Hamburgi Egyetem információtechnológiai etikával foglalkozó professzora,
- // **Lore Sleenckx**, a Flamand Ifjúsági Tanács európai ifjúsági küldöttje,
- // **Petr Slovak**, a King's College London ember-számítógép interakcióval foglalkozó docense,
- // **Elisabeth Staksrud**, az Oslói Egyetem média- és kommunikációs tanszékének professzora,
- // **Sophie Stalla-Bourdillon**, a VUB jogi, tudományos, technológiai és társadalmi kutatócsoportjának kutatási vezetője,

- // **Argyris Stringaris**, a University College London gyermek- és serdülőkori pszichiátriai tanszékének klinikai tudósa és tanszékvezetője,
- // **Lisa Thorell**, a Karolinska Institutet klinikai idegtudományi tanszékének professzora,
- // **Hanne-Mari Schiøtz Thorud**, fiziológus és a Délkelet-Norvégiai Egyetem professzora,
- // **Piotr Toczyski**, az APS Maria Grzegorzewska Egyetem docense,
- // **Antonia Torrens**, a COFACE – Families Europe elnöke,
- // **Martina Tóthová**, Szlovákia Ifjúsági Tanácsának vezető küldöttje,
- // **Dimitris Tsalavos**, a gyermekbarát internet ciprusi ifjúsági nagykövete,
- // **Laura Vandenbosch**, a Leuveni Katolikus Egyetem Médiapszichológiai Laboratóriumának docense és igazgatója,
- // **Sørine Vesth Rasmussen**, a Børns Vilkår gyermekjogi és technológiapolitikai tanácsadója,
- // **Mieke Visser-Schuurman**, az Eurochild gyermekjogi és kapacitásépítési igazgatója,
- // **Rareș Voicu**, az Európai Ifjúsági Fórum elnöke,
- // **Alexandra Weilenmann**, a Göteborgi Egyetem Alkalmazott Informatikai Tanszékének professzora,
- // **Niels Zagema**, a Nationale Jeugdraad holland ifjúsági képviselője.

Számunkra alapvető fontosságú volt, hogy ne csak a különleges testület üléseinek résztvevőiként vonjuk be a fiatalok képviselőit, hanem e jelentés közös létrehozásában is szerepet kapjanak. Ezért szeretnénk köszönetet mondani **Marta Gonçalvesnek**, aki nemcsak a gyermekbarát internet portugáliai nagyköveteként csatlakozott a testülethez, hanem e jelentés elkészítéséhez is hozzájárult.

Ez a jelentés nem lett volna lehetséges az Európai Bizottság számos alkalmazottjának támogatása nélkül.

Először is szeretnénk köszönetet mondani az IDEA-nak és megbízott vezetőjének, **David Müllernek** azért, hogy otthont adott nekünk és kiváló munkakörülményeket biztosított.

Munkánk során rendkívül sokat profitáltunk az IDEA-n belül erre a célra létrehozott csoport támogatásából: Szeretnénk köszönetet mondani **Undine Rugénak** a folyamat felügyeletéért és támogatásáért. Nagy hálával tartozunk **Asen Dimitrovnak**, aki az online gyermekbiztonsággal foglalkozó különleges testület társelnökeinek vezető koordinátora volt, és aki rendkívüli segítséget, tanácsot és támogatást nyújtott a folyamattal és a tartalommal kapcsolatban, valamint előmozdította terveink megvalósítását, feldolgozta az összes ülést és eszmecserét, és koordinálta a jelentéssel kapcsolatos munkát az IDEA-n belül és – a Főtitkárság munkatársaival együtt – a Bizottságon belül is.

Ez a jelentés nem jött volna létre az IDEA további támogatása nélkül: Szeretnénk köszönetet mondani **Thomas Hopkinsnak**, aki a jelentés angol nyelvű változatának kiváló szerkesztője volt; **Anna Magdalena Comptoi-nak**, aki szakértelmével és kutatásaival segített minden szervezeti fronton, valamint **Quinlan Rijksnek**, aki a vizuális anyagok kidolgozásában vett részt. Szeretnénk köszönetet mondani továbbá **Alexander Hempfingnek** az elemzéséért, **Yee-Sol Changnak** és **Konrad Rose-nak** pedig a részvételükért.

A Főtitkárság munkatársai az IDEA-val közösen koordinálták a Bizottságon belül végzett munkát, és értékes meglátásokkal szolgáltak mind a folyamat, mind a tartalom tekintetében. Ezért köszönetet mondunk **Nils Behrndt** főtitkárhelyettesnek az idejéért és az elhivatottságáért, valamint **Nacira Boulehouatnak, Ioana-Maria Gligornak, Alessandra Falcinellinek, Tarik Draidjnak, Louis Dancourt-nak** és **Armande Lorentznek**.

Munkánkat azzal kezdtük, hogy jobban megértsük az EU és a tagállamok számára a gyermekek és serdülők online védelme érdekében rendelkezésre álló meglévő jogszabályokat és eszközöket, valamint azok eddigi végrehajtását. Ez a kontextus szolgált alapul ahhoz, hogy szakértőkkel megvitassuk a jelenlegi hiányosságokat és a további lépéseket. Ezért köszönetet mondunk a Tartalmak, Technológiák és Kommunikációs Hálózatok Főigazgatósága vezetőségének, **Roberto Viola** főigazgatónak és **Renate Nikolay** főigazgató-helyettesnek, valamint a Jogérvényesülési Főigazgatóságnak, főigazgatójának, **Ana Gallego Torresnek** és **Hubert Gambs** főigazgató-helyettesnek.

Köszönjük a Tartalmak, Technológiák és Kommunikációs Hálózatok Főigazgatósága szakértőinek, akik értékes szakértelemmel és meglátásokkal szolgáltak: **Prabhat Agarwalnak, Julia Van Bestnek, Martin Harris Hessnek, Andrea Tognoninak, Manon Baert-nek, Emma O'Mahony** és **Irene Roche Lagunának**.

Köszönetet mondunk a Jogérvényesülési Főigazgatóság szakértőinek, akik szintén értékes szakértelemmel és meglátásokkal szolgáltak: **Maria-Myrto Kanellopoulounak, Benedicte Van Ormelingennek, Denisa Alexandroaiei-nek, Caoimhe Sheridannek, Marie-Cécile Rouillonak** és **Marta Kuljonnak**.

Ez a jelentés az Európai Bizottság különböző szervezeti egységeinek (JRC, DG SANTE, DG EAC, DG HOME, DG RTD, DG GROW, SJ és továbbiak) szakértői által végzett kutatásokon és hozzájárulásokon alapult: **Andrea Ceglia, Yves Punie, Marianne Takki, Martine Ingvorsen, Francesca Maltauro, Marta Touykova, Chiara Colella, Marta Markowska, Leonie Wahlmann, Katarzyna Janicka-Pawlowska, Veronica Travisani, Alessia Donna, Eva Gerhards, María del Pilar González Pantaleón, Amaryllis Verhoeven, Philipp Runge, Lorna Armati** és **Paul-John Loewenthal**.

Köszönjük mindenkinek a szakértelmét és számtalan kérdésünk megválaszolása során tanúsított türelmét, valamint azt, hogy képes volt szintetizálni és érthetővé tenni összetett jogi és technikai kérdéseket.

Szeretnénk köszönetet mondani a Kommunikációs Főigazgatóság és a Főtitkárság szakértőinek is, akik kiváló támogatást nyújtottak a kommunikációs szempontokkal kapcsolatban: **Chloe Lahousse Juareznek, Anguel Konstantinov Beremliyskynek, Emma Kristina Kvennbergnek** és másoknak. Emellett a nagyon kreatív és türelmes grafikusoknak és fordítási szakértőknek: **Laurie Janssennek, Camille Palandjiannak, Benedetta Benedettónak** és másoknak.

Munkánk nem jöhetett volna létre a Bizottság számos munkatársának a különleges testület üléseihez, utazásaihoz és az érdekelt felekkel tartott egyéb találkozókhoz nyújtott szervezési támogatása nélkül: **Carmen Tresguerres, Rozaliya Petkova, Martina Gunda, Nuria Paredes, Alexandre Verin, Mariola De Las Heras Ojeda, Anne Catherine Louppe, Margarita Biacho Varela, Hafize Balci** és **Vaia Tsiampazi**.

Társelnökként saját intézményeink és legközelebbi munkatársaink helyszíni támogatásából is profitáltunk:

Prof. Dr. Fegert csapata az Ulm Egyetemi Kórházban – **PD Dr. Franziska Köhler-Dauner, Prof. Dr. Ann-Christin Haag adjunktus, Emily Sitarski, Lena Peter, Karen Schlaegel, Claudia Rau, Annette Claus** és **Ariane Saccarello**.

Dr. Maria Melchior csapata a Sorbonne Közegészségügyi Intézetben a Sorbonne Egyetemen és a Francia Nemzeti Egészségügyi és Orvoskutató Intézettel (INSERM) együtt: **Fabienne El Khoury, Camille Davisse-Paturet, Hamid Massoumi, Bertrand Redonnet** és **Mays Kabakibi**.

Jegyzetek

1. Aries, P. (1962). *Centuries of childhood: A social history of family life*. Knopf Doubleday Publishing Group.
2. Berk, L.E. (1994). *Infants and Children Prenatal Through Early Childhood*.
3. Kessler, R. C., Magee, W. J. (1993). Childhood adversities and adult depression: basic patterns of association in a US national survey. *Psychological Medicine*, 23(3), 679–690.
4. Taylor, G., Sala, G., Kolak, J., Gerhardstein, P., Lingwood, J. (2024). Does adult-child co-use during digital media use improve children's learning aged 0–6 years? A systematic review with meta-analysis. *Educational Research Review*, 44, 100614.
5. Rideout, V. (2020). The Common Sense Census: Media Use by Kids Age Zero to Eight.
6. Taylor, G., Sala, G., Kolak, J., Gerhardstein, P., Lingwood, J. (2024). Does adult-child co-use during digital media use improve children's learning aged 0–6 years? A systematic review with meta-analysis. *Educational Research Review*, 44, 100614.
Uhls, Y. T., Ellison, N. B., Subrahmanyam, K. (2017). Benefits and costs of social media in adolescence. *Pediatrics*, 140 (Supplement 2), S67–S70.
7. Odgers, C. L., Jensen, M. R. (2020). Annual research review: Adolescent mental health in the digital age: Facts, fears, and future directions. *Journal of Child Psychology and Psychiatry*, 61(3), 336–348.
Nesi, J., Telzer, E. H., Prinstein, M. J. (2020). Adolescent Development in the Digital Media Context. *Psychological Inquiry*, 31(3), 229–234.
8. Montag, C., Lachmann, B., Herrlich, M., Zweig, K. (2019). Addictive features of social media/messenger platforms and freemium games against the background of psychological and economic theories. *International journal of environmental research and public health*, 16(14), 2612.
9. Steinberg, L. D. (2014). *Age of opportunity: Lessons from the new science of adolescence*. Houghton Mifflin Harcourt.
Casey, B. J., Getz, S., Galvan, A. (2008). The adolescent brain. *Developmental review*, 28(1), 62–77.
10. Li, C., Cheng, G., Sha, T., Cheng, W., Yan, Y. (2020). The relationships between screen use and health indicators among infants, toddlers, and preschoolers: A meta-analysis and systematic review. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 17(19), 7324.
Teague, S., Somoray, K., Shatte, A. Miller, D., Moss, K., Crawford, A. et al. (2026). *Digital Media Use and Child Health and Development*. Deakin University. Journal contribution.
- Jing, X., et al. (2023). Effects of foreground screen media use on vocabulary development in young children: A meta-analysis. *Child Development*, 94(5), 1398–1415.
11. Johnston MV. Neurotransmitters and vulnerability of the developing brain. *Brain Dev.* 1995 Sep-Oct;17(5):301-6.
12. Ahmer, A., Raza, M., Azhar, M., Rahman, A., Das, J. K., Jafri, S. K. (2025). A systematic review and meta-analysis on the impact of screen-time on the social-emotional development of children under five years. *Journal of the College of Physicians and Surgeons Pakistan*, 35(3), 351–358.
Vasconcellos, R. P., Sanders, T., Lonsdale, C., Parker, P., Conigrave, J., Tang, S., Noetel, M. (2025). Electronic screen use and children's socioemotional problems: A systematic review and meta-analysis of longitudinal studies. *Psychological Bulletin*, 151(5), 513–543.
13. Boxer, P., Groves, C. L., Docherty, M. (2015). Video games do indeed influence children and adolescents' aggression, prosocial behavior, and academic performance: A clearer reading of Ferguson (2015). *Perspectives on psychological science*, 10(5), 671–673.
Coyne, S. M., Radesky, J., Collier, K. M., Gentile, D. A., Linder, J. R., Nathanson, A. I., Rogers, J. (2017). Parenting and digital media. *Pediatrics*, 140(Supplement 2), S112–S116.
14. Calvert, S. L. (2017). Parasocial relationships with media characters: Imaginary companions for young children's social and cognitive development. In *Cognitive development in digital contexts* (pp. 93–117). Academic Press. Mallawaarachchi S., Burley J., Mavilidi M., et al (2024). Early Childhood Screen Use Contexts and Cognitive and Psychosocial Outcomes: A Systematic Review and Meta-analysis. *JAMA Pediatr.* 2024;178(10):1017–1026.
15. Mallawaarachchi S., Burley J., Mavilidi M., et al (2024). Early Childhood Screen Use Contexts and Cognitive and Psychosocial Outcomes: A Systematic Review and Meta-analysis. *JAMA Pediatr.* 2024;178(10):1017–1026.
16. Calvert, S. L. (2017). Parasocial relationships with media characters: Imaginary companions for young children's social and cognitive development. In *Cognitive development in digital contexts* (pp. 93–117). Academic Press. Mallawaarachchi S., Burley J., Mavilidi M., et al (2024). Early Childhood Screen Use Contexts and Cognitive and Psychosocial Outcomes: A Systematic Review and Meta-analysis. *JAMA Pediatr.* 2024;178(10):1017–1026.
17. Taylor, G., Sala, G., Kolak, J., Gerhardstein, P., Lingwood, J. (2024). Does adult-child co-use during digital media use improve children's learning aged

- 0–6 years? A systematic review with meta-analysis. *Educational Research Review*, 44, 100614.
18. American Academy of Pediatrics (2024). [Screen time guidelines](#). Center of Excellence on Social Media and Youth Mental Health.
19. Qian, H., Wang, C., Li, H. (2024). Parental risk factors and moderators of prolonged digital use in preschoolers: a meta-analysis. *Education and Information Technologies*, 29(13), 17601-17619. Jackson, D. B., Testa, A., Fox, B. (2021). Adverse childhood experiences and digital media use among US children. *American journal of preventive medicine*, 60(4), 462-470.
20. Li, C., Cheng, G., Sha, T., Cheng, W., Yan, Y. (2020). The relationships between screen use and health indicators among infants, toddlers, and preschoolers: A meta-analysis and systematic review. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 17(19), 7324. Ahmer, A., Raza, M., Azhar, M., Rahman, A., Das, J. K., Jafri, S. K. (2025). A systematic review and meta-analysis on the impact of screen-time on the social-emotional development of children under five years. *Journal of the College of Physicians and Surgeons Pakistan*, 35(3), 351-358.
21. Bochicchio, V., Keith, K., Montero, I., Scandurra, C., Winsler, A. (2022). Digital media inhibit self-regulatory private speech use in preschool children: The “digital bubble effect”. *Cognitive development*, 62, 101180.
22. Yang, C. C., Holden, S. M., Ariati, J. (2021). Social media and psychological well-being among youth: The multidimensional model of social media use. *Clinical child and family psychology review*, 24(3), 631-650. Vasconcellos, R. P., Sanders, T., Lonsdale, C., Parker, P., Conigrave, J., Tang, S., Noetel, M. (2025). Electronic screen use and children’s socioemotional problems: A systematic review and meta-analysis of longitudinal studies. *Psychological Bulletin*, 151(5), 513-543.
23. Qian, H., Wang, C., Li, H. (2024). Parental risk factors and moderators of prolonged digital use in preschoolers: a meta-analysis. *Education and Information Technologies*, 29(13), 17601-17619. Jackson, D. B., Testa, A., Fox, B. (2021). Adverse childhood experiences and digital media use among US children. *American journal of preventive medicine*, 60(4), 462-470.
24. Madigan, S., Browne, D., Racine, N., Mori, C., Tough, S. (2019). Association between screen time and children’s performance on a developmental screening test. *JAMA pediatrics*, 173(3), 244-250. Teague, S., Somoray, K., Shatte, A. Miller, D., Moss, K., Crawford, A. et al. (2026). Digital Media Use and Child Health and Development. Deakin University. Journal contribution.
25. Calvert, S. L. (2017). Parasocial relationships with media characters: Imaginary companions for young children’s social and cognitive development. In *Cognitive development in digital contexts* (pp. 93-117). Academic Press. Marshall, S. J., Biddle, S. J., Gorely, T., Cameron, N., Murdey, I. (2004). Relationships between media use, body fatness and physical activity in children and youth: a meta-analysis. *International journal of obesity*, 28(10), 1238-1246.
26. Madigan, S., Browne, D., Racine, N., Mori, C., Tough, S. (2019). Association between screen time and children’s performance on a developmental screening test. *JAMA pediatrics*, 173(3), 244-250. Mallawaarachchi S., Burley J., Mavilidi, M., et al (2024). Early Childhood Screen Use Contexts and Cognitive and Psychosocial Outcomes: A Systematic Review and Meta-analysis. *JAMA Pediatr*. 2024;178(10):1017-1026.
27. Korat, O., Shamir, A., Heibal, S. (2013). Expanding the boundaries of shared book reading: E-books and printed books in parent-child reading as support for children’s language. *First language*, 33(5), 504-523. Taylor, G., Sala, G., Kolak, J., Gerhardstein, P., Lingwood, J. (2024). Does adult-child co-use during digital media use improve children’s learning aged 0–6 years? A systematic review with meta-analysis. *Educational Research Review*, 44, 100614.
28. Kidron, B., Evans, A., Afia, J., Adler, J. R., Bowden-Jones, H., Hackett, L., Jui, A., Przybyski, A. K., Rudkin, A., Young Scot. (2018). [Disrupted childhood: The cost of persuasive design](#). 5Rights Foundation. Stoilova, M., Bulger, M., Livingstone, S. (2024). Do parental control tools fulfil family expectations for child protection? A rapid evidence review of the contexts and outcomes of use. *Journal of Children and Media*. Chao, M., Lei, J., He, R., Jiang, Y., Yang, H. (2023). TikTok use and psychosocial factors among adolescents: Comparisons of non-users, moderate users, and addictive users. *Psychiatry Research*, 325, 115247.
29. Taylor, G., Sala, G., Kolak, J., Gerhardstein, P., Lingwood, J. (2024). Does adult-child co-use during digital media use improve children’s learning aged 0–6 years? A systematic review with meta-analysis. *Educational Research Review*, 44, 100614. Zgambo, M., Anyango, E., Arabiat, D. H., Ngune, I., Mörelus, E., Zhang, M., Whitehead, L. C. (2025). Effect of Digital Safety Interventions on Parental Practices in Safeguarding Children’s Digital Activities: Systematic Review and Meta-Analysis. *JMIR Pediatrics and Parenting*, 8(1), e70745.
30. Qian, H., Wang, C., Li, H. (2024). Parental risk factors and moderators of prolonged digital use in preschoolers: a meta-analysis. *Education and Information Technologies*, 29(13), 17601-17619. Jackson, D. B., Testa, A., Fox, B. (2021). Adverse childhood experiences and digital media use among US children. *American journal of preventive medicine*, 60(4), 462-470.
31. Yang, C. C., Holden, S. M., Ariati, J. (2021). Social media and psychological well-being among youth: The multidimensional model of social media use. *Clinical*

- child and family psychology review, 24(3), 631-650. Uhls, Y. T., Ellison, N. B., Subrahmanyam, K. (2017). Benefits and costs of social media in adolescence. *Pediatrics*, 140 (Supplement 2), S67-S70.
- 32.** Teague, S., Somoray, K., Shatte, A. Miller, D., Moss, K., Crawford, A. et al. (2026). Digital Media Use and Child Health and Development. Deakin University. Journal contribution.
- 33.** Vasconcellos, R. P., Sanders, T., Lonsdale, C., Parker, P., Conigrave, J., Tang, S., Noetel, M. (2025). Electronic screen use and children's socioemotional problems: A systematic review and meta-analysis of longitudinal studies. *Psychological Bulletin*, 151(5), 513-543.
- 34.** Qian, H., Wang, C., Li, H. (2024). Parental risk factors and moderators of prolonged digital use in preschoolers: a meta-analysis. *Education and Information Technologies*, 29(13), 17601-17619. Jackson, D. B., Testa, A., Fox, B. (2021). Adverse childhood experiences and digital media use among US children. *American journal of preventive medicine*, 60(4), 462-470.
- 35.** Qian, H., Wang, C., Li, H. (2024). Parental risk factors and moderators of prolonged digital use in preschoolers: a meta-analysis. *Education and Information Technologies*, 29(13), 17601-17619. Zgambo, M., Anyango, E., Arabiat, D. H., Ngune, I., Mörelius, E., Zhang, M., Whitehead, L. C. (2025). Effect of Digital Safety Interventions on Parental Practices in Safeguarding Children's Digital Activities: Systematic Review and Meta-Analysis. *JMIR Pediatrics and Parenting*, 8(1), e70745.
- 36.** Calvert, S. L. (2017). Parasocial relationships with media characters: Imaginary companions for young children's social and cognitive development. In *Cognitive development in digital contexts* (pp. 93-117). Academic Press. Marshall, S. J., Biddle, S. J., Gorely, T., Cameron, N., Murdey, I. (2004). Relationships between media use, body fatness and physical activity in children and youth: a meta-analysis. *International journal of obesity*, 28(10), 1238-1246.
- 37.** Böttger, T., Zierer, K. (2024). To ban or not to ban? A rapid review on the impact of smartphone bans in schools on social well-being and academic performance. *Education Sciences*, 14(8), 906.
- 38.** Boztas, S. (2025, July 4). Smartphone bans in Dutch schools have improved learning, study finds. The Guardian.
- 39.** Wedekind, K. (2026, March 11). So abgelenkt sind Schüler, wenn es kein Handyverbot gibt. n-tv.
- 40.** Korat, O., Shamir, A., Heibal, S. (2013). Expanding the boundaries of shared book reading: E-books and printed books in parent-child reading as support for children's language. *First language*, 33(5), 504-523.
- 41.** Calvert, S. L. (2017). Parasocial relationships with media characters: Imaginary companions for young children's social and cognitive development. In *Cognitive development in digital contexts* (pp. 93-117). Academic Press. Marshall, S. J., Biddle, S. J., Gorely, T., Cameron, N., Murdey, I. (2004). Relationships between media use, body fatness and physical activity in children and youth: a meta-analysis. *International journal of obesity*, 28(10), 1238-1246.
- 42.** Purba, A. K., Thomson, R. M., Henery, P. M., Pearce, A., Henderson, M., Katikireddi, S. V. (2023). Social media use and health risk behaviours in young people: systematic review and meta-analysis. *bmj*, 383.
- 43.** Nesi, J., Telzer, E. H., Prinstein, M. J. (2020). Adolescent Development in the Digital Media Context. *Psychological Inquiry*, 31(3), 229-234. Uhls, Y. T., Ellison, N. B., Subrahmanyam, K. (2017). Benefits and costs of social media in adolescence. *Pediatrics*, 140 (Supplement 2), S67-S70.
- 44.** Schwartz, D., Zhang, M., Troop-Gordon, W., Taylor, L. M., Chung, J. (2025). Are social media use and popularity in the peer group linked during adolescence? A meta-analytic review. *Journal of Adolescence*, 97(3), 575-592.
- 45.** Madigan, S., Browne, D., Racine, N., Mori, C., Tough, S. (2019). Association between screen time and children's performance on a developmental screening test. *JAMA pediatrics*, 173(3), 244-250. Teague, S., Somoray, K., Shatte, A. Miller, D., Moss, K., Crawford, A. et al. (2026). Digital Media Use and Child Health and Development. Deakin University. Journal contribution.
- 46.** Children's Hospital of Philadelphia (2026). Age Limits Alone Won't Fix Smartphone Risks, Suggests Children's Hospital of Philadelphia Study. Accessed on 12 July 2026.
- 47.** Vasconcellos, R. P., Sanders, T., Lonsdale, C., Parker, P., Conigrave, J., Tang, S., Noetel, M. (2025). Electronic screen use and children's socioemotional problems: A systematic review and meta-analysis of longitudinal studies. *Psychological Bulletin*, 151(5), 513-543. Teague, S., Somoray, K., Shatte, A. Miller, D., Moss, K., Crawford, A. et al. (2026). Digital Media Use and Child Health and Development. Deakin University. Journal contribution.
- 48.** Nesi, J., Choukas-Bradley, S., Prinstein, M. J. (2018). Transformation of adolescent peer relations in the social media context: Part 1 – A theoretical framework and application to dyadic peer relationships. *Clinical child and family psychology review*, 21(3), 267-294. Uhls, Y. T., Ellison, N. B., Subrahmanyam, K. (2017). Benefits and costs of social media in adolescence. *Pediatrics*, 140 (Supplement 2), S67-S70.
- 49.** Werling, A. M., Kuzhippallil, S., Emery, S., Walitza, S., Drechsler, R. (2022). Problematic use of digital media in children and adolescents with attention-deficit/hyperactivity disorder compared to controls: A meta-analysis. *Journal of Behavioral Addictions*, 11(2), 305-325.
- 50.** Nesi, J., Telzer, E. H., Prinstein, M. J. (2020). Adolescent Development in the Digital Media Context. *Psychological Inquiry*, 31(3), 229-234.

- Uhls, Y. T., Ellison, N. B., Subrahmanyam, K. (2017). Benefits and costs of social media in adolescence. *Pediatrics*, 140 (Supplement 2), S67-S70.
- 51.** Orben, A., Przybylski, A. K. (2019). The association between adolescent well-being and digital technology use. *Nature Human Behaviour*, 3, 173–182.
- 52.** Orben, A., Meier, A., Dalgleish, T., Blakemore, S. J. (2024). Mechanisms linking social media use to adolescent mental health vulnerability. *Nature Reviews Psychology*, 3(6), 407–423.
- 53.** Vasconcellos, R. P., Sanders, T., Lonsdale, C., Parker, P., Conigrave, J., Tang, S., Noetel, M. (2025). Electronic screen use and children's socioemotional problems: A systematic review and meta-analysis of longitudinal studies. *Psychological Bulletin*, 151(5), 513–543.
- 54.** Keles, B., McCrae, N., Grealish, A. (2020). A systematic review: The influence of social media on depression, anxiety and psychological distress in adolescents. *International Journal of Adolescence and Youth*, 25(1), 79–93. Liu, M., Kamper-DeMarco, K. E., Zhang, J., Xiao, J., Dong, D., Xue, P. (2022). Time spent on social media and risk of depression in adolescents: A dose-response metaanalysis. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 19.
- 55.** Orben, A., Meier, A., Dalgleish, T., Blakemore, S. J. (2024). Mechanisms linking social media use to adolescent mental health vulnerability. *Nature Reviews Psychology*, 3(6), 407–423.
- 56.** Vasconcellos, R. P., Sanders, T., Lonsdale, C., Parker, P., Conigrave, J., Tang, S., Noetel, M. (2025). Electronic screen use and children's socioemotional problems: A systematic review and meta-analysis of longitudinal studies. *Psychological Bulletin*, 151(5), 513–543. Qian, H., Wang, C., Li, H. (2024). Parental risk factors and moderators of prolonged digital use in preschoolers: a meta-analysis. *Education and Information Technologies*, 29(13), 17601-17619.
- 57.** Yang, C. C., Holden, S. M., Ariati, J. (2021). Social media and psychological well-being among youth: The multidimensional model of social media use. *Clinical child and family psychology review*, 24(3), 631–650.
- 58.** Vasconcellos, R. P., Sanders, T., Lonsdale, C., Parker, P., Conigrave, J., Tang, S., Noetel, M. (2025). Electronic screen use and children's socioemotional problems: A systematic review and meta-analysis of longitudinal studies. *Psychological Bulletin*, 151(5), 513–543.
- 59.** Pagano, M., Bacaro, V., Crocetti, E. (2023). "Using digital media or sleeping... that is the question". A meta-analysis on digital media use and unhealthy sleep in adolescence. *Computers in Human Behavior*, 146, 107813. Orben, A., Przybylski, A. K. (2019). The association between adolescent well-being and digital technology use. *Nature Human Behaviour*, 3, 173–182.
- 60.** Orben, A., Meier, A., Dalgleish, T., Blakemore, S. J. (2024). Mechanisms linking social media use to adolescent mental health vulnerability. *Nature Reviews Psychology*, 3(6), 407–423.
- 61.** Uhls, Y. T., Ellison, N. B., Subrahmanyam, K. (2017). Benefits and costs of social media in adolescence. *Pediatrics*, 140 (Supplement 2), S67-S70.
- 62.** Orben, A., Meier, A., Dalgleish, T., Blakemore, S. J. (2024). Mechanisms linking social media use to adolescent mental health vulnerability. *Nature Reviews Psychology*, 3(6), 407–423.
- 63.** Vasconcellos, R. P., Sanders, T., Lonsdale, C., Parker, P., Conigrave, J., Tang, S., Noetel, M. (2025). Electronic screen use and children's socioemotional problems: A systematic review and meta-analysis of longitudinal studies. *Psychological Bulletin*, 151(5), 513–543. Teague, S., Somoray, K., Shatte, A. Miller, D., Moss, K., Crawford, A. et al. (2026). Digital Media Use and Child Health and Development. Deakin University. Journal contribution.
- 64.** Vasconcellos, R. P., Sanders, T., Lonsdale, C., Parker, P., Conigrave, J., Tang, S., Noetel, M. (2025). Electronic screen use and children's socioemotional problems: A systematic review and meta-analysis of longitudinal studies. *Psychological Bulletin*, 151(5), 513–543.
- 65.** Madigan, S., Browne, D., Racine, N., Mori, C., Tough, S. (2019). Association between screen time and children's performance on a developmental screening test. *JAMA pediatrics*, 173(3), 244–250. Teague, S., Somoray, K., Shatte, A. Miller, D., Moss, K., Crawford, A. et al. (2026). Digital Media Use and Child Health and Development. Deakin University. Journal contribution.
- 66.** Qian, H., Wang, C., Li, H. (2024). Parental risk factors and moderators of prolonged digital use in preschoolers: a meta-. *Education and Information Technologies*, 29(13), 17601-17619.
- 67.** Pagano, M., Bacaro, V., Crocetti, E. (2023). "Using digital media or sleeping... that is the question". A meta-analysis on digital media use and unhealthy sleep in adolescence. *Computers in Human Behavior*, 146, 107813.
- 68.** Odgers, C. L., Jensen, M. R. (2020). Annual research review: Adolescent mental health in the digital age: Facts, fears, and future directions. *Journal of Child Psychology and Psychiatry*, 61(3), 336–348. Sala, A., Porcaro, L., Gómez, E. (2024). Social Media Use and adolescents' mental health and well-being: An umbrella review. *Computers in Human Behaviours Report*, volume 14.
- 69.** Sala, A., Porcaro, L., Gómez, E. (2024). Social Media Use and adolescents' mental health and well-being: An umbrella review. *Computers in Human Behaviours Report*, volume 14.
- 70.** Staksrud, E., Livingstone, S. (2009). Children and online risk. *Information, Communication and Society*, 12 (3).

71. Fegert, J.M. (2026). European child and adolescent psychiatry in a digital world. *European Child and Adolescent Psychiatry*, 35, 309–315.
72. WeProtect (2021). Estimates of childhood exposure to online sexual harms and their risk factors, p.5.
73. European Commission (2026). Action Plan against Cyberbullying.
74. Hamm, M. P., Newton, A. S., Chisholm, A., Shulhan, J., Milne, A., Sundar, P., Ennis, H., Scott, S. D., Hartling, L. (2015). Prevalence and effect of cyberbullying on children and young people: A scoping review of social media studies. *Journal of the American Medical Association Southeast Asia. Supplement. Pediatrics*, 169, 770–777. Ronis, S., Slaunwhite, A. (2017). Gender and Geographic Predictors of Cyberbullying Victimization, Perpetration, and Coping Modalities Among Youth. *Canadian Journal of Psychology*, 34 (1).
75. European Commission (2021). Study to support the preparation of the European Commission's initiative to extend the list of EU crimes in Article 83 of the Treaty on the Functioning of the EU to hate speech and hate crime. Final report.
76. European Institute for Gender Equality (EIGE). 2026. Growing up online: how violence follows girls across platforms. Accessed on 29 June 2026.
77. Abendroth Dias, K., Arias Cabarcos, P., Bacco, F.M., Bassani, E., Bertoletti, A., et al. (2025). Generative AI Outlook Report – Exploring the Intersection of Technology, Society and Policy. Navajas Cawood, E., Vespe, M., Kotsev, A., van Bavel, R. (editors). Publications Office of the European Union, Luxembourg, JRC142598.
78. Ofcom. (2024). A deep dive into deepfakes that demean, defraud and disinform. Accessed on 29 June 2026.
79. Rousay, V. (2023). Sexual Deepfakes and Image-Based Sexual Abuse: Victim-Survivor Experiences and Embodied Harms. Master's thesis, Harvard University Division of Continuing Education.
80. Cataldo, I., Lepri, B., Neoh, M. J. Y., Esposito, G. (2021). Social Media Usage and Development of Psychiatric Disorders in Childhood and Adolescence: A Review. *Frontiers in Psychiatry*, 11.
81. McCrae, N., Gettings, S., Pursell, E. (2017). Social media and depressive symptoms in childhood and adolescence: A systematic review. *Adolescent Research Review*, Vol. 2, pp. 315–330.
82. Cataldo, I., Lepri, B., Neoh, M. J. Y., Esposito, G. (2021). Social Media Usage and Development of Psychiatric Disorders in Childhood and Adolescence: A Review. *Frontiers in Psychiatry*, 11.
83. Svensson, R., Johnson, B. Olsson, A. (2022). Does gender matter? The association between different digital media activities and adolescent well-being. *MC Public Health*, 10 (22), 273.
84. Svensson, R., Johnson, B. Olsson, A. (2022). Does gender matter? The association between different digital media activities and adolescent well-being. *MC Public Health*, 10 (22), 273.
85. Twenge J.M., Martin G.N. (2020). Gender differences in associations between digital media use and psychological well-being: Evidence from three large datasets. *Journal of Adolescence*, 79, 91–102.
86. Svensson, R., Johnson, B. Olsson, A. (2022). Does gender matter? The association between different digital media activities and adolescent well-being. *MC Public Health*, 10 (22), 273.
87. Dreßing, H., Hoell, A., Scharmann, L., Simon, A. M., Haag, A. C., Dölling, D., Meyer-Lindenberg, A., Fegert, J. M. (2025). Sexual Violence Against Children and Adolescents: A German Nationwide Representative Survey on Its Prevalence, Situational Context, and Consequences. *Deutsches Ärzteblatt International*, 122(11), 285.
88. Ronis, S., Slaunwhite, A. (2017). Gender and Geographic Predictors of Cyberbullying Victimization, Perpetration, and Coping Modalities Among Youth. *Canadian Journal of Psychology*, 34 (1).
89. Sala, A., Porcaro, L., and Gómez, E. (2024). Social Media Use and adolescents' mental health and well-being: An umbrella review. *Computers in Human Behaviours Report*, 14.
90. eSafety Commissioner (2025). How common are experiences of seeing online hate among children in Australia? Accessed 16 June 2026.
91. Kowalski, R.M., Limber, S.P., McCord, A. (2019). A developmental approach to cyberbullying: Prevalence and protective factors. *Aggression and Violent Behavior*, 45.
92. 5Rights Foundation (2020). Why digital platforms must be designed with LGBTQ children in mind. Accessed on 29 June 2026.
93. 5Rights Foundation (2020). Why digital platforms must be designed with LGBTQ children in mind. Accessed on 29 June 2026.
94. FRA (2024). LGBTIQ equality at a crossroads: Progress and challenges, p.72.
95. 5Rights Foundation (2020). Why digital platforms must be designed with LGBTQ children in mind. Accessed on 29 June 2026.
96. Ybarra, M.L., Mitchell, K.J., Palmer, N.A., Reisner, S.L. (2015). Online social support as a buffer against online and offline peer and sexual victimization among U.S. LGBT and non-LGBT youth. *Child Abuse Neglect*, 39.
97. Ronis, S., Slaunwhite, A. (2017). Gender and Geographic Predictors of Cyberbullying Victimization, Perpetration, and Coping Modalities Among Youth. *Canadian Journal of Psychology*, 34 (1).

98. Koch, T., Laaber, F., Florack, A. (2024). Socioeconomic status and young people's digital maturity: The role of parental mediation. *Computers in Human Behaviour*, 154.
Li, H., Luo, M., Duan, B., Kawulia, A., Su, M., Di, H. (2024). Family socioeconomic status and young children digital addiction: a moderated mediation model. *Frontiers in Psychology*, 27 (5).
99. Lu, Z. (2026). Mapping adolescent problematic social media use patterns across 41 countries/ regions: A multilevel latent class analysis with social determinants. *Addictive Behaviors*, 172.
Gracia, P., Fernandez-Urbano, R., Rubio-Cabañez, M., Celik, S., Cineli, B. (2026). World Happiness Report 2026. Chapter 7: Problematic social media use and adolescent wellbeing: the role of family socioeconomic status across 43 countries. Helliwell, J.F., Layard, R., Sachs, J. D., De Neve, J.-E., Aknin, L. B., Wang, S. (editors). Wellbeing Research Centre, University of Oxford.
100. Prkno, D., Grafe, N., Schulz, M.S., Kiess, W., Poulain, T. (2025). Children's and adolescents' negative internet experiences and the association with quality of life and behavioural difficulties: a cross-sectional study. *BMJ Paediatrics Open*, 17:9 (1).
101. Ofcom. (2022). Research into risk factors that may lead children to harm online.
102. Koch, T., Laaber, F., Florack, A. (2024). Socioeconomic status and young people's digital maturity: The role of parental mediation. *Computers in Human Behaviour*, 154.
103. World Happiness Report (2026). Chapter 7: Problematic social media use and adolescent wellbeing: the role of family socioeconomic status across 43 countries.
Lu, Z. (2026). Mapping adolescent problematic social media use patterns across 41 countries/ regions: A multilevel latent class analysis with social determinants. *Addictive Behaviors*, 172.
104. Ronis, S., Slaunwhite, A. (2017). Gender and Geographic Predictors of Cyberbullying Victimization, Perpetration, and Coping Modalities Among Youth. *Canadian Journal of Psychology*, 34 (1).
105. Hong, J.S., et al. (2016). Understanding the correlates of face-to-face and cyberbullying victimization among U.S. adolescents: A social-ecological analysis. *Violence and Victims*, 31(4), 638–663.
Thomas, A., Yeqing, L. (2025). Helping teens navigate online racism – study shows which parenting strategy works best.
106. FRA (2023). Online content moderation – Current challenges in detecting hate speech.
107. Bermudez-Villalva, A., Mehrnezhad, M., Toreini, E. (2025). Measuring Online Hate on 4chan using Pre-trained Deep Learning Models. *IEEE Transactions on Technology and Society*, 6 (2), June 2025.
108. FRA (2024). Being Muslim in the EU – Experiences of Muslims.
109. FRA (2023). Being Black in the EU – Experiences of people of African descent.
110. Council of Europe (2026). Hate speech levels across Europe alarming, stronger action needed. Accessed on 25 June 2026.
111. United Nations (2021). Report of the Special Rapporteur on minority issues, Fernand de Varennes. Human Rights Council, Forty-sixth session, 22 February–19 March 2021.
112. FRA (2022). Bias in Algorithms – Artificial Intelligence and Discrimination.
113. Ofcom. (2022). Research into risk factors that may lead children to harm online. p. 27.
114. eSafety Commissioner, 2023. A new playground: The digital lives of young people with disability. Childlight Global Safety Institute (2023). The nature of online CSEA among children living with disabilities.
115. WeProtect (2025). How do we protect disabled young people from abuse and exploitation in digital spaces?
116. Childlight Global Safety Institute (2023). The nature of online CSEA among children living with disabilities.
117. eSafety Commissioner (2023). Young people with disability more likely to express themselves online despite higher rates of abuse.
118. eSafety Commissioner (2023). A new playground: The digital lives of young people with disability.
119. Werling, A.M., Kuzhippallil, S., Emery, S., Walitza, S., Drechsler, R. (2022). Problematic use of digital media in children and adolescents with a diagnosis of attention-deficit/hyperactivity disorder compared to controls. A meta-analysis. *Journal of Behavioral Addictions*, 11 (2).
120. Villar Onrubia, D., Barreda Angeles, M., Cachia, R., Economou, A., Lopez Cobo, M., (2025). Cyberbullying: Insights from science, policy and legislation. Publications Office of the European Union, Luxembourg, JRC144335.
121. Shou, Q., Yamashita, M., Mizuno, Y. (2025). Association of screen time with attention-deficit/hyperactivity disorder symptoms and their development: the mediating role of brain structure. *Translational Psychiatry*, 15:447.
122. eSafety Commissioner (2023). A new playground: The digital lives of young people with disability.
123. World Health Organization (2025). Mental health of adolescents. Accessed on 29 June 2026.
124. European Commission (2023). Flash Eurobarometer 530: Mental health.

125. World Health Organization (2025). Mental health of adolescents. Accessed on 29 June 2026.
126. World Health Organization (2025). Over a billion people living with mental health conditions – services require urgent scale-up. Accessed on 29 June 2026.
127. World Health Organization (2025). Suicide. Accessed on 16 June 2026:
128. OECD (2021). *Fitter Minds, Fitter Jobs: From Awareness to Change in Integrated Mental Health, Skills and Work Policies*. OECD Publishing, Paris.
129. Bertoni, E., Centeno, C., Cachia, R. (2025). Social media usage and adolescents' mental health in the EU. European Commission, Joint Research Centre (JRC), Ispra.
130. Bertoni, E., Centeno, C., Cachia, R. (2025). Social media usage and adolescents' mental health in the EU. European Commission, Joint Research Centre (JRC), Ispra.
131. Beullens, K., Bozzola, E., Cataldo, I., Hale, L., Kent, M., Montag, C., Nivins, S., O'reilly, M., Rubæk, L., Schiøtz Thorud, H.-M., Sterpenich, V., Vandenbosch, L. (2025). Minors' health and social media: an interdisciplinary scientific perspective. Manolios, S., Sala, A., Sundorph, E., Chaudron, S., Gomez, E. (editors), Publications Office of the European Union, Luxembourg. P.8.
132. Vidal, C., Lhaksampa, T., Miller, L., Platt, R. (2020). Social media use and depression in adolescents: A scoping review. *International Review of Psychiatry* (Abingdon, England), 32(3), 235-253.
133. Prkno, D., Grafe, N., Schulz, M.S., Kiess, W., Poulain, T. (2025). Children's and adolescents' negative internet experiences and the association with quality of life and behavioural difficulties: a cross-sectional study. *BMJ Paediatrics Open*, 17;9 (1).
134. Sarmiento, I., Olson, C., Yeo, G., Chen, Y., Toma, C., Brown, B., Bellmore, A., Mares, M. L. (2020). How does social media use relate to adolescents' internalizing symptoms? Conclusions from a systematic narrative review. *Adolescent Research Review*, 5, 381-404.
135. Sala, A., Porcaro, L., Gómez, E. (2024). Social Media Use and adolescents' mental health and well-being: An umbrella review. *Computers in Human Behavior Reports*, Vol 14. McCrae, N., Gettings, S., Pursell, E. (2017). Social media and depressive symptoms in childhood and adolescence: A systematic review. *Adolescent Research Review*, Vol 2, 315-330.
136. Li, H., Zhang, R., Lee, Y.C., et al. (2023). Systematic review and meta-analysis of AI-based conversational agents for promoting mental health and well-being. *NPJ Digital Medicine*, 6, 236.
137. Kooli, C., Chakraoui, R. (2025). AI-driven assistive technologies in inclusive education: benefits, challenges, and policy recommendations. *Sustainable Futures*, 10.
138. Unicef (2025). Guidance on AI and Children. Accessed on 29 June 2026.
139. Hudon, A., Stip, E. (2025) Delusional Experiences Emerging From AI Chatbot Interactions or "AI Psychosis". *JMIR Mental Health*, 3 (12). European Parliament (2026). The spread of AI companions and the challenges they generate. European Parliamentary Research Service (EPRS). Nature (2025). Can AI chatbots trigger psychosis? What the science says. Accessed on 16 June 2026.
140. Vice (2023). 'He Would Still Be Here': Man Dies by Suicide After Talking with AI Chatbot, Widow Says. Accessed on 16 June 2026.
141. Kurian, N. (2024). 'No, Alexa, no!': designing child-safe AI and protecting children from the risks of the 'empathy gap' in large language models. *Learning, Media and Technology*, 50.
142. Kurian, N. (2023). AI's empathy gap: the risks of conversational artificial intelligence for young children's well-being and key ethical considerations for early childhood education and care. *Contemporary Issues in Early Childhood*, 26(1), 132-139.
143. Commission nationale de l'informatique et des libertés (CNIL) (2026). L'impact des usages de l'AI sur la santé mentale des jeunes européens.
144. Ganapini, M., Panai, E. (2023). An Audit Framework for Adopting AI-Nudging on Children. Tech Ethics Lab.
145. Kurian, N. (2024). 'No, Alexa, no!': designing child-safe AI and protecting children from the risks of the 'empathy gap' in large language models. *Learning, Media and Technology*, 50.
146. Fegert, J. M. (2026). European child and adolescent psychiatry in a digital world. *European Child and Adolescent Psychiatry*, 35, 309-315.
147. Sala, A., Porcaro, L., Gómez, E. (2024). Social Media Use and adolescents' mental health and well-being: An umbrella review. *Computers in Human Behavior Reports*, Vol. 14.
148. Cataldo, I., Lepri, B., Neoh, M. J. Y., Esposito, G. (2021). Social Media Usage and Development of Psychiatric Disorders in Childhood and Adolescence: A Review. *Frontiers in Psychiatry*, 11.
149. Liu, L. (2024). Research on the relationship between virtual social interaction and the degree of loneliness based on algorithm matching technologies: A quantitative analysis on the SOUL APP-A virtual social software for strangers. *PLoS One*, 3:19.
150. eSafety Commissioner (2025). Online risks for children in your community. Accessed on 17 June 2026.
151. 5Rights Foundation (2021). Pathways: How digital design puts children at risk. p.5.

152. Cataldo, I., Lepri, B., Neoh, M. J. Y., Esposito, G. (2021). Social Media Usage and Development of Psychiatric Disorders in Childhood and Adolescence: A Review. *Frontiers in Psychiatry*, 11.
Bottaro, R., Faraci, P. (2022). The use of social networking sites and its impact on adolescents' emotional well-being: A scoping review. *Current Addiction Reports*, 9, 518–539.
153. Keles, B., McCrae, N., Grealish, A. (2020). A systematic review: The influence of social media on depression, anxiety and psychological distress in adolescents. *International Journal of Adolescence and Youth*, 25 (1), 79–93. Ivie, E. J., Pettitt, A., Moses, L. J., Allen, N. B. (2020). A meta-analysis of the association between adolescent social media use and depressive symptoms. *Journal of Affective Disorders*, 275, 165–174.
154. Cataldo, I., Lepri, B., Neoh, M. J. Y., Esposito, G. (2021). Social Media Usage and Development of Psychiatric Disorders in Childhood and Adolescence: A Review. *Frontiers in Psychiatry*, 11.
155. Bozzola, E., Spina, G., Agostiniani, R., Barni, S., Russo, R., Scarpato, E., Di Mauro, A., Di Stefano, A. V., Caruso, C., Corsello, G., Staiano, A. (2022). The use of social media in children and adolescents: Scoping review on the potential risks. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 19.
156. Course-Choi, J., Hammond, L. (2021). Social media use and adolescent well-being: A narrative review of longitudinal studies. *Cyberpsychology, Behavior, and Social Networking*, 24, 223–236.
157. Consumer Science and Analytics (2022). Les adolescents et l'info. Research by Milan Presse and YouTube. Notley, T., Zhong, H.F., Dezuanni, M., et al. (2023) Comparing children's and teens' news engagement practices and affective news experiences. *Journal of Youth Studies*, 26 (7): 878–893.
158. University of Southern Denmark (2025). Children and misinformation on social media. Accessed on 25 June 2026.
159. University of Southern Denmark (2025). Children and misinformation on social media. Accessed on 17 June 2026.
160. Calvin, A., Lenhart, A., Mann, S., and Robb, M. (2025). Teens, Trust, and Technology in the Age of AI: Navigating Trust in Online Content. *Common Sense Media*.
161. European Parliament (2025). Youth survey 2024.
162. Ali, S., DiPaola, D., Lee, I., et al. (2021). Children as creators, thinkers and citizens in an AI-driven future. *Computers and Education: Artificial Intelligence*, 2.
163. Howard, P.N., et al. (2021). Digital Misinformation / disinformation and children. UNICEF.
Melchior, C., Oliveira, M. (2024) A systematic literature review of the motivations to share fake news on social media platforms and how to fight them. *New Media and Society*, 26 (2): 1127–1150.
164. Howard, P.N., et al. (2021). Digital Misinformation / disinformation and children. UNICEF.
165. Ma, I., Mubashir, S., Kozyreva, A., van den Bos, W. (2025). Understanding the impact of misinformation on adolescents. *Nature Human Behaviour*, 10, 18–28.
166. NewsGuard (2021). Toxic TikTok: Popular social-media video app feeds vaccine misinformation to kids within minutes after they sign up. Accessed on 17 June 2026.
167. Ludwig-Walz, H., Bujard, M., Fegert, J.M., et al. (2025). Integrating European contexts and needs into WHO guiding principles on online mental health content for young people: Five recommendations. *European Child and Adolescent Psychiatry*, Vol. 34, 1221–1224.
168. Moss, C., Wibberley, C., Witham, G. (2023). Assessing the impact of Instagram use and deliberate self-harm in adolescents: A scoping review. *International Journal of Mental Health Nursing*, 32, 14–29.
169. World Health Organization (2025). Suicide worldwide in 2021: Global health estimates.
170. Arendt, F., Scherr, S., Romer, D. (2019). Effects of exposure to self-harm on social media: Evidence from a two-wave panel study among young adults. *New Media and Society*, Vol. 21 (11-12).
Nesi, J., et al. (2022). Social Media Use and Self-Injurious Thoughts and Behaviors: A Systematic Review and Meta-Analysis. *Clinical Psychology Review*, 8;87.
171. Nesi, J., et al. (2022). Social Media Use and Self-Injurious Thoughts and Behaviors: A Systematic Review and Meta-Analysis. *Clinical Psychology Review*, 8;87.
172. Memon, A. M., Sharma, S. G., Mohite, S. S., Jain, S. (2018). The role of online social networking on deliberate self-harm and suicidality in adolescents: A systematized review of literature. *Indian Journal of Psychiatry*, 60 (4).
173. Nesi, J., et al. (2022). Social Media Use and Self-Injurious Thoughts and Behaviors: A Systematic Review and Meta-Analysis. *Clinical Psychology Review*, 8;87.
174. Beullens, K., Bozzola, E., Cataldo, I., Hale, L., Kent, M., Montag, C., Nivins, S., O'reilly, M., Rubæk, L., Schiøtz Thorud, H.-M., Sterpenich, V., Vandenbosch, L. (2025). Minors' health and social media: an interdisciplinary scientific perspective. Manolios, S., Sala, A., Sundorph, E., Chaudron, S., Gomez, E. (editors), Publications Office of the European Union, Luxembourg.
175. Yue, C., Wenyaoy, G., Xudong, Y., Shuang, S., Zhuying, S., Yizheng, Z., Linlin, Z., Jinxin, C., Xingqi, W., Yujia, L. (2023). Dose-response relationship between daily screen time and the risk of low back pain among children and adolescents: A meta-analysis of 57831

- participants. *Environmental Health and Preventive Medicine*, 28, 64–64.
176. American Optometric Association. (Undated). Computer vision syndrome (Digital eye strain). American Optometric Association. Accessed 29 June 2026.
Thorud, H.-M. S., Aurjord, R., Falkenberg, H. K. (2021). Headache and musculoskeletal pain in school children are associated with uncorrected vision problems and need for glasses: A case-control study. *Scientific Reports*, 11(1).
Thorud, H.-M. S., Mork, R., Bjørset, C. O., Gilson, S. J., Hagen, L. A., Langaas, T., Pedersen, H. R., Svarverud, E., Vikesdal, G. H., Baraas, R. C. (2022). Laboured reading and musculoskeletal pain in school children – the role of lifestyle behaviour and eye wear: A cross-sectional study. *BMC Pediatrics*, 22(1).
Thorud, H.-M. S., Mudvari, P. R., Falkenberg, H. K. (2024). Academic performance and musculoskeletal pain in adolescents with uncorrected vision problems. *BMC Pediatrics*, 24(1).
 177. Bozzola, E., Irrera, M., Hellmann, R., Crugliano, S., Fortunato, M. (2024). Media Device Use and Vision Disorders in the Pediatric Age: The State of the Art. *Children (Basel, Switzerland)*, 11(11).
 178. Morningstar, B., Clayborne, Z., Wong, S.L., Roberts, K.C., Prince, S.A., Gariépy, G., Goldfield, G.S., Janssen, I., Lang, J.J. (2023). The association between social media use and physical activity among Canadian adolescents: a Health Behaviour in School-aged Children (HBSC) study. *Canadian Journal of Public Health*, 114(4): 642–650.
Foreman, J., Salim, A.T., Praveen, A., Fonseka, D., Ting, D.S.W., Guang He, M., Bourne, R.R.A., Crowston, J., Wong, T.Y., Dirani, M. (2021). Association between digital smart device use and myopia: a systematic review and meta-analysis. *Lancet Digit Health*, 3(12).
Ahmed, O., Walsh, E.I., Dawel, A., Alateeq, K., Espinoza Oyarce, D.A., Cherbuin, N. (2024) Social media use, mental health and sleep: A systematic review with meta-analyses. *Journal of Affective Disorders*, 15;367: 701–712.
Purba, A.K., Thomson, R.M., Henery, P.M., Pearce, A., Henderson, M., Katikireddi, S.V. (2023) Social media use and health risk behaviours in young people: systematic review and meta-analysis. *BMJ*, 383.
 179. Czeisler, C. A. (2015). Duration, timing and quality of sleep are each vital for health, performance and safety. *Sleep Health*, 1(1), 5–8.
Matricciani, L., Paquet, C., Galland, B., Short, M., Olds, T. (2019). Children's sleep and health: A meta-review. *Sleep Medicine Reviews*, 46, 136–150.
Short, M. A., Blunden, S., Rigney, G., Matricciani, L., Coussens, S., M Reynolds, C., Galland, B. (2018). Cognition and objectively measured sleep duration in children: A systematic review and meta-analysis. *Sleep Health*, 4(3), 292–300.
 180. Wheaton, A. G., Claussen, A. H. (2021). Short Sleep Duration Among Infants, Children, and Adolescents Aged 4 Months–17 Years – United States, 2016–2018. *MMWR. Morbidity and Mortality Weekly Report*, 70(38).
 - Gariépy, G., et al. (2020). How Are Adolescents Sleeping? Adolescent Sleep Patterns and Sociodemographic Differences in 24 European and North American Countries. *Journal of Adolescent Health*, 66 (6) Supplement.
 181. Chang, A.M., Aeschbach, D., Duffy, J. F., Czeisler, C. A. (2015). Evening use of light-emitting eReaders negatively affects sleep, circadian timing, and next-morning alertness. *Proceedings of the National Academy of Sciences*, 112(4), 1232–1237.
Hale, L., Guan, S. (2015). Screen time and sleep among school-aged children and adolescents: A systematic literature review. *Sleep Medicine Reviews*, 21, 50–58.
 182. Tähkämö, L., Partonen, T., Pesonen, A.K. (2019). Systematic review of light exposure impact on human circadian rhythm. *Chronobiology International*, 36(2): 151–170.
 183. Lund, L., Sølvhøj, I. N., Danielsen, D., Andersen, S. (2021). Electronic media use and sleep in children and adolescents in western countries: A systematic review. *BMC Public Health*, 21(1), 1598.
 184. Mammeri, K., Riontino, L., Schwartz, S., Sterpenich, V. (2025). Influence of parental rules about screen electronic device use in the evening on sleep in adolescents. *Discover Public Health*, 22:517
 185. Perrault, A. A., Bayer, L., Peuvrier, M., Afyouni, A., Ghisletta, P., Brockmann, C., Spiridon, M., Hulo Vesely, S., Haller, D. M., Pichon, S., Perrig, S., Schwartz, S., Sterpenich, V. (2019). Reducing the use of screen electronic devices in the evening is associated with improved sleep and daytime vigilance in adolescents. *Sleep*, 42(9).
Bartel, K., Scheeren, R., Gradisar, M. (2019). Altering Adolescents' Pre-Bedtime Phone Use to Achieve Better Sleep Health. *Health Communication*, 34(4), 456–462.
 186. World Health Organization. Regional Office for Europe (2024) A focus on adolescent social media use and gaming in Europe, central Asia and Canada: Health Behaviour in School-aged Children international report from the 2021/2022 survey.
 187. Digital Services Act.
 188. European Commission (2023). Consumer protection: manipulative online practices found on 148 out of 399 online shops screened.
 189. Flayelle, M., et al. (2023). A taxonomy of technology design features that promote potentially addictive online behaviours. *Nature Reviews Psychology*, 2: 136–150.
Perales, J.C., et al. (2020). Learning to lose control: A process-based account of behavioral addiction. *Neuroscience and biobehavioural reviews*, 108: 771–780.
 190. van der Wal, A., Beyens, I., Janssen, L.H.C., Valkenburg, P.M. (2025). Diverse platforms, diverse effects: Evidence from a 100-day study on social media

- and adolescent mental health. *Current Psychology*, 45 (36).
191. Owenz, M., Freed, R. (2021). The ethics of persuasive design in technology used by children and adolescents. *Ethical Human Psychology Psychiatry*, 23, 89–99.
192. Andreassen, C.S., et al. (2016). The Relationship between Addictive Use of Social Media and Video Games and Symptoms of Psychiatric Disorders: A Large-Scale Cross-Sectional Study. *Psychology of Addictive Behaviors*. 30(2): 252–62.
193. European Commission (2024). Commission Staff Working Document Fitness Check on EU consumer law on digital fairness.
194. Saura, J.R., Palacios-Marqués, D., Iturricha-Fernández, A. (2021). Ethical design in social media: Assessing the main performance measurements of user online behavior modification. *Journal of Business Research*, 129.
195. United Nations (2021). General comment No. 25 (2021) on children's rights in relation to the digital environment. Committee on the Rights of the Child. European Commission (2025). Guidelines on measures to ensure a high level of privacy, safety and security for minors online, pursuant to Article 28(4) of Regulation (EU) 2022/2065.
196. Curtis, B. L., Lookatch, S. J., Ramo, D. E., McKay, J. R., Feinn, R. S., Kranzler, H. R. (2018). Meta-Analysis of the Association of Alcohol-Related Social Media Use with Alcohol Consumption and Alcohol-Related Problems in Adolescents and Young Adults. *Alcoholism: Clinical and Experimental Research*, 42(6), 978–986. Vannucci, A., Simpson, E. G., Gagnon, S., Ohannessian, C. M. (2020). Social media use and risky behaviors in adolescents: A meta-analysis. *Journal of Adolescence*, 79(1), 258–274.
197. Beullens, K., Schepers, A. (2013). Display of alcohol use on Facebook: A content analysis. *Cyberpsychology, Behavior and Social Networking*, 16(7), 497–503. Vanherle, R., Hendriks, H., Beullens, K. (2023). Only for Friends, Definitely Not for Parents: Adolescents' Sharing of Alcohol References on Social Media Features. *Mass Communication and Society*, 26(1), 47–73. Vranken, S., Kurten, S., Beullens, K. (2024). Time to 'Wine': A Content Analysis Investigating How Social Media Influencers Refer to Alcohol Use in Instagram's Feed Posts and Stories. *Mass Communication and Society*, 27(6), 1468–1494.
198. Geusens, F., Beullens, K. (2018). The Association Between Social Networking Sites and Alcohol Abuse Among Belgian Adolescents: The Role of Attitudes and Social Norms. *Journal of Media Psychology*, 30(4), 207–216. Geusens, F., Beullens, K. (2021). Triple spirals? A three-wave panel study on the longitudinal associations between social media use and young individuals' alcohol consumption. *Media Psychology*, 24(6), 766–791. Vanherle, R., Hendriks, H., Beullens, K. (2023). Only for Friends, Definitely Not for Parents: Adolescents' Sharing of Alcohol References on Social Media Features. *Mass Communication and Society*, 26(1), 47–73.
199. Geusens, F., Beullens, K. (2018). The Association Between Social Networking Sites and Alcohol Abuse Among Belgian Adolescents: The Role of Attitudes and Social Norms. *Journal of Media Psychology*, 30(4), 207–216. Geusens, F., Beullens, K. (2019). A Longitudinal Examination of the Moderating Influence of Peer and Parental Socialization on Alcohol-Related Social Media Self-Effects Among Late Adolescents. *Media Psychology*, 22(2), 273–297. Geusens, F., Beullens, K. (2021). Triple spirals? A three-wave panel study on the longitudinal associations between social media use and young individuals' alcohol consumption. *Media Psychology*, 24(6), 766–791. Vanherle, R., Hendriks, H., Beullens, K. (2023). Only for Friends, Definitely Not for Parents: Adolescents' Sharing of Alcohol References on Social Media Features. *Mass Communication and Society*, 26(1), 47–73.
200. Geusens, F., Beullens, K. (2019). A Longitudinal Examination of the Moderating Influence of Peer and Parental Socialization on Alcohol-Related Social Media Self-Effects Among Late Adolescents. *Media Psychology*, 22(2), 273–297.
201. Rutherford, B.N., et al. (2025). #Turntrending: a systematic review of substance use portrayals on social media platforms. *Addiction*, 8;118 (2).
202. Liu, J., Charmaraman, L., Bickham, D. (2024). Association between social media use and substance use among middle and high school-aged youth. *Substance Use and Misuse*, 59 (7).
203. Europol (2025). Europol coordinates operation against terrorist content online targeting minors. Accessed on 29 June 2026.
204. Europol (2026). 2025 Serious and Organised Crime Threat Assessment (SOCTA): The changing DNA of serious and organised crime.
205. Smahel, D., Machackova, H., Mascheroni, G., Dedkova, L., Staksrud, E., Ólafsson, K., Livingstone, S., Hasebrink, U. (2020). EU Kids Online 2020: Survey results from 19 countries. EU Kids Online. Dreßing, H., Hoell, A., Scharmann, L., Simon, A. M., Haag, A. C., Dölling, D., Meyer-Lindenberg, A., Fegert, J. M. (2025). Sexual Violence Against Children and Adolescents: A German Nationwide Representative Survey on Its Prevalence, Situational Context, and Consequences. *Deutsches Ärzteblatt International*, 122(11), 285.
206. Chauviré-Geib, K., et al. (2025). The increase in online child sexual solicitation and abuse: Indicator 16.2.3 of the UN Sustainable Development Goals (SDG) documents a hidden and growing pandemic.

- Population-based surveys fail to capture the full picture. *Child Abuse and Neglect*, 164.
- Dreßing, H., Hoell, A., Scharmann, L., Simon, A. M., Haag, A. C., Dölling, D., Meyer-Lindenberg, A., Fegert, J. M. (2025). Sexual Violence Against Children and Adolescents: A German Nationwide Representative Survey on Its Prevalence, Situational Context, and Consequences. *Deutsches Ärzteblatt International*, 122(11), 285.
- 207.** Internet Watch Foundation (2026). [2025 Internet Watch Foundation Annual Data and Insights Report](#).
- 208.** Insoll, T., Ovaska, A., Vaaranen-Valkonen, N. (2024). CSAM Users in the Dark Web: Protecting Children Through Prevention. *Protect Children*.
- 209.** Internet Watch Foundation (2026). [2025 Internet Watch Foundation Annual Data and Insights Report](#).
- 210.** Our Voice (2025) Survey for survivors of sexual violence in childhood – voices of the Nordic survivors.
- 211.** Haag, A. C., Bonanno, G. A., Chen, S., Herd, T., Strong-Jones, S., S. S., Noll, J. G. (2023). Understanding posttraumatic stress trajectories in adolescent females: A strength-based machine learning approach examining risk and protective factors including online behaviors. *Development and Psychopathology*, 35 (4).
- 212.** Chauviré-Geib, K., Fegert, J. M. (2023). Victims of Technology-Assisted Child Sexual Abuse: A Scoping Review. *Trauma, Violence, & Abuse*, 25(2).
- 213.** Haag, A. C., Bonanno, G. A., Chen, S., Herd, T., Strong-Jones, S., S. S., Noll, J. G. (2023). Understanding posttraumatic stress trajectories in adolescent females: A strength-based machine learning approach examining risk and protective factors including online behaviors. *Development and Psychopathology*, 35 (4).
- 214.** Chauviré-Geib, K., Fegert, J. M. (2023). Victims of Technology-Assisted Child Sexual Abuse: A Scoping Review. *Trauma, Violence, & Abuse*, 25(2).
- 215.** Haag, A. C., Bonanno, G. A., Chen, S., Herd, T., Strong-Jones, S., S. S., Noll, J. G. (2023). Understanding posttraumatic stress trajectories in adolescent females: A strength-based machine learning approach examining risk and protective factors including online behaviors. *Development and Psychopathology*, 35 (4).
Chauviré-Geib, K., Fegert, J. M. (2023). Victims of Technology-Assisted Child Sexual Abuse: A Scoping Review. *Trauma, Violence, & Abuse*, 25(2).
- 216.** Haag, A. C., Bonanno, G. A., Chen, S., Herd, T., Strong-Jones, S., S. S., Noll, J. G. (2023). Understanding posttraumatic stress trajectories in adolescent females: A strength-based machine learning approach examining risk and protective factors including online behaviors. *Development and Psychopathology*, 35 (4).
Chauviré-Geib, K., Fegert, J. M. (2023). Victims of Technology-Assisted Child Sexual Abuse: A Scoping Review. *Trauma, Violence, & Abuse*, 25(2).
- 217.** Chauviré-Geib, K., Gerke, J., Haag, A. C., Sachser, C., Finkelhor, D., Rassenhofer, M., Fegert, J. M. (2025). The increase in online child sexual solicitation and abuse: Indicator 16.2.3 of the UN Sustainable Development Goals (SDG) documents a hidden and growing pandemic. *Child Abuse Neglect*, 164.
- 218.** Eurostat (2025). [EU Terrorism Situation and Trend Report](#).
- 219.** Krahé, B., Möller, I., Huesmann, L.R., Kirwil, L., Felber, J., Berger, A. (2011). Desensitization to Media Violence: Links With Habitual Media Violence Exposure, Aggressive Cognitions, and Aggressive Behavior. *Journal of Personality and Social Psychology*, 100(4).
- 220.** Article 17 GDPR.
- 221.** European Data Protection Board (2022). [Guidelines 9/2022 on personal data breach notification under GDPR. Version 2](#).
- 222.** Schlegel, L., (2022). [Playing Against Radicalization: Why extremists are gaming and how P/CVE can leverage the positive effects of video games to prevent radicalization](#).
- 223.** European Commission (2023). [Understanding the value of a European video games society – Final report](#). Directorate-General for Communications Networks, Content and Technology (DG CNECT), ECORYS and KEA, section. 5.1.2.
Kowert, R., et al. (2026). Editorial: Extremism in games. *Frontiers in Psychology*, Vol. 16, p. 12.
- 224.** European Commission (2025). [The European media industry outlook – September 2025](#). Directorate-General for Communications Networks, Content and Technology (DG CNECT), p. 99.
- 225.** Radicalisation Awareness Network (2021). [Digital Grooming Tactics on Video Gaming & Video Gaming Adjacent Platforms: Threats and Opportunities – Conclusion paper](#).
- 226.** Brooks, G.A., Clark, L. (2019). Associations between loot box use, problematic gaming and gambling, and gambling-related cognitions. *Addictive Behaviors*, 96.
- 227.** Boniel-Nissim, M., Marino, C., Galeotti, T., Blinka, L., Ozoliņa, K., Craig, W., et al. (2024). [A focus on adolescent social media use and gaming in Europe, central Asia and Canada. Health Behaviour in School-aged Children international report from the 2021/2022 survey. Volume 6](#). WHO Regional Office for Europe.
- 228.** PEGI (2026). [PEGI expands age rating criteria with interactive risk categories](#). Accessed on 17 June 2026.
- 229.** OECD (2021). Children in the digital environment – Revised typology of risks.

230. Livingstone, S., Stoilova, M. (2021). The 4Cs: Classifying Online Risk to Children (1.0.0).
231. European Commission, Joint Research Centre
232. Beullens, K., Bozzola, E., Cataldo, I., Hale, L., Kent, M., Montag, C., Nivins, S., O'reilly, M., Rubæk, L., Schiøtz Thorud, H.-M., Sterpenich, V., Vandenbosch, L. (2025). Minors' health and social media: an interdisciplinary scientific perspective. Manolios, S., Sala, A., Sundorph, E., Chaudron, S., Gomez, E. (editors), Publications Office of the European Union, Luxembourg.
233. Bursztyń, L., Duckworth, A., JiménezDurán, R., Leonard, A., Milojević, F., Roth, C., Sunstein, C. R. (2026). Why bans fail: Tipping points and Australia's socialmedia ban. (BFI Working Paper No. 202657). Becker Friedman Institute for Economics.
234. Article 28 DSA.
235. Articles 34 and 35 DSA.
236. Article 25 GDPR.
237. Article 6(1) GDPR.
238. Article 4(11) GDPR.
239. EDPB Guidelines 05/2020 on consent under Regulation 2016/679, pp. 62.
240. Case C-252/21, Meta v. Bundeskartellamt (ECLI:EU:C:2023:537), paragraph 106.
241. CJEU C-252/21 Bundeskartellamt, paragraph 111.
242. EDPB guidelines on legitimate interest, para 96.
243. EDPB Guidelines 1/2024 on processing of personal data based on Article 6(1)(f) GDPR, §54. Case C-252/21, Meta v. Bundeskartellamt (ECLI:EU:C:2023:537), paragraph 111.
244. EDPB Guidelines 8/2020 on the targeting of social media users, paragraph 16.
245. EDPB guidelines on legitimate interest, paragraph 95.
246. Article 17 and recital 65 GDPR.
247. Article 22 and recital 71 GDPR.
248. Recital 38 GDPR.
249. Article 29 Data Protection Working Party Guidelines on Automated individual decision-making and Profiling for the purposes of Regulation 2016/679.
250. Article 35 and 36 GDPR.
251. European Commission (2026). Draft Commission guidelines on the classification of high-risk AI systems.
252. European Commission (2025). Commission publishes the Guidelines on prohibited artificial intelligence (AI) practices, as defined by the AI Act. Accessed on 2 July 2026.
253. European Commission (2026). The General-Purpose AI Code of Practice.
254. Article 50 AI Act.
255. European Commission (2026). Code of Practice on marking and labelling of AI-generated content.
256. European Commission (2026). Draft of the guidelines on the implementation of the transparency obligations for certain AI systems under Article 50 of the AI Act.
257. European Commission (2021). UCPD Guidelines.
258. Digital Fairness Fitness Check
259. European Commission (2026). Action Plan against Cyberbullying.
260. European Commission (2024). Commission Recommendation on developing and strengthening integrated child protection systems in the best interests of the child.
261. European Commission (2024). TikTok commits to permanently withdraw TikTok Lite Rewards programme from the EU to comply with the Digital Services Act. Accessed on 2 July 2026.
262. Article 82 DSA.
263. European Commission (2026). Commission preliminarily finds TikTok's addictive design in breach of the Digital Services Act. Accessed on 2 July 2026.
264. European Commission (2026). Commission preliminarily finds Pornhub, Stripchat, XNXX and XVideos in breach of the Digital Services Act for allowing minors to access their services. Accessed on 2 July 2026.
265. European Commission (2025). The European Board for Digital Services launches a coordinated action to reinforce the protection of minors as regards pornographic platforms. Accessed on 2 July 2026.
266. European Commission (2026). Commission preliminarily finds Meta in breach of Digital Services Act for failing to prevent minors under 13 from using Instagram and Facebook. Accessed on 2 July 2026.
267. European Commission (2026). Commission investigates Snapchat's compliance with child protection rules under the Digital Services. Accessed on 2 July 2026.
268. European Commission (2025). Commission accepts commitments offered by AliExpress under the DSA and takes further action. Accessed on 2 July 2026. European Commission (2026). Commission launches investigation into Shein under the Digital Services

- Act. Accessed on 2 July 2026.
European Commission (2025). Commission preliminarily finds Temu in breach of the Digital Services Act. Accessed on 2 July 2026.
- 269.** Authority for Consumers and Markets (2026). ACM launches investigation into Roblox in connection with risks that minors are facing. Accessed on 2 July 2026.
- 270.** European Commission (2026). Commission investigates Grok and X's recommender systems under the Digital Services Act. Accessed on 2 July 2026.
- 271.** European Commission (2026). Commission launches investigation into Shein under the Digital Services Act. Accessed on 2 July 2026.
- 272.** European Commission (2024). Commission opens formal proceedings against Temu under the Digital Services Act. Accessed on 2 July 2026.
- 273.** Article 53 AI Act.
- 274.** Article 55 AI Act.
- 275.** DLA Piper (2026). DLA Piper GDPR Fines and Data Breach Survey: January 2026.
- 276.** Data Protection Commission (2023). Annual Report 2023.
- 277.** Data Protection Commission (2023). Irish Data Protection Commission announces €345 million fine of TikTok. Accessed on 2 July 2026.
- 278.** Data Protection Commission (2022). Data Protection Commission announces decision in Instagram Inquiry. Accessed on 2 July 2026.
- 279.** Garante per la Protezione dei Dati Personali (2021). Provvedimento del 22 gennaio 2021.
- 280.** Data Protection Commission (2026). Data Protection Commission opens investigation into X (XIUC). Accessed on 2 July 2026.
- 281.** Art 15 EMFA.
- 282.** European Commission (undated). Social media, online games and search engines. Accessed on 24 June 2026.
- 283.** European Commission (undated). Social media, online games and search engines. Accessed on 24 June 2026.
- 284.** European Commission (undated). Sweeps. Accessed on 24 June 2026.
- 285.** European Commission (undated). Influencer Legal Hub. Accessed on 24 June 2026.
- 286.** European Commission (undated). Social media, online games and search engines. Accessed on 24 June 2026.
- 287.** Article 37 DSA.
- 288.** Article 38 DSA.
- 289.** FRA (2025). Towards Integrated Child Protection Systems – Challenges, promising practices and ways forward, p.79.
- 290.** Popat, A., Tarrant, C. (2023). Exploring adolescents' perspectives on social media and mental health and well-being – A qualitative literature review. Special Issue: Social Media and Mental Health, 28 (1), p. 329.
- 291.** Singleton, A., Abeles, P., Smith, I.C. (2016). Online social networking and psychological experiences: The perceptions of young people with mental health difficulties. Computers in Human Behavior, vol. 61.
- 292.** Sala, A., Porcaro, L., and Gómez, E. (2024). Social Media Use and adolescents' mental health and well-being: An umbrella review. Computers in Human Behavior Reports, vol. 14, p. 8.
- 293.** Sala, A., Porcaro, L., and Gómez, E. (2024). Social Media Use and adolescents' mental health and well-being: An umbrella review. Computers in Human Behavior Reports, vol. 14, p. 8.
- 294.** Sala, A., Porcaro, L., and Gómez, E. (2024). Social Media Use and adolescents' mental health and well-being: An umbrella review. Computers in Human Behavior Reports, vol. 14, p. 8.
- 295.** Sala, A., Porcaro, L., and Gómez, E. (2024). Social Media Use and adolescents' mental health and well-being: An umbrella review. Computers in Human Behavior Reports, vol. 14, p. 8.
- 296.** Anderson, M., Vogels, E.A., Perrin, A., Lee, R. (2022). Connection, Creativity and Drama: Teen Life on Social Media in 2022. Pew Research Center. As cited in: Manolios, S., Chaudron, S., Fortuna, P., Sala, A., Gomez, E. (2026). Opportunities for young users on social media. European Commission, Joint Research Centre (JRC), Seville, JRC147510.
- 297.** Sala, A., Porcaro, L., and Gómez, E. (2024). Social Media Use and adolescents' mental health and well-being: An umbrella review. Computers in Human Behavior Reports, vol. 14, p. 8.
- 298.** Shankleman, M., Hammond, L., Jones, F.W. (2021). Adolescent Social Media Use and Well-Being: A Systematic Review and Thematic Meta-synthesis. Adolescent Research Review, vol. 6.
- 299.** Shankleman, M., Hammond, L., Jones, F.W. (2021). Adolescent Social Media Use and Well-Being: A Systematic Review and Thematic Meta-synthesis. Adolescent Research Review, vol. 6.
- 300.** Popat, A., Tarrant, C. (2023). Exploring adolescents' perspectives on social media and mental health and well-being – A qualitative literature review. Special Issue: Social Media and Mental Health, 28 (1), p. 329.

- 301.** Hillmayr, D., Ziernwald, L., Reinhold, F., Hofer, S.I., Reiss, K.M. (2020). The potential of digital tools to enhance mathematics and science learning in secondary schools: A context-specific meta-analysis. *Computers & Education*, vol. 153.
- 302.** Timotheou, S., Miliou, O., Dimitriadis, Y., Villagrà Sobrino, S., Giannoutsou, N., Cachia, R., Martínez Monés, A., Ioannou, A. (2022). Impacts of digital technologies on education and factors influencing schools' digital capacity and transformation: A literature review. *Education and Information Technologies*, vol. 28.
- 303.** Forsström, S., Njå, M., Munthe, E., Houldsworth, L., Álvarez-Galván, J.-L. (2025). Key findings and integration strategies on the impact of digital technologies on students' learning: Results from a literature review. *OECD Education Working Paper No. 336*.
Barrot, J.S. (2022). Social media as a language learning environment: A systematic review of the literature (2008-2019). *Computer Assisted Language Learning*, 35 (9).
Zachos, G., Paraskevopoulou-Kollia, E.-A., Anagnostopoulos, I. (2018). Social Media Use in Higher Education: A Review. *Education Sciences*, 8 (4), Article 4.
- 304.** Forsström, S., Njå, M., Munthe, E., Houldsworth, L., Álvarez-Galván, J.-L. (2025). Key findings and integration strategies on the impact of digital technologies on students' learning: Results from a literature review. *OECD Education Working Paper No. 336*.
- 305.** Villar Onrubia, D., Cachia, R., Rietz, C., Feltrero, R., Niemi, H. et al. (2025). Generative Artificial Intelligence in secondary education – Uses and perceptions from the perspective of early adopters across five EU Member States. Luxembourg, JRC144345.
Forsström, S., Njå, M., Munthe, E., Houldsworth, L., Álvarez-Galván, J.-L. (2025). Key findings and integration strategies on the impact of digital technologies on students' learning: Results from a literature review. *OECD Education Working Paper No. 336*.
- 306.** Villar Onrubia, D., Cachia, R., Rietz, C., Feltrero, R., Niemi, H. et al. (2025). Generative Artificial Intelligence in secondary education – Uses and perceptions from the perspective of early adopters across five EU Member States. Luxembourg, JRC144345.
- 307.** Villar Onrubia, D., Cachia, R., Rietz, C., Feltrero, R., Niemi, H. et al., (2025). Generative Artificial Intelligence in secondary education – Uses and perceptions from the perspective of early adopters across five EU Member States. Luxembourg, JRC144345.
- 308.** Timotheou, S., Miliou, O., Dimitriadis, Y., Villagrà Sobrino, S., Giannoutsou, N., Cachia, R., Martínez Monés, A., Ioannou, A. (2022). Impacts of digital technologies on education and factors influencing schools' digital capacity and transformation: A literature review. *Education and Information Technologies*, vol. 28.
- 309.** Crêteur, S., Dunajeva, J., Frydman, B., Berg Mulvik, I., Del Cogliano, D., Nada, C., Siarova, H., Sankalaite, S. (2026). Mobile phone bans in schools across the EU: ENESET analytical report. European Commission, Directorate-General for Education, Youth, Sport and Culture (DG EAC).
- 310.** European Commission (2026). Better Internet for Kids: Review of the year 2025. Accessed on 2 July 2026.
- 311.** European Commission (2026). Better Internet for Kids: Review of the year 2025. Accessed on 2 July 2026.
- 312.** European Commission (2024). International Computer and Information Literacy Study (ICILS) in Europe, 2023: Main findings and educational policy implications. Directorate-General for Education, Youth, Sport and Culture (DG EAC).
- 313.** European Commission (2025). Education and Training Monitor: Comparative Report. Chapter 2 – Young people's basic skills.
- 314.** European Commission (2026). The teaching profession in the EU – A comparative analysis building upon the TALIS 2024 results. Directorate-General for Education, Youth, Sport and Culture (DG EAC).
- 315.** Council conclusions on promoting and protecting the mental health of children and adolescents in the digital era.
- 316.** COFACE Families Europe (2026). Towards digital safety and well-being for children and their families: Moving beyond social media age restrictions as the sole solution.
- 317.** Council conclusions on promoting and protecting the mental health of children and adolescents in the digital era.
- 318.** European Commission (2025). Flash Eurobarometer survey: Future needs in digital education.
- 319.** European Commission (2026). New guidelines to help teachers lead Europe's digital education. Accessed on 1 July 2026.
- 320.** European Commission (2026). Guidelines for teachers and educators on tackling disinformation and promoting digital literacy through education and training. Directorate-General for Education, Youth, Sport and Culture (DG EAC).

- 321.** OECD / European Union (2026). Empowering Learners for the Age of AI: An AI Literacy Framework for Primary and Secondary Education. OECD Publishing, Paris.
- 322.** Commission Recommendation (EU) 2024/1238 of 23 April 2024 on developing and strengthening integrated child protection systems in the best interests of the child.
- 323.** Article 24 Charter of Fundamental Rights of the European Union.
- 324.** European Commission (2025). Call to Action: from children to EU decision-makers. Accessed on 1 July 2026.
- 325.** O'Connell, R. (2021). Psychological first aid for Young Peers. Training manual. IFRC Reference Centre for Psychosocial Support, Copenhagen.
- 326.** O'Connell, R. (2021). Psychological first aid for Young Peers. Training manual. IFRC Reference Centre for Psychosocial Support, Copenhagen.
- 327.** O'Connell, R. (2021). Psychological first aid for Young Peers. Training manual. IFRC Reference Centre for Psychosocial Support, Copenhagen.
- 328.** O'Connell, R. (2021). Psychological first aid for Young Peers. Training manual. IFRC Reference Centre for Psychosocial Support, Copenhagen.
- 329.** European Commission (Undated). Promising practices – Summary. Denmark – Psychological First Aid for Young Peers.
- 330.** European Commission (2024). Best Practices Portal – Psychological First Aid for Young Peers. Accessed on 1 July 2026.
- 331.** Seguranet (2026) Digital Leaders | SeguraNet. Accessed on 7 July 2026.

Az Európai Unió
Kiadóhivatala

Jog | Adatok | Kiadványok